

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ І ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩЕЦИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛІНА

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

*Матеріали
III Міжнародної науково-практичної
конференції*

Частина 2

**20-21 жовтня 2016 року
Україна, м. Тернопіль**

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
ББК 65.9 (4Укр)-55
I 73

Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. 20–21 жовтн. 2016 р. Ч. 2. – Тернопіль : Крок, 2016. – 269 с.

ISBN 978-617-692-377-0 (повне видання)
ISBN 978-617-692-379-4 (частина 2)

Збірник містить наукові доповіді III міжнародної науково-практичної конференції “Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва” (Тернопіль, 20-21 жовтня 2016 року) з актуальних технологічних, технічних, соціально-економічних та екологічних проблем і основних напрямів інноваційного розвитку національного виробництва.

Збірник буде розміщений в системі РИНЦ (договір №225-02/2014К від 5.02.2014 р.)

Редакційна колегія:

Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Дзядикевич Ю.В., д.т.н., проф.; Іванишин В.В., д.е.н., проф.; Іващук Н.Л., д.е.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коняхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Любинський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стрішенець О.М., д.е.н., проф.; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Олійник О.Р., к.е.н.; Сава А.П., к.е.н., с.н.с.; Семенишена Н.В., к.е.н., доцент; Сенік І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Солян М.Я. к.с-г.н.; Ящук Т.С., к.с-г.н., с.н.с.

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 10 від 28.10.2016 р.)*

Відповідальний за випуск:
к.е.н., с.н.с., Сава А.П.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-377-0 (повне видання)
ISBN 978-617-692-379-4 (частина 2)

© Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН, 2016
© Крок, 2016

TERNOPIL STATE AGRICULTURAL EXPERIMENTAL STATION
INSTITUTE OF FEED RESEARCH AND AGRICULTURE OF PODILLYA
STATE AGRARIAN AND ENGINEERING UNIVERSITY IN PODILYA
TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
LESYA UKRAINKA EASTERN EUROPEAN NATIONAL UNIVERSITY
TERNOPIL INSTITUTE OF SOCIAL AND INFORMATIONAL TECHNOLOGIES
BELARUS STATE ECONOMIC UNIVERSITY
UNIVERSITY OF SZCZECIN
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY

INNOVATIVE TECHNOLOGY AND INTENSIFICATION DEVELOPMENT OF NATIONAL PRODUCTION

*Materials
of III International scientific and practical
conference*

Part 2

**October 20-21, 2016
Ukraine, Ternopil**

UDC 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
BBK 65.9 (4Ukr)-55

Innovative technology and intensification development of national production: materials of III Intern. scient.-pract. confer., October 20–21, 2016. P. 2.
– Ternopil : Krok, 2016. – 269 p.

ISBN 978-617-692-377-0 (full edition)
ISBN 978-617-692-379-4 (part 2)

The collection contains scientific presentations by III International scientific-practical conference “Innovative technology and intensification development of national production” (Ternopil, October 20-21, 2016) on actual technological, technical, socio-economic and environmental problems and the main directions of the innovative development of national production.

The collection will be posted in the system RISC (contract №225-02/2014K, 02.5.2014)

Editorial board:

Vodyanyk I.I., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gevko R.B., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gorash O.S., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Dzyadykevych Yu.V., Dr.Sci.Tech, Prof.; Ivanyshyn V.V., Doctor of Economics, Prof.; Ivashchuk N.L., Doctor of Economics, Prof.; Kvasha V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Konyakhin O.P., Doctor of Veterinary, Prof.; Kukhtyn M.D., Doctor of Veterinary, Senior Researcher.; Lyubynskyy O.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Ovcharuk V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Parkhomets M.K., Doctor of Economics, Prof.; Prylipko T.M., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Putsenteylo P.R., Doctor of Economics, Assist. Prof.; Rykhlivskyy I.P., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Savchenko Yu.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Strishenets O.M., Doctor of Economics, Prof.; Sidoruk G.P., Cand.Agri.Sci; Meleshenko H.M., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Morozevych O.A., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Oliynyk O.R., Cand.Econ.Sci; Sava A.P., Cand.Econ.Sci, Senior Researcher; Semenyshena N.V., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Senyk I.I., Cand.Agri.Sci; Sidoruk B.O., Cand.Econ.Sci; Solian M.Ya. Cand.Agri.Sci; Yashchuk T.S., Cand.Agri.Sci, Senior Researcher.

*Recommended for publication by Scientific and Technical Council
of Ternopil state agricultural experimental station
(protocol # 10, from 10.28.2016)*

Responsible for issue:

Ph.D., Senior Researcher, Sava A.P.

The authors of scientific papers and reports bear responsibility for content and accuracy of publications. The opinions of the authors of publications may not coincide the views of the editorial board of the collection.

ISBN 978-617-692-377-0 (full edition)
ISBN 978-617-692-379-4 (part 2)

© Ternopil state agricultural experimental station, 2016
© Krok, 2016

З М І С Т / C O N T E N T S

СЕКЦІЯ 5 ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

SECTION 5 ECONOMIC SCIENCES

Авдеева Татьяна, Гребенчук Игорь АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ВЛИЯЮЩИХ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ	11
Антоневич Андрей ОВЕРДРАФТНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ НАСЕЛЕНИЯ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ СИСТЕМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАНКОВСКИХ ПЛАТЕЖНЫХ КАРТОЧЕК В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	13
Бабынина Галина, Кузьминов Вячеслав УЧЕТ КАЧЕСТВА ПРОДУКЦИИ ПРИ УСТАНОВЛЕНИИ ЦЕНЫ	17
Бардецька Вікторія СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА РОЗВИТОК ІТ-АУТСОРСИНГУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА УКРАЇНИ	20
Белик Дмитрий, Орлов Геннадий, Тряпочкина Евгения УГРОЗЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РОССИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ	22
Белова Светлана, Валевиц Роза ФОРМИРОВАНИЕ ЛОЯЛЬНОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ КАКУСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА	24
Беляев Иван, Лебедева Надежда, Батурина Ирина СТРАХОВАНИЕ КАК СПОСОБ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	26
Біла Дарина ЗАСОБИ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ В СТРАХУВАННІ	28
Богданович Елизавета, Каравай Ксения ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕКСТИЛЬНОГО И ШВЕЙНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	30
Божко Екатерина АНАЛИЗ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	33
Бойченко Руслан СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	35
Бухтик Марина, Тюшкевич Ольга СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	38
Васильсва Олена, Лось Наталія ОСНОВНІ ЧИННИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	40
Вишнякова Вероника ДЕМОГРАФИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	42
Владыко Анжелика ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИИ СЦЕНАРНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ	43
Влащенко Наталія, Сасенко Крістіна ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	45
Волот Олена РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ НА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	47
Гладкова Ольга, Уткіна Олена ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ	49
Глушко Вікторія ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ТА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ	51

Гоголя Людмила В ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ – АКТИВІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ	53
Григоренко Ярослав КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З РОЗВИТКОМ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	55
Грудницькая Екатерина ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	57
Гузар Уляна, Луцик Марія ГОТОВНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ДО ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ТРУДОВОГО ПРОЦЕСУ	59
Дадеркина Диана ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО ОХРАНЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ РЕГИОНА В ОАО «РОГАЧЕВСКИЙ МОЛОЧНО-КОНСЕРВНЫЙ КОМБИНАТ»	61
Дахова Зоя ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ	63
Демчишак Назар ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	65
Діба Олександр, Гернего Юлія НІМЕЦЬКА МОДЕЛЬ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	67
Драпеза Яна ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ПІДХОДІВ В РЕФОРМУВАННІ ЖКГ	69
Дяченко Юлія ЩОДО ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ	71
Ерёмина Анастасия, Крикунова Елена ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РОССИИ В ИННОВАЦИОННОЙ СФЕРЕ: РЕАЛИЗАЦИЯ ВЕНЧУРНОГО МЕХАНИЗМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ	73
Єременко Денис НАПРЯМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	75
Заяць Роман ВАРТІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ	77
Кальченко Сергій ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ	79
Карзаева Наталья РИСК КАК КАТЕГОРИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	82
Карикова Елена СВЕКЛОСАХАРНОЕ ПРОИЗВОДСТВО РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	84
Кармызов Александр, Микулич Инесса МЕХАНИЗМ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ТОВАРОВ И УСЛУГ КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩИЙ ЭЛЕМЕНТ ПОЛИТИКИ ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОМ РЫНКЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	86
Кашена Наталія АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	88
Киевич Александр, Койпаш Дмитрий, Койпаш Ирина ИНВЕСТИЦИИ: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРИРОДА И СУЩНОСТЬ	90
Кислинський Станіслав РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК БАЗИСУ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	92
Коваль Любов ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СТОСОВНО НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ЧАСТИНІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	94

Коваль Любомила ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ МОДЕЛІ ДОСКОНАЛОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ОЦІНЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	95
Конрад Юлія ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНІ ВИРОБНИЧІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА	97
Корнейчик Марина, Петровец Анна, Литвинчук Елена ТЕНДЕНЦІИ РАЗВИТИЯ ДОБРОВОЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	99
Корнійчук Галина ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	103
Королева Наталия, Левченко Александр ФИЛАНТРОПИЯ КАК АЛЬТЕРНАТИВНЫЙ ИСТОЧНИК ФИНАНСИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНЫХ БЛАГ	105
Кот Наталья АНАЛИЗ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ОСНОВЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВА	107
Kryvda Iryna, Voitko Sergiy DEVELOPMENT OF VENTURE FUNDS IN DIFFERENT COUNTRIES	109
Кругляк Ольга ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН	111
Кручиненко Олег, Яснолоб Ілона УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ВЕТЕРИНАРНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	113
Ксенжук Ирина ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЗОЛОТОВАЛЮТНЫХ РЕЗЕРВОВ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	115
Кузін Наталія, Гончаров Віктор ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАНУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РЕСУРСУ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ	117
Куль Татьяна, Ливенский Валентин ДИНАМИКА СТРАХОВАНИЯ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ИНТЕРЕСОВ ГРАЖДАН В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	119
Лебедевич Світлана, Клим Надія ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКОВО-АУДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБОРОННО-СОЦІАЛЬНИХ І ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ ЛІСІВ	121
Леднёва Ирина, Малиновская Ольга НАПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	123
Лизакова Роза, Дроздова Светлана, Бедретдинова Елена РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ СТРУКТУРЫ АССОРТИМЕНТА ВЫПУСКАЕМОЙ ПРОДУКЦИИ	125
Луцинська Ірина ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК ЯК ІНОВАЦІЙНО НЕОБХІДНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	127
Магас Любов РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ	129
Мартиненко Василь, Шавловська Наталія ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	131
Марусей Тетяна, Нісходовська Олена РОЗВИТОК ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ	133
Махоніна Ірина ОПЛАТНІСТЬ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЕМФІТЕВЗИСОМ	135
Мельничук Дарья, Паршутич Ольга ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	136

Мірошниченко Юрій, Лещенко Катерина ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	138
Наливайко Наталія ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	140
Недашковская Нина, Куликова Татьяна ВНЕШНЕТОРГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	142
Нефедов Юрий, Староверова Ольга, Уринцов Аркадий ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМ ПОДДЕРЖКИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕШЕНИЙ	144
Новодворська Вікторія НЕРУХОМЕ МАЙНО ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	146
Олексюк Юлія ОСОБЛИВОСТІ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	148
Омельяненко Людмила РОЛЬ НАУКИ НА ОСНОВНИХ ЕТАПАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	150
Павлючок Христина ТОВАРНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	154
Razylkhaiyr Bauyrzhan, Karataev Didar, Duisembaev Azamat ECOTOURISM INDUSTRY IN KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND DEVELOPMENT	156
Паршутич Ольга, Гомон Татьяна ОЦЕНКА НЕРАВЕНСТВА ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	158
Печень Валентина, Дамбровский Евгений ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ СБЫТА ПРОДУКЦИИ МАШИНОСТРОЕНИЯ НА РЫНКАХ СТРАН СНГ	160
Поверинова Елена, Боровинских Валентина, Васильева Наталья ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ХРАНЕНИЯ ЗЕРНА – ЭКОНОМИЧЕСКИ ЭФФЕКТИВНЫ	162
Полтавець Аріна ПРОСУВАННЯ ТУРИСТСЬКОЇ ДЕСТИНАЦІЇ НА ОСНОВІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	164
Пономаренко Оксана АНАЛІЗ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	165
Попрозман Наталія КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	167
Потюк Василь СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	170
Родцевич Николай, Кузьменок Зинаида ИННОВАЦИОННАЯ АКТИВНОСТЬ МАЛОГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	172
Рознина Нина, Медведева Анастасия, Виноградова Кксения ИНВЕСТИЦИИ И МЕХАНИЗМ ИХ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ЭКОНОМИЧЕСКУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ	174
Рошка Тамара, Лебедевич Марина СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ОСУШЕННЫХ ЗЕМЕЛЬ БЕЛАРУСИ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ	176
Самойлик Юлія АГРАРНИЙ СЕКТОР ЯК ДЖЕРЕЛО СИРОВИНИ ДЛЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	178
Саутова Адия, Суставова Кристина ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ СФЕРЕ	180
Семеншана Наталія БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	181
Серова Елизавета ВЛИЯНИЕ ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА НА РЫНОК ЛИЗИНГА В РОССИИ	184

Синельникова Елена ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА АНАЛИЗА ИЕРАРХИЙ ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ НАИБОЛЕЕ ЗНАЧИМЫХ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЙ ВЫБОР НАСЕЛЕНИЯ	186
Степанова Екатерина О НЕОБХОДИМОСТИ РАЗРАБОТКИ ИННОВАЦИОННО ОРИЕНТИРОВАННОЙ ПРОГРАММЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ	188
Стефанович Людмила, Пивчевский Алексей ОСОБЕННОСТИ УЧАСТИЯ БАНКОВ В ФИНАНСИРОВАНИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	190
Sulyma Liudmyla, Karmazina Kateryna FEATURES OF UKRAINIAN AIR TRANSPORT SYSTEM	192
Суліма Наталія ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	193
Сухоняк Софія КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИЧИН ТА АСПЕКТІВ ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ	195
Tarasova Krystyna GLOBAL CYBER RISKS AND ALTERNATIVE VARIANTS OF FUTURE	197
Туварчиева Гульнара ВЛИЯНИЕ ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТИ РАБОЧЕГО ВРЕМЕНИ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТРУДА	199
Фоміна Тетяна, Пугаченко Ольга ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ВІДСТРОЧЕНИХ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	201
Харченко Надія ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	202
Челомбитько Марина СОСТОЯНИЕ ЛЬНЯНОЙ ОТРАСЛИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	204
Чухліб Алла ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЛЬОНАРСТВА	206
Швець Галина СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	208
Шерстюк Олександр ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИНЦИПІВ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	211
Щербатюк Василь ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА	213
Ясіновський Юрій РИНОК АВТОТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	215

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

SECTION 6

SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Адамчук Наталія, Гіркова Олена, Сіра Наталія ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ 1С: ПІДПРИЄМСТВО ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ТЕХНОЛОГІВ	217
Ганчар Андрей ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕНЕЖНЫХ СБОРОВ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКОВЬЮ НА ТЕРРИТОРИИ БЕЛАРУСИ (НАЧ. XX В.)	219
Грищенко Тетяна ПЕРША ВСЕУКРАЇНСЬКА НАРАДА ҐРУНТОЗНАВЦІВ	221
Гусак Ірина РОЗВИТОК ДИНАМІКИ СТАВЛЕННЯ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ТА ДО ВСТУПУ В ШЛЮБ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	223
Дудаш Алла ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ- ОДНА ІЗ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	225

Зварич Даниїла, Ковальов Павло ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ	227
Касинець Діана ВВІЧЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕТИКЕТУ	231
Каспич Галина, Заїка Людмила, Биць Ірина АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	234
Кисіль Наталія ПРОЕКТ – МЕНЕДЖМЕНТ В ОСВІТІ ЯК ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	236
Коновальчук Марина ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ	238
Кузнецов Олександр СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА	240
Маркова Ольга ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ПАТРІОТИЗМ» У МОВІ ГАЗЕТИ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»	242
Naumenko Taisia, Bondarenko Iulia, Bondarenko Maksym DISTANCE EDUCATION OF APPLIED DISCIPLINES AT TECHNICAL UNIVERSITY	244
Onufrienko Halyna NEW TRENDS IN THE CATEGORY OF COLORS IN THE PROFESSIONAL DOMAINS	245
Onufrienko Oleksiy QUASI-AUTONOMOUS NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS AS IMPORTANT PART OF THE UNITED KINGDOM CIVIL SERVICE	247
Паламарчук Світлана ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПЛАТФОРМИ MOODLE	249
Пукас Іванна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІСТА	251
Речиц Катерина О ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПА УЧЕТА ЕКОСИСТЕМНОГО ПОДХОДА К ОХРАНЕ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГОДИЙ В ЗАКОНОДАТЕЛЬНОМУ РЕПУБЛІКИ БЕЛАРУСЬ ОБ ОХРАНЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ВОД	253
Росновський Микола ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	255
Русіна Неля СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ	257
Самойлович Катерини СОЦІАЛЬНА ОБДАРОВАНІСТЬ ДИТИНИ ЯК РЕСУРС ЇЇ УСПІХУ	259
Складановська Марина, Ільюшина Катерина ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	261
Степанов Вячеслав О НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЯХ КАК ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ КАТЕГОРИИ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНОЙ НАУКИ	263
Тамаркіна Ольга КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ	265
Ущановська Ірина ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СУТНОСТІ БРЕНДУ	267

СЕКЦІЯ 5
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
SECTION 5
ECONOMIC SCIENCES

Авдеева Татьяна

исследователь, м.э.н., старший преподаватель

Гребенчук Игорь

к.ист.н., доцент, заместитель директора по УиНР

УО «Белорусский государственный экономический университет»,

Бобруйский филиал

г. Бобруйск, Республика Беларусь

**АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ВЛИЯЮЩИХ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ
ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ**

Анализ показателей эффективности использования ресурсов по ОАО «Славянка» основан на анализе показателей – материалоотдачи, производительности труда, фондоотдачи, оборачиваемости оборотных средств и рентабельности реализованной продукции.

Выбор результативного показателя рентабельность реализованной продукции (Y_x) обуславливается тем, что его использование позволяет оценить эффективность функционирования организации. В качестве факторов, оказывающих влияние на величину результативного показателя, выбраны: x_1 – материалоотдача, руб., x_2 – фондоотдача, руб., x_3 – производительность труда, млн руб., x_4 – оборачиваемость оборотных средств, дни, x_5 – удельный вес отгруженной продукции к произведенной.

Располагая данными предприятия ОАО «Славянка» и используя программу Microsoft Excel, рассчитана линейная пятифакторная модель с помощью статистической функции ЛИНЕЙН. Искомая модель имеет следующий вид:

$$Y_x = 15,0281 + 6,6174 \times x_1 - 0,3526 \times x_2 + 0,1559 \times x_3 - 0,0872 \times x_4 - 24,1212 \times x_5$$

Убедимся в надежности показателей связи и правомерности их использования для практической цели, для этого необходимо дать им статистическую оценку с помощью значений следующих показателей:

- коэффициент множественной корреляции $R=0,99867$, говорит о значительном влиянии выбранных факторов на результирующий показатель, т.к. значение близко к единице.

- коэффициент детерминации R^2 равен $0,99933$, что свидетельствует о сильном уровне связи между рентабельностью реализованной продукции и пятью факторами.

Это означает, что (0,07 %) остается необъясненным и может быть связано с влиянием других, неучтенных факторов в модели.

- расчётное значение F-статистики составило 0,003325. Фактическое значение F-статистики равно 300,062438, т.е. оно выше расчётного значения, что свидетельствует о том, что построенная модель значима.

- проверка на значимость коэффициентов регрессии показала, что оценки коэффициентов регрессии b_0 , b_1 , b_2 и b_3 значимы, так как расчётные значения критериев Стьюдента превышают единицу или близки к 1.

Коэффициенты регрессии интерпретируются следующим образом: при изменении одного из факторов на 1 тыс. руб. и неизменности других расчетный показатель рентабельность реализованной продукции, измениться на величину, пропорциональную полученному коэффициенту.

В результате полученной зависимости рентабельность реализованной продукции:

- увеличится на 6,62 % при увеличении материалоотдачи на 1 рубль;
- снизится на 1,35 % при увеличении фондоотдачи на 1 рубль;
- увеличится на 0,16 % – с повышением производительности труда на 1 млн руб.;

- уменьшится на 0,09 % при увеличении оборачиваемости оборотных средств на 1 день;

- уменьшиться на 0,24 % при повышении удельного веса отгруженной продукции в произведенной на 0,01.

Обращает внимание на себя отрицательное значение показателя фондоотдачи (-1,3526), в результате отрицательное влияние оказывает факторы ввода в действие основных средств, увеличением оборачиваемости оборотных средств и удельного веса отгруженной продукции.

$$Y_{пл} = 15,0281 + 6,6174 \times 4,17 - 1,3526 \times 2,96 + 0,1559 \times 27,57 - 0,0872 \times 87,30 - 24,1212 \times 0,881 = 13,95 \%$$

В результате, расчетная плановая величина уровня рентабельности реализованной продукции составит 13,95 %, если организация достигнет запланированного уровня факторных показателей (таблица), уровень рентабельности реализованной продукции повысится на 1,55 %, в том числе за счет повышения производительности труда на 0,94%, удельного веса отгруженной продукции к произведенной на 0,36 %, материалоотдачи на 0,20%.

Таблица 1

Расчет резервов повышения рентабельности реализованной продукции, %

Показатель	Уровень показателя		Резерв прироста	Параметр модели	Резерв
	фактический	возможный			
X ₁	4,14	4,17	+ 0,03	+ 6,6174	0,1985
X ₂	2,96	2,96	0	-1,3526	0
X ₃	21,57	27,57	+ 6,00	+0,1559	0,9354
X ₄	87,90	87,30	- 0,60	-0,0872	0,0523
X ₅	0,896	0,881	- 0,015	-24,1212	0,3618
Итого	-	-	-	-	1,5481

Полученная модель влияния показателей материалоотдачи, ввода в действие основных средств, производительности труда, оборачиваемости оборотных средств и удельного веса отгруженной продукции на рентабельность реализованной продукции может быть использована при прогнозировании эффективности функционирования промышленной организации, в частности ОАО «Славянка».

Литература

1. Авдеева, Т.Г. Система показателей для оценки эффективности развития легкой промышленности Республики Беларусь [Текст] / Т.Г.Авдеева // Веснік БДЭУ. 2011. - № 4 (87). - С.46 - 52.

2. Сайт ОАО «Славянка» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://slavianka.by/ru/woman-ncoat> . Дата доступа: 12.09.2016.

Антоневич Андрей
ОАО «АСБ Беларусбанк»
г. Минск, Республика Беларусь

ОВЕРДРАФТНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ НАСЕЛЕНИЯ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ СИСТЕМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАНКОВСКИХ ПЛАТЕЖНЫХ КАРТОЧЕК В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

В последние годы проведение банками эквайринговых операций протекает в условиях развития в Республике Беларусь системы расчетов на основе банковских платежных карточек посредством реализации банками проектов выплаты заработной платы населению республики через карт-счета, проведения мероприятий по расширению технической инфраструктуры (установка банкоматов, инфокиосков в учреждениях банка и платежных терминалов в организациях торговли и сервиса), в т.ч. с использованием инновационных технологий (организация обслуживания держателей карточек с использованием смартфонов, планшетов (мобильный эквайринг), реквизитов карточек в среде Интернет (E-commerce), дистанционного банковского самообслуживания (Internet, SMS, USSD, Mobile – Banking), создания зон самообслуживания клиентов в 365x24x7 режиме, развитие бесконтактных технологий и др.).

Основными источниками доходной части карт-счета выступают заработная плата, зачисляемая работникам организациями (работодателями) на основании заключенных с банком соответствующих договоров и выплаты, входящие в состав фонда заработной платы, но существуют и вспомогательные (альтернативные) источники доходной части карт-счета (пенсии, стипендии, пособия, алименты, дивиденды, различного рода благотворительная помощь, выигриши, переводы и др.), среди которых немаловажную роль играет овердрафтное кредитование (рис. 1).

Рис. 1. Механизм овердрафтного кредитования

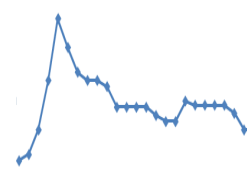
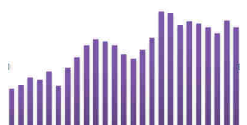
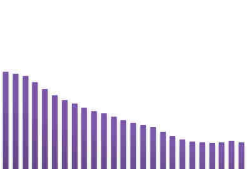
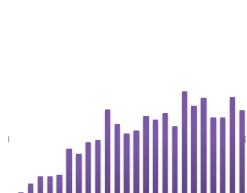

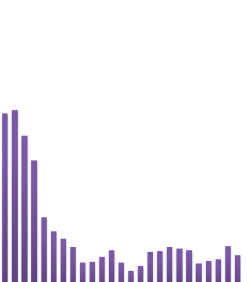
Примечание - Источник: собственная разработка на основе [1]

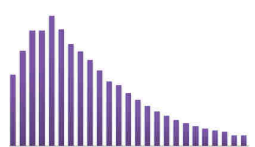
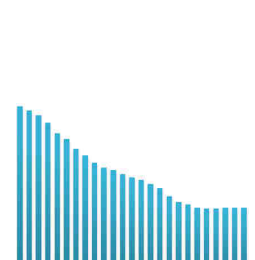
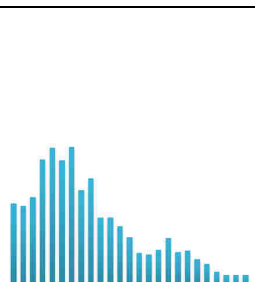
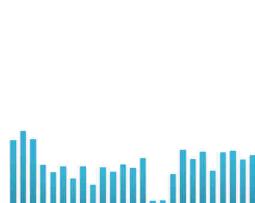
Корреляционно-регрессионный анализ трансмиссионного механизма уровня безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек (табл. 1), проведенный на основании статистических ежеквартальных данных 2011-2016 гг. с учетом прогнозирования данных 4 квартала 2016 года, установил, что степень влияния учитываемых факторов на результативный показатель (R-квадрат) составила 0,9585, а адекватность построенной модели (F) составляет 0,036 при F крит. для выбранного количества факторов равна 2,86 (построенная модель адекватна и с достоверностью 95% может предсказывать экспериментальные результаты) и размер влияния неучтенных факторов составил -135,91. Наибольшую значимость (P-значение) среди коэффициентов в построенной модели занимают ставка рефинансирования (P=0,5756), объем ресурсов на карт-счетах (P=0,4893), просроченная (P=0,9879) и проблемная (P=0,8855) задолженность.

Таблица 1

Корреляционно-регрессионный анализ трансмиссионного механизма уровня безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек

Показатель	Спарклайн	Трансмиссионный механизм	Степень влияния (К)
Результативный Уровень безналичных расчетов в общ. объеме расх. операций с использ. БПК		За анализируемый период индикатор уровня безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек в общем объеме расходных операций с их использованием увеличился на 15,86% и составил в конце отчетного периода 32,83%	-

Макроэкономический (индикативный)	Ставка рефинансирования		Снижение ставки рефинансирования способствует повышению доступности кредитных ресурсов для держателей банковских платежных карточек, которые выступают дополнительным источником доходной части карт-счета и соответственно положительно сказывается на увеличении уровня безналичных расчетов.	Очень слабая (K= - 0,197)
	Микроэкономический			
Абсолютный				
Количество карт-счетов		С весьма сильной уверенностью можно утверждать, что увеличение количества карт-счетов в анализируемом периоде оказывает прямое воздействие на увеличение уровня безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек	Весьма сильная (K=0,8603)	
Количество карт-счетов с овердрафтом		Повышение доступности кредитных ресурсов способствует увеличению количеству карт-счетов. Увеличение карт-счетов с овердрафтом весьма обусловлено снижением просроченной задолженности (K=0,8016)	Очень сильная (K= 0,9178)	
Объем ресурсов на карт-счетах		Снижение остатков по карт-счетам способствуют уменьшению количества карт-счетов с услугой овердрафтного кредитования (K= -0,9455), а увеличение остатков положительно сказывается на увеличении количества карт-счетов (K=0,9053)	Весьма сильная (K= 0,8247)	
Объем предоставленных овердрафтов		Объем предоставленных овердрафтов держателям банковских платежных карточек слабо способствовал увеличению удельного веса безналичных расчетов в анализируемом периоде, однако следует отметить, что весьма сильное влияние было зафиксировано в 2011(K=-0,98) и 2014(K=-0,82) годах	Слабая (K= 0,3107)	
Задолженность (2412)		С увеличением объема предоставленных овердрафтов увеличивалась и задолженность на протяжении всего анализируемого периода (K = 0,5156) под сильным воздействием снижения ставки рефинансирования (K=0,6544)	Слабая (K= 0,3111)	
Просроченная задолженность (2481)		С уменьшением просроченной задолженности сильно увеличиваются остатки на карт-счетах населения (K=-0,7965), что способствует умеренному увеличению удельного веса безналичных расчетов в общем объеме операций с использованием банковских платежных карточек, а с ее увеличением – умеренно увеличивается проблемная задолженность (K=0,5316)	Умеренная (K= 0,5934)	

Относительный	Проблемная задолженность (99892)		Снижение проблемной задолженности положительно сказывается на увеличении объемов средств, хранящихся на карт-счетах ($K=-0,8535$), а ее увеличение – негативно отражается на количестве карт-счетов с услугой овердрафтного кредитования ($K=0,9035$)	Весьма сильная ($K=-0,8880$)
	Уд.вес счетов с овердрафтом в общ. объеме счетов, %		Снижение удельного веса карт-счетов с услугой овердрафтного кредитования в общем объеме счетов весьма положительно сказалось на снижении просроченной ($K=0,8124$) и проблемной ($K=0,8967$) задолженностей, но отрицательно повлияло на увеличение удельного веса безналичных расчетов в общем объеме платежей	Очень сильная ($K=-0,9107$)
	Уд. вес пробл. задолж. в общ. объеме задолж.,		Снижение удельного веса проблемной задолженности в общем объеме в условиях умеренного снижения ставки рефинансирования ($K=0,5786$), сокращения карт-счетов с овердрафтом ($K=-0,7525$) и их удельного веса в общем объеме ($K=0,8182$) положительно сказалось на увеличении безналичного оборота	Весьма сильная ($K=-0,8120$)
	Освоенность предост. овердрафтов, %		Снижение уровня освоенности предоставленных кредитных ресурсов способствовало умеренному сокращению срочной ($K=0,6116$) и просроченной ($K=0,5681$) задолженности	Очень слабая ($K=-0,0222$)

Примечание - Источник: собственная разработка на основе [2]

Таким образом, использование овердрафтного кредитования населения в условиях умеренного изменения ставки рефинансирования, отсутствия просроченной и проблемной задолженности, увеличения доходной части карт-счетов держателей банковских платежных карточек играет важную роль в развитии системы безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек в Республике Беларусь.

Литература

1. Инструкция о порядке предоставления (размещения) банками денежных средств в форме кредита и их возврата, утвержденная постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 30,122003 № 226.
2. Ускевич Т.Г. Методические рекомендации по проведению корреляционно-регрессионного анализа в Microsoft Excel [Текст] / Т.Г. Ускевич. – Минск, 2010 – 20 с.

Бабынина Галина
доцент кафедры
Кузьминов Вячеслав

к.т.н., доцент
Белорусский государственный экономический
университет, Бобруйский филиал
г. Бобруйск, Республика Беларусь

УЧЕТ КАЧЕСТВА ПРОДУКЦИИ ПРИ УСТАНОВЛЕНИИ ЦЕНЫ

Стабильное получение прибыли от реализации, устойчивая рыночная позиция во многом определяются грамотной маркетинговой политикой предприятия, которая включает в себя товарную, ценовую, сбытовую политику, а также политику продвижения товара на рынке. Ориентируясь на маркетинговую политику задачи ОАО «Бобруйскагромаш» отраженные в «Политике в области качества» направлены на повышение качества выпускаемой продукции, повышения ее конкурентоспособности, внедрения прогрессивных технологий и эффективности системы менеджмента качества. Общество изготавливает более 50 наименований машин и агрегатов, используемых в сельскохозяйственном производстве, объем производства которой представлен в таблице 1.

Таблица 1

Продукция, выпускаемая ОАО «Бобруйскагромаш» в 2012-2014 гг.

Наименование продукции	2012 г.		2013 г.		2014 г.	
	млн.р.	%	млн.р.	%	млн.р.	%
Машины для животноводства	226882,0	95,1	259592,0	94,3	389126,0	89,4
Запасные части	5487,2	2,3	5780,9	2,1	10011,1	2,3
Товары народного потребления	238,6	0,1	275,3	0,1	435,3	0,1
Прочая продукция	5725,6	2,4	9359,5	3,4	35256,3	8,1
Научно-техническая продукция	238,6	0,1	275,3	0,1	435,3	0,1

Как видно из таблицы 1, доля выпуска машин для животноводства в общем объеме производства уменьшилась с 95,1 % в 2012 г. до 89,4 % в 2014 г. Для удержания конкурентных позиций на рынке обществом совместно РУНИП «ИМСХ НАН Белоруссии» проводится работа по разработке новых направлений в сельхозмашиностроении. За последние годы освоено производство комплекса машин для заготовки и раздачи кормов (20 наименований), транспортно-технологических для сельского хозяйства (8 наименований). В таблице 2 представлены показатели номенклатуры общества.

Анализ конкурентоспособности продукции ОАО «Бобруйскагромаш» по ценовым параметрам показывает, что обществу располагает продукцией которая, по показателям функционального назначения находится на уровне, а по некоторым изделиям превосходит зарубежные аналоги.

Однако по показателям, связанным с надежностью, долговечностью, обслуживанием, которые существенно влияют на конкурентоспособность, продукция общества уступает аналогам. В связи с этим, конкурентное преимущество завода,

связанное с более низкой ценой продаж, сглаживается за счет высоких затрат, возникающих в процессе эксплуатации. При инвестировании средств в инновации обществу необходимо проявлять инициативу по проведению обоснованной и эффективной ценовой политики.

Таблица 2

Показатели номенклатуры ОАО «Бобруйскагромаш» 2012-2014г.г.

Наименование показателей	годы		
	2012	2013	2014
Широта номенклатуры	0	3	3
Минимальная длина ассортиментной группы	1	1	1
Максимальная длина ассортиментной группы	4	5	6
Средняя длина ассортиментной группы	3	3	3
Минимальная глубина подгруппы	1	1	1
Максимальная глубина подгруппы	15	19	25
Средняя глубина подгруппы			5
Насыщенность номенклатуры	30	44	54

Цены на каждом сегменте внешнего рынка должны быть установлены в соответствии с качеством выпускаемого товара и ценой/качеством компаний-конкурентов, которые необходимо подкреплять различными неценовыми инструментами маркетинга. Цены на продукцию общества по сравнению с ценами конкурентов на многие виды продукции ниже, поэтому для установления обоснованной цены целесообразно рассчитывать цену нового изделия, используя индексный метод, опираясь на параметры ближайшего аналога производителя-конкурента и цену на это изделие. Продукцией для анализа был выбран полуприцеп самосвальный ПСТ – 12 и ПСТБ – 12, который также выпускается ТД «Мордовагромаш», РФ, г. Саранск. В таблице 3 указаны основные параметры полуприцепов, выпускаемого ОАО «Бобруйскагромаш».

Таблица 3

Изменение основных параметров полуприцепа самосвального ПСТБ – 12 по сравнению с моделью ПСТ -12

Параметры	Базовая модель	Новая модель	Индекс изменения значения параметра	Коэффициент весомости
Грузоподъемность, т	12	12	1	0,2
Вместимость груза	12,5	15	1,2	0,3
Масса	3,5	4,5	1,29	0,1
Транспортная скорость, км/ч	25	25	1	0,1
Угол подъема кузова, не менее град.	50	45	0,9	0,3

Ниже рассчитана цена на изделие по формуле

$$P_H = P_a * \sum J_j * K_{весj}, \quad (1)$$

где P_H – цена нового товара, р.;

P_a – цена товара-аналога, р.;

J_j – индекс изменения i -го параметра изделия по сравнению с товаром-аналогом;

$K_{весj}$ – коэффициент весомости i -го параметра.

Стоимость товара-аналога, выпускаемого ТД «Мордовагромаш» 15211\$. Цена нового товара ОАО «Бобруйскагромаш» 16109 \$, что позволяет ему быть конкурентным на рынке. В данном случае новой стратегией цена/ качество общества на полуприцеп на рынке России станет – стратегия среднего уровня, что отражено в таблице 4.

Таблица 4

Возможная стратегия цена/качество ОАО «Бобруйскагромаш» для полуприцепа ПСТ-12 на рынке Российской Федерации

Качество	Цена		
	Высокая	Средняя	Низкая
ВЫСОКОЕ	1 Стратегия премиальных наценок	2 Стратегия глубокого проникновения на рынок	3 Стратегия повышенной ценностной значимости
СРЕДНЕЕ	4 Стратегия завышенной цены	5 Стратегия среднего уровня ОАО «Бобруйскагромаш»	6 Стратегия доброкачественности
НИЗКОЕ	7 Стратегия ограбления	8 Стратегия показного блеска	9 Стратегия низкой ценностной значимости

ОАО «Бобруйскагромаш» возможно использование метода контроллинга обеспечивая экономически ориентированный стиль ведения бизнеса. Основная цель подразделения контроллинга, ориентировать деятельность предприятия на достижение выбранной стратегии. В зону ответственности контроллинга входит оценка эффективности различных инвестиционных проектов, а также формирование моделей реализации проектов.

Бардецька Вікторія

студентка

Науковий керівник: старший викладач Борик О.Я.

Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
м. Тернопіль

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА РОЗВИТОК ІТ-АУТСОРСИНГУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА УКРАЇНИ

Процеси глобалізації, зростання у світі ролі інтелектуальної праці, пошук нових методів та підходів до організації бізнесу призводять до виникнення попиту на послуги аутсорсингу. Інтеграція України у світовий інформаційний простір та висока якість трудових ресурсів дозволяє посилювати позиції вітчизняних фахівців у галузі інформаційних технологій (ІТ) на світовому ринку офшорного аутсорсингу та фрілансингу. В умовах обмеженого попиту на послуги з розробки ІТ технологій на внутрішньому ринку створення сприятливих умов для розвитку ІТ аутсорсингу в Україні є перспективним напрямком реформування вітчизняного ринку праці.

Інноваційний процес є основним напрямом розвитку національної економіки, який здійснюється на основі впровадження нових технологій, посилюється роль організаційних, правових, науково-технічних та виробничих процесів, які направлені на створення умов для задоволення інформаційних потреб суспільства та громадян і ґрунтуються на використанні інформаційних систем, мереж і інформаційних технологій. У нашому суспільстві все більше розвивається конкурентне становище країни, яке визначається якісними кількісними показниками інформаційних потоків сконцентрованими у її національній економіці. Для кожної країни інформаційні технології є поштовхом до інноваційного розвитку через їх потенціал, динамічність. З розвитком інформаційних технологій відбувається інтеграція країни в світову економіку через обмін досвідом, навичками та інформацією [4].

Україна посіла перше місце в Європі у галузі ІТ-аутсорсингу, що представляє собою передачу робіт з підтримки, обслуговування та модернізації ІТ-інфраструктури в руки спеціалізованих компаній, які займаються програмуванням, створенням сайтів, розробкою, супроводом програмного забезпечення та обслуговуванням техніки. Про це пише УНІАН з посиланням на IT Outsourcing News. "Україна стала першою країною в Європі в галузі ІТ-аутсорсингу і розробки програмного забезпечення", – йдеться в повідомленні. Зазначається, що на сьогоднішній день в Україні налічується близько 100 тисяч ІТ-фахівців, кількість яких може збільшитися вдвічі протягом наступних 4 років.

"Україна має найбільше і найбільш швидко зростаючу кількість ІТ-фахівців в Європі; очікується, що її ІТ-інженерна робоча сила до 2020 року зросте майже вдвічі – до 200 тисяч", – повідомляє IT Outsourcing News. Згідно з повідомленням, в Україні працює понад 100 науково-дослідних (R&D) центрів таких світових високотехнологічних компаній, як Cisco, Oracle, Rakuten, Samsung. При цьому, найпопулярнішим містом для відкриття науково-дослідних центрів є Київ, в якому їх сконцентровано більше половини. Слідом за Києвом за рівнем популярності йдуть Дніпропетровськ, Львів, Одеса, Харків і Вінниця.

За даними IT Outsourcing News, обсяг експорту українського програмного забезпечення до 2015 року сягнув щонайменше 2,5 мільярда доларів. При цьому, близько 80% послуг надаються клієнтам зі США. "Сполучені Штати залишаються найбільшим партнером України у сфері спільної науково-дослідної діяльності (близько 45%), за якими слідують країни ЄС та Ізраїлю", – йдеться в повідомленні [1].

Характерною ознакою світової економіки в даний час є безпрецедентне посилення конкуренції. Вживають і перемагають в конкурентній боротьбі лише ті компанії, які використовують найбільш ефективні способи організації бізнесу. Однією з найбільш сучасних і успішних моделей господарювання, що дозволяє добитися конкурентних переваг, в умовах усе більш відкритих національних економік, є аутсорсинг. Близько 90% розробників на ринку орієнтовані на аутсорсинг. В цілому у сфері розробки програмного забезпечення зайнято приблизно 50-65 тис. українців.

Але не все так позитивно є негативні сторони, а саме уповільнення розвитку аутсорсингового бізнесу. У поточному році темпи зростання експорту послуг з розробки ПЗ з України скоротилися до 5%, замість 20-25% у минулі роки, а деякі компанії закрилися взагалі. Частина клієнтів перевела свої замовлення з України в інші країни. Спостерігається зниження потреби в IT-кадрах як в компаніях, орієнтованих на внутрішній ринок, так і на аутсорсинг. При цьому останнім все одно не вистачає кваліфікованих кадрів [3].

Активний розвиток IT-аутсорсингу у всьому світі пояснюється тим, що у зв'язку із стрімким розвитком технологій компаніям складно самотійно відстежувати появу технологічних нововведень і своєчасно впроваджувати їх, не маючи великого штату технічних фахівців [1].

До переваг, які отримують підприємства від аутсорсингу, можна віднести зниження собівартості функцій, переданих аутсорсеру. Останній, як правило, здійснює виконання доручених йому функцій дешевше унаслідок спеціалізації у вузькій предметній області і завдяки ефекту масштабу, який досягається при виконанні однотипних операцій одночасно для великої кількості клієнтів.

Ще одним позитивним наслідком спеціалізації є підвищення якості і надійності виконання переданих на аутсорсинг функцій, оскільки при вирішенні схожих завдань компанії-аутсорсери вже накопили великий досвід і можуть використовувати новітні технології і висококваліфікований персонал. Аутсорсинг дає також можливість залучити співробітників замовника, які обслуговували раніше виконання делегованої аутсорсеру функції, які добре знають специфіку своєї компанії [2].

На сучасному етапі більш ніж 70% підприємств в США передають на аутсорсинг 10-15% своїх IT операцій. Паралельно збільшуються витрати на IT аутсорсинг з інтенсивністю – 18-22% на рік [3].

Явище аутсорсингу стало можливим і актуальним саме в умовах глобалізації. Безумовно, аутсорсинг розвивається і трансформується згідно новим можливостям і потребам економіки і суспільства. Його не можна розглядати тільки в чорному або білому кольорі, оскільки для кожного з учасників економічних процесів, воно може мати як недоліки, так і переваги. Певною мірою можна говорити про те, що аутсорсинг інтегрує процес виробництва і нівелює різницю у розвитку між ядром і периферією, умовним поділом на країни «першого» і «третього» світу.

Для країн, що розвиваються аутсорсинг відкриває можливості використовувати кваліфікованих фахівців і виконувати на постійній основі вигідні замовлення якісно, але за більш низьку плату, ніж розвинені країни. Завдяки аутсорсингу в країнах, що розвиваються, створюються нові робочі місця, що потребують високого освітнього та професійного рівня, збільшується число охочих освоїти технічні спеціальності. Таким чином, відбувається становлення інноваційної інфраструктури, яка визначає нову якість економічного зростання країн, що розвиваються.

Література

1. Організація економічного співробітництва та розвитку. Глосарій статистичних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=4950>
2. Поплюйко, А. М. Аутсорсинг в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] / А. М. Поплюйко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2011. – Вип. 18. – С. 335-340.
3. Criscuolo, Ch. Offshore Outsourcing and Productivity. [Електронний ресурс] / Chiara Criscuolo, Mark Leaver. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/sci-tech/35637436.pdf>
4. Hijzen, A. A bird's eye view of international outsourcing: data, measurement and labour demand effects [Електронний ресурс] / Alexander Hijzen. – Режим доступу: <http://www.cairn.info/revue-economie-internationale-2005-4-page-45.htm>

Белик Дмитрий
студент

Орлов Геннадий
студент

Тряпочкина Евгения
студент

*Научный руководитель: к.э.н., доцент, Батурина И.
ФГБОУ ВО «Курганская государственная
сельскохозяйственная академия им. Т.С. Мальцева»
г. Курган, Россия*

УГРОЗЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РОССИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Проблемы обеспечения экономической безопасности страны, стабильного экономического развития государства и общества стоят перед многими странами мира. Современное социально-экономическое положение России определяет несомненную актуальность деятельности государства в сфере обеспечения экономической безопасности страны. В России обеспечение как национальной безопасности в целом, так и экономической безопасности осуществляется в ключе выявления и нейтрализации угроз:

– обнаружение и предсказывание внутренних и внешних угроз жизненно важным интересам объектов безопасности, осуществление комплекса своевременных и длительных мер по их предупреждению и нейтрализации;

– политика национальной безопасности России – это деятельность государства во всех сферах его ответственности, направленная на обнаружение, блокирование, нейтрализацию всех видов угроз существованию и развитию личности, общества и государства;

– механизм обеспечения национальной безопасности России заключается в своевременном прогнозировании и выявлении внешних и внутренних угроз национальной безопасности России и реализации оперативных и долгосрочных мер по предупреждению и нейтрализации этих угроз;

– механизм обеспечения экономической безопасности заключается в анализе факторов, определяющих угрозы [1].

Официальная государственная задача обеспечения безопасности – защита путем ликвидации угроз – соответствует приоритетному направлению научной разработки проблемы обеспечения экономической безопасности.

Экономическая безопасность в условиях глобализации должна обеспечить особое состояние национальной экономики, при котором:

– осуществляется эффективное удовлетворение общественных потребностей при условии поддержания на должном уровне политической и военной стабильности государства;

– обеспечивается технико-экономическая независимость, расширяющая понятие экономической независимости, а также неуязвимость страны от внешних и внутренних угроз;

– реализуется защита экономических интересов России на внутреннем и внешних рынках [2].

В зависимости от источника, угрозы экономической безопасности разделяются на внутренние и внешние. К внутренним угрозам экономической безопасности относят неспособность к самосохранению и саморазвитию, неэффективность системы государственного регулирования экономики. На современном этапе развития к вышеперечисленным внутренним угрозам экономической безопасности необходимо отнести отсталую структуру экономики, неравномерность развития секторов экономики, недостаточно благоприятную инвестиционную среду, низкая эффективность внедрения и использования инвестиционных технологий и некоторые другие.

Внешние угрозы – это зависимость курса рубля от курса иностранной валюты, изменение конъюнктуры мировых цен и внешней торговли, превышения вывода капитала над его притоком (иностранскими инвестициями), непомерная импортная зависимость, перегрузка экспорта сырьевыми товарами [3].

К наиболее существенным угрозам экономической безопасности применительно к российской экономике относятся:

– сырьевая направленность российской экономики, в которой заинтересованы другие страны;

– неравномерность социально-экономического развития регионов, поддерживаемая путем избирательного распределения средств;

- «бегство» капитала из страны, обеспеченное западными кредитными организациями и предлагаемыми инвестиционными условиями;
- дискриминация международной торговли со стороны лидеров мирового сообщества;
- зависимость страны от импорта технологий и продовольствия [4].

Таким образом, состояние экономики страны с точки зрения обеспечения экономической безопасности должно характеризоваться определенными критериями и параметрами, а так же устойчивостью социально-экономической ситуации, целостностью государства, возможность противостоять влиянию внутренних и внешних угроз.

Литература

1. Авдийский, В.И. Национальная экономическая безопасность в условиях глобализации [Текст] // Международное публичное и частное право. – 2012. – № 2. – С. 9 -10.
2. Афонцев С. Дискуссионные проблемы концепции национальной экономической безопасности [Текст] // Россия - XXI. – 2001. – № 2. – С.38-67.
3. Афонцев С. Дискуссионные проблемы концепции национальной экономической безопасности [Текст] // Россия - XXI. – 2001. – № 3. – С.26-43.
4. Бородовская, М.Б. Экономическая безопасность России в сфере внешнеэкономических связей [Текст]: автореф. дис. ... канд. экон. наук. / М.Б. Бородовская. – МГУ им. М.В. Ломоносова: экономический факультет.

Белова Светлана

к.э.н., доцент

Валевич Роза

к.э.н., доцент, профессор кафедры

УО Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

ФОРМИРОВАНИЕ ЛОЯЛЬНОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА

Основным направлением развития общественного питания Республики Беларусь является активное преобразование его в ресторанный бизнес, что соответствует трансформации требований и потребностей потребителей. Тому подтверждением служит качественное преобразование структуры объектов общественного питания в сторону снижения числа социально ориентированных. За период с 2010 г. по 2015 г. удельный вес столовых из общего числа объектов питания уменьшился с 41,9% до 37,2%. Несмотря на то, что столовые имеют наибольший

удельный вес в общем объеме объектов питания, доля их товарооборота составляет всего 26,6 % в объеме оборота общественного питания. Активно развиваются кафе, мини-кафе, бары, кафетерии и кофейни, на долю которых в структуре товарооборота общественного питания приходится более 40%. На долю организаций частной формы собственности приходится около 70% товарооборота общественного питания [1]. В целом же оборот общественного питания за последние 5 лет увеличился на 20% в действующих ценах (хотя в сопоставимых наблюдается снижение его объема в 2015 году по сравнению с 2014).

Данная тенденция свидетельствует о сохранении интереса потребителей к посещению объектов питания. Это и проведение семейных и корпоративных мероприятий в объектах питания, желание ознакомиться с кухнями разных стран и т.п. Это обусловлено и проведением государственной политики, направленной на сохранение социальных объектов питания при промышленных предприятиях, учреждениях образования, здравоохранения и объектов ресторанного бизнеса, как неперемного условия обеспечения развития туризма в стране. Вместе с тем, достаточно низкие потребительские возможности (на услуги общественного питания среднестатистическая семья из 3 человек тратит до 4,8 % семейного бюджета) влияют на снижение основных экономических показателей деятельности объектов питания [2]. Так, рентабельность объектов гостинично-ресторанного бизнеса снизилась до 4,3%. Доля убыточных объектов выросла до 16,3%; около 50% субъектов не имеют собственных оборотных средств; происходит постоянная смена собственников; размера чистой прибыли, полученного в расчете на один объект питания, не хватает не только для развития, но и даже для формирования резервных фондов.

По ближайшим прогнозам экономического развития Беларуси не ожидается резкого роста денежных доходов, следовательно, не произойдет резких изменений в потребительских предпочтениях, соответственно единственно верным для дальнейшего развития ресторанного бизнеса является путь формирования лояльного потребителя. Учитывая мировой опыт, программы лояльности включают в себя, в большинстве своем ценовые методы стимулирования потребления, которые являются наиболее действенными в привлечении и удержании потребителей: дисконтные программы, розыгрыши призов, накопительные дисконтные программы, бонусные программы поощрения. Однако для формирования лояльности объект питания может предоставлять не только объективные выгоды, но и выстраивать нематериальные отношения с потребителями. В этом случае речь идет о неценовых программах лояльности, к которым можно отнести: «привилегии» (в данном случае потребителю оказывается особое внимание, обслуживание осуществляется на особом уровне); клубы потребителей – присвоение покупателю особого статуса, который может выражаться: в приглашении на особые мероприятия; в особом внимании к клиентам; привилегии информирования; гости, входящие в клуб также могут пользоваться какими-либо бесплатными дополнительными услугами. Кроме того, объекты питания для успешности ведения бизнеса должны ориентироваться не столько на случайных потребителей, сколько на тех, которые являются постоянными, именно под их предпочтения формируется меню, перечень основных и дополнительных услуг (в том числе развлекательные программы и проч.).

Неценовые программы лояльности включают так же обучение молодежи, проведение мастер-классов, развлекательные комнаты для детей, дегустации блюд;

использование приемов мерчандайзинга (эстетическое оформление блюд, коктейлей, смешанных напитков; внедрение новых приемов подачи блюд; организацию шоу в процессе приготовления и подачи блюд, напитков; и проч.); организацию поздравлений именинников от шеф-повара ресторана, обучение приготовлению понравившегося блюда. Особое внимание следует уделить при проведении данной работы формированию меню с учетом психологических особенностей восприятия как типа объекта, так и мотивов его посещения. Грамотно сформированное и оформленное меню позволяет усилить лояльность потребителей, снизить их чувствительность к изменению цен и повысить заинтересованность в выборе блюд, часто выгодных для бизнеса, и увеличить, таким образом, среднюю стоимость чека, что положительно отразится на эффективности управления продажами.

Таким образом, в ближайшей перспективе главным фактором успешного функционирования белорусских объектов общественного питания станет работа не только по инновационному преобразованию бизнеса с целью возможности удовлетворения потребительских предпочтений; сколько работа по формированию лояльного потребителя.

Литература

1. Республика Беларусь 2015: статистический ежегодник / Нац. стат. ком Респ. Беларусь. – Минск, 2015. – С.364-366.

2. Социальное положение и уровень жизни Республики Беларусь: стат. сборник / Нац. стат. ком. Рес. Беларусь. – Минск, 2015. – 435 с.

Беляев Иван

студент

Лебедева Надежда

старший преподаватель

Батурина Ирина

к.э.н., доцент

ФГБОУ ВО «Курганская государственная
сельскохозяйственная академия имени Т.С. Мальцева»
г. Курган, Россия

СТРАХОВАНИЕ КАК СПОСОБ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА

В современных условиях нестабильности национальной экономики и напряженной геополитической обстановке одним из ключевых факторов, способствующих реализации национальных интересов и приоритетов Российской Федерации, является экономическая безопасность.

Под экономической безопасностью в широком смысле (на макроуровне) понимается способность государства проводить самостоятельную экономическую политику, направленную на достижение собственных интересов как на

международной арене, так и непосредственно внутри территориальных границ; способность поддерживать и повышать достигнутый уровень жизни населения. Таким образом определяется экономическая безопасность на уровне государства, который не является единственным в комплексной системе её обеспечения.

Экономическая безопасность как система представляет собой многоступенчатую взаимосвязь уровней её обеспечения, причём каждый уровень в той или иной степени коррелирует между собой. Особое место в системе обеспечения экономической безопасности занимает уровень предприятия, на котором в качестве субъекта выступает непосредственно сама организация. Важность данного уровня в условиях современного кризисного состояния экономики объясняется тем, что одним из ключевых драйверов экономического роста в Российской Федерации может стать именно предпринимательский сектор, который итак обеспечивает занятость (трудоустройство) граждан, производство товаров, работ и услуг, осуществляет безвозмездные платежи в бюджеты и т.п.

Исходя из вышесказанного, можно сделать вывод, что стабильность национальной экономики во многом зависит от состояния предпринимательского сектора в целом и хозяйствующих субъектов в частности. В свою очередь, организации сами находятся под влиянием негативных экономических процессов, происходящих на макроуровне, и испытывают определённые трудности. Так, вследствие снижения уровня реальных доходов населения, покупательная способность граждан также снижается, что зачастую проявляется в отрицательной динамике потребительского спроса. Имеет место снижение уровня платежеспособности контрагентов, в связи с чем возникают все новые внутренние риски для предприятия, являющиеся дополнительными угрозами его экономической безопасности.

Хозяйствующий субъект должен быть способен нивелировать риски, возникающие вследствие воздействия на него окружающей среды, в противном случае последствия могут быть слишком негативные. Управление риском или риск-менеджмент – это неотъемлемое звено в цепочке мероприятий по обеспечению экономической безопасности предприятия.

Наиболее эффективным проявлением риск-менеджмента принято считать самострахование и страхование. Самострахование представляет собой формирование обособленных натуральных и денежных запасов (фондов самострахования) хозяйствующих субъектов. Фонд самострахования предназначен для обеспечения бесперебойной деятельности субъекта и его финансовой устойчивости в неблагоприятных экономических условиях. Безусловно, создавая специализированные резервные фонды в критической ситуации предприятие способно снизить негативные последствия, однако сам процесс формирования в свою очередь связан с отвлечением значительной части денежных средств, которые могли бы быть направлены на увеличение и модернизацию производства, расширение рынков сбыта продукции и т.п. По этому постепенно хозяйствующие субъекты предпочитают выбирать другой способ минимизации и управления риском – страхование.

Страхование – это главный инструмент риск-менеджмента. Посредством страхования предприятие способно обеспечить непрерывность процесса производства и реализации продукции (работ, услуг), возмещая убытки, возникающие вследствие

наступлення страхового події за рахунок коштів страхових фондів страховика, не відволікаючи при цьому значительних власних ресурсів на подолання негативних наслідків таких випадків. Налицо перевага даного способу мінімізації ризику – наявність «подушки безпеки» у вигляді гарантії відшкодування збитків страховиком при наступленні страхового випадку, а також наявність вільних грошових коштів, які можуть бути направлені на комплексне розвиток підприємства. Тенденція до збільшення обсягів страхування підприємств підтверджується даними Федеральної служби державної статистики РФ, згідно з якими в останній час спостерігається стрімкий ріст страхування наприклад у частині підприємницьких і фінансових ризиків: за останні 5 років даний показник збільшився в 2 рази і за 2015 рік за обсягом страхових премій вийшов на рівень в 22317,7 млн. рублів [1].

Таким чином, можна констатувати, що в умовах турбулентності національної економіки неотъемлемим фактором забезпечення економічної безпеки підприємства виступає страхування як спосіб протистояння загрозам внутрішній і зовнішній середовища.

Література

1. Страхові премії, зібрані страховиками [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://gks.ru> (Дата звернення 15.10.2016).

Біла Дарина

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., доцент Єрмошенко А.М.

Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ЗАСОБИ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ В СТРАХУВАННІ

Страхові компанії виконують особливі функції в економічній та соціальній сферах, тому підлягають регулюванню та нагляду з боку держави. Велика кількість учасників залучається до кола страхових правовідносин і не всі вони володіють однаково інформативними можливостями та професійним досвідом. Навіть досить обізнаному і обережному страхувальнику буває важко розібратися в усіх нюансах страхового продукту та договору страхування. Зобов'язання страхових компаній по суті є лише «обіцянкою» виплатити при настанні страхового випадку страхове відшкодування.

В умовах перехідної економіки, як зазначає Б.Є. Кваснюк, «сама держава виступає ініціатором реформ, а трансформаційні перетворення не можуть бути здійснені без її активної участі, оскільки ринковий механізм та його інститути знаходяться на стадії формування та розвитку» [1, с. 19].

Проте, навіть сформований ринковий механізм не може замінити державне регулювання. Сучасна ринкова система, за визначенням О.С. Марченка «базується на

поєднанні різних механізмів координації поведінки економічних агентів: ринкового механізму, державного та корпоративного регулювання» [2, с. 76].

Світовий досвід доводить, що ринкова економіка не виключає, а широко використовує державне регулювання страхової діяльності з метою забезпечення стабільності функціонування ринку страхових послуг з огляду на його значущість для економіки держави, виробництва та захисту прав і майнових інтересів як фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання.

Держава для реалізації економічної політики, в тому числі в сфері страхування, застосовує різноманітні засоби і механізми регулювання.

Відповідно до с. 12 Господарського Кодексу України основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є: державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; технічне регулювання; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [3].

Законом «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» обумовлені заходи впливу держави на визначених ринках, серед яких є обмеження, заборони, штрафи [4].

До таких засобів, що найбільш характерно розкривають сутність страхової діяльності, слід віднести: ліцензування, технічне регулювання, регулювання тарифів, застосування нормативів та лімітів, обмеження.

Для здійснення страхової діяльності юридична особа повинна отримати статус фінансової установи, підтвердженням чого є Свідоцтво про реєстрацію фінансової установи у Державному реєстрі фінансових установ. Ліцензія видається на кожний вид страхування та є безстроковою.

Стандарти надання страхової послуги (правила страхування), як один із елементів технічного регулювання, в Україні в централізованому порядку державою не розробляються. Але за видами добровільного страхування кожна страхова компанія повинна розробити та затвердити в Нацкомфінпослуг «Правила страхування».

Страхові тарифи в Україні з обов'язкових видів страхування залежно від видів страхування встановлюються Кабінетом Міністрів України. З деяких видів добровільного страхування державою врегульовано граничні розміри страхових тарифів.

В Україні встановлені наступні нормативи, що висуваються до діяльності страхових компаній: вимоги до диверсифікованості активів, максимальний розмір власного утримання, вимоги до перестраховиків, вимоги до передачі ризиків у перестрахованні, вимоги до активів, які приймаються в покриття страхових резервів, норматив достатності активів, вимоги до страхових резервів, мінімальний розмір маржі платоспроможності [5].

Не допускаються відповідно до законодавства обмеження щодо здійснення страхової діяльності за деякими виключеннями: за винятком обов'язкових видів страхування, страхування життя, майна фізичних осіб, перестраховування, страхування експортно-імпортних поставок під гарантію держави, страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, діяльності страхових посередників, а також небанківських фінансових груп щодо здійснення ними окремих

видів операцій.

Таким чином, держава застосовує широкий спектр засобів регулюючого впливу для розвитку страхування та захисту інтересів споживачів страхових послуг.

Література

1. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні [Текст] / О.Ю. Болховітінова, Б. Є. Кваснюк, С. І. Кіреєв та ін.; НАН України; Ін-т екон. прогноз.; ред. Б. Є. Кваснюк. – К. ; Х. : Форт, 2003. – 424 с.

2. Основи економічної теорії [Текст] / : підруч. / за заг. ред. д-ра екон.наук., проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.

3. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електрон. ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/conv> – Назва з екрана.

4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III [Електрон. ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> – Назва з екрана.

5. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР [Електрон. ресурс]. // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> – Назва з екрана.

Богданович Елизавета

студентка

Каравай Ксения

студентка

Научный руководитель: м.э.н. Кузьменок З.И.

Бобруйский филиал Белорусского государственного экономического университета

г. Бобруйск, Республика Беларусь

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕКСТИЛЬНОГО И ШВЕЙНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Обрабатывающая промышленность является важной отраслью для национальной экономики Республики Беларусь, так как она играет существенную роль в обеспечении стабильного и сбалансированного экономического роста, улучшении качества жизни населения, повышения конкурентоспособности отечественных товаропроизводителей, укрепления их позиций на внутреннем и внешнем рынках. К обрабатывающей промышленности относится вид экономической деятельности «текстильное и швейное производство». Текстильное и швейное производство в 2015 г. включало 1552 организации, объём промышленного производства составил 2,8 % всего промышленного выпуска республики а удельный вес среднесписочной численности работников в среднесписочной численности работников промышленности 8,2 % [1].

Динамика основных показателей вида экономической деятельности «текстильное и швейное производство» обрабатывающей промышленности отражена в таблице.

Данные таблицы позволяют отметить, что сократилось количество организаций текстильного и швейного производства и среднесписочная численность работников занятых в этом виде экономической деятельности. Следует отметить, что сокращение прослеживается на протяжении всего исследуемого периода и темпы роста увеличиваются. Финансовые показатели деятельности текстильного и швейного производства подвержены колебаниям, в 2014 г. наблюдается их снижение по отношению к 2013 г., а в 2015 г. рост по отношению к 2014 г. Прибыль от реализации продукции снизилась с 1658,0 млрд руб. в 2013 г. до 1097,7 млрд руб. в 2014 г. Темп роста составил 66,21 %. Чистая прибыль снизилась на 200,7 млрд руб. и составила в 2014 г. 298,5 млрд руб. Темп роста составил 59,8 %. Выручка от реализации продукции сократилась с 15358,0 млрд. руб. до 14863,4 млрд. руб. или на 3,22 %. В 2015 г. наблюдался прирост всех показателей. Прибыли от реализации продукции увеличилась на 740,8 млрд. руб. или на 67,5 % и составила 1838,5 млрд. руб.

Таблица 1

Динамика показателей по виду экономической деятельности «текстильного и швейного производства» обрабатывающей промышленности, млрд. руб.

Показатель	2013 г.	2014 г.	Темп роста, %	2015 г.	Темп роста, %
1 Число организаций, ед	1715	1671	97,44	1552	92,88
2 Среднесписочная численность работников, тыс. чел	94,9	87,2	91,89	75,5	86,59
3 Удельный вес среднесписочной численности работников в среднесписочной численности работников промышленности, %	9,1	8,8	-	8,2	-
4 Объем производства	19595	20358	103,89	20812	102,23
5 Удельный вес продукции в общем объеме промышленного производства, %	3,2	3,0	-	2,8	-
6 Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг,	15358	14863,4	96,78	16119,8	108,45
7 Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	1658	1097,7	66,21	1838,5	167,49
8 Чистая прибыль (убыток),	499,2	298,5	59,80	354,1	118,63
9 Рентабельность продаж, %	8,6	5,6	-	9,8	-
10 Рентабельность реализованной продукции, %	10,4	6,5	-	11,9	-
11 Удельный вес убыточных организаций, %	27,9	31,4	-	35,6	-

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [1]

Также наблюдалось увеличение чистой прибыли с 298,5 до 354,1 млрд руб. Темп роста составил 118,6%. Что касается выручки от реализации продукции, то ее величина в 2015 г. по сравнению с 2014 г. увеличилась на 1256,4 млрд. руб. Темп роста составил 74,6%.

Объем производства в исследуемый период имеет устойчивую тенденцию к

росту, хоть и незначительному. Однако темпы роста в 2015 г. по отношению к 2014 г. сократились на 1,66 процентный пункт.

Показатели рентабельности в исследуемом периоде также подвержены колебаниям.

В 2014 г. по сравнению с 2013 г. рентабельность продаж на предприятиях текстильной и швейной промышленности снизилась на 3,0 процентных пункта и составила 5,6 %. В 2015 г. рентабельность продаж увеличилась на 4,2 процентных пункта и составила 9,8 %. Рентабельность реализованной продукции в 2015 г. по отношению к 2014 г. увеличилась на 5,4 процентных пункта, а в 2014 г. по отношению к 2013 г. сократилась на 3,9 процентных пункта.

Удельный вес убыточных предприятий имеет устойчивую тенденцию к росту и в 2015 г. достиг 35,6 %, что на 4,2 процентных пункта больше чем в 2014 г. и на 7,7 процентных пункта больше чем в 2013 г. Рост данного показателя свидетельствует о нестабильности в сфере текстильного и швейного производства.

Исходя из проведенного анализа текстильного и швейного производства, было выявлено, что имеются как негативные тенденции в развитии производства за анализируемый период (снижение выручки от реализации продукции, увеличение доли убыточных предприятий), так и положительные (увеличение прибыли от реализации продукции, увеличение рентабельности продаж). Проведенный анализ показал, что предприятиям необходимо повышать конкурентоспособность за счет внедрения новых технологий, современному оснащению производства, расширению ассортимента.

Литература

1. Статистический ежегодник Республики Беларусь, 2016. Национальный статистический комитет Республики Беларусь, редкол. И. В. Медведева [и др.].— Минск 2016— 518 с.

Божко Екатерина
студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Бухтик М.И.
Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

АНАЛИЗ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Характеристика инвестиционного процесса, а также анализ инвестиционной деятельности и ее результатов в разрезе воспроизводства основного капитала приобретают важное значение на современном этапе развития Республики Беларусь. Это обусловлено тем, что инвестиции определяют процесс экономического роста страны. Формирование условий успешного развития инвестиционного процесса является одной из основных задач правительства страны.

Инвестиционный процесс - совокупное движение инвестиций различных форм и уровней. Осуществление инвестиционного процесса в экономике любого типа предполагает наличие ряда условий, основными из которых являются: достаточный для инвестиционной сферы ресурсный потенциал; наличие экономических субъектов, способных обеспечить инвестиционный процесс в необходимых масштабах; механизм трансформации инвестиционных ресурсов в объекты инвестиционной деятельности [1].

Изменение экономической ситуации в стране напрямую влияет на изменение объёмов инвестирования. Используя финансово-кредитные инструменты в периоды ухудшения экономической ситуации, Национальный банк стремится стабилизировать экономику страны и влияет на различные её составляющие, например, на инвестиционный процесс [2].

Инвестиции в основной капитал являются ресурсом развития субъектов хозяйствования и государства в целом. Данные можно увидеть в таблице 1.

Таблица 1

Инвестиции в основной капитал по источникам финансирования

Показатели	2012	2013	2014	2015
Инвестиции в основной капитал – всего (млрд. руб.)	154 442,4 (100%)	209 574,6 (100%)	225 658,9 (100%)	210 289,6 (100%)
в том числе за счёт: (%)				
республиканского бюджета	7,0	10,	6,5	5,1
местных бюджетов	9,0	10,7	9,3	8,0
собственных средств организаций	40,0	37,8	38,5	39,8
заёмных средств других организаций	1,5	1,2	1,5	1,3
средств населения	6,8	8,3	10,0	12,0
иностранных инвестиций	3,2	3,2	3,7	3,8
кредитов (займов) банков	26,5	24,2	26,6	26,2
прочих источников	5,9	4,6	3,9	3,9

Примечание - Источник: собственная разработка на основании [3].

Таблица показывает, что объём инвестиций в основной капитал за исследуемый период колебался в денежном выражении: сначала происходило увеличение, а потом

постепенное уменьшение. В 2014 г. объем инвестиций в основной капитал увеличился на 46,1% по сравнению с 2012 г. В 2015 г. объем инвестиций в основной капитал по сравнению с 2014 г. уменьшился на 6,8% (процентное соотношение от общего объема инвестиций). В таблице 2 приведены данные по инвестированию по формам собственности субъектов инвестиционной деятельности.

Таблица 2

Инвестиции в основной капитал по формам собственности

Показатели	2012	2013	2014	2015
Инвестиции в основной капитал – всего (млрд. руб.)	154 442,4 (100%)	209 574,6 (100%)	225 669,7 (100%)	210 289,6 (100%)
в том числе по формам собственности: (%)				
государственная	40,0	42,5	37,0	37,8
из неё:				
республиканская	19,9	20,8	18,0	21,5
коммунальная	20,1	21,7	19,1	16,3
частная	53,9	51,4	54,1	54,8
иностранная	6,1	6,2	8,8	7,4

Примечание - Источник: собственная разработка на основании [3]

По итогам анализа данной таблицы наблюдается ситуация, при которой при росте показателей инвестирования в денежном выражении имеется их снижение в процентном соотношении к ВВП. Объем инвестиций в государственную собственность в 2013 г. по сравнению с 2012 г. увеличился с 40 до 42,5%. В частную собственность - снижение объема инвестиций с 53,9% в 2012 г. до 51,4 в 2013 г. Незначительным является прирост инвестиций в иностранную собственность – 6,1% в 2012 г. 6,2% в 2013 г.

Далее происходит постепенное снижение объема инвестиций. Объем инвестиций в государственную собственность в 2015 г. увеличился по сравнению с 2014 г. и составил 37,8% от общего объема инвестиций в основной капитал. В частную собственность происходит увеличение с 54,1% 2014 г. до 54,8% в 2015 г. Снижение объема инвестиций в иностранную собственность происходит следующим образом: в 2014 г. объем составил 8,8%, а в 2015 г. – 7,4%, т.е. произошло снижение на 2,2%.

В результате возникновения негативных явлений в экономике страны Национальный банк применяет финансово-кредитные инструменты для стабилизации ситуации. Их применение влияет на инвестиционный процесс в стране. Из анализа становится понятно, что это позволяет не допустить значительного снижения объемов инвестиций в экономике страны [4].

Существуют проблемы по привлечению инвестиций: высокая налоговая нагрузка и условия налогового администрирования; значительные регулирующие барьеры для ведения бизнеса; макроэкономическая нестабильность; неразвитый фондовый рынок; отсутствие благоприятного инвестиционного имиджа страны.

Усилия государственных органов по привлечению инвестиций должны быть направлены на устранение административных барьеров по ведению бизнеса. Необходимо снижение налогового бремени и затрат на налоговое администрирование, совершенствование нормативно-правовой базы, либерализация

економіки. Сокращение в Беларуси количества обязательных для применения форм первичных учетных документов, переход на международные стандарты финансовой отчетности позволит улучшить позиции страны в международных рейтингах [5].

Можно сделать вывод, что Республика Беларусь обладает рядом преимуществ для привлечения инвестиций: географическое положение, квалифицированный рабочий состав и приверженность улучшения инвестиционного климата. Однако объем инвестиций еще невысок. Поэтому необходимо стимулирование привлечения инвестиций в экономику страны и обновление государственного и частного секторов, а также устранение замедляющих факторов, таких как чрезмерное регулирование деловой активности и отсутствие реальной конкуренции во многих секторах.

Литература

1. Инвестиции: учебное пособие [Текст] / Г. П. Подшиваленко, Н.И. Лахметкина, М. В. Макарова [и др.]. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: КНОРУС, 2006. - 200 с.
2. Инвестиции: учеб. пособие [Текст] / Л. Л. Игонина; под ред. проф. В.А. Слепова. - М.: Экономист, 2006. - 478 с.
3. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – 2016. - Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by>. – Дата доступа: 09.10.2016.
4. Деньги, кредит, банки: учеб. пособие [Текст] / Г. И. Кравцова [и др.]; под ред. Г. И. Кравцовой. – Минск: БГЭУ, 2012. – 639 с.
5. Проблемы и перспективы привлечения инвестиций [Электронный ресурс]. – 2016. - Режим доступа: <http://www.konspekt.biz/index.php?text=2470>. – Дата доступа: 10.10.2016.

Бойченко Руслан
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стан використання земель як в Україні загалом, так і в кожній окремішій області є критичним. Надмірна розораність угідь та майже цілковите припинення виконання комплексу робіт із захисту ґрунтів призводять до розвитку ерозійних і деградаційно-руйнівних процесів. Порушено оптимальне, екологічно обґрунтоване співвідношення земельних угідь (природних та антропогенних), що негативно впливає на стійкість агроландшафтів та довкілля в цілому. Таке використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального природокористування і може мати катастрофічні наслідки для продовольчої безпеки країни та здоров'я нації.

У сучасних межах область займає 2383,2 тис. га або 4 % території України. По

функціональному використанню земельний фонд області поділяється на: сільськогосподарські угіддя – 1698,0 тис. га (71,3 %), у т.ч. ріллі – 1226,3 тис. га; лісові та лісовкриті площі – 460,9 тис. га (19,3 %); забудовані землі – 84,6 тис. га (3,6 %); відкриті заболочені землі – 62,6 тис. га (2,6 %); під водою – 30,9 тис. га (1,3 %); інші землі 5,8 тис. га (1,9 %) [1].

Таблиця 1

Структура земельного фонду Сумської області [2, 3]

Основні види земель та угідь	2010 рік		2015	
	усього, тис. га	усього, тис. га	усього, тис. га	усього, тис. га
Загальна територія	2383,2	100,00	2383,2	100
у тому числі:				
1. Сільськогосподарські угіддя	1700,4	71,35	1698,0	71,3
з них:				
рілля	1231,8	51,69	1226,3	51,4
перелоги	0,2	0,01	0,1	0,008
багаторічні насадження	24,4	1,02	24,4	1,0
сіножаті і пасовища	444,1	18,63	447,2	18,7
2. Ліси і інші лісо-вкриті площі	458,5	19,24	460,9	19,3
з них:				
вкриті лісовою рослинністю	425,9	17,87	428,7	17,9
3. Забудовані землі	83,9	3,52	84,6	3,6
4. Відкриті заболочені землі	63,0	2,64	62,6	2,6
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	5,8	0,24	5,7	0,2
6. Інші землі	40,7	1,71	40,5	1,7
Усього земель (суша)	2352,4	98,71	2352,3	98,7
Території, що покриті поверхневими водами	30,8	1,29	30,9	1,3

Надмірне розширення площі ріллі за рахунок схилених земель призвело до порушення екологічно збалансованого співвідношення земельних угідь: ріллі, природних кормових угідь, лісів та водойм, що негативно позначилося на стійкості агроландшафтів і обумовило значну техногенну ураженість екосфери. Особливу тривогу викликає зниження родючості ґрунтів області. Характерними деградаційними процесами в ґрунтах є: щорічний від'ємний баланс гумусу, зниження вмісту поживних елементів, декальцинація ґрунтів, підвищення кислотності, погіршення фізичних, фізико-хімічних показників.

Одним із найсуттєвіших факторів зниження продуктивності земельних ресурсів, деградації агроландшафтів є водна ерозія ґрунтів. Загальна площа сільськогосподарських угідь, які зазнали згубного впливу водної ерозії, складає 305,1 тис. га, в тому числі 173,7 тис. га орних земель, що складає 14 відсотків від загальної площі цих угідь. У складі еродованих земель обліковується 63,9 тис. га з середньо- та сильнозмитими ґрунтами. Поряд з площинною ерозією досить інтенсивно розвиваються процеси лінійного розмиву та яроутворення. Площа ярів складає 2,56

тис. га. Окремо виділяються яружно-балкові системи з інтенсивністю ерозії, що перевищує нормативи у 10-20 раз. Таким чином, у структурі земельного фонду Сумщини значні площі займають ґрунти, які характеризуються незадовільними властивостями (змиті, дефльовані, засолені, солонцюваті, перезволожені) – це деградовані і малородючі ґрунти. За розрахунками площа таких ґрунтів орних земель на території Сумської області складає 222,5 тис. га, - це 18 % від площі ріллі по області [1].

З метою охорони навколишнього природного середовища, подолання основних дестабілізуючих факторів екологічної ситуації – ерозії ґрунтів, збереження продуктивності сільськогосподарських угідь, підвищення їх екологічної стійкості та родючості ґрунтів повинні бути реалізовані наступні заходи: захист земель від ерозії (організаційно-господарські, агротехнічні, лісомеліоративні, гідротехнічні заходи), рекультивация порушених земель, поліпшення сільськогосподарських земель, підвищення родючості ґрунтів, консервація малопродуктивних і деградованих земель шляхом залуження та заліснення.

Реалізація зазначених заходів сприятиме раціональному використанню природних ресурсів, зупиненню процесів деградації ґрунтового покриву, мінімізації ерозійних процесів, збагаченню довкілля природними елементами ландшафтів, забезпеченню техногенно-екологічної безпеки життєдіяльності людини, зменшенню розораності земельного фонду та збільшенню лісистості території.

Література

1. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2015 році – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pek.sm.gov.ua/images/docs/public/sumy2015.pdf>

2. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України. від 11 травня 2007 р. № 233. Сумська область. Екологічний паспорт регіону станом на 01.01.2011р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.menr.gov.ua/docs/protection1/sumska/sumy_ecopasport_2010.doc

3. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України. від 23 травня 2014 р. № 162. Екологічний паспорт Сумської області станом на 01.01.2016р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.menr.gov.ua/docs/protection1/sumska/Sumska_ecopasport_2015.pdf.

Бухтик Марина

к.э.н., доцент

Тюшкевич Ольга

студент

Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Прогнозирование представляет собой целенаправленную деятельность государства, органов управления, хозяйствующих субъектов по разработке перспектив развития страны, регионов, отраслей, предприятий различных отраслей собственности. Прогноз – это комплекс научно обоснованных предположений (выраженной в качественных и количественной формах) относительно будущих параметров экономической системы [1, с.5]. К сожалению, на данный момент система прогнозирования недостаточно развита, а опыт ее применения в период плановой экономики не востребован.

Система прогнозирования должна представлять собой многоуровневую структуру. Прогноз необходимо осуществлять в различных сферах хозяйствования (таких как экономической, социальной, политической и др.), и в территориальном разрезе (на уровне субъекта страны, на местном уровне). При этом комплексное прогнозирование рассматривается в различных временных периодах: краткосрочное, среднесрочное и долгосрочное. Одним из условий эффективности прогнозной системы является координация между прогнозами разных уровней и срезов. Планирование – это умение предвидеть цели государства (предприятия), результаты деятельности и ресурсы, необходимые для достижения определенных целей. Однако планирование – это не просто умение предусмотреть все необходимые действия, это способность предвидеть любые «неожиданности», которые могут возникнуть по ходу дела, и уметь с ними справляться.

Восстановление сбалансированного экономического роста для повышения уровня и качества жизни населения Республики Беларусь является главным приоритетом работы Правительства. Поставлены три стратегические цели: занятость, экспорт, инвестиции. Достигнуть это возможно путем реализации комплекса последовательных и взаимосвязанных институциональных изменений, направленных на системное повышение конкурентоспособности экономики, снижение ее зависимости от внешней конъюнктуры. Вследствие воздействия неблагоприятных внешних факторов наблюдается снижение темпов развития экономики. Валовой внутренний продукт в 2015 г. снизился на 3,9% по сравнению с 2014 г. В связи с этим необходимо обеспечить сбалансированное развитие экономики за счет роста совокупной факторной производительности, повышения эффективности использования всех видов ресурсов и снижения затрат, совершенствования институциональной структуры экономики.

Главные цели деятельности Правительства Республики Беларусь на 2016–2020 гг. – системное повышение конкурентоспособности экономики, снижение ее зависимости от внешней конъюнктуры, восстановление экономического роста и

повышение уровня жизни населения страны. Для достижения этих целей необходимы переход на инновационный путь развития, всеобъемлющая трансформация экономики, сопровождаемая усилением адресной защиты уязвимых категорий граждан, при обязательном соблюдении трех базовых условий экономической политики: обеспечение макроэкономической сбалансированности, последовательное снижение инфляции до однозначных значений в 2017 г., не более 5 % – в 2020 г. при одновременном снижении процентного уровня ставок по кредитованию в экономике; наращивание золотовалютных резервов до минимального безопасного уровня – не ниже трех месяцев импорта к 2020 г.; бездолговое финансирование платежного баланса страны – постепенная выплата сформированных внешних долгов и недопущение дефицита текущего счета платежного баланса больше 3 % ВВП.

В 2016 – 2020 гг. прогнозирование и планирование социально- экономического развития Республики Беларусь будут осуществляться на принципах сценарности и индикативности, что позволит обеспечить адаптацию экономики к быстро меняющейся внешней среде и проведение наиболее эффективной макроэкономической политики. Через систему органов владельческого надзора будут устанавливаться ключевые показатели эффективности для организаций с преобладающей долей государственного имущества в уставном фонде на основании специфики их финансово-хозяйственной деятельности, динамики рынков и конкурентных позиций этих организаций на них, спроса и предложения. Усовершенствованная система прогнозирования и планирования позволит повысить эффективность управления средствами республиканского и (или) местных бюджетов, внебюджетных фондов на основе программно-целевого метода, координации приоритетов социально-экономического развития и бюджетной политики в рамках реализации государственных программ.

Реализация представленных мерэкономической и социальной политики обеспечит выход Республики Беларусь на новый уровень развития за счет сочетания эффективного государственного управления и активизации частной инициативы. Результатом проведения запланированных институциональных преобразований станет качественное совершенствование структуры экономики.

Литература

1. Касперович, С.А. Прогнозирование и планирование экономики: [Текст] курс лекций для студентов специальностей «Экономика и управление предприятием», «Бухгалтерский учет, анализ и аудит», «Менеджмент», «Маркетинг». – Минск. : БГТУ, 2007. – 172 с.

Васильєва Олена

к.ф.-м.н, доцент, декан факультету

Лось Наталія

слухач магістратури

Науковий керівник: к.ф.-м.н., доцент Васильєва О.О.

Запорізький національний технічний університет,

м. Запоріжжя

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сільське господарство для України є пріоритетною життєзабезпечуючою галуззю економіки, від нього залежить продовольча та екологічна безпека, сільськогосподарське виробництво забезпечує розвиток переробних галузей та утворює ринок продовольства. В агропромисловому комплексі зосереджується одна з основних бюджетоутворюючих та інвестиційних складових економіки держави. Саме аграрний сектор створює передумови для соціальних перетворень у всіх сферах економіки та життєдіяльні умови для населення незалежно від сфери діяльності [1, с. 285].

За умови раціонального використання виробничого потенціалу вітчизняного аграрно-промислового комплексу держава зможе забезпечити продовольством не тільки власне населення, а й досягти продовольчої незалежності [2, с. 196].

Активізація людської праці є головною умовою досягнення позитивних зрушень у добробуті населення та господарчому розвитку країни. Без зростання продуктивності людської праці є неможливим забезпечення конкурентних переваг країни, її сталий економічний розвиток в умовах глобалізації [3, с. 351].

До ключових проблем розвитку аграрного сектору економіки України можна віднести низьку конкурентоспроможність та високу собівартість сільськогосподарської продукції, недостатній рівень техніко-технологічної модернізації, низьку ефективність впровадження наукових розробок та інновацій в агропромислове виробництво, недостатньо розвинену інфраструктуру ринку сільськогосподарської продукції, дефіцит висококваліфікованих кадрів, низьку якість життя сільського населення, поглиблення демографічної кризи в сільській місцевості.

Чинники продуктивності праці в сучасних аграрних господарствах поділяються на три групи: матеріально-технічні, організаційно-економічні та соціально-економічні.

Одним із основних факторів підвищення продуктивності праці виступає соціально-економічний фактор, управління продуктивністю праці у значній мірі визначається тим, які моделі зайнятості можуть вивчатись та використовуватись як варіанти з урахуванням конкретних умов розвитку сільського господарства України.

Вагомим фактором зростання продуктивності праці виступає науково-технічний прогрес. Кількість та якість основних технічних засобів в сільськогосподарських підприємствах катастрофічно зменшується, що призводить до грубих порушень технологічних процесів вирощування сільськогосподарських культур. Застарілий фізично та морально технічний парк сільськогосподарських підприємств негативно впливає на рівень продуктивності праці.

Організаційно-економічні фактори ефективності управління трудовими ресурсами включають систему оплати та матеріального стимулювання праці. Динаміка продуктивності праці безпосередньо залежить від трудової мотивації. Недосконалі механізми мотиваційного впливу на працівників сільськогосподарської галузі, низька заробітна плата призводять до зниження продуктивності та ефективності праці.

У сільському господарстві основними шляхами підвищення продуктивності праці є впровадження досягнень науково-технічного прогресу, механізація та автоматизація процесів сільськогосподарського виробництва, адже зростання фондоозброєності праці дозволяє знижувати витрати живої праці, тобто зменшувати трудомісткість продукції.

Необхідно приділити увагу й іншим важливим напрямкам зростання продуктивності праці: впровадження ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій; вдосконалення організації праці та підвищення її інтенсивності; зростання соціальних індикаторів: підвищення кваліфікації кадрів для агропромислового комплексу, посилення матеріального стимулювання праці.

Література

1. Роздайбіда О.В. Сталий сільський розвиток - невід'ємна складова людського розвитку в Україні [Текст] / О.В. Роздайбіда // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Економічна теорія та право. - 2013. - № 2. - С. 285-287. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnyua_etp_2013_2_36.pdf.

2. Бужин О.А. Управління продовольчою безпекою: потреба населення у харчових білках [Текст] / О.А. Бужин // Актуальні проблеми економіки. – 2011. - № 7 (121). – С. 195-199.

3. Єлець О.П. Продуктивність праці: роль, сутність та чинники [Текст] / О.П. Єлець, М.О. Глазкова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ» – 2011. – Вип. 1. - С. 351 – 356.

Вишнякова Вероника

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н. доцент Паршутич О.А.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ДЕМОГРАФИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Население Беларуси – это общность постоянно проживающих на территории Республики людей. Если попытаться сразу дать короткую, общую характеристику населения Республики Беларусь, то можно будет сказать следующее: белорусская нация стареющая, с высоким числом пенсионеров и низкой рождаемостью, сравнительно образованная, проживающая, по преимуществу в городах, занятая в сфере материального производства менее чем наполовину. По этим относительным признакам жители Беларуси мало отличаются от населения соседних государств.

Демографический потенциал имеет основополагающее значение для оценки и прогноза трудовых ресурсов. Его важнейшими показателями являются численность и продолжительность жизни населения, рождаемость и смертность, половозрастная структура, распределение населения на городское и сельское. Численность населения определяется по итогам переписей и текущих оценок. Текущие оценки проводятся на основании итогов переписи населения, к которым ежегодно добавляется количество родившихся и прибывших и вычитается число умерших и выбывших с данной территории.

Численность населения Республики Беларусь на начало 2016 года составила 9 498 364 человек. По количеству жителей на 2015 год Беларусь занимает 5 место среди стран СНГ и 16 место в Европе и 85 место в мире. Наибольшей численности РБ достигла в 1994 году - 10 243, 5 человек [1].

Последняя перепись населения в Республике состоялась в 2010 году. Она стала отправной точкой для дальнейших статистических исследований. Более ранние данные основывались в значительной степени на результатах переписей советского периода и оперативной информации. Однако для анализа и прогноза общественных изменений важнее не абсолютная точность, но понимание общих тенденций.

Демографическая ситуация в РБ складывалась следующим образом:

1. Общее количество жителей Республики Беларусь – 9 327 329 человек;
2. Из них мужчин – 4 335 689 человек или 46,5%;
3. Женщин – 4 991 640 человек или 53,5%;
4. За 2015 год родилось – 91 366 человек;
5. Умерло – 128 905 человек;
6. Естественная убыль населения составила – 37 539 человек или 0,4%;
7. Миграционный прирост (разница между числом покинувших страну и въехавших в нее) – 3 557 человек.

Из этого следует, что в 2015 году имело место некоторое общее снижение численности населения Беларуси – 33 982 человека или 0,36 [2].

Серьезность и сложность демографических проблем Беларуси – это прежде всего социальные проблемы будущего развития страны, хотя по сравнению со многими другими государствами постсоветского пространства демографическая

ситуация не самая худшая. Так, в Беларуси позднее, чем в других постсоветских государствах, зафиксировано уменьшение численности населения. Для Беларуси характерны и меньшие показатели снижения численности населения (кроме России), к примеру, по сравнению с Литвой – в 1,5 раза, Украиной – в 1,8 и Латвией – в 2,8 раза. Это определяется активной социальной политикой белорусского государства в сфере занятости, образования и социальной поддержки населения.

Демографическая политика охватывает комплекс мер – идеологических, экономических и законодательных. Наиболее сложной и неоднозначной является проблема регулирования рождаемости, ибо для одних стран регулировать – значит снижать рождаемость, для других – её повышать.

Литература

1. Министерство труда и социальной защиты Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Семейная политика / Демографическая политика Республики Беларусь / Демографическая ситуация. – Режим доступа: <http://www.mintrud.gov.by/system/extensions/spaw/uploads/files/Dem-sit-tsfry-janv-ijun-2016.pdf>. – Дата доступа: 27.09.2016.

2. Национальный статистический комитет Беларуси [Электронный ресурс] / Официальная статистика / Социальная сфера / Демография. – Режим доступа: http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/solialnaya-sfera/demografiya_2/. – Дата доступа: 27.09.2016.

Владько Анжелика

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИИ СЦЕНАРНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ

В условиях раплексной бизнес-среды оценка, сопоставление и соизмерение взаимодействия внешних факторов неопределенности и альтернативности в сопоставлении с внутренними ресурсными возможностями формируют варианты предстоящего будущего хозяйствующего субъекта – сценарии поведения. Сценарное планирование становится инновационным инструментом стратегического менеджмента, сфера применения которого охватывает все уровни управления стратегией: при разработке новой стратегии; анализе и последующей корректировке существующей; контроле выполнения избранной стратегии.

Выбор действующих компонентов и технологии построения сценариев по-прежнему подвержен полемике отечественных и зарубежных ученых и специалистов. По мнению автора, инновационный подход применения инструментария сценарного планирования основан на взаимосочетании принципов

комплексности и ограничения диапазона возможностей в восприятии вариантов будущего. Сценарий, с одной стороны, должен быть достаточно комплексным, чтобы охватывать наиболее актуальные аспекты внешней неопределенности [1, с.60]. С другой стороны, наличие большого числа вариантов сценариев (более пяти) приводит к потере ими своей «индивидуальности» - конкретики планируемых действий и инструментов их реализации. Следовательно, построение сценария характеризуется не только описанием условий и действий, но и включает приемы аналитического моделирования, позволяющего выстраивать целостную систему взаимосочетаемых признаков, обуславливающих поведение объекта в бизнес-среде [2].

Технология сценарного планирования предполагает последовательность действий по формированию модели будущих альтернатив, взаимоувязанных конкретно сформулированной целью [3] и выступает средством реализации конкретно заданной цели при оптимальном ресурсном обеспечении процесса достижения максимального результата (финансового и (или) нефинансового характера) в условиях раплексной среды и оцениваемых альтернатив будущего.

Процесс формирования технологии сценарного планирования в авторском видении охватывает комплекс следующих действий по:

1. Организации процесса разработки сценариев, сопряженного с обоснованием цели, проведением исследований внешней среды (факторы стабильности, факторы изменений) и обозначением ключевых параметров сценария, выбором сценариотехники и созданием команды разработчиков.

2. Координации плановых действий по структурным подразделениям и уровням управления организации.

3. Обоснованию этапов внедрения и реализации сценариев (с привлечением инструментария бизнес-планирования).

4. Контролю достигнутого, оценке эффективности развития организации.

Компонентами технологии сценарного планирования, отражающими инструменты разработки и способы реализации сбалансированных действий согласно логике функционирования и развития исследуемого процесса следует обозначить следующие:

1. Цель реализации процесса (сценария). Определение и формализация реальной цели развития исходя из ресурсных возможностей и предполагаемых вариантов воздействия неопределенностей бизнес-среды.

2. Предмет процесса проектирования. Сценарное проектирование определяет своим предметом, которым выступает сценарий - возможный, наиболее вероятный вариант развития будущего и (или) его альтернатив в заданном временном формате.

3. Методы и средства воздействия на процесс - представлены инструментами разработки сценариев (сценариотехники). К применяемым в технологии сценарного планирования относят методы, основанные на анализе информационной среды и экспертной оценке.

4. Организация упорядоченного процесса – выражается, во-первых, в обеспечении упорядоченности и недопущении стихийности действий по разработке сценариев, в четкой последовательности, с соблюдением заданных параметров в рамках сформулированных неопределенностей бизнес-среды. Во-вторых, как следствие из предыдущего утверждения, - в определении способа разработки сценария.

Таким образом, использование технологии сценарного планирования способствует реализации инновационно-интеграционных процессов в развитии организации в раплексных условиях бизнес-среды; обеспечивает возможность разработчикам представлять различные варианты решения поставленной проблемы в быстро меняющейся деловой среде в зависимости от характера взаимодействия ее ключевых параметров; оценивать будущие перспективы, предопределяемые изменениями бизнес-среды, и формировать систему сбалансированных стратегических действий в конкретном сценарии развития.

Литература

1. Лингред М. Сценарное планирование: связь между будущим и стратегией [Текст] / М. Лингред, Х. Бандхольд. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2009. – 256 с.
2. Владыко, А.В. Место сценарного подхода в решении проблем стратегического планирования в торговых организациях [Текст] / А.В. Владыко/ Инновационное развитие экономики: тенденции и перспективы [Электронный ресурс]: материалы IVМеждунар. науч.-практ. конф., Пермь, 6 июня, 2015 / Пермский нац. исследоват. политех. ун-т; редкол.: И.В. Елохова [и др.]. – Пермь, 2015. – С. 203-213
3. Алдакушева, А.А. Научный инструментарий планирования [Текст] / А.А. Алдакушева // Теория и практика общественного развития. – 2010. - №3. – с. 229-234.

Влащенко Наталія

к. е. н, доцент

Саснко Крістіна

студентка

Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
м. Харків

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Одним з першочергових завдань, що визначає забезпечення ефективної роботи готельної індустрії, є впровадження універсальної централізованої технології, яка володіє здатністю оперативного управління розподіленою мережею споживачів і постачальників.

Дослідження структури єдиного інформаційного простору готельної індустрії дозволило виявити, що його складовими компонентами є інтегровані інформаційні системи різного призначення, що побудовані на єдиній методологічній і технологічній основі і забезпечують в режимі реального часу моніторинг діяльності готельних підприємств, кваліфікований консалтинг, ухвалення оперативних

управлінських рішень всіх рівнів, включаючи оперативне управління фінансово-економічною діяльністю (рис. 1).

Рис. 1. Структура єдиного інформаційного простору регіональної готельної індустрії

Інструментальною основою централізованого on-line управління діяльністю готельної індустрії має бути автоматизована інформаційна система управління готельними підприємствами (АІСУ ГП), основоположним елементом побудови якої є корпоративна база даних готельних підприємств. При цьому має існувати певна система організаційних структур, яка забезпечує функціонування і розвиток інформаційного простору регіону і засобів інформаційної взаємодії його господарюючих структур – інформаційна інфраструктура – що включає сукупність інформаційних центрів, банків даних, систем зв'язку, і яка забезпечує доступ споживачів до інформаційних ресурсів.

З погляду забезпечення ефективного управління певною адміністративно-територіальною одиницею, наприклад, Харківським регіоном, доцільно виділити 4 сфери, що взаємодіє як між собою, так і з зовнішнім середовищем на основі постійного обміну якими-небудь ресурсами, зокрема інформаційними: населення, містоутворювальна база, містозабезпечуюча база, навколишнє середовище, координація ефективної взаємодії яких може бути здійснена в рамках створення інформаційного центру, що складається з відділів, обслуговуючих дані сфери, а також різні напрями взаємодії перелічених вище сфер з підсистемою управління готельною індустрією регіону.

В рамках інформаційного забезпечення розвитку готельної індустрії регіону

принципово важливим є виконання наступних завдань: виявлення потреби конкретних підсистем системи управління готельної індустрії в інформації за різними напрямками діяльності (оперативне управління і контроль, стратегічне управління і т. п.); визначення необхідності ресурсного забезпечення розвитку готельної індустрії і пошук джерел фінансування; формування структури елементів підсистеми інформаційного забезпечення.

Найважливіший момент вдосконалення інформаційного забезпечення розвитку регіональної готельної індустрії – вибір і експлуатація комплексного програмного забезпечення діяльності готелів, що автоматизує всі необхідні процеси надання готельних послуг.

Таким чином, важливим моментом в розрізі створення ефективної інформаційної системи управління готельною індустрією регіону є комплексний підхід фірм-розробників програмного забезпечення до проектування і функціонального наповнення баз даних відповідних інформаційних систем. Тобто, необхідний концептуальний підхід до проектування програмного забезпечення діяльності готелів, яке охоплювало б всі сфери і було пов'язане в єдиний комплекс, що дозволяє в повному обсязі використовувати переваги впроваджених інформаційних технологій.

Волот Олена

к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ НА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Інформаційні технології (ІТ) надають інструменти і відіграють важливу роль в проектах посилення мобільності бізнес-процесів. Більш докладний зміст кожного з аспектів застосування інформаційних технологій у процесі вдосконалювання бізнес-процесів полягає в наступному [1].

1. Інформаційні технології як основа для побудови нових процесів. Інформаційні технології роблять можливими нові процеси, допомагають побудувати інноваційні бізнес-процеси, які не можна побудувати інакше. Впровадження новітніх інформаційних технологій дозволяє спростити існуючі бізнес-процеси, підвищити їхню ефективність або просто замінити їх принципово новими бізнес-процесами. Наприклад, значне поширення електронної пошти кардинально змінило більшість процесів у відділах постачання, маркетингу та збуту, зробивши комунікації з постачальниками й замовниками більш простими та надійними. Одночасно з цим електронна пошта посіла важливе місце в процесах доставки інформації і прийняття рішень, відтіснивши традиційну пошту.

2. Інформаційні технології як засіб управління проектами. Інструменти

інформаційних технологій сприяють ефективному управлінню проектами, удосконаленню бізнес-процесів, аналізу існуючих і визначенню нових процесів. Існуючі в цій галузі програмні засоби можна умовно розділити на дві категорії. До першої відносяться програмні засоби, що дозволяють керувати будь-якими проектами. Це, наприклад, Microsoft Project, що базується на принципах мережевого планування й управління. Продукт дозволяє детально планувати й управляти перебігом виконання проекту, всіма наявними задачами і ресурсами, дозволяючи не вийти за рамки визначеного терміну й запланованого бюджету. До другої категорії належать такі специфічні для проектів реінжинірингу бізнес-процесів засоби, як система ReThink, що дозволяють моделювати існуючі бізнес-процеси підприємства, а потім на основі аналізу моделі «що, якщо» розглядати різні варіанти можливих бізнес-процесів і вибрати оптимальний варіант.

3. Інформаційні технології як засіб електронних комунікацій. Інформаційні технології зближують людей, зв'язуючи їх електронним способом, що дозволяє плідно працювати без безпосереднього контакту. Зараз існує величезна кількість широко розповсюджених комунікаційних технологій, серед яких – локальні обчислювальні мережі, доступ через модем, стільниковий і супутниковий зв'язок, і, звичайно, всесвітня мережа Інтернет, що сама по собі представляє цілий спектр могутніх комунікаційних технологій.

4. Інформаційні технології як засіб побудови корпоративних інформаційних систем (KIC) та ERP-систем. Інформаційні технології допомагають зв'язати різні напрямки бізнесу на основі єдиної корпоративної інформаційної системи. Безліч компаній – виробників програмного забезпечення, такі, як SAP, IBM, BAAN та інші пропонують інтегровані програмні рішення в галузі KIC.

Застосовуючи інформаційні технології для створення і підтримки стійкої конкурентної переваги, потрібно: впроваджувати досягнуті переваги в бізнес і продовжувати працювати над новими «проривними» рішеннями; розповсюджувати вже наявні досягнення на весь бізнес; використовувати позитивний досвід і досягнення інших компаній.

Література

1. Волот О.І. Інформаційні технології як інструмент реінжинірингу в управлінні підприємствами [Текст] / О.І.Волот // Зб. наук. пр. Науково-дослідного економічного інституту «Формування ринкових відносин в Україні». – Київ: НДЕІ, 2012. – Вип.3. – С.126-129.

2. Інформаційні системи в менеджменті [Текст] : навч. посіб. для студ. напрямів "Економіка і підприємництво", "Менеджмент" / А. Є. Батюк, З. П. Двудіт, К. М. Обельовська та ін.; відп. ред. А. Ф. Барвінський. - Л. : Інтелект-Захід, 2004. - 520 с.

3. Ильин В. В. Реинжинирингбизнес-процессов с использованием ARIS [Текст] / В. В. Ильин. – М. : Вильямс, 2008. – 256 с.

Гладкова Ольга

к.е.н., доцент

Уткіна Олена

слухач магістратури

Національний фармацевтичний університет
м. Харків

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ

Глобалізація є поняттям загального характеру. Вона відображає обмін товарами, послугами капіталом та робочою силою, який виходить за межі державних кордонів і з 60-х років набув форм постійного та неухильно зростаючого міжнародного переплетення національних економік [2].

Дослідженню проблем розвитку глобалізаційних процесів присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, серед яких: Білорус О., Козоріз Г., Анилионис Г., Зотова Н., Сач Дж., Сорос Дж. тощо.

Загалом, аналіз процесів економічної глобалізації привів до формуванню двох основних напрямів – прихильників і критиків глобалізації. Відповідно, ставлення до процесів фінансової глобалізації різне – від позитивного, згідно з яким фінансова глобалізація створює численні вигоди, до негативного, згідно з яким вигоди фінансової глобалізації привласнює невелика кількість економічно розвинених країн, а для країн, що розвиваються, глобалізація має наслідком підвищення залежності від світових фінансових ринків [3].

Зазначимо, що глобалізація — це процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції, основними характеристиками якого є світовий розподіл праці, міграція в масштабах всієї планети грошових, людських і виробничих ресурсів, а також стандартизація економічних і технологічних процесів, зближення культур різних країн.

Ключовим позитивним фактором впливу глобалізації на національні економіки є надзвичайно високі темпи зростання прямих іноземних інвестицій, які випереджають динаміку світової торгівлі. Прискорення економічного зростання розвинутих країн спрямовує потоки капіталу в країни, що розвиваються і особливо потребують фінансових ресурсів [1].

Серед ключових загроз, які несе в собі глобалізація, можна виділити наступні:

1. Ключові переваги розподіляються нерівномірно. Так, у короткостроковій перспективі динамічні зміни в обробній промисловості та сфері послуг призводять до того, що галузі, які отримують переваги від зовнішньої торгівлі, і галузі, пов'язані з експортом товарів та послуг, відчувають більший приплив капіталу і кваліфікованої робочої сили ніж інші;

2. Деіндустріалізація економіки, яка в умовах глобальної відкритості призводить до зниження зайнятості в обробних галузях;

3. Помітне збільшення розриву в рівнях заробітної плати професійних і низько кваліфікованих працівників, а також зростання безробіття серед останніх;

4. Переведення компаніями розташованих в країнах з високою вартістю робочої сили частини своїх виробничих потужностей у країни з низькою оплатою труда;

5. Загроза тероризму. Яскравішими прикладами її прояву даної загрози є недавні терористичні акти у Франції (07.01.2015, 13.12.2015, 14.07.2016), Бельгії (22.03.2016), Марокко (21.08.2015) тощо.

Щороку журнал ForeignPolicy публікує Рейтинг найбільш глобалізованих країн світу[4]. При його формуванні беруться до уваги чотири основні параметри:

- економічна інтеграція;
- персональні контакти;
- технологія — число користувачів Інтернет;
- залучення до міжнародної політики — членство держав в міжнародних організаціях, кількість посольств і т.ін.

Рейтинговий показник є динамічним, оскільки відображає специфіку економік країн, що аналізуються. Так, розглядаючи його значення за 2010-2015рр. можна сказати, що у десятку найбільш глобалізованих у 2010 р. увійшли: Сінгапур, Гонконг, Нідерланди, Швейцарія, Ірландія, Данія, США, Канада, Йорданія і Естонія у 2010 році. Україна у цьому рейтингу потрапила на 42 місце. У 2015 році ситуація змінилась, що продемонстровано в табл.1.

Таблиця 1

Найбільш глобалізовані країни світу

Місце в 2010 рік	Країна	Місце в 2015 році	Погіршення(-) / покращення(+) рейтингу
1	Сінгапур	5	-5
2	Гонконг	-	-
3	Нідерланди	3	0
4	Швейцарія	10	-6
5	Ірландія	2	+3
6	Данія	6	0
7	США	34	-27
8	Канада	13	-5
9	Йорданія	42	-33
10	Естонія	25	-15
22	Німеччина	22	0
25	Франція	18	+7
42	Україна	47	-5
62	Росія	48	+14

В цілому можна відзначити, що процес глобалізації приховує в собі суперечностей, і, як наслідок цього, не перестає бути предметом гострих дискусій в академічних і ділових колах.

Література

1. Контурова С. М. Головні чинники і наслідки розвитку економіки України в умовах глобалізації [Текст] / С.М. Контурова // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - № 12. - С. 91 - 97.
2. Руденко М. Глобалізація і Україна: Публіцистика [Текст] / М. Руденко // Дніпро. - 2013. - № 1-2. - С. 75-85.
3. Старостіна А. Суперечливі шляхи економічної глобалізації [Текст] / А.Старостіна // Економіка України. - 2012. - № 5. - С. 58-65
4. Найбільш глобалізовані країни світу [Електронний ресурс]// <http://westudents.com.ua/glavy/21048-2>.

Глушко Вікторія
асистент

Донецький національний університет економіки
та торгівлі ім. М. Туган-Барановського
м. Кривий Ріг

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ТА РЕСТОРАННОГО СПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Однією з високорентабельних галузей світової економіки та провідним напрямом економічного і соціального розвитку України є готельно-ресторанне господарство. Міжнародний досвід свідчить, що необхідною передумовою активного та успішного просування цієї галузі на ринок держави є сучасна туристична інфраструктура.

Сучасний стан і тенденції розвитку готельної індустрії країни можна охарактеризувати наступними положеннями:

1. Досягнення готельної індустрії України є дуже скромними на тлі загальносвітової тенденції неухильного зростання, процвітання і розвитку даної сфери діяльності.

2. Основний готельний фонд країни не відповідає міжнародним стандартам.

3. Високо комфортабельні готелі введені в експлуатацію за участю іноземних компаній дозволили істотно скоротити дефіцит готелів високого класу для багатой клієнтури. Вартість розміщення в цих готелях порівнянна з вартістю розміщення в найбільших столицях світу [1].

Середня наповнюваність невеликих готелів складає 95-100%, а рентабельність бізнесу 30-40%. Стабільний попит на послуги такого типу, незначна конкуренція в ніші, а також порівняно невеликі витрати на будівництво такого готелю дозволяє стверджувати, що невеличкі готелі 3* та 4* на 30-50 номерів є надзвичайно перспективними для інвестора в Україні. Привабливими сегментами для інвестування спеціалісти також називають "придорожні" готелі (кемпінги, мотелі), готелі-санаторії в рекреаційних зонах Закарпаття.

В той же час ресторанне господарство також займає важливе місце у реалізації соціально-економічних задач. Його основним призначенням є забезпечення населення кулінарною продукцією та організація високого рівня обслуговування відповідно до його потреб.

З початком економічних трансформацій прибутковість закладів ресторанного господарства стала основною метою діяльності підприємств, досягти якої, працюючи на обмеженому сегменті споживчого ринку, що обумовлений низьким рівнем життя українців. Вплив зовнішніх факторів призвів до того, що більше половини підприємств ресторанного господарства в Україні є збитковими. Українським рестораторам доводиться враховувати національні нюанси - низьку купівельну спроможність більшої частини населення, відсутність налагодженої системи постачання, дефіцит висококваліфікованого персоналу [2].

Однією з найгостріших проблем ринку є проблема постачання продуктів та спиртних напоїв. Ресторатори стверджують, що постачальники, які пропонують якісну продукцію не виправдано завищують ціни, у той час як ресторатор, зважаючи

на конкуренцію, не може збільшити ціну на страви, а тому зменшується прибутковість [3].

Для підвищення рівня конкурентоспроможності готелі та ресторани повинні постійно вводити інновації, щоб залишатись провідними у своєму сегменті та бути на два кроки попереду конкурентів. Також потрібно заохочувати со-opetion (coop-eration+comp-etition: співпраця + конкуренція), адже готельний бізнес змушений конкурувати не лише в середині галузі, а й з фірмами готельного сервісу, фірмами, які пропонують послуги оренди житла, гуртожитками, приватним сектором, але разом з тим він повинен тісно співпрацювати з ними. В більшості співпраця ведеться з туристичними фірмами, які бронюють місця для своїх клієнтів. У таких питаннях вони повинні діяти за одно як представники готельного бізнесу, водночас підтримуючи конкуренцію в середині галузі. Однією з найбільших проблем готельного та певною мірою ресторанного бізнесу є відсутність реклами. Отже, потрібно запровадити агресивну рекламу на туристичних сайтах, в турагенціях, що певною мірою знизить зовнішню конкуренцію. Для реклами є вигідною підтримка різноманітних фестивалів, конкурсів. Агресивне рекламування готельної галузі рекомендується провадити в межах співпраці в галузі, що дозволить суттєво знизити фіксовані витрати, розкидавши їх по всіх учасниках.

Отже, лише розвиток туризму, рекреації, освіти в галузі готельно-ресторанного бізнесу, мінімальне втручання держави, налагодження системи постачання, транспорту та сфери послуг матиме результатом розвиток готельно-ресторанної галузі, а постійне запровадження інновацій, інвестиції та жорстка конкуренція - збільшення рівня її глобальної та регіональної конкурентоспроможності.

Література

1. Бородіна В.В. Ресторанно-готельний бізнес: Облік, податки, маркетинг, менеджмент. [Текст] / В.В.Бородіна. – М.: Книжковий світ, 2003. – 165 с.
2. Єфімова О. Економіка готелів і ресторанів. [Текст] / О.Єфімова, Н.Єфімова. – М.: Нове знання, 2004. – 279 с.
3. Чудковський В.Н. Ресторанний бізнес. [Текст] / В.Н.Чудковський. – М.: Академія, 2004. – 124 с.

Гоголя Людмила

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Гудзинський О.Д.

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м.Київ

В ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ – АКТИВІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ

В сучасних умовах господарювання беззаперечним є той факт, що якісні позитивні зміни на підприємстві можливо забезпечити завдяки людському ресурсу, який слід сприймати не лише, як один з видів потенціалу підприємства, а як локомотив процесу розвитку підприємства, як системи.

В процесі пошуку нових можливостей, які б могли забезпечити вихід сільськогосподарських підприємств на інноваційний шлях розвитку, в першу чергу, необхідно провести аналіз наявних внутрішніх його можливостей.

На нашу думку, саме людський ресурс підприємства є рушієм та основою якісних змін в напрямку інноваційного розвитку.

Г.М. Захарчин зазначає, що в системі управління інноваційним розвитком основний вектор спрямовується на людський ресурс, який є джерелом творчої енергії, необхідної для активізації інноваційної діяльності й розвитку організації [2, с.385].

Досвідчений теоретик та практик в сфері управління розвитком підприємств, О.Д. Гудзинський, серед економічних законів, виділяє закон розвитку людини, при цьому зазначаючи: «В процессе создания (совершенствования) системы управления важно учитывать не только законы развития человека, но и законы лежащие в основе системы активизации человеческого фактора. Это позволит правильно подойти к раскрытию экономики с позиций системного похода и единства организационных, технических, социальных и других элементов системы, т.е. диалектической взаимосвязи элементов производительных сил» [1, с.19]. Ми погоджуємося з автором, що саме недостатнє врахування законів, що лежать в основі активізації людського фактору призвело до суттєвого зниження потенційних можливостей сільськогосподарських підприємств.

Як зазначає автор, природа людського фактору розкривається через наступні притаманні йому особливості: біологічні, соціальні, організаційні, правові, виробничі, економічні, екологічні [1, с.16].

Всі ці умови потребують врахування в процесі переходу сільськогосподарських підприємств до інноваційного розвитку, особливої уваги потребують соціальні, організаційні, економічні та екологічні складові, що формують відповідні підсистеми в системі управління сільськогосподарським підприємством.

Важливою прихованою внутрішньою можливістю підприємства є його організаційна культура, яка формується виключно людським фактором.

Останнім часом, дослідженню феномену організаційної культури присвячують свої праці відомі зарубіжні та вітчизняні вчені.

Організаційна культура – досить складне та багатогранне поняття, в основі якого лежать організаційні цінності. В системі управління підприємствами вона

нерозривно пов'язана з організаційним кліматом, організаційною поведінкою, організаційним потенціалом та є невід'ємним елементом в системі організаційної взаємодії.

С.М. Судомир в своїх дослідженнях наводить детальний алгоритм розвитку підприємств як соціально-економічних систем, який бере початок з розвитку цінностей, що реалізуються через: культуру організації, організаційну культуру, організаційний клімат, людський фактор, організаційну поведінку, що призводить до динамічної зміни цільової спрямованості розвитку підприємства як системної цілісності, як наслідок – до динамічної зміни загальної поведінки підприємства за визначеними напрямками (серед яких і інноваційний) [3, с.26].

Отже, в процесі переходу вітчизняних сільськогосподарських підприємств до інноваційного розвитку, особливу увагу слід приділити організаційній культурі. Саме з неї мають брати початок трансформаційні перетворення на шляху до адаптації підприємств до мінливого зовнішнього середовища та посилення внутрішньо-інтеграційних процесів, шляхом формування результативної системи управління організаційною культурою інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Література

1. Гудзинский А.Д. Управление развитием предприятий аграрного сектора экономики: системно-функциональный подход [Текст]: монографія. – Львов: «Лига-Прес».- 2014. – 528 с.
2. Захарчин Г.М. Забезпечення конкурентоспроможності та розвиток організаційної культури підприємства (сучасна парадигма: прикладний аспект) [Текст]: монографія / Г.М. Захарчин, Л.С. Лісовська, А.А. Терехух. - Львів: Видавництво Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2009. – 440 с.
3. Судомир С.М. Формування системи управління розвитком сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія [Текст]: монографія. – К. : ЦП «Компринт», 2015. – 483 с.

Григоренко Ярослав

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., доцент, Юрків Н.Я.
Національний інститут стратегічних досліджень
м. Київ

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З РОЗВИТКОМ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Однією із ключових складових економічної безпеки є продовольча безпека, яка набуває все більш важливого значення не тільки на національному, але й на світовому рівні. Важливими завданнями у досягненні продовольчої безпеки на глобальному рівні є подолання продовольчої кризи, однією з форм прояву якої є існування голоду і відсутність доступності людства до повноцінних і безпечних продуктів харчування. Подолання продовольчої кризи потребує реалізації заходів, направлених на підвищення ефективності використання потенціалу аграрного сектору для забезпечення його сталого розвитку. В цьому контексті особливої уваги потребує розгляд загальної концепції сталого розвитку та її зв'язок з розвитком аграрного сектору.

Термін «сталий розвиток» був вперше введений Міжнародною комісією із навколишнього середовища та розвитку ще у 1987 році і визначався як такий розвиток, що задовольняє потреби нинішнього покоління, але не загрожує здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [1]. На сьогоднішній день існує понад 50 трактувань сталого розвитку [2, 3]. Загальною рисою цих трактувань є чітке визнання трьох основних компонент сталого розвитку: економічного зростання, соціального прогресу та охорони навколишнього середовища.

У 2000 році на Саміті тисячоліття ООН 189 держав світу, у тому числі й Україна, затвердили Декларацію тисячоліття ООН, яка визначила 8 глобальних цілей, які стали орієнтирами світового сталого розвитку на період до 2015 року. Україна стала першою на пострадянському просторі країною, яка у 2003 році адаптувала цілі розвитку тисячоліття з урахуванням специфіки національного розвитку [4].

У 2015 році на саміті ООН було прийнято новий «Порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 р.» з визначенням 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) і 169 завдань, які враховують ступінь досягнення цілей попередньої Декларації тисячоліття, носять комплексний і неподільний характер і забезпечують збалансованість всіх трьох компонентів сталого розвитку: економічного, соціального і екологічного [5].

Серед нових цілей сталого розвитку важливе місце продовжує займати мета забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Так, Ціль 2 нового порядку денного визначається, як «ліквідація голоду, забезпечення продовольчої безпеки і покращення харчування та сприяння сталому розвитку сільського господарства». Її досягнення має бути забезпечено за рахунок реалізації завдань, які умовно можна розділити на дві групи.

1. Доступність і якість харчування: до 2030 р. покінчити з голодом на планеті, забезпечити населенню всього світу доступ до безпечних, поживних продуктів харчування протягом року у достатній кількості; до 2030 року покінчити з усіма

формами недоїдання.

2. Розвиток аграрного сектору: до 2030 року збільшити в 2 рази продуктивність сільського господарства і доходи малих виробників продовольства, забезпечити створення сталих систем виробництва продуктів харчування і впровадити інноваційні методи ведення сільського господарства; до 2020 року забезпечити збереження генетичної різноманітності в галузях рослинництва і тваринництва, сприяти розширенню доступу до генетичних ресурсів і їх використанню на основі справедливих і взаємовигідних міжнародних умов.

Виконання перелічених завдань залежить від ефективності реалізації заходів щодо нарощування аграрного потенціалу на глобальному рівні. Головною метою заходів на світових аграрних ринках є обмеження значної волатильності цін на продовольчі товари. Крім того, важливим заходом є усунення торгівельних обмежень і викривлень на світових ринках сільськогосподарської продукції, що передбачає паралельну ліквідацію всіх форм субсидування експорту продукції аграрного сектору.

На сьогодні ключовим невирішеними питанням залишається знаходження компромісів між країнами-членами СОТ з приводу розміру державного субсидування аграрного сектору і митних тарифів на сільськогосподарську продукцію. Після набуття членства в СОТ у травні 2008 року Україна приєдналася до групи RAM/VRAM [6]. Одним із взятих на себе зобов'язань цих країн була відмова від використання механізму експортних субсидій на аграрну продукцію. Прийняття рішень щодо заборони експортних субсидій сприятимуть зростанню конкурентних можливостей вітчизняних експортерів сільськогосподарської продукції.

Отже, нова програма дій ООН в галузі сталого розвитку встановила нові орієнтири щодо подолання продовольчої кризи і забезпечення продовольчої безпеки, які передбачають розвиток аграрного сектору і аграрного ринку на глобальному і національному рівнях.

Література

1. Основні проблеми економіки розвитку: пер. з англ. [Текст] / Майер Дж. М., Раух Дж. Е., Філіпенко А. С. — К. : Либідь, 2003. — 684 с.
2. GreenNtchnologiesforaMoreSustainableAgriculture. By James Hrubovcak, Utpal Vasavada, and Joseph Aldy. Agriculture Information Bulletin. – 1999.-N. 752. –р.48.
3. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: [Текст] монографія / За ред. Д.е. н., Д. Г. Лук'яненка. — К.: КНЕУ, 2001. — 538 с.
4. Цілі розвитку тисячоліття. Україна: 2000 – 2015. Національна доповідь [Електронний ресурс] // Сайт Ін-ту демографії в соціальних досліджень. – Київ. – 2015. – 75 с. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/monografii/2015%20MDG%20U20Report%20DRAFT.pdf>
5. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. Итоговый документ саммита ООН 18 сент. 2015 г. [Електронний ресурс] // Портал ООН. Документы. – Режим доступа: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/PDF/N1528575.pdf?OpenElement>
6. Доський раунд розвитку [Електронний ресурс] // Україна й Світова Організація Торгівлі. – Режим доступу: <http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&get=51>. – Заголовок з екрану

Грудницкая Екатерина

студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Паршутич О.А.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Развитие инновационной деятельности в промышленности является важнейшим фактором развития экономики любого государства. Внедрение инноваций в промышленный сектор существенно помогает решать задачи перестройки экономики страны в области обновления технологической базы производства, выпуска конкурентоспособной качественной продукции для внутреннего и внешнего потребления. Устойчивое инвестиционное обеспечение инновационного сектора и его развитие в направлении увеличения производства наукоемкой, конкурентоспособной и востребованной продукции в условиях открытой экономики страны и острая конкуренции на внешних рынках является практически единственным фактором роста показателей ее развития [1]. Отсутствие инновационных решений и их недостаточное инвестиционное обеспечение приведет к потере для отраслей промышленности своих традиционных рынков сбыта продукции, из-за невысокой ее конкурентоспособности, а также к отсутствию всяких возможностей для экономического взаимодействия с более развитыми странами.

Благодаря накопленному статистическому материалу, касательно инноваций в промышленной отрасли, можно произвести анализ изменения показателей инновационной деятельности в данных организациях.

Таблица 1

Динамика изменения основных показателей инновационной деятельности организаций промышленности

Показатели инновационной деятельности организаций промышленности	2013	2014	2015
Удельный вес организаций, осуществлявших затраты на технологические инновации, в общем числе обследованных организаций, %	21,5	20,1	18,9
в том числе:			
Удельный вес организаций промышленности, осуществляющих технологические инновации в общем числе организаций, %	21,7	20,9	19,6
Удельный вес внутренних затрат на научные исследования и разработки	0,67	0,52	0,52
Удельный вес отгруженной инновационной продукции (работ, услуг) в общем объеме отгруженной продукции (работ, услуг), %	17,8	13,9	13,1
Удельный вес отгруженной инновационной продукции (работ, услуг) новой для внутреннего рынка, в общем объеме, % отгруженной продукции (работ, услуг) организаций промышленности, процентов	44,6	46,0	35,7
Удельный вес отгруженной инновационной продукции (работ, услуг) новой для мирового рынка, в общем объеме отгруженной продукции (работ, услуг) организаций промышленности, процентов	0,6	1,2	1,8
Удельный вес экспорта в общем объеме отгруженной инновационной продукции организациями промышленности	60,1	59,7	64,0

Источник: Собственная разработка на основе данных [2]

Данные таблицы 1 свидетельствуют о некоторой сложной ситуации в данной сфере по поводу введения инноваций. За период 2013-2015 гг. наблюдается снижение удельного веса организаций, осуществляющих технологические инновации, на 2,6 %, в том числе организаций промышленности на 2,1%. Следствием чего стало сокращение удельного веса инновационной продукции в общем объеме продукции, отгруженной данной отраслью (по сравнению с предыдущим годом уменьшение составило 0,8%). В связи с этим можно сказать, что инновационные процессы в промышленных организациях РБ происходят с недостаточной интенсивностью. Сокращающийся удельный вес инновационной продукции в объеме производства промышленности обусловлен как снижающимся количеством инновационно-активных организаций, так и невысокими показателями удельного веса затрат на научные исследования и разработки (максимальное значение наблюдалось в 2013 г. – 0,67%).

Главной причиной этого могут быть недостаток собственных средств организаций. Движущим фактором внедрения инноваций в промышленную отрасль является постоянно растущая конкуренция на внутреннем и внешнем рынках как отечественных так и зарубежных производителей. Однако данная ситуация слабо проявляется на внутреннем рынке, так как за последний год произошло значительное снижение инновационной продукции, ориентированной для белорусских потребителей, - более чем на 10%. Как отмечалось выше, число инновационно-активных организаций промышленности за последние 3 года сократилось на 2,6 %, за этот же период произошли существенные изменения в экспорте инновационной продукции. В 2014 г. наблюдается его снижение по сравнению с предшествующим годом на 0,4 %, однако уже за 2015 г. удельный вес экспорта в общем объеме инновационной продукции организаций промышленности вырос на 4,3%, что свидетельствует о привлечении организациями инвестиций для повышения уровня устаревшей технологической базы производства. Стоит обратить внимание на то, что удельный вес продукции новой для мирового рынка увеличивается с каждым годом, это обусловлено ориентацией белорусской промышленности на зарубежных потребителей ее продукции. Однако, это в свою очередь, характеризует продукцию промышленности как недостаточно конкурентоспособную для отечественного рынка, что проявляется в ассортименте, который необходимо расширять и обновлять. Одной из проблем, препятствующей развитию инноваций в промышленном секторе, является недостаточное количество финансовых ресурсов для их внедрения, также правовые и административные барьеры, слабо развивающаяся исследовательская база.

Вопрос инноваций и их создателей имеет особое значение для Республики Беларусь. Так как она не обладает значительными запасами сырьевых ресурсов, за счет продажи которых можно было бы поднять свою экономику, ее важной задачей остается производство высококонкурентоспособной продукции, ориентированной на мировые рынки. Следовательно, внедрение инноваций и устранение представленных проблем за счет привлечения дополнительных инвестиций из-за рубежа, обеспечит решение поставленного вопроса.

Литература

1. Евлаш А.И. Сущность и направления инвестиционно-инновационной

деятельности промышленности Республики Беларусь [Текст] / А.И. Евлаш, Г.И. Кевра // Науч. журнал «Труды БГТУ. Серия 7: Экономика и управление». – 2015. - №7 – С. 49-53.

2. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: belstat.gov.by. – Дата доступа: 10.10.2016

Гузар Уляна

к.е.н., старший викладач

Луцик Марія

к.е.н., доцент

Львівський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Львів

ГОТОВНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ДО ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ТРУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Проблема готовності до здійснення трудової діяльності набуває особливої актуальності в умовах становлення інтелектуального суспільства, оскільки відбувається швидке старіння професійних знань. Випускник чи спеціаліст який не розпочав активну трудову діяльність за обраним фахом за короткий проміжок часу втрачає кваліфікаційні навички та стає не конкурентоздатним на ринку праці. Сьогодні дуже важливо удосконалити систему профорієнтації молоді, щоб забезпечити вихід на ринок праці готового до активної трудової діяльності працівника, який зможе забезпечити розвиток свого творчого потенціалу, що сприятиме розвитку економіки загалом.

Готовність працівника до трудової діяльності є однією з важливих характеристик успішного трудового процесу. Тому, нашою метою є охарактеризувати поняття «готовність працівника до здійснення трудової діяльності», а також проаналізувати мету та схему готовності.

Готовність – це первинна, фундаментальна умова успішного виконання будь-якої діяльності. Важлива складова її формування – наявність відповідних якостей і, в першу чергу, схильностей та здібностей особистості до майбутньої діяльності. Готовність розвивається на основі засвоєння загальних та професійних знань, формування умінь і навичок, вдосконалення сформованих професійно важливих якостей особистості. Готовність до того чи іншого виду діяльності – це цілеспрямований вияв особистості, що включає її переконання, погляди, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, знання, настановлення [1].

Готовність до діяльності є складним особистісним утворенням, своєрідною багаторівневою системою рис і властивостей, що у своїй сукупності дає можливість суб'єкту успішно здійснювати конкретну діяльність. Після отримання спеціального професійного навчання людина спроможна здобувати практичні навички,

підвищувати рівень своєї готовності.

Схема готовності людини до діяльності в умовах знаннєвого суспільства включає: мотиваційний компонент – мотиви, які спонукають до діяльності, які полягають передусім у прагненні до саморозвитку та самоактуалізації; когнітивний компонент – сформованість умінь, необхідних для виконання функцій у знаннєвому суспільстві; полягає у формуванні компетентності, тобто здатності пристосовуватися до нових технологій (здійснювати рецепцію і трансфер технологій) за рахунок рівня освіти; емоційно-вольовий компонент – відчуття, пов'язані з виконанням роботи та реалізацією рішень, які приймає індивід; полягає у відчуттях, пов'язаних з діяльністю та прийняттям рішень у сфері знаннєвого суспільства [2].

Виникнення стану готовності до діяльності починається з постановки мети на основі потреб і мотивів (або усвідомлення людиною поставлених перед нею завдань). Далі йде вироблення плану настанов, моделей, схем майбутніх дій. Потім людина приступає до втілення готовності, яка виникла, в предметні дії, застосовує певні засоби і способи діяльності, порівнює хід і проміжні результати з поставленою метою, вносить корективи [3].

В.І. Куширець виділяє три рівні готовності до праці: професійний, передпрофесійний та непрофесійний [4, с.139]. Перший полягає у здійсненні працівником певної спеціальної діяльності завдяки спеціальному навчанню і досвіду. Якщо його досвід достатньо великий, а діяльність відзначається високою якістю – це і є рівень професійної майстерності, реалізований у процесі підготовки використання знань. Непрофесійний пов'язаний з тим, що суб'єкт на підготовлений до виконання поставлених перед ним завдань, не володіє теоретичною базою знань і не має досвіду практичної діяльності. Його активність не має істотного значення в інтелектуальному процесі трудової діяльності.

Підготовку до здійснення трудової діяльності необхідно розпочинати із дошкільного та шкільного віку, тобто з раннього дитинства. Лише у такому випадку, трудова діяльність розглядатиметься як закономірний процес еволюції особистості, розвитку знань, умінь та навичок. У нових соціально-економічних умовах необхідно підготувати учнів до трудової діяльності, формувати готовність вирішувати виробничі завдання, брати активну участь у вдосконаленні та освоєнні нової техніки та технологій, активно розвивати творчий потенціал учнів, залучаючи їх до винахідницької, раціоналізаторської та дослідницької діяльності [5].

Таким чином, дуже важливе значення у професійній діяльності, сьогодні займає готовність працівника до здійснення трудової діяльності. Категорія «готовність працівника» включає в себе надзвичайно широкі характеристики, основними із яких є: кваліфікація, інтелектуальні якості та знання, мобільність, вміння працювати в команді, комунікабельність, адаптивність тощо. Але готовність до здійснення певної діяльності - це не талант від народження, це здатність, яку повинні розвивати, насамперед, батьки – формувати готовність до професійного самовизначення змалку. Як писав Франклін Рузвельт: «Ми не завжди можемо створити майбутнє для нашої молоді, але ми завжди можемо створити молодь для майбутнього».

Література

1. Колодюк А. Проблеми переходу до інформаційного суспільства [Текст] /

А. Колодюк // Політичний менеджмент. - 2004. - № 6 (9). - С. 129-137 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=34&c=607>

2. Гузар У.Є. Трансформація трудової діяльності в умовах переходу до економіки знань: дис..кандидата економ.наук: 08.00.07 / Гузар Уляна Євгенівна. – Львів, 2011. – с.49.

3. Мойсеєнко А.О. Готовність населення України до діяльності в інформаційному суспільстві [Текст] / А.О. Мойсеєнко // “Інформаційне Суспільство. Шлях України” [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.sociolog.in.ua/view_book.php?id=654

4. Куширець В.І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій [Текст] / В.І. Куширець – К.: Знання України, 2004. – 248 с.

5. Вачевський М.В. Підготовка молоді до самостійної трудової діяльності в умовах ринкової економіки [Текст] / М.В. Вачевський // Опубліковано: Молодь і ринок. – 2003. - №.4 (6). – С.13-18 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_others/vachev2.htm

Дадеркина Диана

к.с.-х.н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет», Бобруйский филиал
г. Бобруйск, Республика Беларусь

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО ОХРАНЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ РЕГИОНА В ОАО «РОГАЧЕВСКИЙ МОЛОЧНО-КОНСЕРВНЫЙ КОМБИНАТ»

В Республике Беларусь ведется системная работа по охране окружающей среды: обязательными являются экологическая паспортизация и разработка систем управления окружающей средой, внедряются экологические стандарты серии ISO 14000.

ОАО «Рогачевский молочно-консервный комбинат» крупнейшее молокоперерабатывающее предприятие Республики Беларусь и является источником загрязнения окружающей среды региона. Предприятие расположено в г. Рогачев Гомельской области.

В организации функционирует отдел охраны окружающей среды, который планирует и координирует работы по охране атмосферного воздуха, почв, водных ресурсов.

Система управления окружающей средой (СУОС) внедрена на предприятии в 2007 г. Экологическая политика декларирует основные направления деятельности в области охраны окружающей среды: постоянное совершенствование экологической деятельности; предотвращение загрязнения; соответствие законодательным и нормативным требованиям; поддержание связей с общественностью; обеспечение

экологического образования персонала.

Ежегодно проводится работа по актуализации экологических аспектов в структурных подразделениях, определяется их важность и приоритетность выполнения и планируются пути их разрешения через разработку мероприятий Программы управления окружающей средой.

Разработан и ежегодно актуализируется экологический паспорт организации. Для охраны и рационального использования водных ресурсов на предприятии усовершенствована система оборотного водоснабжения. В результате этого объем водопотребления за 2013- 2015г.г. снизился с 1473 тыс. м³/год до 1327 тыс. м³/год (на 11,1%) в т.ч. потребление воды питьевого качества на производственные нужды на 156 тыс м³/год.

Категория опасности ОАО «Рогачевский МКК» по степени воздействия выбросов на атмосферный воздух III. Количество загрязняющих веществ, выбрасываемых в атмосферный воздух от всех существующих источников выбросов за 2013–2015 гг. составило в среднем 74,4 т в год. Реализация программных мероприятий по установке 9 газоочистных установок, количество выбросов в атмосферный воздух за 2013-2015 г.г. снизилось: диоксида азота с 38,9 т до 30,2 т (на 18,1 %); оксида азота – с 38,9 до 30,2 т; диоксида серы - с 1,1 до 0,2т (в 5.5раза); окиси углерода - с 15,3 до 12,6 т (на 21,4%). Фактические выбросы загрязняющих веществ в атмосферный воздух стали значительно ниже предельно допустимого выброса (ПДВ), который был разрешен на 2013 - 2015 гг. соответственно 124, 112 и 108 тонн.

За 2013-2015 гг. объем выбросов парниковых газов в атмосферу снизилось с 36.2 до 29,7 тонн (на 21,9%). Такой экологический эффект достигнут за счет замены старого котла в котельной на современный, отвечающий экологическим требованиям.

Объем образования отходов на предприятии за 2013–2015 гг. существенно не изменился и соответственно составил: 2202; 2231; 2201тонну.

За исследуемый период произошло существенное изменение динамики выделения вторичных материальных ресурсов. Выросло количество выделенного стеклобоя и древесных отходов. Количества выделенной пластмассы сократилось, что связано с планомерной работой по уменьшению выпуска продукции расфасованной в пластиковую упаковку.

Вторичные материальные ресурсы собираются отдельно по видам и передаются на вторичную переработку.

Большое внимание уделяется охране озонового слоя, так как появилась озоновая дыра и над территорией Республики Беларусь. В соответствии с имеющейся лицензией на заводе используется озоноразрушающее вещество – гидрохлорфторуглерод 22 (R22), которое относится к списку C Перечня озоноразрушающих веществ. С целью выполнения требований Монреальского протокола по выводу из обращения озоноразрушающих веществ, в 2013–2015 гг. демонтированы 7 компрессоров и вместо них установлены компрессоры не использующие озоноразрушающие вещества. Проведенные мероприятия позволили снизить использование озоноразрушающих веществ на 168,7 кг (на 30%). На ближайшие годы запланирован полный переход на безопасные для озонового слоя хладагенты, типа R – 404 А.

Однако согласно особым требованиям лицензии, необходимо полностью

отказаться от использования озоноразрушающих веществ. Основным мероприятием, которое позволит отказаться от использования озоноразрушающих веществ.

Экономический эффект от реализации природоохранных мероприятий составил 16900 евро в год. В ОАО «Рогачевский МКК» ведется постоянный производственный экологический контроль в области охраны окружающей среды.

Литература

1. Батенина Е.А. Экономка природопользования на предприятии: [Текст] учеб. пособие / Е.А. Батенина - М.: Имакс, 2011. – 202 с.
2. Бизнес-план ОАО «Рогачевский молочно-консервный комбинат» за 2013-2015 годы.
3. Ветошкин, А.Г. Теоретические основы защиты окружающей среды: [Текст] учебник / А.Г. Ветошкин. - Пенза: ИздПГАСА, 2012. - 290 с.
5. Система управления окружающей средой ОАО «Рогачевский молочно-консервный комбинат» на 2013-2015 годы.

Дахова Зоя

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права,
г. Белгород, Российская Федерация

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ

Эффективное развитие предприятия в условиях конкуренции во многом зависит от степени его инвестиционной активности, которая, в свою очередь, определяется его финансовым потенциалом. Значит, чем выше финансовый потенциал предприятия, тем выше его инвестиционная активность. Отсюда следует, что финансовый потенциал – это обеспеченность финансовыми ресурсами (источниками финансирования) предприятия для обеспечения его нормального функционирования.

Чтобы определить оптимальный набор мер по активизации инвестиционного процесса, необходимо оценить финансовый потенциал предприятия. Факторами, формирующими финансовый потенциал предприятия, являются: финансовая устойчивость; способность точно и своевременно осуществлять свои финансовые обязательства; инвестиционные возможности; возможность привлечения дополнительных финансовых ресурсов; эффективность использования капитала (собственного и заемного); эффективность управления активами; используемая политика в области управления рисками [1].

Поэтому в качестве критериев оценки финансового потенциала используются показатели ликвидности, финансовой устойчивости, прибыльности, а также показатели, характеризующие потенциальные инвестиционные возможности предприятия.

На сьогоднішній день пропонується проводити оцінку фінансового показателя по наступним напрямкам:

- по фінансовим показателям: експрес-аналіз основних показателів, характеризують ліквідність, платіжеспособність і фінансову стійкість підприємства;
- по критерію «можливість привертання додаткового капіталу»: ступінь привертальності підприємства для потенційного інвестора;
- по критерію «наличие ефективної системи управління фінансами».

Даний вид оцінки здійснюється експертним шляхом [1, 2].

Вказані методики оцінки фінансового потенціалу передбачають експертну оцінку значень розрахованих показателів з присвоєнням певної кількості балів, на основі сумарного значення яких визначається лише якісна характеристика рівня використання фінансового потенціалу підприємства. Їх основним недоліком є те, що вони дозволяють отримати тільки якісну оцінку рівня використання фінансового потенціалу підприємства.

Для оцінки фінансового потенціалу підприємства, також можливо, використовувати метод дисконтування грошових потоків, який орієнтований на визначення вартості бізнесу, дохід від якого в майбутньому може суттєво відрізнятися від поточного.

Причому ринкова вартість повинна бути розрахована з урахуванням принципу найкращого і найбільш ефективного використання, який означає, що розрахунок величини грошового потоку, лежачого в основі оцінки ринкової вартості, проводиться виходячи з того варіанта можливого і розумного використання ресурсів підприємства, який забезпечує його максимальну вартість.

Оцінка вартості фінансового потенціалу підприємства в цьому випадку проводиться в наступній послідовності:

– в перших, проводиться оцінка наднормативного чистого оборотного капіталу, який розраховується як сума величини грошових засобів (з урахуванням НДС по приданим цінностям) і приведених вартостей короткотермінових фінансових вкладень, дебіторської заборгованості і матеріально-виробничих запасів за мінусом удвоєної величини поточних пасивів;

– в других, - оцінка наднормативного чистого довготермінового капіталу, який розраховується як сума приведених вартостей довготермінових фінансових вкладень і внеоборотних активів (за виключенням довготермінових фінансових вкладень) за вирахуванням удвоєної величини довготермінових зобов'язань;

– в третіх, - оцінка резерву запобігання підприємства, який розраховується як різниця між величиною власних засобів і величиною позичених засобів, помноженою на 1,43.

Ітогова величина фінансового потенціалу підприємства в цьому випадку представляє собою суму трьох величин: наднормативного чистого оборотного капіталу, наднормативного чистого довготермінового капіталу і резерву запобігання [2].

Оцінка фінансового потенціалу підприємства дозволяє своєчасно виявити і усунювати недоліки в фінансовій діяльності підприємства, визначити резерви

улучшения его финансового состояния и платежеспособности, а также повышения эффективности использования его финансовых ресурсов.

Литература

1. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Оценка финансового потенциала организации. [Электронный ресурс] URL: <http://zачётка.рф/book/3516/137641/Оценка%20финансового%20Потенциала%20организации.html> (дата обращения 07.10.2016).
2. Николаевская О.А. Оценка финансового потенциала промышленного предприятия. [Электронный ресурс] URL: <http://www.uecs.ru/uecs52-522013/item/2092-2013-04-16-06-06-18> (дата обращения 07.10.2016).

Демчишак Назар

к.е.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Прорахунки у процесі реалізації соціально-економічної політики в Україні упродовж останніх років зумовили суттєве відставання держави за ключовими показниками від країн єврозони. Із активізацією євроінтеграції після вступу в дію угоди про асоціацію із ЄС зростає актуальність визначення пріоритетів державного регулювання у контексті стимулювання інноваційної діяльності як основи успішного розвитку країни.

Розглянемо підходи до тлумачення інноваційної моделі розвитку. Так, М.І. Крупка у ґрунтовній науковій праці з проблем функціонування фінансово-кредитного механізму інноваційного розвитку економіки України, зазначає, що інноваційна модель розвитку економіки – це теоретичне вираження інноваційних пріоритетів, напрямів, структур, мотивацій, стратегій, механізмів тощо, які спрямовані на формування інноваційного типу розширеного відтворення національних економік [1, с. 31]. Петрина М. зазначає, що інноваційна модель розвитку економіки – це модель, яка ґрунтується безпосередньо на одержанні нових наукових результатів і їх технологічному впровадженні у виробництво, забезпечуючи приріст ВВП переважно за рахунок виробництва та реалізації наукомістких продукції та послуг, її головною метою є забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки за рахунок використання вітчизняного і світового науково-технічного та освітнього потенціалів [2, с. 36]. Також, інноваційна модель розвитку економіки розглядається як концепція, в якій визначені пріоритети та обґрунтовані якісні і кількісні критерії інноваційного напрямку розвитку економіки, покладені в основу стратегічної інноваційної політики держави [3].

Розглядаючи інноваційну модель розвитку Козлова А. трактує її як “забезпечення структурних зрушень в економічному процесі країни та підвищення її технологічного рівня; її реалізація передбачає науково-дослідницьке забезпечення довгострокових програм розвитку, створення механізму фінансування нововведень, реалізацію концепцій маркетингу в підрозділах інноваційної організації, здійснення інноваційних програм, створення прогресивної системи інформаційного забезпечення, вирішення стратегічних і соціальних суспільних проблем” [4]. При цьому дослідниця, зазначає, що можна виділити три моделі економічного розвитку країни в цілому : ресурсну, що характеризується відсталістю високотехнологічного виробництва; власне інноваційну; інтелектуально-донорську модель., яка має ознаки інноваційної моделі, однак не містить стадії виробництва, тобто ґрунтується на запозиченні високих технологій тощо [4].

Нагачевська Т.В. також акцентує увагу на понятті “інноваційна модель економічного розвитку” та тлумачить його у широкому контексті, стверджуючи, що це : а) генерація науково-технічних нововведень, соціальних та управлінських; б) зосередження насамперед на стратегічних завданнях та налагодження системи інноваційної поведінки наскрізно, у всіх державних, підприємницьких та інших структурах суспільства; в) означає йти в ногу із передовими ланками світової економіки та виступати в спеціалізованих галузях піонером та лідером інновацій [5, с. 33-34].

Також достатньо широкою за економічним змістом є пропонована Л. Сапун дефініція, згідно якої інноваційна модель являє собою сукупність взаємозалежних та взаємодоповнюючих елементів, головними з яких є: система продукування наукових знань та інновацій; система освіти та підвищення кваліфікації; система комерціалізації наукових знань та інновацій; система використання інновацій; система управління і регулювання інноваційним розвитком економіки [6, с. 213].

Відтак, на наш погляд, доцільно розглядати інноваційну модель соціально-економічного розвитку як теоретичне вираження пріоритетності інновацій як визначального чинника забезпечення суспільного поступу країни, що практично реалізується в межах державної політики. Таке концептуальне тлумачення дає змогу акцентувати увагу на необхідності досягнення певних соціальних результатів, в умовах відсутності яких самі по собі економічні успіхи не мають визначальної цінності. При цьому успіх реалізації інноваційної моделі залежить від ефективності економічної політики, стану інноваційного підприємництва, раціональності підходів у фінансовому регулюванні інноваційної діяльності й застосуванні конкретних фінансових інструментів, рівня розвитку інноваційної інфраструктури, державної підтримки пріоритетних з погляду конкурентних переваг галузей національної економіки, стану науково-технічної сфери в країні.

Література

1. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України [Текст] / М.І. Крупка. – Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 608 с.
2. Петрина М. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України [Текст] / М. Петрина // Економіка України. – 2006. – № 8. – С.35-40.
3. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво в Україні: [Текст] монографія / В.В. Зянько. – Вінниця: Універсум, 2005. – 263 с.
4. Козлова А.І. Інноваційна модель розвитку економіки України [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vuzlib.su/articles/1090>.

5. Нагачевська Т. Інтеграційні процеси та формування інноваційної моделі економічного розвитку України [Текст] / Т. Нагачевська // Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. – 2008. – № 103. – С. 29-34.

6. Сапун Л. В. Проблеми формування інноваційної моделі розвитку економіки України [Текст] / Л.В. Сапун // Механізм регулювання економіки. – 2008. – № 1. – С. 212-218.

Диба Олександр

к. е. н., доцент

Гернего Юлія

к. е. н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»
м. Київ

НІМЕЦЬКА МОДЕЛЬ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Інновації є вирішальними для розвитку сучасного суспільства, природним є їх визначальний вплив на прискорення інноваційних процесів у розвинених країнах. Прикладом активізації інноваційної орієнтації економіки є підтримка інноваційного підприємництва в Німеччині, що посилює економічний розвиток держави, зумовило підвищення рівня та якості життя населення.

Зростання ролі інновацій у забезпеченні добробуту населення розвинених країн зумовило актуалізацію відповідних досліджень у працях наших сучасників. Відзначаємо роботи таких вітчизняних авторів, як А. Гальчинський, Л. Федулова, О. Карп'юк, С. Онишко, Т. Майорова та інші. Проте, не достатньо обґрунтованими залишаються характеристики окремих національних моделей підтримки інноваційного підприємництва. Метою нашого дослідження є узагальнення такої моделі на основі досвіду Німеччини.

У світі “німецька” модель інвестиційного бізнесу отримала перевагу поширення за двох принципових її наслідків: провідна роль банків на фінансовому ринку ставить підприємства під їх фінансовий контроль; банки, володіючи корпоративними акціями, можуть легко контролювати ефективність використання своїх кредитів і задовольняти потреби промисловості у доступних довгострокових позиках [1; 2].

Поряд із універсальними банками, які безумовно націлені на підтримку пріоритетів інноваційного розвитку, на рівні держави відбувається стимулювання створення спеціалізованих банків, які займаються підтримкою інноваційних проектів у окремих галузях. Так, UmweltBank AG позиціонується, як "зелений банк". Тому, програми кредитування націлені виключно на фінансування проектів, які пов'язані з екологією та навколишнім середовищем. На сьогодні за рахунок фінансових ресурсів UmweltBank AG кредитується близько 15 тис. проектів, загальною сумою

2,13 млрд. євро. Відокремлено два основних напрями кредитування: кредити для потреб будівництва та кредити для реалізації окремих проектів. Останні надаються для фінансування виробництва енергії вітру, води, землі, сонця та біологічного палива [3].

Галузеву спрямованість мають також кредитні програми Landwirtschaftliche Rentenbank, які націлені на стимулювання інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу (АПК) [4]. Цільовою групою позичальників банку є малі та середні підприємства, які націлені не лише на виробництво інноваційної продукції, але й на її просування на ринок.

Проте, стрімкий інноваційний розвиток економіки Німеччини викликав потребу ще більшої диференціації існуючих джерел фінансування, що зумовило виникнення спеціалізованих небанківських фінансових установ. Зокрема, у Німеччині кредитуванням інноваційних проектів займається Кредитна установа для відбудови (KfW). Згідно рейтингів журналу Global Finance Кредитна установа для відбудови протягом останніх років перебуває у рейтингу найбільш надійних фінансових установ світу [5].

У складі банківської групи KfW відокремлюють ряд відособлених підрозділів. Зокрема, KfW IPEX-Bank націлений на фінансування міжнародних проектів та експортне фінансування. Банк розвитку KfW спеціалізується на фінансуванні проектів галузевого спрямування та активізації інноваційної діяльності в країнах, що розвиваються. Дочірня компанія DEG розглядає інноваційні проекти глобального спрямування, існують програми підтримки суб'єкта господарювання протягом процесу реалізації інноваційного проекту.

Отже, підтримка інноваційного підприємництва в Німеччині передбачає реалізацію схеми поєднання пріоритетів держави, можливостей банків та небанківських фінансових установ (рис. 1).

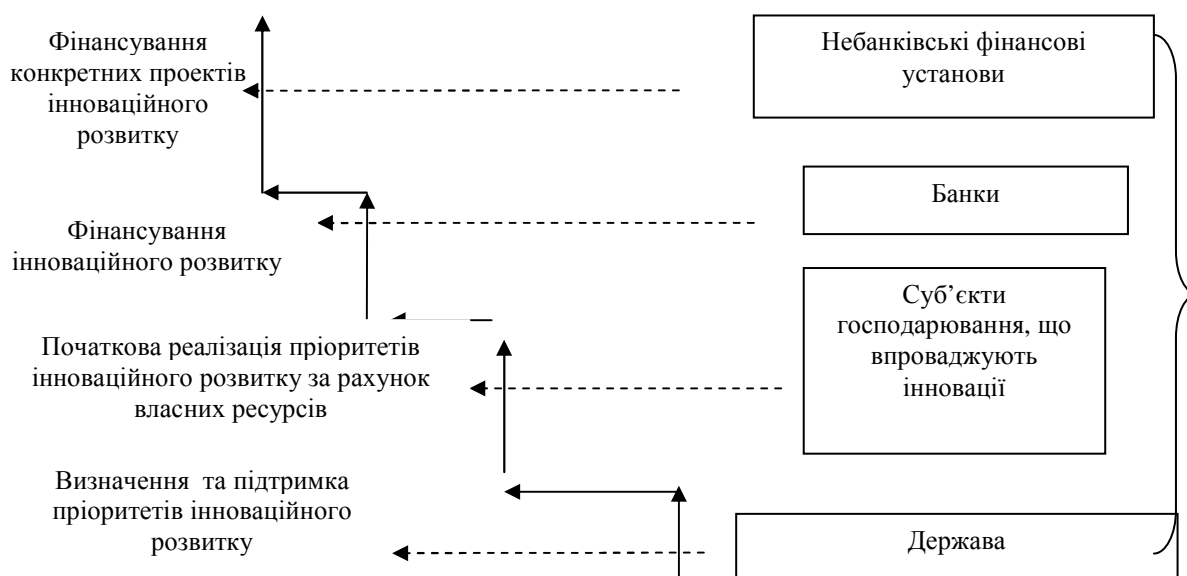

Рис. 1. Схема підтримки інноваційного підприємництва Німеччини*

*Джерело: узагальнено авторами

Тобто, успішний досвід підтримки інноваційного підприємництва Німеччини

заснований на визначених державою пріоритетах інноваційного розвитку, бажанням та здатністю суб'єктів господарювання впроваджувати інновації, можливостями банків фінансувати існуючі пріоритети, а також потенціалом небанківських фінансових установ для потенційного інноваційного зростання.

Література

1. Захарін С. Фінансові інструменти активізації інвестиційної та інноваційної діяльності [Текст] / С. Захарін // Економіка України. – 2010. – №12 (589). – С. 48–58.
2. Грицюк Н. О. Зарубіжний досвід банківського кредитування інноваційної діяльності [Текст] / Н. О. Грицюк // Наукові записки: наук.-прак. журнал. – 2012. – Вип. 15. – С. 298 – 302.
3. Umweltbank. - Електронний ресурс. // Режим доступу: <http://www.umweltbank.de/>
4. Landwirtschaftliche Rentenbank. - Електронний ресурс. // Режим доступу: www.rentenbank.de
5. Annual Report 2015. - KfW. Bank aus Verantwortung. - 2015. - 126 s.

Драпеза Яна
аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Бубенко П.Т.
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова
м. Харків

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ПІДХОДІВ В РЕФОРМУВАННІ ЖКГ

Житлово-комунальне господарство України в даний час перебуває у скрутному фінансово-економічному стані, оскільки його підприємства працюють на морально застарілій і фізично зношеній технічній базі, платіжна дисципліна споживачів його послуг нестабільна, обігових коштів ледь вистачає на експлуатаційні витрати. Така ситуація наявна в усіх його структурних блоках. Ситуація в галузі досить складна [1].

З погляду на ЖКГ, як об'єкт реформування, який включає в себе майже два десятки різновидів надання послуг, важливо застосувати різні підходи зі своїми завданнями, інструментами аналізу і проектування та потенційними можливостями [2]. В дослідженні для реформування галузі пропонується така структурна схема використання різних підходів (рис. 1). Структурно-системний підхід розглядає специфіку підгалузевих секторів і підприємств ЖКГ, внутрішні відносини між житловим сектором, інженерним забезпеченням (вода, газ, тепло), міським транспортом, санітарно-технічним забезпеченням. В цей блок входить моделювання ЖКГ як єдиного регіонального кластера, синхронізація тарифної політики, баланс ресурсів та інше.

Процесний підхід включає в себе логістику послуг, процеси в мережевій інфраструктурі, аналітику і обмін інформацією через єдину геоінформаційну систему, реформаційний процес, як організацію оновлення та відслідкування змін в моніторинговому режимі.

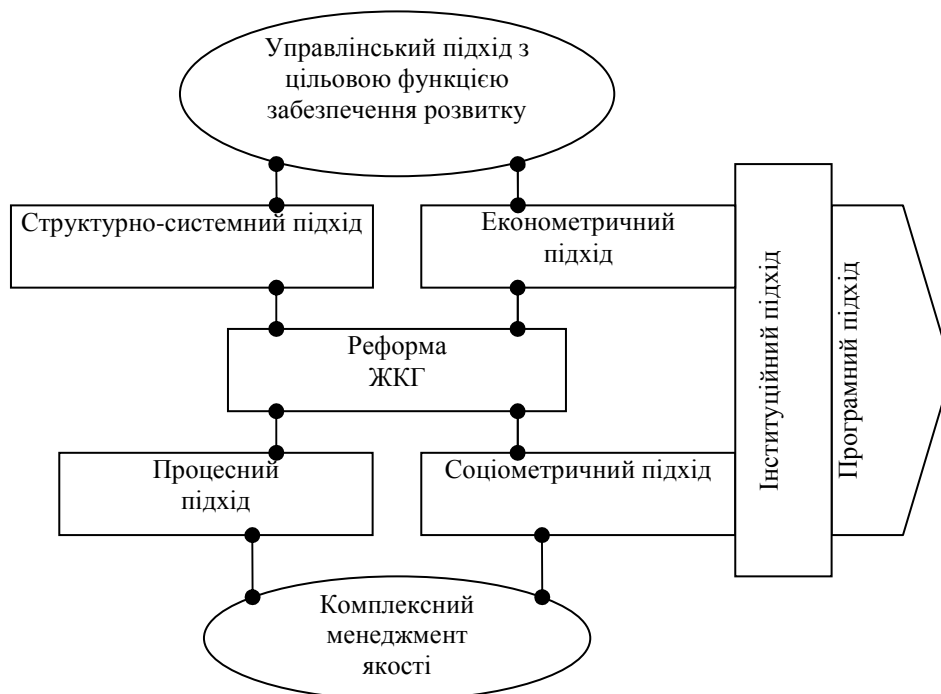

Рис. 1. Використання різних підходів в реформуванні ЖКГ

Економетричний підхід формує методичні основи економічного аналізу і прогнозування, систему економічних розрахунків і обґрунтувань, збалансовану систему індикаторів ходу реформ, економічну оцінку потреб в інвестиціях і ефективності їх використання, оцінку ризиків.

Соціометричний підхід визначає потреби і вимоги споживачів ЖКГ-послуг, участь громади в управлінні ЖКГ, відношення населення до якості послуг і тарифної політики. Цей підхід також визначає рівень доступності споживачів до послуг, готовності громади, підприємств та системи управління в регіоні до проведення реформ, готовності зацікавлених до введення в практику ринкової моделі діяльності ЖКГ, а інвесторів – до приходу в галузь.

Два підходи з позицій «менеджменту якості» і «управління розвитком» досить близькі між собою, але в «якості» слід орієнтуватись на світові стандарти послуг та вимоги споживачів, а в «управлінні розвитком» – на стратегічне бачення майбутнього галузі, соціально-економічне проектування, інноваційні заходи та нові інформаційні технології. Важливо підкреслити, що значимість цих споріднених підходів («якість» і «розвиток») зараз підсилюється, оскільки якість впливає на розвиток конкурентної (ринкової) економіки, а управління розвитком базується на ефективному використанні ресурсів, зменшенні втрат і формуванні нової культури споживання послуг у населення та нової бізнес-культури надання якісних послуг ЖКГ.

Інституційний підхід особливо важливий з позицій відлагодження законодавчої бази, оргмеханізмів і «правил гри» між учасниками різних відносин в системі «ЖКГ – споживач – інвестор – керівництво регіону». Зараз інституційна база в галузі досить

застаріла, консервативна і потребує суттєвого оновлення, в т. ч. і з використанням зарубіжного досвіду.

Програмний підхід відбиває певний управлінський та інструментальний аспект проведення змін, який об'єднує цільові установки і орієнтири, розкриття напрямків введення змін, перелік і послідовність заходів, деякі елементи операційної технології досягнення цілей і ресурсне забезпечення

Таким чином, досліджуючи ЖКГ з різних підходів, слід зазначити, що через пізнання самого об'єкту реформ, оцінку ситуації і можливих сценаріїв розвитку, програмування процесу реформ можна вивести на сучасний ефективний рівень власне практику управління розвитком ЖКГ. Це надзвичайно важливе і складне завдання, оскільки галузь знаходиться в перманентно кризовому і практично аварійному стані.

Крім того, враховуючи, що виконання Програми реформ ЖКГ не досягло намічених цілей, а процес введення змін гальмується, тому в проведенні подальших реформ автор рекомендує використовувати різні підходи та аналітико-проектний інструментарій управління процесом в реформ.

Література

1. Аналітичний звіт за підсумками реалізації проекту «Національний моніторинг реформ в Україні (тарифна реформа)» / ГО. Ресурсний центр ОСББ / Львів, 2012 / www.osbb.com.ua/

2. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління / [Текст]. – Харків: ХНАМГ, 2009, – 356 с.

Дяченко Юлія

слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н., доцент Бриштіна В.В.

Університет державної фіскальної служби України

м. Ірпінь

ЩОДО ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

На даному етапі розвитку вітчизняна банківська система характеризується чималою кількістю фінансово-кредитних установ, значним приходом іноземних гравців на ринку банківських послуг, а в результаті посилення конкуренції. Дані тенденції змушують банківські установи переходити до інноваційного шляху розвитку, успіх якого залежить від рівня застосування ними свого інноваційного потенціалу. Впровадження технологій є досить складним процесом, адже потребує значних фінансових ресурсів, і в свою чергу забезпечує постійне поліпшення банківських продуктів та технологій обслуговування споживачів.

Поняття «інновації» можна застосовувати до всіх нововведень у всіх сферах функціонування банку, яким притаманний певний позитивний економічний або

стратегічний ефект, прикладом якого можна вважати приріст клієнтської бази банку, збільшення частки ринку, скорочення витрат на проведення будь-якого виду операцій [1].

Тривалий час вивчення питання розвитку банківських інновацій мало відображення у працях таких науковців як: Ю. Киселевіч, С. Єгоричева, В. Ткачук, Я. Кривич, І. Балобанов, В. Викулов, О. Меренкова, Н. Матвійчук, Н. Чиж, О. Мошенець, С. Осташ, Д. Завадська та інші. Тим не менше, незважаючи на активне обміркування вченими питань щодо необхідності вибору інноваційного шляху розвитку банків та розгляду основних проблемних питань стосовно управління інноваційним потенціалом банківських установ ще далеко до завершення.

Сучасний етап розвитку банківської системи насичений різними фінансовими продуктами і послугами, тому, звичайно, присутня інтенсивна конкуренція між кредитними організаціями. В таких умовах істотну перевагу отримують ті організації, які здатні розробляти і впроваджувати нові технології, модернізувати продуктивний ряд, розробляти альтернативні канали обслуговування клієнтів, тобто проводити інноваційний процес [2, с. 28].

У банківській сфері поняття інноваційних стратегій містить у собі процеси й моделі, за допомогою яких фінансові інститути мають можливість вийти на новий рівень функціонування, поліпшити свої позиції на світовому ринку банківських послуг. Для того щоб поетапно реалізувати інноваційну стратегію, необхідно визначити методику її здійснення і скласти поетапний графік її впровадження [6].

Досить часто банки відчувають, що консолідація їх продуктів чи ринків не приносить очікуваних результатів і шукають альтернативи. У разі розробки нових продуктів і послуг, банк, продовжуючи зміцнювати свої позиції на традиційних ринках, паралельно збільшує кількість нових банківських продуктів. При проникненні на нові ринки як і в попередньому випадку, банк підтримує наявні продукти, одночасно завойовуючи нові сфери ринку, що означає пошук нових сегментів, використання нових методів у просуванні продуктів та послуг або завоювання нових регіональних ринків [4, с. 229].

У найближчому майбутньому можна чітко прогнозувати розширення можливостей дистанційного обслуговування клієнта (каналів продажів), а також розвиток функціонала платіжної картки, яка незабаром зможе стати універсальним високотехнологічним фінансовим продуктом, зібравши та синхронізувавши на своїй платформі ключі доступу до бонусів, програм лояльності, кредитів, обмінно-валютних операцій, грошових переказів [3, с. 7].

Важливим є той факт, що інтернет банкінг як інновація має власні особливості та потребує відповідного зовнішнього середовища. Так у пострадянських країнах ця тенденція має свої особливості. Багатьом споживачам не притаманне сприйняття банку як фінансового радника і консультанта, тому банки, більшою мірою концентруються на інноваціях, що спрямовані на створення нових потреб, активно запозичуючи при цьому зарубіжний досвід [5, с. 410].

Отже, в Україні рівень інноваційного потенціалу є досить високим, але на сучасному етапу не реалізується в повному обсязі. Основними світовими трендами у розвитку банківських інновацій є тісний взаємозв'язок банку з клієнтом, інтеграція банку в ІТ сектор, взаємодія банків з соціальними мережами та залучення новітніх технологій.

Література

1. Єгоричева С. Б. Банківські інновації: [Текст] навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К.: Центр учбової літератури. –2010. –208 с.
2. Матвійчук Н.М. Розвиток інновацій в сучасній банківській сфері України [Текст] / Н.М. Матвійчук, Н.Ю. Бурлачук, Ж.В. Гарбар // «Молодий вчений». – 2015. – № 5 (20) . –Ч.2. – С.28-30.
3. Мошенець О. Інноваційні продукти і технології наринку банківських послуг [Текст] / О. Мошенець // Фінансовий ринок України. –2011. –№12. –С.7-8.
4. Осташ С.В. Банківська інноваційна діяльність та окремі шляхи вдосконалення її менеджменту [Текст] / С.В. Осташ // Науковий вісник Ужгородського університету – Серія «Економіка». – 2015 –В1(45).–Т.1. – С.227-230.
5. Чиж Н. М. Банківські інновації: проблеми та перспективи [Текст] / Н.М. Чиж, М. І. Дзямучич // Економічні науки – Серія «Облік і фінанси» – Випуск 9 (33). – Ч. 4. – 2012. – С. 404-411.
6. Розвиток інноваційних стратегій в банківській сфері України [Електронний ресурс]. – Режим доступу<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64304>.

Ерємина Анастасія
студентка

Крикунова Елена
студентка

Научний керівник: к.э.н., доцент, Рознина Н.В.
Курганская ГСХА
г. Курган, Россия

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РОССИИ В ИННОВАЦИОННОЙ СФЕРЕ: РЕАЛИЗАЦИЯ ВЕНЧУРНОГО МЕХАНИЗМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

Важность инноваций как одного из ключевых факторов экономического роста и процветания очевидна и не требует особых доказательств. В статье проведена оценка современного состояния инновационной сферы в России, а затем рассмотрен один из существующих механизмов освоения инноваций - венчурный.

С точки зрения обеспечения экономической безопасности и стимулирования экономического роста, первоочередное значение имеют продуктовые и технологические инновации. Их первым этапом являются научно-исследовательские и опытно-конструкторские разработки (НИОКР). Далее следует этап их внедрения в производство, освоения в промышленных масштабах. По мнению российских специалистов, Россия отстает как от промышленных лидеров, так и от развивающихся стран. Для сравнения расходы предприятий на НИОКР в Израиле в 2015 году составили 4,4% от продаж, в Японии 3,2% и в России только 1,1%, тогда

как сами руководители предприятия заявляют, что для обеспечения конкурентоспособности бизнеса оптимальный уровень расходов на НИОКР – 9% от выручки [1].

Как отмечается, спецификой современной науки в России является относительная изолированность научных организаций и от бизнеса, и друг от друга. Поэтому вопросы: каким образом выводить отечественную инновационную сферу из застоя и как стимулировать инновационную активность бизнеса – актуальны и предметны. Венчурный механизм инновационного развития, по опыту многих стран, наиболее перспективный для России как для страны с большим накопленным научным потенциалом [3].

Венчурный механизм финансирования инновационных инвестиций – это финансирование долевого капитала малых инновационных фирм, имеющих значительный потенциал роста, на стадии их создания и реализации продукции, в совокупности с консультационной поддержкой и высокой степенью вовлеченности в процесс принятия решений [3].

Механизм венчурного финансирования возникает всякий раз, когда на рынке инвестиционных ресурсов сталкиваются спрос и предложение. Результатом такого столкновения является возникновение особого уникального механизма управления инвестициями в инновационных проектах, включающего в себя специфические финансовые источники, условия объекты финансирования, нетрадиционные методы управления проектами и реализации доходов. Финансовые риски инновационных проектов в сфере венчурного финансирования наиболее высоки по сравнению со всеми другими областями промышленного и финансового предпринимательства. По оценке зарубежных экономистов, в 15% случаев венчурный капитал, то есть средства, вложенные в венчурную фирму, полностью теряются, 25% венчурных фирм несут убытки в течение более длительного времени, чем предполагалось изначально [4].

Благодаря активному участию в проектном анализе и в реализации проекта, тщательной опеке инвестированных фирм, венчурному фонду удастся заметно снизить величину инновационных рисков, минимизировать их. Соответственно, венчурные фонды должны иметь исчерпывающую информацию обо всех направлениях НИОКР.

Венчурные фонды в ходе своего развития превратились в своеобразные «интеллектуальные диверсификаты», тесно связанные с многочисленными внедренческими фирмам. Преинвестиционный этап инвестиционного проекта осуществляется быстро, и финансирование проекта начинается примерно через 2 месяца после поступления заявки [2].

В России венчурный механизм управления инвестициями в инновационные проекты получил ограниченное распространение и находится на стадии зарождения. И хотя некоторые из фондов функционируют весьма успешно, необходимо констатировать, что, строго говоря, они являются венчурными лишь по названию.

Основными препятствиями, сдерживающими развитие системы венчурного финансирования в России являются: повышенный уровень (по мировым стандартам) инвестиционных и инновационных рисков в России; слабость правовой базы венчурного финансирования, не предусматривающей каких-либо налоговых или иных льгот для «рисковых» фирм и их инвесторов; высокие расходы на патентование результатов НИОКР в РФ и отсутствие международного патентного права, что

вынуждает нести дополнительные расходы на патентование инновационных результатов в каждой стране.

Мировой опыт доказывает, что за счет бюджетных средств невозможно создавать настоящие, полноценные венчурные фонды.

Литература

1. Рейтинг стран мира по уровню расходов на НИОКР [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://gtmarket.ru/ratings> (дата обращения 05.10.2016 г.).

2. Витлинский В.В. Экономический риск: системный анализ, менеджмент [Текст]. - Киев, 2004. – 274 с.

3. Инновационная деятельность в научно-технической сфере: [Текст] Обзор состояния / Под ред. И.В. Шейнфельда. - Н. Новгород, 1999. – 236 с.

4. Венчурное финансирование инновационных проектов: [Текст] Сборник статей. - М., 2002. – 159 с.

Єременко Денис

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь

НАПРЯМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ МАЛИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Сучасний етап розвитку вітчизняного аграрного сектору характеризується зростанням соціально-економічної ролі суб'єктів середнього та малого бізнесу, зокрема фермерських господарств та господарств населення. Питома вага даних суб'єктів аграрного виробництва в загальній структурі по більшості видів сільськогосподарської продукції перевищує 60%, а по окремих галузях (овочівництво, садівництво, картоплярство) становить понад 90%. Необхідно відмітити, що функціонування малих форм аграрного виробництва на сучасному етапі відбувається безсистемно в умовах самовиживання.

Метою дослідження є розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення конкурентоспроможного функціонування малих фермерських господарств як повноцінної складової вітчизняного аграрного підприємництва. В якості об'єкту дослідження нами було обрано фермерське господарство «Міраж», яке розташоване у с.Червоноармійське Якимівського району Запорізької області. Розроблена нами модель передбачає переорієнтацію даного господарства на вирощування плодово-ягідних культур, районованих в даному регіоні, які користуються стабільним попитом на місцевому дрібнооптовому ринку (черешня, абрикос, персик та ін.). Враховуючи той факт, що близько 95% товарної продукції садівництва Запорізької області, а також в цілому по Україні вирощується в господарствах населення, де виробництво

має дрібнотоварний характер, ми не очікуємо відчутної боротьби з боку конкурентів на даному сегменті ринку.

Приймаючи до уваги необхідність уникнення проблеми дефіциту трудових ресурсів під час збирання врожаю, нами було обрано наступну структуру для землекористування: черешня – 30%, абрикос – 30%, горіхоплідні – 20% (в т.ч. волоський горіх – 10%, ліщина – 10%), персик – 5%, груша – 5%, виноград – 5%, інші культури – 5%. В останньому випадку мова йде про чагарникові насадження (агрус, смородина тощо), а також про нові сорти та культури, які потенційно можуть принести певний дохід, але потребують попередніх випробувань.

Враховуючи тривалість періоду між закладкою саду та початком плодоносіння (від 3 до 5 років), а також необхідність забезпечення переробки нереалізованої маси, яка по фруктах становить 20-25% валового збору, пропонується організація на базі фермерського господарства виробництва алкогольних напоїв, причому сировину на початку виробничого процесу доцільно закуповувати серед навколишніх селянських домогосподарств. В подальшому сировина надходитиме від власного врожаю як відбракована частка.

Прогнозується, що компенсація виробничих затрат буде досягнута у 4-му році після закладки саду, а, починаючи з 5-го року, проект починає приносити стабільний дохід, компенсуючи понесені попередні затрати. Необхідно відмітити, що високий рівень рентабельності проекту (97,4% за 6 років) обумовлений тим, що в загальну затратну частину не включено грошові кошти, призначені для компенсації затрат праці членів-власників фермерського господарства. Аналізуючи результати проекту в цілому, необхідно відмітити, що значення показників економічної ефективності, як у 6-му році, так і в цілому за весь період з початку реалізації моделі, прогнозується на позитивному рівні, а значення рівня товарності (6-й рік – 79%, загальне – 82,5%) дозволяє віднести дане господарство до високотоварних сільськогосподарських підприємств.

Прогнозується, що надалі, починаючи з 8 року, коли сад остаточно вийде на свій продуктивний режим, фермерське господарство матиме змогу підтримувати середньомісячні доходи своїх членів в обсязі 8500-10000 грн на 1 особу, а загальний показник рентабельності зберігати на рівні 120-130%. Запорукою успішної реалізації даного проекту є забезпечення диверсифікації господарської діяльності, як по видам (виращування плодово-ягідної сировини та її переробка), так і в масштабі садівництва як галузевого напрямку, що передбачає доповідну структуру площ під садовими насадженнями (зерняткові, кісточкові тощо). Доведено, що невід'ємною складовою конкурентоспроможного функціонування є наявність відповідного професійно-кваліфікаційного рівня членів-власників фермерських господарств. Обґрунтовано необхідність створення системи кадрового забезпечення для ефективної економічної діяльності вітчизняного малого аграрного бізнесу.

Література

1. Аналітичні дослідження показників продуктивності у галузі тваринництва селянських господарств за 2014 рік [Текст] / Іван Микитович Демчак, Дмитро Миколайович Микитюк, Іван Вікторович Свиноус.– К.: НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2015.– 50 с.
2. Дієсперов В.С. Тенденції розвитку сільських домогосподарств [Текст] /

В.С. Дієсперов // Економіка АПК. - 2015. - № 5 - С. 70.

3. Збарський В.К., Місевич М.А. Конкурентоспроможність високотоварних сільськогосподарських підприємств [Текст] / В.К. Збарський, М.А. Місевич ; за ред. професора В.К.Збарського. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 310 с.

4. Кальченко С.В. Розвиток особистих селянських господарств в умовах системних трансформацій аграрного сектору: [Текст] монографія / С.В. Кальченко – Мелітополь: «Люкс», 2014. – 408 с.

5. Малік М.Й., Забуранна Л.В. Перспективи розвитку підприємницької діяльності на сільських територіях України [Текст] / М.Й. Малік, Л.В. Забуранна // Економіка АПК. - 2015. - № 8 - С. 5.

6. Чаянов А.В. Крестьянское хозяйство: [Текст] Избранные труды / [редкол.сер.: Л. И. Абалкин (пред.) и др.]. – М. : Экономика, 1989. – 492 с.

7. Яворська Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика: [Текст] монографія / Яворська Т.І. – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 386 с.

Заяць Роман

аспірант

*Науковий керівник – д.е.н, професор, академік НААН Малік М.Й.
ННЦ «Інститут аграрної економіки»*

м. Київ

ВАРТІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ

Методи аналізу діяльності підприємств через визначення вартісних показників набули широкого визнання через намагання дослідників, власників та менеджменту знайти зв'язок між станом підприємств і ринковою вартістю їх активів та пасивів, що формують вартість бізнесу в цілому. Основою цього стало визнання можливості і доцільності вираження дохідності, із використанням грошових потоків (реальних і потенційних) [1, с. 72-74].

Дані методи дозволяють побудувати систему показників, які слід враховувати під час визначення напрямів фінансування діяльності підприємства, заходів інвестиційної політики, вирішенні поточних проблем забезпечення ресурсами та їх використання.

За Хелфертом, до 80-х років ХХ ст. у більшості випадків менеджери підприємств тяжіли до досягнення якомога вищого прибутку. Забезпеченню ресурсами, необхідними для основної діяльності, а відтак питанням управління власністю, надавалось менше значення. Вважалось, що високі прибутки автоматично забезпечують оборот активів та фінансування капіталовкладень, необхідних для розширення підприємств. Однак виявилось, що такий спосіб управління пов'язаний з не найвищою ефективністю активів [5].

Встановлення зв'язку між представленою об'єктами власності ресурсною базою і дохідністю діяльності підприємства, зумовило необхідність застосування

більш складних інструментів оцінки її результатів і відповідних управлінських рішень. Це означало перехід до використання менеджментом інтегрованих, позбавлених недоліків бухгалтерського підходу, більш зручних і відповідних реаліям економічних показників.

Одним із значущих кроків у цьому напрямі стало застосування показників вартості капіталу як основного критерію оцінки діяльності і стану підприємства та визначення економічного прибутку як чистого грошового потоку (різниці між вхідними грошовими потоками та витратами на залучення ресурсів), що його формує. Відтак, порівняння грошових потоків, незалежно від того, представляють вони грошові кошти чи матеріальні об'єкти, використовувані для генерування доходів, дозволяє робити висновки про ефективність діяльності підприємства, її окремих напрямів та використовується для оцінки привабливості інвестицій.

Еволюція методів управління власністю супроводжувалась поширенням ідеї, що будь-яке комерційне підприємство є економічною системою, яку слід розглядати на основі критеріїв, які впливають на його вартість як технологічно-майнового комплексу. Їх використання в аналізі діяльності підприємства, який обмежується виправданими часовими рамками, дає можливість визначити економічні альтернативи, які лежать в основі управлінських рішень щодо його розвитку [5, с. 435-438].

Реалізація концепції "творчого руйнування" А. Шумпетера та його послідовників, які наполягають на значенні інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства, у поєднанні із розумінням австрійською школою підприємства (фірми) як форми реалізації підприємницьких ідей через його діяльність на ринках, зумовила значимість досліджень щодо структури власності підприємств та інструментів управління нею. Дослідження вітчизняних вчених також підтверджують, що ефективність функціонування підприємств залежить від їх організації. М.Й. Малік зазначає, що серед інструментів досягнення високопродуктивної діяльності організаційні є найвагомішими [2, с. 20; 3, с. 191].

А. Сміт стверджував, що найбільш продуктивні та новаторські компанії приносять найвищий дохід співвласникам та залучають найкращих працівників, які у свою чергу виявляються ще більш продуктивними і ще більше підвищують дохід, що породжує своєрідне благодатне замкнуте коло [4].

З іншого боку, підприємство, яке прагне будь-якою ціною підвищувати прибутки, нехтуючи при цьому якістю умов праці, мотивації власників виробничих ресурсів, за інших рівних умов зіткнеться із проблемою залучення та збереження у своєму складі висококваліфікованих кадрів і чужих об'єктів власності. Таким чином, заходи управління власністю, спрямовані на підвищення вартості підприємств (їх активів), приносять користь не тільки їх співвласникам, а й іншим зацікавленим сторонам та економіці в цілому [2, с. 23].

У свою чергу, зупиняючи свій вибір на тому чи іншому варіанті структури власності, менеджери здійснюють зміни як у фінансових ресурсах, так і у складі активів підприємства [5, с. 20].

Це вимагає аналізу продуктивності та окупності ресурсів, пряме чи опосередковане використання яких планується для реалізації управлінських рішень. Ефект від прийнятих рішень у кінцевому підсумку матиме вплив як на економічний стан підприємства, так і на вартість його активів. Даний вплив необхідно періодично

переоцінювати на основі даних фінансових звітів та з допомогою різних методів економічного аналізу.

Література

1. Бланк И.А. Управление активами. – К.: "Ника-Центр", 2000. – 720 с. – (Серия "Библиотека финансового менеджера". Вып 6).
2. Коупленд Т., Коллер Т., Муррин Дж. Стоимость компаний: Оценка и управление. – 3-е изд., перераб. и доп. [Текст] / Пер. с англ. – ЗАО "Олимп-Бизнес", 2005. – 575 с.: ил.
3. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г., Малік Л.М., Лупенко Є.І. Інститут власності та підприємництва у розвитку економіки [Текст] / М.Й. Малік, – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.
4. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов [Текст] / Смит А. – М. : ЭКСМО, 2007. – 960 с.
5. Хелферт Э. Техника финансового анализа [Текст] / Э.Хелферт. – СПб.: Питер, 2003. – 640 с.

Кальченко Сергій

д.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

На сучасному етапі розвитку глобальної економічної системи спостерігається загальний пошук нових форм використання наявних енергетичних ресурсів (перш за все не відновлюваних) в рамках формування національних концепцій енергетичної безпеки. Запорукою енергетичної незалежності кожної країни є створення власної системи енергозабезпечення, що враховує не тільки загальносвітові тренди, а й рівень техніко-технологічного розвитку країни, ресурсний потенціал тощо. Теоретичною основою вивчення сучасних особливостей системних трансформацій національної економіки є факторно-ротаційна концепція економічного розвитку. Основними принципами факторно-ротаційної концепції економічного розвитку є наступні.

1. Наявність базових визначальних факторів виробничо-господарської діяльності: "Природа", "Людина" та "Капітал", кожен з яких має специфічні характеристики, спосіб застосування, характер отримання доходу його власником тощо.

2. Ротаційно-еволюційний характер моделі "Людина-Природа-Капітал", що практично реалізується через зміну визначального впливу того чи іншого фактору на загальний стан економічних відносин в певний історичний період, змінюючи при цьому аспекти свого застосування. Характер застосування фактору зумовлюється рівнем соціально-економічного розвитку суспільства.

3. Наявність проміжних етапів функціонування моделі "Людина-Природа-Капітал", протягом яких відбувається поступовий перехід від домінування одного фактору до іншого.

4. Несинхронність у розвитку моделі "Людина-Природа-Капітал" на макро- і мікроекономічному рівнях, що призводить до диспропорцій в системі національної економіки та світового господарства, регіональних та світових кризових явищ.

Розглядаючи існуючу ситуацію через призму факторно-ротаційної концепції, можна зробити ряд висновків.

1. Сучасний етап економічного розвитку є перехідним від етапу "Капітал – Людина" до етапу "Людина – Природа", де визначальним природним ресурсом є інформація як нематеріальна субстанція, а основним людським ресурсом є здатність її ефективно використовувати, генеруючи нові знання.

2. Створення нових знань здійснюється людиною постійно, безперервно в процесі виробничої діяльності. Характер отримуваних знань визначається рівнем професійних навиків, якістю загальної освіти і природними розумовими здібностями. Отже, підвищення кваліфікації і розширення сфери знань сприяє підвищенню продуктивності праці в даній сфері.

3. Зростання кваліфікаційного рівня для фахівців зумовлює потребу в них з боку підприємницького співтовариства, що можливо тільки за умови готовності суб'єктів підприємництва до інституційних трансформацій.

4. Зміна інституційного середовища в включає створення за допомогою суб'єктів господарювання різного роду інтеграційних структур, метою діяльності яких повинні стати не тільки підвищення економічної ефективності виробництва продукції, але і активізація соціального розвитку регіонів. Базовою складовою можуть бути також малі форми підприємницької діяльності.

5. Розробка стратегії розвитку суб'єктів аграрного підприємництва на принципах багатокладності вимагає нових методологічних підходів до оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу аграріями, виходячи з правової типології. Відмінності майнового, організаційно-управлінського, виробничо-технологічного і іншого характеру між суб'єктами великого і малого бізнесу зумовлюють специфіку ведення господарської діяльності, а також характер формування і використання отримуваних доходів.

6. Оптимізація методології ефективності функціонування суб'єктів підприємництва вимагає налагодження інтеграції виробничої і наукової складових. В зв'язку з цим особливо важливою є роль державних інститутів, покликаних формувати відповідне нормативно-правове, матеріально-технічне, і соціально-психологічне забезпечення.

Література

1. Добра Н.В., Корнілова Є.О., Самохіна Ж.В. Енергетична безпека України та світу [Текст] / Н.В. Добра, Є.О. Корнілова, Ж.В. Самохіна. – К., 2015. – 30с.

2. Кириленко О.В. Енергетична безпека України в умовах поточної української кризи [Текст] / О.В. Кириленко // Вісн. НАН України, 2014. - № 5. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: ftp://ftp.nas.gov.ua/akademperiodyka/Downloads/Visnyk_NANU/downloads/2014_05/19.pdf.

3. Передове біопаливо: мільйон додаткових робочих місць плюс "озеленення

економіки" // Український науковий клуб (<http://nauka.in.ua>). – 2012. – 25.01.

4. Подолинський С.А. Вибрані твори [Текст] / Упоряд.: Л.Я. Корнійчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 328 с.

5. Подолинский С.А. Труд человека и его отношение к распределению энергии [Текст] / С.А. Подолинский: Санкт-Петербург: Слово. № 4/5, 1880, С. 135—211.

6. Руденко М.Д. Енергія прогресу: нариси з фізичної економії [Текст] / М.Д. Руденко. – К.: Молодь, 1998. – 528с. – (Першотвір).

Карзаева Наталья

д.э.н., професор, заведующий кафедрой
РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева
г. Москва, Россия

РИСК КАК КАТЕГОРИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Разнообразие определений риска обусловлено, с одной стороны, применением данной категории в различных областях деятельности человека, включая предпринимательскую, а, с другой стороны, развитием понятийного аппарата риска «каждой ведомственной структурой отдельно» [1, с. 78]. Ранее в своих работах мы все множество определений риска условно делили на четыре группы, принципиально различающиеся по его смысловому содержанию: ситуация, действие, результат ситуации и мера оценки [2, с.10-11].

«Слово ситуация можно рассматривать как сочетание, совокупность различных обстоятельств и условий, создающих определенную обстановку для того или иного вида деятельности. При этом обстановка может способствовать или препятствовать осуществлению данного действия. Среди различных видов ситуаций особое место занимают ситуации риска» [3, с.12]. Но под ситуацией риска ученый понимает ситуацию, имеющую различные варианты развития событий, и при этом «существует возможность количественно и качественно определить степень вероятности того или иного варианта» [3, с.12]. Очевидно, что ученый под риском понимает неопределенность развития ситуации, ее исхода, результата. Но собственно неопределенность не всегда приводит к негативным последствиям – ущербу, потерям. Она отражает только наличие нескольких вариантов развития события и вероятность их наступления. Например, погодные условия не несут в себе негативное воздействие и соответственно вероятности их наступления. Но ураган является опасным природным явлением, которое несет в себе опасность негативного воздействия на различные объекты в определенном образом сложившихся обстоятельствах. И в этом случае существует риск их повреждения.

Таким образом, ситуация – это сложившиеся условия. Риск может быть ее характеристикой, устранение которой может явиться результатом определенных действий. Поэтому вторую группу определений характеризует рассмотрение риска как действия некоторого субъекта. Однако само понятие «действие» не является риском, и не может отождествляться с ним. А.А. Тер-Григорьянц подчеркивает: «Следует все же признать, что риск - это не процесс и не деятельность, а категория, с помощью которой пытаются охарактеризовать качество принимаемых хозяйственных решений в хозяйственной деятельности» [3, с.12]. Действие также как и ситуация, может быть рискованным, а предметом деятельности может быть риск. Но при том действие называют рискованным, если результат его осуществления носит неоднозначный характер, во-первых, а во-вторых, один из возможных результатов приведет к утрате чего-то ценного для лица, предпринимающего данное действие. Но другой ожидаемый результат должен принести большой успех, большую выгоду. Риск, характеризуя действие, является его свойством.

Подход к риску как результату действия или события характеризует определения, включенные в третью группу. Как правило, при формулировке

определений данной группы ученые и специалисты отождествляют риск и вероятность наступления события, неопределенность ситуации. Совершенно справедливо утверждает А.А. Тер-Григорьянц, что «нельзя отождествлять эти понятия, так как неопределенность является характеристикой среды, в которой действует хозяйствующий субъект, обуславливающей возникновение риска. Следовательно, неопределенность – это причина возникновения риска, а не сам риск» [3. с.11].

В четвертую группу включены определения риска как количественной меры неопределенности отрицательных последствий ситуации. Следует подчеркнуть, что ученые, определяя риск как меру, измеряют неудачу, опасность. Во-первых, силу того, что собственно опасность как негативное воздействие не может быть измерена, а могут быть подвергнуты оценке либо его вероятность, либо его результат – потери, ущерб и т.д. Во-вторых, даже если речь идет об оценке риска, то мера измерения явления не тождественна самому явлению. Понятие стоимости предмета не тождественно мере его измерения – валюте (рубли, доллары, евро и т.д.). Вес, как характеристика предмета, не тождественна его мере измерения – килограмму, тонне и т.д.

Всеми учеными отмечается, что для описания риска существенное значение имеют две его характеристики: вероятность наступления неблагоприятной ситуации и величина потерь, которые должны быть положены в основу определения риска. Таким образом, под риском в безопасности следует понимать события материального или финансового ущерба при реализации различных видов угроз опасности, которые носят вероятный характер.

Взаимосвязь риска с опасностью и угрозой имеет причинно-следственную связь: опасность является источником угроз, которые приводят к рискам. Например, такое опасное гидрометеорологическое явление как ливни является причиной угрозы затопления земельных участков, расположенных на низменных территориях. В данном случае негативное воздействие (опасность) оказывается метеорологическим явлением (ливнем). Низменные особенности рельефа являются фактором, способствующим возникновению угрозы – затопления. Затопление – это событие реализации опасности, которое приводит к рискам – гибели растений, выращиваемых на данных земельных угодьях.

Литература

1. Акатьев, В.А. Производственная безопасность [Текст] / В.А. Акатьев. – М.: Изд-во РГСУ, 2010. – 820с.
2. Карзаева, Н.Н. Основы экономической безопасности [Текст] / Н.Н. Карзаева. – М.: ИНФРА-М, 2017. – 275с.
3. Тер-Григорьянц, А.А. Риски аграрного производства в условиях рыночной конкуренции [Текст] / А.А. Тер-Григорьянц. – Ставрополь: Ставропольское книжное издательство, 2006. - 168с.

Карикова Елена

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., Захорошко С.С.

УО «Гродненский государственный аграрный университет»

г. Гродно, Республика Беларусь

СВЕКЛОСАХАРНОЕ ПРОИЗВОДСТВО РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Сахарная свекла – важная техническая культура, возделываемая для получения из нее сахара и кормов. Свеклосахарное производство в Республике Беларусь является одной из наиболее динамично развивающихся отраслей сельского хозяйства страны. В продовольственной безопасности страны сахар имеет большое значение, он относится к стратегическим продуктам и по калорийности занимает шестое место в перечне 57 наиболее употребляемых продуктов питания. Сахар служит важным компонентом многих пищевых продуктов, выполняя роль консерванта и сладителя. В Республике Беларусь свекловичный сахар является практически единственным подслащающим продуктом собственного производства. Из сахарозаменителей в стране вырабатывается только крахмальную патоку в количествах, которые не могут удовлетворить потребности пищевой промышленности (менее 2% от общего объема производства сахара) [1]. Кроме того в *сельском хозяйстве* широко используют в качестве ценного корма побочные продукты, полученные при переработке сахарной свеклы – это листья, жом, патока (меясса). В Республике Беларусь сахар производится главным образом из свеклы и часть из закупаемого сахара – сырца. Производством сахара-песка в Республике Беларусь занимаются 4 сахарных завода ОАО «Городейский сахарный комбинат», ОАО «Жабинковский сахарный завод», ОАО «Скидельский сахарный комбинат», ОАО «Слуцкий сахарорафинадный комбинат». Из сахарной свеклы производится 61% всего сахара и 39% из импортируемого тростникового сахара-сырца. Сахар произведенный из тростникового сырья поставляется на внутренний рынок и экспортируется. Главными экспортёрами являются Российская Федерация, Казахстан, Кыргызстан [2].

За 2015 год было произведено 3299,9 тыс. тон сахарной свеклы, что на 31,3% ниже 2014 года. В основном производство сахарной свеклы сосредоточено в Гродненской (44%), Минской (32%) и Брестской областях (21%). Средняя урожайность по республике составила 330 ц с 1 га, на 28,7% ниже по отношению к 2014 г. (рис. 1).

Рис. 1. Валовой сбор и урожайность свеклы сахарной

С 2008 по 2011 год объемы производства сахара-песка ежегодно возрастали, а с 2012 года совокупное производство сахара-песка в Республике Беларусь начало снижаться. В 2015 году производство сахара-песка составило 852,4 тыс.т., что на 12,1% меньше, чем в предыдущем году [4].

Потребность Беларуси в сахаре по рациональным нормам потребления (33 кг на душу) составляет 350 - 360 тыс. тонн сахара. В то же время промышленность производит объемы, вдвое превышающие потребности внутреннего рынка. В связи с этим сахар давно уже стал одним из главных элементов нашего экспорта. В 2012 - 2013гг экспорт сахара наращивался примерно на 15%. Однако в 2014 - 2015гг., в связи с падением производства, экспорт сахара значительно снизился в 2014 до 400 тыс.тонн (-22,5%), в 2015 до 363 тыс.т. (-9,3%).

В структуре импортируемого Беларусью продовольствия доля ввозимого сахара постепенно сокращается, но по-прежнему остается весомой. Основными экспортёрами являются Бразилия и Куба. Анализируя данные с 2009 по 2015 год, видно, что наша страна с 2012 года стала менее зависима от импортных поставок тростникового сахара - сырья. В период с 2008 – 2011года импорт сахара в Беларусь увеличился с 221 тыс. тон до 463 тыс. тон. В 2012 году импорт сахара сырья значительно сократился и составил 287 тыс. тонн тенденция к снижению наблюдалась и в 2013 году – 18% по отношению к 2012 году, в 2014 году импорт сахара снизился на 0,9%, а в 2015 по отношению к 2014 на 24,1%.

Благодаря целенаправленной технической и финансовой политике сахарная промышленность прочно заняла видное место в экономике Республики Беларусь. В организациях последовательно проводятся мероприятия, направленные на улучшение производительности и улучшение технологических показателей. Снижаются объемы закупаемого сахара сырья, что делает отрасль менее зависимой от импорта. Дальнейшее развитие свеклосахарного производства зависит от роста эффективности производства, на основе внедрения достижений научно-технического прогресса, как в выращивание сахарной свеклы, так и в производство конечной продукции.

Литература

1. Карпов В.А. Организация и планирование производства на перерабатывающих предприятиях: [Текст] Курс лекций для студентов экономических специальностей. – Горки: БГСХА, 2005.-401с.
2. Сахарная отрасль 2015 [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.uniter.by/upload/Sugar%20industry_report.pdf. – Дата доступа: 16.10.2016.
3. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/selskoe-hozyaistvo>. - Дата доступа: 16.10.2016.
4. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.belstat.gov.by/upload-belstat/upload-belstat-pdf/oficial_statistika/6znak-2015-god-29-07-2016/TT100I04.pdf. - Дата доступа: 16.10.2016.
5. Высокоморный В. И., Новик Л.И. Сахрная свекла: эффективность производства в хозяйствах Гродненской области [Текст]. – Гродно: УО ГГАУ, 2014.

Кармызов Александр

м.э.н., преподаватель-стажёр

Микулич Инесса

к.э.н., доцент, заведующий кафедрой

УО «Белорусский государственный экономический университет»

г. Минск, Республика Беларусь

МЕХАНИЗМ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ТОВАРОВ И УСЛУГ КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩИЙ ЭЛЕМЕНТ ПОЛИТИКИ ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОМ РЫНКЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Конъюнктура потребительского рынка региона, в первую очередь, определяется состоянием трех взаимосвязанных дефиниций: спрос, предложение и цена. При том, что равновесное значение уровня последней во многом определяет уровень сбалансированности соотношения первых двух, роль официального регулятора заключается в их манипулировании. Наиболее удобным, логичным и экономически обоснованным в современных геополитических условиях функционирования открытой экономики Республики Беларусь представляется именно регулирование товарного предложения в целях соблюдения баланса между национальным экспортоориентированным и импортозамещающим производством. Сложившаяся ситуация усугубляется тем, что претворяемый в действительность набор мероприятий по формированию, управлению и стимулированию спроса на отечественные товары в Республике Беларусь многократно оценен как достаточно неэффективный в сравнении с действиями регуляторов схожих экономических систем.

Концептуальные основы управления товарным предложением на макроуровне в Республике административно обозначены в ряде программных документов,

основными из которых являются следующие:

- Национальная стратегия устойчивого социально-экономического развития Республики Беларусь на период до 2030 г.;
- Национальная стратегия устойчивого социально-экономического развития Республики Беларусь на период до 2020 года;
- Программа социально-экономического развития Республики Беларусь на 2016-2020 гг.

Организация эффективной системы импортозамещения во многом не соответствует целям и принципам функционирования ряда интеграционных объединений, членом которых является Республика Беларусь (в первую очередь, это ЕАЭС и СНГ), или стремится стать (ВТО). Кроме того, для подготовки законодательной основы осуществления эффективного госрегулирования необходимо провести ряд преобразований, определенных в Национальной стратегии устойчивого развития Республики Беларусь как первостепенные. Среди них:

- приведение национального законодательства в соответствие с международными нормами и принципами;
- совершенствование правовых условий, механизмов привлечения и эффективного использования иностранных и внутренних инвестиций для повышения уровня конкурентоспособности продукции;
- снижение ресурсо-, энерго- и материалоемкости продукции на основе использования современных технических идей и решений;
- повышение уровня информированности национальных товаропроизводителей об изменениях конъюнктуры мировых рынков;
- рационализация импортных закупок и развитие импортозамещающих экологически чистых производств.

Ряд положений данных документов остаются невыполненными, что подтверждается статистическими сведениями. Так, в 2015 году внешнеторговый оборот товаров Республики Беларусь составил 57 млрд. долларов США (экспорт – 26,7 млрд., импорт – 30,3). К уровню 2014 года из расчета в текущих ценах оборот внешней торговли товарами составил 74,4 % [1], что никак не может свидетельствовать об интенсивном характере развития и диверсификации внешних связей. Наоборот, несмотря на зафиксированные в принятой на шестом Всебелорусском народном собрании Программе социально-экономического развития Республики Беларусь на 2016-2020 гг. положения, касающиеся международных бизнес-контактов, экономика Беларуси весьма стремительно тяготеет к замкнутости. Положительным сигналом можно считать то, что по итогам 2015 года по сравнению с предыдущим годом экспорт товаров в натуральном выражении увеличился на 2,4 %, импорт – сократился на 11,3 % [1]. Однако рост экспорта во многом обязан резкому снижению цен в виду девальвации национальной валюты. С учетом смены принципов проведения монетарной политики Национальным банком Республики Беларусь в начале 2016 г., использование данного механизма в дальнейшем практически невозможно. Это означает, что без структурных изменений в пользу развития сфер, формирующих так называемую «нематериализованную» добавленную стоимость при одновременной оптимизации текущих затрат на всех этапах цепи товародвижения, изготовленная на территории Республики Беларусь продукция стремительно начнет терять завоеванные в 2015 году зарубежные рынки.

Следовательно, одним из текущих, но при этом стратегически значимым решением обозначенных проблем может стать активное комплексное проведение маркетинговой политики как на микроуровне, так и в региональном масштабе, что, в первую очередь, должно преследовать цель формирования коммерческой заинтересованности субъектов отечественной оптовой (экспортеров, торгово-логистических центров) и розничной торговли в реализации продукции местного производства (например, на основе персонализации).

Литература

1. Национальный статистический комитет Республики Беларусь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://belstat.gov.by>. – Даты доступа: 08.09. – 12.09.2016.

Кащена Наталія

к.е.н., доцент

Харківський державний університет харчування та торгівлі
м. Харків

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Характерними особливостями сучасного стану економіки України є загальний спад виробництва та конкурентоспроможності продукції, зниження зацікавленості більшості товаровиробників у проведенні інноваційних заходів, а також практично повна відсутність цілісної інноваційної політики. Поліпшення ситуації, що склалася, бачиться в організації системи ефективного управління інноваційною діяльністю підприємств, спрямованої на посилення їх конкурентних переваг в умовах невизначеності і ризику.

Управління інноваційною діяльністю є сукупністю дій, які стосуються обґрунтування, прийняття, реалізації управлінських рішень щодо створення та впровадження новацій, і спрямовані на визначення стратегічних інноваційних цілей, адекватних загально корпоративній стратегії підприємства; формування інноваційної стратегії та інноваційної політики; оптимізації організаційно-структурних форм управління інноваціями; розроблення технології обґрунтування і прийняття інноваційних рішень; вибір методів впливу на поведінку учасників інноваційного процесу з метою формування взаємовигідних економічних відносин [1, с.103-104].

Останнім часом проблема ефективного управління інноваційним розвитком як окремих суб'єктів господарювання, так і національної економіки в цілому є предметом пильної уваги вітчизняних та зарубіжних вчених і спеціалістів, зокрема: А. Гальчинського, В. Геєця, Л. Довганя, М. Долішнього, П. Друкера, В. Козловського, О. Кузьміна, Л. Пономаренко, М. Портера, В. Стадника, А. Стрікланда, А. Томпсона, Ф. Янсена та ін. Та разом з тим залишаються відкритими і потребують подальших наукових розробок питання аналітичного забезпечення управління інноваційною діяльністю.

Інноваційна діяльність підприємства спрямована на практичне використання науково-технічного результату та інтелектуального потенціалу для одержання нової, суттєво поліпшеної продукції, технології її виробництва, організації праці, системи управління з метою підвищення конкурентоспроможності та зміцнення ринкових позицій підприємства [2]. Отже, аналітичне забезпечення управління інноваційною діяльністю слід розглядати як комплекс дій, що передують прийняттю обґрунтованого управлінського рішення та спрямований на формування інформаційного масиву даних з реалізації інновацій.

Як комплекс дій з формування релевантної інформації аналітичне забезпечення управління інноваційною діяльністю пов'язано зі збором, реєстрацією, узагальненням, збереженням, передачею та аналітичним опрацюванням облікової та поза облікової інформації щодо інновацій.

В системі управління інноваційною діяльністю аналітичне забезпечення виконує інформаційну (забезпечення інформацією про інновації внутрішніх і зовнішніх користувачів), аналітичну (здійснення на підставі облікових даних аналізу стану та розвитку інноваційного потенціалу підприємства, його інноваційної активності та ефективності інновацій) та контрольну функції.

Саме означені функції визначають основні завдання аналітичного забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємства: надання інформаційної підтримки у прийнятті управлінських рішень; здійснення аналізу та оцінка ефективності інноваційної діяльності в цілому та в різних аналітичних розрізах (за структурними підрозділами, бізнес-одинацями тощо); контроль і планування економічної ефективності інновацій; обґрунтування пріоритетних напрямів інноваційного розвитку.

Більш глибоке розуміння технології процесу формування інформаційного масиву даних з реалізації інновацій передбачає виділення трьох основних його стадій:

- формування масиву первинної облікової інформації (виявлення, вимірювання, реєстрація та накопичення економічної інформації);
- узагальнення первинної облікової інформації та формування первинних аналітичних даних;
- аналітична обробка первинних аналітичних даних та формування масиву релевантної аналітичної інформації.

Особливістю реалізації третьої стадії є застосування методики комплексного аналізу інноваційної діяльності підприємства, яка дозволяє оцінити сучасний стан, виявити тенденції і потенційні можливості досягнення стабільно високих показників інноваційного розвитку, розробити оптимальну його стратегію з урахуванням встановлених тенденцій, і спрямована на: 1) оцінку стану інноваційного потенціалу і тенденцій його розвитку; 2) аналіз інноваційної активності підприємства; 3) оцінювання ефективності інноваційної діяльності та кількісну оцінку причин її зміни; 4) аналіз впливу інновацій на фінансовий стан підприємства, ефективність його діяльності та конкурентну позицію на ринку.

Викладене доводить, що ефективність управління інноваційною діяльністю підприємств визначається аналітичним забезпеченням цього процесу. Важливим напрямом подальших наукових досліджень є деталізація процедурної сторони методики аналізу інноваційної діяльності та розробка системи відповідних оціночних показників.

Література

1. Варфоломієва В.О. Підвищення якості й оптимізація управління інноваційною діяльністю [Текст] / В.О. Варфоломієва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №7. – С. 100-106.
2. Парасій-Вергуненко І.М. Організаційно-методичні аспекти аналізу інноваційного розвитку підприємств [Текст] / І.М. Парасій-Вергуненко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Економіка". – 2015. –1 (45). – Т.2 – С. 181-186.

Киевич Александр
д.э.н., доцент, профессор
Койпаш Дмитрий
слушатель аспирантуры
УО «Полесский государственный университет»
г. Пинск, Республика Беларусь
Койпаш Ирина
слушатель магистратуры
Белорусский государственный университет
информатики и радиоэлектроники
г. Пинск, Республика Беларусь

ИНВЕСТИЦИИ: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРИРОДА И СУЩНОСТЬ

В современной рыночной экономике основной целью коммерческого хозяйствующего субъекта является максимизация рыночной стоимости компании (рыночной стоимости собственного капитала), что зачастую выражается в росте рыночной стоимости ее акций. Достижение обозначенной цели, как правило, реализуется в рамках принятой для компании стратегии развития и ее бизнес-модели.

В условиях ограниченности ресурсов и емкости рынка ведущие роли в достижении стратегических целей и обеспечении своего долгосрочного конкурентного преимущества отдаются новым продуктам, технологиям, знаниям, системам управления компанией и бизнес-процессам, а также расширению своего присутствия на других рынках. Данные направления реализуются в рамках инвестиционной и инновационной деятельности как на макро-, так и на микроуровнях.

Исторически в наиболее широком смысле категория «инвестиции» подразумевала под собой вложение любого имущества в ту или иную сферу деятельности с намерением обеспечения его прироста [1, с.59].

В комплексном представлении можно выделить следующие ключевые факторы, определяющие экономическую природу инвестиций:

- преследование конкретной цели в деятельности;

- целевая направленность определяется исходя из интересов конкретного лица или института (инвестора) [2, с.22-40];
- правовое поле создает условия для стандартизации процесса регулирования инвестиционной деятельности [3, с.31-33];
- возможность стоимостного выражения используемых в качестве инвестиций имущества и прав, что позволяет определять требуемый объем инвестиций и их потенциальную возможность приносить доход [3, с.39];
- наличие временного лага (с момента вложения имущества и прав до момента достижения желаемого результата);
- наличие риска в процессе инвестиционной деятельности, что обусловлено неопределенностью в возможности и своевременности достижения обозначенного результата [4, с.19-27].

Экономическая природа инвестиций предопределяет всю формирующуюся вокруг них экосреду:

а) преследуя свою стратегическую цель компания вынуждена обеспечивать свое долгосрочное конкурентное преимущество путем реализации инвестиционных проектов в приоритетных направлениях развития бизнеса [2, с.20];

б) инвестиции по своей экономической природе предполагают отказ от текущего потребления в целях достижения заданного результата / цели в будущем;

в) неопределенность будущего накладывает определенную степень риска на инвестиции, что обуславливает необходимость взвешенного подхода к оценке целесообразности и эффективности их вложения в бизнес [4, с.20-25];

г) инвестиции представляют собой имущество и объекты гражданских прав, которые находятся у инвестора в собственности или принадлежат ему на ином вещном праве, имеют денежную оценку, и вкладываются инвестором в предпринимательскую и (или) иную деятельность в целях достижения определенной цели (результата, эффекта) [3, с.41-43];

д) многообразие области инвестиционной деятельности предопределяет их классификацию в зависимости от объекта инвестирования и источников его финансирования, субъекта инвестирования и характеру его участия в процессе, срока инвестирования, а также жизненного цикла бизнеса, требующего инвестиций [1, с.54].

Как экономическая категория «инвестиции» предполагают текущее вложение любого имущества, в бизнес, в том числе и прав (нематериальные блага), с целью получения в будущем прибыли / иного значимого результата в бизнесе. Особое внимание заслуживает правовая природа имущества, возможность его стоимостного выражения, а также четкость формулировки желаемого результата / конечной цели.

Литература

1. Янковский К. П. Инвестиции [Текст]. — СПб.: Питер, 2008. — 368 с.: ил. — (Серия «Учебное пособие»).
2. Бочаров В.В. Корпоративные финансы [Текст]. – СПб.: Питер, 2008. – 272 с.; ил. – (Серия «Учебное пособие»)
3. Сухарев О.С., Синергетика инвестиций: [Текст] учеб.-метод. пособие / О.С.Сухарев, С.В. Шманёв, А.М. Курьянов; под ред.профессора О.С. Сухарева. – М.: Финансы и статистика, 2014. -368 с.: ил.

4. Николаев М.А. Инвестиционная деятельность: [Текст] учеб. пособие / М.А. Николаев. – М.: Финансы и статистика, 2014. – 336 с.: ил.

Кислинський Станіслав

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Бутко М.П.

Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК БАЗИСУ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Складові інтелектуального потенціалу регіонального господарського комплексу мають тісний взаємозв'язок. Науково-технічний потенціал не може реалізуватися у матеріальному відношенні без інноваційного виробництва, а останній, в свою чергу, не може існувати без постійного впливу на нього людського потенціалу.

Недооцінка впливу людського розвитку на економічне зростання є ключовою, хоча й не єдиною причиною розриву між Україною та іншими країнами. Перетворення України на державу з демократичною системою, громадянським суспільством і соціально-орієнтованою економікою вимагає від влади на всіх рівнях (особливо на місцевому) визнати людський розвиток не тільки кінцевою, а й ключовою метою. Таким чином, видатки на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист слід розглядати не просто як «витрачання» бюджетних коштів, а й як соціальні інвестиції (особливо у поєднанні з необхідним реформуванням), що могло б суттєво і тривало вплинути на розвиток України. Більше того, варто зосередити увагу на заохоченні особистості у розвитку власного потенціалу, посиленні своєї ролі в суспільстві та розширенні можливостей щодо вибору свого майбутнього, водночас дбаючи, щоб громадяни брали на себе відповідальність як за свій вибір, так і за його реалізацію.

Для оцінки людського потенціалу, першочергово, варто звернутися до вітчизняної методики визначення стану людського розвитку на регіональному рівні. Даний показник розраховується службою статистики за методикою, розробленою у 2012 році спільно з Із Інститутом демографії та соціальних досліджень НАН України і адаптованою до національної інформаційної бази.

Інтегральний індекс регіонального людського розвитку забезпечує обґрунтованість порівнянь соціально-економічного розвитку окремих регіонів України, наукове забезпечення систематичних розрахунків регіональних індексів людського розвитку, визначення кожної території на універсальній шкалі, яка дозволяє виконувати методологічно коректні співставлення [1].

Протягом 2013 – 2014 років, найбільший регіональний людський розвиток досягається у Харківській, Львівській, Чернівецькій та Закарпатській областях. Найменшого значення показник, який досліджується, досяг у Херсонській,

Кіровоградській та Житомирській областях. Варто зазначити, що індекс регіонального людського розвитку протягом проаналізованого періоду розраховується без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей, на території яких проводиться антитерористична операція.

Також для аналізу людського потенціалу у світовій практиці широко використовують «Індекс розвитку людського потенціалу» (англ. Human Development Index, HDI). Він розраховується щорічно для міждержавного порівняння і вимірювання рівня життя, грамотності, освіченості і довголіття, як основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території. Його вважають стандартним інструментом при загальному порівнянні рівня життя різних країн і регіонів. Індекс публікується в рамках програми розвитку ООН в звітах про розвиток людського потенціалу. Він розраховується на основі трьох показників: довголіття, вимірюваного при народженні як тривалість майбутнього життя; досягнутого рівня освіти, що визначається як сукупний індекс грамотності дорослого населення; рівня життя, оцінюваного на базі реального ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності валют. За останні 10 років серед країн світу індекси розвитку людського потенціалу в переважній більшості держав поліпшилися (з показника 0,639 до 0,694), а 40 країн світу суттєво просунулися в даному рейтингу. Найкращу динаміку розвитку в минулому році продемонструвала Лівія, піднявшись на 23 сходинки у рейтингу з 87 на 64 місце, таким чином ставши першою країною африканського континенту яка випередила Україну, всього за 1 рік вийшовши з кризи 2011 року, та підвищивши свій індекс з 0,725 до 0,769 (2-й показник в історії), а найгірша динаміка за досліджуванним індексом належить Португалії - 3 позиції, яка закріпилася на 43 місці. Щодо України, то незважаючи на відносний ріст індексів у 2009-2012 роках, динаміка рейтингу навпаки погіршилася. У 2010 році Україні належала 69-та позиція, у 2011 – 76-та з показником 0,737, в 2012-му - 78-ма. За даними 2014 року Україна займає 83 місце. Попри те, що європейські аналітики оцінили Україну як «країну із високим рівнем людського розвитку», український показник - найнижчий з-поміж європейських держав [2].

Література

1. Статистичний збірник «Регіональний людський розвиток» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Human Development Report 2014. Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://issuu.com/undp/docs/hdr14-report-en/1?e=3183072/9245907>.

Коваль Любов

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет
м.Вінниця

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СТОСОВНО НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ЧАСТИНІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В групі необоротних активів підприємства найбільшу питому вагу займають основні засоби. Облік операцій з основними засобами регулюються П(С)БО 7 «Основні засоби». Згідно із зазначеним положенням *основні засоби* – це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Для ефективного використання основних засобів необхідно правильно відображати їх в обліку та вирішувати пов'язані з цим процесом проблеми [2].

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» формуються методичні складові облікової політики стосовно основних засобів підприємства. Так, до методичних складових облікової політики підприємства належать ті, щодо яких на рівні держави для підприємства надається право вибору альтернативного варіанту. Що стосується основних засобів, то до методичних складових належать: порядок визнання; вартісне розмежування основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів; порядок оцінки та переоцінки основних засобів; виділення об'єктів обліку та об'єктів амортизації основних засобів; визначення строків корисного використання об'єктів основних засобів; вибір методу нарахування амортизації; визначення ліквідаційної вартості; зазначення інформаційних джерел стосовно визначення справедливої вартості окремих видів основних засобів. Усі зазначені методичні складові облікової політики прописуються безпосередньо у Наказі про облікову політику.

Організаційно-технічна складова облікової політики передбачає формування додатків до Наказу про облікову політику підприємства із посиланням на них безпосередньо в Наказі.

Формування організаційно-технічної складової облікової політики стосовно основних засобів доцільно розпочинати з розробки Робочого плану рахунків, що є додатком до Наказу про облікову політику підприємства.

Для цілей бухгалтерського обліку однотипні за призначенням, умовами використання та технічними характеристиками основні засоби необхідно об'єднати у відповідні групи, що знайдуть своє відображення на субрахунках 10-го рахунку «Основні засоби», відповідно до робочого Плану рахунків суб'єкта господарювання.

Наступним елементом, що входить до організаційно - технічної складової є перелік первинних документів та графік документообороту. Окрім цього, доцільним є формування складу комісії з оцінки та переоцінки основних засобів. Специфіка зазначених активів передбачає створення окремої комісії для оцінки та переоцінки основних засобів.

В залежності від обраної системи ведення обліку в Наказі про облікову політику підприємства необхідно зазначити у яких облікових регістрах знайде своє відображення інформація про основні засоби.

Одним із додатків до Наказу про облікову політику підприємства є перелік форм звітності, що заповнює суб'єкт господарювання. Тому в Наказі необхідно прописати в яких формах відображається інформація про основні засоби.

Так як перед складанням річної фінансової звітності передбачено проведення інвентаризації, то у додатках до Наказу про облікову політику необхідно відобразити графік її проведення та склад інвентаризаційної комісії.

Особливістю формування облікової політики стосовно основних засобів є те, що в деяких випадках різниться інформація фінансового та податкового обліку. Тому в Наказі про облікову політику підприємства необхідно виділити окремий розділ, який буде містити інформацію щодо податкового обліку основних засобів.

Отже, обов'язкове обґрунтування вибору того чи іншого варіанту стосовно елементів облікової політики щодо основних засобів сприятиме підвищенню достовірності облікової інформації.

Література

1. П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92.

2. Криворот О.Г. Особливості відображення в обліку основних засобів [Текст] / О.Г. Криворот, А.О.Перець // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 10 (37). – Ч. 3. – Луцьк, 2013. – С.375-380.

Коваль Любомила

асистент

НУ «Львівська політехніка»

м. Львів

ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ МОДЕЛІ ДОСКОНАЛОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ОЦІНЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах нестабільності і постійних змін економічного середовища набуває особливої актуальності пошук унікальних управлінських підходів для оптимізації використання економічного потенціалу підприємства. Для цього необхідне відповідне оцінювання його стану та використання, яке має свої труднощі. Передусім це пов'язано як з високими витратами часу і ресурсів, так і з неможливістю проводити оцінювання фрагментарно, щоб не була втрачена комплексність. Динамічність ринкових процесів вимагає постійного проведення таких аналітичних досліджень. Оцінювання можливої віддачі від вкладеного капіталу відбувається виходячи з

певного рівня використання потенціалу придбаних або наявних ресурсів [1, с. 27]. Але не завжди можливо з достатньою вірогідністю визначити найвищу віддачу при складній сукупності взаємодіючих елементів, тому що у даному випадку мова йде про облік їх взаємовпливу, взаємодоповнення.

В процесі управління важливим є спостереження за формуванням, використанням економічного потенціалу підприємства, а особливо за процесом забезпечення його якості, яка є однією з найповніших характеристик, відображає відповідність встановленим вимогам і забезпечення ефективності функціонування та конкурентоспроможності підприємства. Також особливо важливим постає вирішення проблеми оцінювання якості економічного потенціалу підприємств, які господарюють в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Сучасний підхід до забезпечення якості зосереджується на процесах, оскільки коли самі процеси є ефективними, то і їх результат буде відповідати очікуванням. На сьогодні є багато моделей з оцінювання якості, більшість з них зосереджені на самій продукції, на процесах її виготовлення, на випередженні вимог споживачів щодо якості продукції, тобто дослідження пов'язані саме з продукцією. Водночас питання якості значно ширше. Якість застосовується для характеристики управління, а також діяльності підприємства загалом. Тому вона може найповніше охарактеризувати економічний потенціал підприємства. Проте, якщо не брати до уваги ті складові економічного потенціалу, які не відповідають бажаній якості, не аналізувати пов'язаних з цим проблем, то це не призведе до потрібних змін, які б змогли поліпшити якість. Потрібно орієнтуватись на процес забезпечення якості як економічного потенціалу в цілому, так і його складників і впроваджувати відповідні коригування за допомогою управлінських рішень.

Європейський фонд управління якістю (EFQM) пропонує підприємствам застосовувати модель досконалості. Основні положення цієї моделі, яка в англійських джерелах має назву EFQM Excellence Model, базуються на якості управління з врахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін, не тільки власників підприємства та споживачів виробленого продукту, а й державних інтересів, інтересів працівників, партнерів, суспільства [2]. Власне, потенціал підприємства відображає перспективне бачення стану підприємства, тому важливо провести оцінювання його якості з допомогою інструментів моделі досконалості, і обрати методику для порівняння з еталоном. Базовими складовими EFQM Excellence Model є Fundamental Concepts (основні поняття); MODEL CRITERIA (критерії Моделі досконалості) та RADAR LOGIC (логіка RADAR, що є структурою оцінювання, інструментом управління. Fundamental Concepts (основні поняття) окреслюють основу для досягнення стійких переваг.

Критерії Моделі досконалості EFQM, складаються з критеріїв можливостей, які описують діяльність підприємства і його потенціал, а також критеріїв результатів, які відображають досягнення підприємства. Так, розроблена EFQM (Європейським фондом менеджменту якості) логіка постійного поліпшення RADAR, яка є удосконаленим циклом Демінга (Results - Approach - Deployment - Assessment and Review). Вона складається з 4-х елементів (ці елементи дуже схожі на цикл PDCA):

1. Результати (Determine Results required) - визначення необхідних результатів;
2. Підхід (Plan and develop Approaches) - планування й розвиток підходів;
3. Застосування (Deploy Approaches) - структурування/розгортання підходів;

4. Оцінка й перегляд (Assess & Review approaches and their deployment) - оцінка й розгляд підходів та їх структурування / розгортання.

Використовуючи положення цієї моделі можна оцінювати діяльність кожного підприємства, і, відповідно, його потенціал. Враховуючи обмежені ресурси та можливості підприємства, основна проблема полягає у необхідності вдосконалення управління економічним потенціалом для покращення його стану. Водночас головним критерієм оцінювання постає якість економічного потенціалу підприємства. За сучасних умов здійснення господарської діяльності підприємствами існує багато методик оцінювання економічного потенціалу підприємства. Проте методику оцінювання якості економічного потенціалу ніким не запропоновано, на що спрямовані подальші наукові пошуки.

Література

1. Березін О. В. Теорія і практика забезпечення ефективного використання потенціалу торговельних підприємств: монографія [Текст] / О. В. Березін, Ю. В. Карпенко. – Полтава: ІнтерГрафіка, 2012. – 203 с.

2. Модель досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.efqm.org/the-efqm-excellence-model>

Конрад Юлія

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Мельник Т.М.

Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНІ ВИРОБНИЧІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

В умовах поглиблення процесів глобалізації та інтенсифікації фрагментації світового виробництва, країнам, які не є лідерами у галузях виробництва високотехнологічної та складної продукції, не можна зволікати та залишитись осторонь існуючих тенденцій. Так, результати досліджень фахівців ОЕСР, ЮНТКАД та МВФ показують, що наразі головним детермінантом інноваційного розвитку світового виробництва, і, як результат світової економіки є участь у міжнародних виробничих мережах (МВМ) [1; 2, с.52].

Протягом останніх десятиріч, фрагментація виробництва в рамках МВМ мала наслідком зміни у структурі національних економік розвинених країн та більшості країн, які розвиваються, що знайшло своє відображення у різних рівнях доходів на душу населення. У 2014 р. порівняно з 1970 р. у країнах із високим рівнем доходу найбільші частки у структурі економіки мають промисловість (39% у 1970 р та 29% у 2014 р.) та сфера послуг (54% у 1970 р та 69% у 2014 р.), при чому значне зростання

частки сфери послуг відбулось, в більшості, за рахунок інтенсифікації процесів виробництва, та зосередженні значної уваги промислових підприємств відповідних країн на завершальних стадіях у ланцюгах створення вартості (продаж, післяпродажне обслуговування тощо) [3, с. 56].

В свою чергу країни, що розвиваються, намагаються поступово повторювати шлях розвинених країн. Структура їх економіки мала схожі риси у 1970 р., тоді як вже у 2014 р. вона стала значно відмінною: частка промисловості у загальній структурі економіки країн, що розвиваються становила 37% у 1970 р. та 36% у 2014 р. Що стосується частки сфери послуг у країнах, що розвиваються, то у 2014 р вона лише майже досягла рівня 1970 р. розвинених країн (52% у 2014 р.). Така ситуація пояснюється тим, що використовуються абсолютно різні стратегії економічного розвитку в зазначених країнах. Якщо розвинені країни, до яких належать: США, Китай, Німечина, Велика Британія та ін, обрали інтенсивний шлях розвитку та притримуються його, то країни, що розвиваються, до яких належить і наша країна, наразі використовуються в більшості фактори екстенсивного зростання.

Підтвердженням такої ситуації є значення ключових показників економічного розвитку України за період 2010-2015 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові показники економічного розвитку України у 2010-2015 рр

Показники	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
Зміна реального ВВП, % до попереднього року	4,1	5,2	14,5	7,8	-2,5	4,5
Частка ВВП у валовому випуску, %	38,1	37,4	46,3	52,3	36,4	-
Індекс споживчих цін, % до попереднього року	9,1	4,6	-0,2	0,5	24,9	43,3
Індекс цін виробників, % до попереднього року	18,7	14,2	0,3	1,7	31,8	25,4

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

- Дані для розрахунку відсутні

Джерело: розраховано автором за даними [4; 5]

Як можна побачити з табл. 1, до 2013 р., економіка України в динаміці мала позитивну тенденцію, помітним є економічне відновлення та зростання. Разом з тим, таке зростання відбулось в більшості за рахунок екстенсивних факторів при незмінній технологічній базі вітчизняних промислових підприємств, що знайшло своє відображення в зміні індексів цін виробників промислової продукції. 2013-ий рік став переломним для економіки нашої країни через нестабільну політичну ситуацію та запровадженням АТО на територіях, де зосереджувалась більшість промислових підприємств. Так, показники економічного розвитку мають негативну тенденцію (особливо у 2014 р.), а індекси цін значно зросли, що пов'язане із знеціненням національної грошової одиниці в цей період.

На фоні ситуації, що склалася, національним промисловим підприємствам та уряду країни варто сформулювати стратегію економічного зростання за рахунок факторів інтенсивного розвитку. Головним з них наразі є інтеграція у міжнародні виробничі мережі, завдяки яким можна отримати доступ до інноваційних технологій, вивчити та запровадити досвід розвинених країн на шляху до економічного зростання, знайти та зосередитись на відповідних до наших ключових компетенцій ланках у світовому відтворувальному процесі.

Інтеграція у МВМ дозволить не залишитись осторонь в умовах швидких змін та налагодити систему національного виробництва. Таким чином, Україна зможе на повну використовувати свій промисловий потенціал та вийти зі списку країн – «сировинних придатків», якою вона є зараз. Це створить умови для виробництва більш складної високотехнологічної продукції, створення більшої доданої вартості та допоможе зайняти прикінцеві ланки у глобальному ланцюзі створення вартості (ГЛСВ), де країни-учасники отримують найбільші вигоди від такої участі. Реалізація даних заходів дозволить стати на інтенсивний шлях розвитку економіки країни в цілому.

Література

1. Офіційний сайт Юнктад [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://unctad.org/en/pages/newsdetails.aspx?OriginalVersionID=790&Sitemap_x0020_Taxonomy=UNCTAD%20Home;#6;#Investment%20and%20Enterprise;#640;#World%20Investment%20Report
2. Рута М., Сайто М. «Цепная» стоимость [Текст] / Рута М., Сайто М. // Финансы и развитие. Ежеквартальный журнал международного валютного фонда. - Март 2014. - Выпуск 51 (№1). - с. 52-55.
3. Кондратьев В.Б. Отрасли и сектора глобальной экономики: особенности и тенденции развития [Текст]. – М.: Международные отношения, 2015. – 448 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики: Таблиці Витрати-Випуск: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Корнейчик Марина

студент

Петровец Анна

студент

Литвинчук Елена

к.э.н., доцент

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ДОБРОВОЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Добровольное медицинское страхование получило широкое распространение по всему миру, так как дает возможность людям получать большой объем качественных и дорогостоящих медицинских услуг за относительно небольшие деньги. В нашей стране оно с каждым годом набирает все большую популярность, в особенности в организациях с коллективами от 20 человек и выше. Благодаря данному виду страхования предприятие может снизить текучку кадров, повысить свою привлекательность в глазах сотрудников и соискателей.

Добровольное медицинское страхование или страхование медицинских расходов относится к личному страхованию, вместе со страхованием жизни, пенсии, от несчастных случаев и выезжающих за границу.

Предметом добровольного медицинского страхования является оказание физическим лицам медицинской помощи, предусмотренной программами добровольного страхования медицинских расходов, осуществляемое на основе договоров, заключенных между страховщиком и страхователем, а также страховщиком и организациями здравоохранения [1, с. 242].

Договор страхования может быть заключен гражданином в отношении себя, родственников и/или иных граждан, либо предприятием в отношении своих работников.

Страховым случаем по договору добровольного страхования медицинских расходов является обращение за медицинскими услугами в организации здравоохранения за получением лечебной, консультативной, диагностической и профилактической помощи по поводу заболеваний, в том числе хронических, травм, отравлений и других несчастных случаев.

Страховая медицинская программа - перечень медицинских услуг, которые предоставляются застрахованному лицу при наступлении страхового случая [2].

Существует несколько вариантов таких программ, основные из которых: амбулаторно-поликлиническая, стационарная и комплексная. Есть еще дополнительное страхование, услуги по которому будут включать стоматологическую и неотложную помощи, компенсацию на приобретение медикаментов, семейного доктора и т.п.

Кроме этого, при выборе страховой медицинской программы можно выбрать медучреждения, в которых хотели бы обслуживаться: государственных и (или) коммерческих.

В условиях «бесплатной медицины», рост популярности данного вида обусловлен рядом дополнительных факторов, в частности:

- оперативным получением медицинских услуг без очередей;
- доступностью услуг «узких» специалистов, попасть к которым, в обычной поликлинике, очень сложно;
- возможностью пользоваться инфраструктурой и оборудованием частных медицинских центров;
- возможность расширить перечень гарантий, входящих в соцпакет;
- преимуществами организации страхования за счет средств предприятий в качестве «социального пакета»;
- налоговыми льготами для граждан и предприятий [2].

Здесь же стоит учитывать и тенденцию роста перечня медицинских услуг, оказываемых у нас в стране на платной основе.

В настоящее время 13 страховых организаций осуществляют добровольное страхование медицинских расходов. Лидерами являются такие компании, как Белгосстрах, Белнефтестрах, Белэксимгарант. На их долю в 2015 году пришлось 78,7% взносов от общего объема поступлений.

Самый широкий пакет услуг по медицинской страховке предлагает «Белгосстрах». Эта компания является лидером по объемам медстрахования.

Так, страховка, включающая в себя все амбулаторные услуги (стоматология

только срочная) в государственных и негосударственных учреждениях здравоохранения обойдется в сумму от 13,5 млн. рублей. Но если есть какие-то заболевания и возраст старше 40 лет, сумма взноса может значительно увеличиться.

Чтобы застраховаться с условием предоставления медпомощи в стационаре, надо заплатить порядка 16 млн. рублей, если вам нет 40 лет, и более 17 млн. рублей, если вы старше этого возраста. По такой полной страховке размер выплат достигает 80 млн. рублей.

Характерно, что в случае покупки страховки юридическим лицом включается понижающий коэффициент, и страховка может оказаться чуть ли не в два раза дешевле.

Большинство компаний предлагают так называемую унифицированную медицинскую страховку: годовой взнос — 300 долларов в эквиваленте, лимит ответственности компании — около 2,5 тысячи долларов.

Например, у компании «Белэксимгарант» объем медицинских услуг, предоставляемых застрахованному лицу в рамках унифицированной программы страхования, строго лимитирован (до 5 тысяч долларов США). А обращаться можно только в государственные лечебные учреждения.

При этом на прием к специалисту можно попасть не более пяти раз в год. А лабораторные исследования (включая общеклинические, биохимические, бактериологические, цитологические) за счет страховки можно сделать не более пяти за весь период страхования. Обострение хронического заболевания страховым случаем не является [3].

Следует отметить, что количество застрахованных по программам добровольного медицинского страхования в 2015 году увеличилось по сравнению с 2014 годом почти на 90 тыс. человек, составив 286 тыс. человек.

В течение последних лет наблюдается положительная тенденция объема взносов по добровольному медицинскому страхованию, что свидетельствует о росте популярности добровольного страхования медицинских расходов среди населения, а в большей степени – среди предприятий (рис. 1).

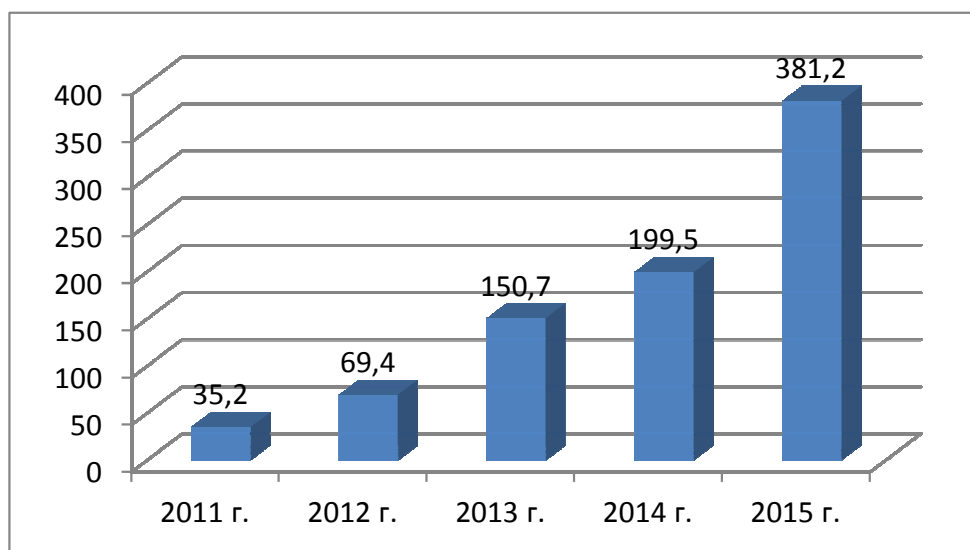

Рис. 1. Динамика поступлений по добровольному медицинскому страхованию
Источник: [4].

Анализируя статистические данные прошедших 5 лет, в среднем за год объемы взносов по добровольному медицинскому страхованию растут в 1,9 раза. Так, в 2015 году сборы по добровольному страхованию медицинских расходов составили 381,7 млрд. руб., увеличившись по сравнению с 2014 годом на 91,1 %. Количество выплат в 2015 году составило более полумиллиона, то есть каждый застрахованный обращался по страховке как минимум два раза.

Таким образом, очевидно, что добровольное страхование медицинских расходов является очень перспективным направлением и выгодно как застрахованному сотруднику, так и предприятию, страхующему свой коллектив. Перспективы развития непосредственно связаны с созданием общей медицинской карты для пользователей страховки, поскольку ее отсутствие затрудняет передачу информации из одного медицинского учреждения в другое и усложняет взаимодействие с клиентами.

Сокращение неформальных платежей в системе здравоохранения, поскольку они являются существенным фактором, препятствующим развитию добровольного медицинского страхования. Как показывает опыт других стран, их наличие приводит к тому, что население не видит смысла в добровольном медицинском страховании, так как считает, что ему придется платить дважды при получении медицинской услуги (страховую премию и неформальный платеж).

Предоставление возможности частным медицинским центрами выдавать больничные листы, а также введение новых видов страхования таких, как страхование от врачебной ошибки и страхование в послеоперационный период от возможных рисков и осложнений, также будут способствовать дальнейшему развитию этого вида страхования.

Литература

1. Шихов А.К. Страхование: учебное пособие для вузов [Текст] / А.К. Шихов. – М.: КУРС: ИНФРА-М, 2016. – 368 с.
2. Добровольное медицинское страхование [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://deal.by/p33406881-dobrovolnoe-meditsinskoe-strahovanie.html#description_block – Дата доступа: 28.09.2016.
3. Кому в Беларуси по карману медицинская страховка [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://naviny.by/rubrics/society/2016/05/04/ic_articles_116_191592 – Дата доступа: 29.09.2016.
4. Полтаржицкая Е. Анализ рынка добровольного страхования медицинских расходов [Текст] / Е. Полтаржицкая // Страхование в Беларуси. - 2016. - №5. - С.4-7.

Корнійчук Галина

к.е.н., докторант

ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН

м. Київ

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий потенціал підприємства має важливе значення в забезпеченні стабільності та позитивної динаміки його економічного розвитку, досягненні прийняттого рівня конкурентоспроможності та фінансової адаптивності. Тому в умовах ринку він стає ключовим об'єктом фінансового менеджменту.

У контурі фінансового управлінського впливу знаходиться не лише фінансовий потенціал, а й інші об'єкти, в першу чергу активи й пасиви балансу підприємства. Тому питання їх ідентифікації та розмежування сфери компетенції кожного мають принципове методологічне та прикладне значення і виступають основою ефективної системи управління фінансами підприємства.

Фінансовий потенціал не існує сам по собі, а є невід'ємною складовою будь-якої соціально-економічної системи. Він взаємодіє з іншими елементами системи, кожен з яких виконує певні функції, має власні межі компетенції у відтворювальному процесі підприємства, а також індивідуальні якісні характеристики. Для ефективного управління цими елементами існує необхідність їх ідентифікації. Вирішення цього питання потребує визначення функціонального призначення фінансового потенціалу та встановлення характеристики ключових функцій.

У сучасній науковій літературі нині домінують ресурсний підхід до інтерпретації економічної природи фінансового потенціалу [1] та ототожнення його з фінансовим капіталом, грошовими фондами і фінансовими відносинами [2]. На цій концептуальній основі окремі автори ототожнюють функції фінансового потенціалу з функціями фінансів і, зокрема, такими з них як забезпечення, перерозподіл, стимулювання та контроль [3]. З цією позицією можна погодитися лише частково. Оскільки фінансовий потенціал відноситься до сфери (компетенції) теорії і практики фінансів, то його функціональне призначення знаходиться також у цій сфері й покликане забезпечити виконання завдань і функцій фінансів. Однак, на нашу думку, фінанси виконують більш загальні (системні) функції. Крім того, забезпечення їх виконання відноситься до компетенції й інших фінансових категорій. Тому існує необхідність більшої деталізації та конкретизації функцій окремих елементів системи, у нашому випадку – фінансового потенціалу як елемента системи фінансів.

Результати дослідження спеціальної літератури та їх критичне узагальнення дозволяють з усього розмаїття описаних функцій фінансового потенціалу виділити найбільш суттєві з них. До функцій, які характеризують якісні сторони фінансового потенціалу, його роль і місце у відтворювальному процесі підприємства, на наш погляд, варто віднести наступні: функцію формування нових грошових потоків, акумулятивну, резервну, розподільчу, алокаційну та трансформаційну. Коротко охарактеризуємо кожну з них.

Функція фінансового потенціалу *формування нових грошових потоків* дозволяє підприємству у процесі здійснення виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності

генерувати чисті грошові потоки, в результаті перерозподілу яких формуються його фінансові ресурси. Останні виступають матеріальною основою та доміантним атрибутом фінансового потенціалу підприємства. Одночасно, наявність власних фінансових ресурсів створює необхідні передумови для залучення їх із зовнішніх джерел.

Значення *аккумулятивної* функції проявляється в тому, що для фінансового забезпечення виробничої й інвестиційної діяльності необхідні значні обсяги фінансових ресурсів, які, як правило, не можна сформувати терміново, для цього потрібен певний час. Одночасно генерування грошових потоків у процесі виробничої та інвестиційної діяльності, за рахунок яких формуються власні фінансові ресурси, відбувається на протязі певного часового періоду. Крім того, для багатьох видів виробничої діяльності існує часовий лаг між формуванням та використанням фінансових ресурсів. Всі ці процеси обумовлюють необхідність акумуляції фінансових ресурсів.

Резервна функція іманентна, тобто внутрішньо притаманна усім видам потенціалу та впливає з їхньої економічної природи. Вона безпосередньо пов'язана з попередньою функцією. Крім накопичення фінансових ресурсів до компетенції резервної функції входить ще й усвідомлене обмеження щодо використання певної частини фінансових ресурсів. У такий спосіб створюються певні види фондів та резервів, що мають цільове призначення та використовують лише на певні обмежені їх регламентами цілі.

З використанням *розподільчої* функції в економічній діяльності підприємства здійснюється розподіл обмежених обсягів фінансових ресурсів між окремими конкуруючими галузями виробництва та напрямками їх використання, а за допомогою *алокативної* – розміщення між цими за визначеними пріоритетами використання. Крім того, за допомогою алокації відбувається адаптація структури виробництва до пріоритетів загальної стратегії економічного розвитку підприємства та його конкурентного оточення.

Трансформаційна функція дозволяє підприємству сформувати, акумулювати й розподілити між пріоритетними напрямками використання фінансові ресурси перетворити у інші види економічних ресурсів для їх використання у виробничій та фінансовій діяльності.

Таким чином, визначені й охарактеризовані функції фінансового потенціалу створюють методологічне підґрунтя для формування ефективної системи цільового управління його формуванням та використанням.

Література

1. Лапуста М.Г. Финансы организаций (предприятий): [Текст] учеб. / М.Г. Лапуста, Т.Ю. Мазурина, Л.Г. Скамай. – М: ИНФРА-М, 2008. - 575 с.
2. Финансы и кредит: [Текст] учеб. пособ. / под ред. М.В. Романовского, Г.Н. Бело–глазовой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высшее образование, 2008. – 609 с.
3. Зенченко С.В. Формирование и оценка регионального финансового потенциала устойчивого развития экономики территории: теория и методология: дис. ... д-ра эконом, наук: 08.00.05; 08.00. 10 / С.В. Зенченко. – Ставрополь, 2009. – 316 с.

Королева Наталия

к.э.н.

Левченко Александр

к.э.н., доцент

Белгородский государственный технологический университет им. В.Г. Шухова
г. Белгород, Россия

ФИЛАНТРОПИЯ КАК АЛЬТЕРНАТИВНЫЙ ИСТОЧНИК ФИНАНСИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНЫХ БЛАГ

Традиционный подход к организации макроэкономической системы предполагает, что основную нагрузку финансирования социальной сферы несет государство. В то же время, значительный потенциал содержит вовлечение частного благотворительного капитала в процесс создания общественных благ. Благотворительный сектор является одной из наиболее быстрорастущих отраслей в США: почти половина из более, чем 85 тыс. частных фондов возникли в период с 2000 года; только в 2011 году было зарегистрировано около 5 тыс. благотворительных организаций [1]. Высокие темпы роста «третьего сектора» достигаются в результате активного развития филантропии – благотворительной деятельности сверхбогатых людей планеты в особо крупных размерах для решения долгосрочных социально значимых проблем.

На фоне участвовавших финансовых и экономических кризисов, стремительного увеличения пропасти между сверхбогатыми и бедными, актуализировалась проблема поиска новых источников финансирования долгосрочных программ развития и улучшения жизни общества. Бурное развитие филантропии способствует созданию модели мира, в котором миллиардеры обладают большей, по сравнению с политическими деятелями, властью в области глобального образования, сельского хозяйства и здравоохранения. В современных условиях беспрецедентного экономического расслоения (1% населения владеет половиной мирового богатства, которое оценивается в размере около 110 млрд. долл. [2]) состояние отдельных индивидов и их семей сопоставимо или превышает бюджеты некоторых государств. Так, в 2005 году объем грантов, выданных фондом Билла Гейтса, составлял 1,57 млрд. долл., в 2015 году – 7,5 млрд. долл. [3]. Для сравнения, расходы правительства США на здравоохранение, которые традиционно являются одними из наиболее высоких в мире, составили 3 млрд. долл.

Стремительный рост благотворительного сектора в начале XXI века во всем мире и, особенно, в США, был обусловлен рядом предпосылок: снижением эффективности деятельности ООН в предотвращении военных конфликтов и оказании помощи жертвам природных катаклизмов; наличием привлекательных налоговых стимулов для благотворителей; беспрецедентным расслоением общества по доходному признаку; стремлением повысить эффективность правительственных и межправительственных программ помощи беднейшему населению; наличием мотива «искупления грехов» (по мнению ряда исследователей, отдельными миллиардерами движет желание восполнить ущерб, нанесенный обществу корпорациями, благодаря которым они накопили свое состояние).

Таким образом, новые игроки «третьего сектора» в западных странах,

особенно в США, играют все большую роль в качестве альтернативного или дополнительного источника финансирования долгосрочных программ улучшения жизни общества, наряду с государственными программами благосостояния. Интернет, технологии, влияние, которым пользуются знаменитости, и возможность сверхбогатых людей путешествовать в любую точку мира для личной оценки проектов, позволили прогрессивным, социально сознательным миллиардерам, таким как технократ Б. Гейтс и финансист Дж. Сорос, стать более влиятельными лидерами, чем представители последнего поколения известных филантропов, таких как Э. Карнеги и Рокфеллер. В то же время, критики «предпринимательской» модели благотворительных организаций указывают на необходимость «рассмотрения под микроскопом» новых игроков золотого века филантропии. По их мнению, поскольку крупные благотворительные организации владеют достаточными финансовыми ресурсами, чтобы заменить правительства в качестве поставщиков социального обеспечения, их щедрость вызывает подозрения. Бизнесы, которые генерируют деньги, нередко сами создают экономическую нестабильность и неравенство – те проблемы, с которыми пытаются бороться. Как отмечает преподаватель социологии Университета Эссекса Л. МакГоуи, мы вступаем в эпоху, когда идеалы социальной справедливости зависят от «сомнительной прямоты и щедрости мега-богатых» [4].

Литература

1. Овчарова Н.В. Риски применения краудфандинга как способа финансирования и внедрения инноваций [Текст] / Н.В. Овчарова // Вестник БГТУ им. В.Г. Шухова. - 2016. - №2. - С. 214-216.
2. Working for the Few. Political Capture and Economic Inequality [Электронный ресурс] / Oxfam International. – [20.01.2014]. – Режим доступа: https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/bp-working-for-few-political-capture-economic-inequality-200114-en_3.pdf
3. 2015 Audited Financial Statements [Электронный ресурс] / Bill & Melinda Gates Foundation. URL: http://www.gatesfoundation.org/~media/GFO/Who-We-Are/Financials/F_535940_15_GatesFoundation_FS.PDF?la=en (Дата обращения: 06.09.2016).
4. McGoey, L. No Such Thing as a Free Gift: The Gates Foundation and the Price of Philanthropy / Linsey McGoey. – Verso, 2015. – 304 p.

Кот Наталья
старший преподаватель
УО «Брестский государственный технический университет»
г. Брест, Республика Беларусь

АНАЛИЗ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ОСНОВЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВА

Исследование сущности экономического потенциала хозяйствующего субъекта, его компонентов позволяет сделать вывод, что экономический потенциал снижается с течением времени без целенаправленного управления. Такая особенность обусловлена фактом обесценения ресурсной составляющей, в частности: материальным ресурсам свойственна потеря физических и потребительских свойств; основные средства изнашиваются физически и морально; трудовые ресурсы нуждаются в постоянном повышении квалификации, совершенствовании своих навыков и знаний. Без поддержания и развития ресурсного потенциала не произойдет улучшение инновационного потенциала и производственного. Таким образом, на предприятии постоянно должны осуществляться мероприятия по поддержанию и развитию потенциала.

Цель работы заключается в определении показателя, посредством которого определится уровень экономического потенциала на предприятии.

Реальный рост экономического потенциала будет иметь место только тогда, когда управление будет направлено на все компоненты экономического потенциала, поскольку существует тесная связь между составляющими в структуре экономического потенциала. В частности, максимально эффективное использование одного компонента возможно только при условии развития всех остальных. Так, например, максимально развитие инновационной составляющей возможно только при умелом сочетании технологического и трудового потенциалов. Выражаясь математическим языком, составляющие внутри экономического потенциала тождественны между собой. Поскольку экономический потенциал представляет собой интегральную характеристику эффективности деятельности предприятия, а эффективность является относительной величиной, тогда и экономический потенциал выражается относительным показателем.

Экономический потенциал не является абсолютной фиксированной величиной. Он оценивается в контексте конкретных условий, сложившейся экономической ситуации и целей, которые ставит перед собой предприятие. По нашему мнению экономический потенциал должен определяться с помощью таких параметров, которые характеризуют деятельность предприятия, как хозяйствующего субъекта, функционирующего в динамике, а не только посредством расчета одномоментных показателей, как это практикуется в финансовом анализе.

Для расчета экономического потенциала предприятия на текущий момент времени необходимы показатели накопительного характера, которые служат критерием каждого потенциала в системе экономического потенциала предприятия. Для выведения данных показателей в Республике Беларусь целесообразно обратиться к основным показателям социально-экономического развития страны. Так, к основным социально-экономическим показателям Республики Беларусь относятся:

численность населения, доходы населения, валовой внутренний продукт (ВВП), суммарная стоимость основных средств, чистая прибыль [1].

Идентифицируя взаимозависимость государства с предприятием, можно предположить, что основными составляющими экономического потенциала предприятия, имеющими накопительный характер, выступают: объем реализации (Q), численность работников (tr), уровень оплаты труда (z), стоимость основных фондов (f), себестоимость предприятия (d).

Представленные показатели можно описать следующей функциональной зависимостью (формула 1):

$$ЭП = F(Q; tr; z; f; d) \quad (1)$$

Для оперирования данными экономическими показателями в разрезе экономического потенциала проводится нормализация частных критериев. Например, использовать в одном разрезе плоскости численность населения и размер заработной платы нецелесообразно в силу различных единиц измерения (количество человек и денежные единицы), поэтому для возможности дальнейшего расчета следует использовать показатели, отражающие суть выбранных факторов, в качестве которых может выступать производительность труда и уровень среднегодовой заработной платы. Аналогичным образом определяется экономический потенциал путем сопоставления объема реализации, себестоимости и стоимости основных фондов, для анализа данных показателей, по нашему мнению, целесообразно использовать показатель фондоотдачи и затратноотдачи.

В результате формируется векторная характеристика экономического потенциала. Для получения конечной оценки применяется скаляризация. В результате получается интегральный показатель, построение таких показателей в динамике по данным одного хозяйствующего субъекта позволяет оценить уровень экономического потенциала, как интегрального критерия эффективности.

Литература

1. Статистический ежегодник Республики Беларусь 2014. Интернет-портал Национального статистического комитета Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Сайт НСК РБ. – Минск, 2014. – Режим доступа: http://belstat.gov.by/homep/ru/indicators/doclad/2014_1/05.pdf. – Дата доступа: 01.10.2014
2. Сытдыков Р. О многокритериальности целевой функции модели оптимизации режимов ЭЭС // *Electroenergetika Journal*. Technical University of Kosice. 2009. Vol.2, №4. P. 1-13

Kryvda Iryna
student

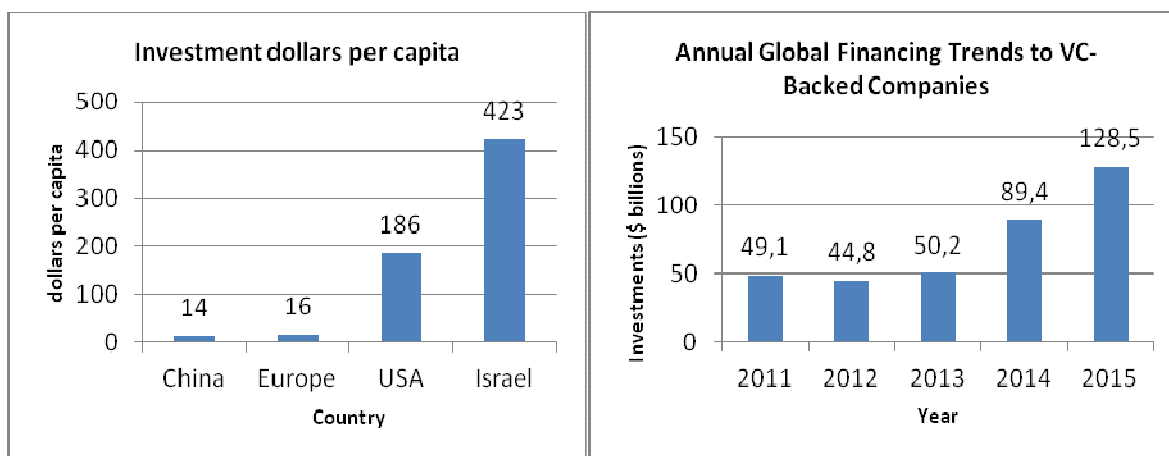
Voitko Sergiy

Professor, Ph.D. in Economics, Head of the Department
National Technical University of Ukraine Kiev Polytechnic Institute
Kyiv, Ukraine

DEVELOPMENT OF VENTURE FUNDS IN DIFFERENT COUNTRIES

Despite the economic downturn in many countries, the market of venture capital experiences substantial growth. In 2015 venture capitalists invested more than \$128 billion worldwide that represents a 44 percent annual growth in comparison to 2014 [1, p.2]. As was mentioned on the World Economic Forum 2016 we live in the age of disruptive technological changes which can result in a Fourth Industrial Revolution [2]. It's an age when the new technologies such as drive-less cars, artificial intelligence and virtual reality tools change the way we do our everyday tasks and transform different industries. Venture capital funds support start-up companies and help them to develop a viable product in such way supporting new technological advances. This work is aimed to analyze the main trends of venture capital industry in different regions of the world.

The main three markets for venture funding are the US, China and Europe. In all these regions the amount of money invested to VC-backed companies increased over the last three years and demonstrated an activity unseen since the period of dot-com boom [picture 2]. The amount of investments made in 2015 exceeds 2014 by 44 percent (\$128.5 and \$89.4 billion respectively).

Picture 1

Picture 2

One of the most dynamic start-up hubs in the world is Israel. This country is often described as a start-up nation referring to the amount of technological companies and investments in start-ups. Israel has a leading position in the world considering the investment dollars per capita (picture 1, 4). Tel-Aviv is often compared with Silicon Valley in the USA because it attracts outstanding amount of investors. This country demonstrates the rapid growth of venture capital industry. According to Bloomberg innovative index 2015 Israel is on the fifth position in the overall ranking. It considers the six equally-

weighted criteria such as research and development expenditure, manufacturing, high-tech companies, postsecondary education, research personnel and patents [3]. The distinctive feature of Israeli tech-firms is that they are aimed to target not only local market which is too small but to function globally [5].

The country that attracts the biggest amount of overall investments in total is America. Despite the general growth in 2015 the number of deals decreased in comparison to 2014 (4890 and 5460 respectively) [1, p.40]. The proportion of capital invested on different rounds also changed. Many venture capital firms shifted from the early-stage investments (seed round) to mid- and later-stage rounds [1, p. 43].

Chinese market of venture capital attracted the record-setting amount of investments due to the government support. In 2015 Chinese government created a \$6.5 billion fund to invest money in start-ups in the seed round [6]. The amount of incubators and high-tech parks increases dramatically as they enjoy tax benefits. In comparison to the other regions in China state support have a greater impact on the venture capital market and IT industry.

In 2015 the amount of venture capital investments in Europe reached all-time high of \$13.4 billion. In contrary to the US and Asia the number of seed-stage deals increased in the VC market. The countries that have the biggest potential for growth and occupy the leading position on European VC market are Germany and the UK with \$1.3 and \$0.43 billion of investment respectively.

The data on venture capital investments in different countries and regions gives evidence that 2015 was a year of steady growth with a record-setting amount of investment. Despite the economic downturn in many countries the investment activity in tech sector increases every year and have a potential for further growth.

References

1. Dennis Fortnum. Venture Pulse Q4 2015 // KPMG, CBI Insights.
2. Recap of Davos 2016, <http://www.weforum.org/agenda/2016/01/a-recap-of-davos-2016>.
3. The Bloomberg Innovation Index, <http://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>
4. Annual Report 2015: Startups and Venture Capital in Israel, <http://www.geektime.com/2016/01/11/annual-report-2015-startups-and-venture-capital-in-israel/>
5. Israel Unpacked: The Next Move For Start-up Nation, <http://www.forbes.com/sites/giovannirodriguez/2015/03/23/israel-unpacked-the-next-move-for-start-up-nation/#3c0790367355>
6. How China Boosts Its Tech Startups, <http://www.wsj.com/articles/how-china-boosts-its-tech-startups-1442443212>

Кругляк Ольга

к.е.н., с.н.с., завідувач лабораторії

Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН
с. Чубинське Київської обл.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

З огляду на зростаючу загрозу неконтрольованого звуження біологічного різноманіття в світі, проблема його збереження наразі є однією із глобальних проблем людства. Генетична різноманітність сільськогосподарських тварин необхідна для збереження генів і генних комплексів, які визначають насамперед адаптаційні якості, що набувають виняткового значення внаслідок поширення нових хвороб, кліматичних змін довкілля. Зокрема, наразі в молочному скотарстві провідних країн – лідерів галузі тривалість використання корів нових комерційних порід знаходиться на гранично допустимому рівні (2,5 лактацій), з огляду на проблеми з відтворенням, хворобами кінцівок та ін. Тому в цих країнах надалі розвиток селекції тварин спеціалізованих та комбінованих порід спрямовано на використання генетичних переваг тварин аборигенних та місцевих порід, які є носіями особливо цінних спадкових ознак, таких як пристосованість до конкретних умов середовища, невибагливість до корму, висока резистентність організму, міцність конституції, тривалість продуктивного використання, відтворна здатність, якість продукції, стійкість до захворювань та ін.

Україна підписала Конвенцію про збереження біологічного різноманіття у 1992 році, ратифікувала її у 1994 році, схвалила Інтерлакенську декларацію глобального плану дій щодо генетичних ресурсів у 2007 році та підписала Ногайський протоколу про доступ до генетичних ресурсів і справедливої та рівноправний розподіл вигод від їхнього використання у 2010 році. Даний протокол встановлює справедливі та прозорі правила доступу для постачальників та користувачів генетичних ресурсів. Правове поле дії документа починається лише після його ратифікації. Тому на часі стоїть питання про ратифікацію Україною Ногайський протоколу про доступ до генетичних ресурсів і справедливої та рівноправний розподіл вигод від їхнього використання для забезпечення можливості користування цими зисками.

Де-юре, ратифікацією Конвенції про біологічне різноманіття та підписанням вказаних міжнародних документів наша країна погодилась із зобов'язанням забезпечувати збереження біологічного різноманіття, сталого використання його компонентів і спільного одержання на справедливій і рівній основі вигод, пов'язаних з використанням генетичних ресурсів і шляхом надання необхідного доступу до генетичних ресурсів і шляхом належної передачі відповідних технологій з урахуванням усіх прав на такі ресурси і технології, а також шляхом належного фінансування (стаття 1 Конвенції). Де-факто, наразі державна політика України щодо збереження біорізноманіття сільськогосподарських тварин не спрямована на економічний захист від потенційної загрози його звуження.

Одним із основних завдань держави має стати продовження фінансової підтримки Програми збереження та раціонального використання генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин, що намічено було Порядком використання коштів,

передбачених у державному бюджеті для виконання програми селекції у тваринництві і птахівництві на підприємствах агропромислового комплексу, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України (№ 515 від 18 травня 2011 року). До 2012 року згідно вказаного Порядку генофондові суб'єкти з розведення сільськогосподарських тварин локальних і зникаючих порід отримували доплату за збереження (утримання) генофондових об'єктів, відшкодовувалась частина витрат на придбання племінних (генетичних) ресурсів локальних і зникаючих порід сільськогосподарських тварин, фінансувались витрати із збереження та утримання генофонду в спермобанках, ембріобанках і генофондному банку шовкопрядів локальних та зникаючих порід, проведення штучного осіменіння маток, трансплантації ембріонів тощо. Вказані заходи сприяли підтримці та заохоченню утримання власниками генофондових об'єктів, забезпечували їх збереження. Згідно діючого Порядку, певна сума відшкодовується лише за умови купівлі тварин окремих порід. Тобто, згідно державної логіки, утримання генофондових стад не є нині пріоритетним завданням в тваринництві.

Наслідком вказаної політики є різке скорочення у 2013-2014 роках підконтрольного поголів'я сільськогосподарських тварин локальних і зникаючих порід. За даними Державного реєстру племінних тварин, в Україні станом на 1 січня 2016 року в статусі ризику втрати генофонду (за класифікацією ФАО) перебувають сіра українська (339 корів), білоголова українська (300 корів), лебединська (713 корів) породи великої рогатої худоби; миргородська (150 основних свиноматок), українські степові біла (216 основних свиноматок) і ряба (33 основні свиноматки) породи свиней, сокільська (146 вівцематок), українська гірськокарпатська (1118 вівцематок) породи овець, гуцульська порода коней (46 конематок). Впродовж 2014 року втрачене останнє племінне (підконтрольне) стадо бурої карпатської породи. Племінне поголів'я птиці локальних і зникаючих порід збереглося лише в колекційних стадах.

За нинішніх економічних умов генофондові стада не є конкурентоспроможними порівняно з комерційними породами. Наприклад, корови локальних малочисельних вітчизняних порід великої рогатої худоби, зокрема білоголової української, лебединської, бурої карпатської вирізняються нижчою продуктивністю порівняно з конкурентними стадами українських чорно- і червоно-рябих молочних порід у 1,5-2 рази, вищою собівартістю 1 ц реалізованого молока на третину і більше. Внаслідок цього прибуток від реалізації молока з розрахунку одну корову нижчий у 2,9-4,0 рази.

Збитковим залишається розведення у генофондних стадах худоби сірої української, свиней – миргородської, українських степових білої та рябої порід, овець – сокільської та гірськокарпатської порід. Отже, за нинішніх економічних умов генофондові суб'єкти неспроможні за рахунок власних фінансових ресурсів здійснювати навіть просте відтворення виробництва і надалі функціонувати без державної фінансової підтримки. Тому їхня чисельність за останні три роки зменшилась у 3-5 разів.

Державна фінансова підтримка збереження генофонду локальних та зникаючих порід сільськогосподарських тварин має стати дієвим механізмом запобігання його зникнення. Для повноцінного збереження наявного та відновлення втраченого генофонду у рекомендованій науково обґрунтованій чисельності необхідно у 2016 році спрямувати генофондовим суб'єктам 15487,5 тис. грн. бюджетного

фінансування, з яких 78% коштів – на утримання генофондових об'єктів *in situ*. В умовах фінансової нестабільності в Україні витрати на збереження генофонду локальних і зникаючих порід потребують щорічного перегляду.

Кручиненко Олег

к.вет.н., доцент

Яснолоб Ілона

к.е.н., старший викладач

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ВЕТЕРИНАРНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Формування інституту надання ветеринарних послуг в Україні знаходиться на початковому етапі розвитку і вимагає уважного вивчення і розробки змін і доповнень в існуючу систему норм та положень.

Законодавство про ветеринарну медицину складається з Конституції України, Закону України «Про ветеринарну медицину» та інших нормативно-правових актів, виданих відповідно до них. Основними завданнями держави в галузі ветеринарної медицини є: зменшення або усунення ризиків виникнення зоонозів та захворювання населення; охорона території України від проникнення хвороб тварин з території інших держав або карантинних зон; захист тварин та населення від збудників та хвороб тварин шляхом здійснення профілактичних, діагностичних та лікувальних заходів тощо [1, 2].

Абсолютно очевидним являється прояв взаємозв'язку між ветеринарним, природоохоронним законодавством і законодавством про охорону здоров'я та екологічної безпеки громадян. Охорона здоров'я громадян має на увазі сукупність заходів політичного, економічного, правового, соціального, медичного, санітарно-гігієнічного та проти епідемічного характеру, спрямованих на збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я кожної людини, підтримання його довголітнього активного життя [3].

Аналіз діючих цивільно-правових відносин і сучасного законодавства дозволяє узагальнити ознаки властиві ветеринарним послугам. Так, до загальних ознак належать:

– надання ветеринарної послуги має майновий характер, так як створює певний економічний ефект у вигляді задоволення потреби тварини належить громадянину кваліфікованої ветеринарної допомоги і потреби людини в підтримці здоров'я належного йому тварини;

– предмет ветеринарних послуг складається в діяльності ветеринарних фахівців зі збору анамнезу, клінічної та лабораторної діагностики, вибору шляху лікування та його проведення;

– позитивний результат і результат послуги не можуть бути гарантовані. Крім того, результат лікування тварини залежить і від якості годівлі та утримання тварини;

– при наданні ветеринарних послуг в більшості випадків відсутній матеріальний результат, але навіть при його наявності він здебільшого не може бути переданий власником тварини іншій особі;

– ветеринарна послуга нерозривно пов'язана з особистістю виконавця послуги і її якість багато в чому залежить від рівня знань виконавців, їх умінь і кваліфікації [4].

Так само є додаткові специфічні риси ветеринарної послуги: соціально-економічна значимість, публічність договору, конфіденційність пов'язана з наданням ветеринарних послуг, особлива мета – відновлення, підтримання та покращення здоров'я тварин, високий професіоналізм виконавця; використання сучасних досягнень науки і техніки. Дані характеристики дозволяють відокремити ветеринарні послуги від соціальних послуг, від медичних послуг, від дій, пов'язаних з використанням ветеринарних знань, умінь, ветеринарного обладнання, але ветеринарними послугами не є.

Процес законодавчого реформування системи норм, що регламентують порядок і умови надання ветеринарних послуг, проводиться повільно і без урахування змін в суспільно-правових відносинах. При цьому регулювання надання ветеринарних послуг відбувається без урахування цивільно-правових характеристик ветеринарних послуг, що обумовлено недостатнім розвитком законодавства в цій сфері [5].

Недостатнє вивчення ветеринарної послуги з точки зору цивільно-правових позицій з урахуванням ветеринарного законодавства, аналіз особливостей договору надання ветеринарних послуг, дослідження тенденцій розвитку інституту надання ветеринарних послуг, перспектив розвитку ветеринарного законодавства в цілому не сприяють систематизованому вивченню природи ветеринарних послуг, що дозволило б виробити адекватну систему регулювання відносин з надання ветеринарних послуг, яка в повній мірі відповідала б потребам сучасної людини, суспільства і держави.

Таким чином, необхідно підкреслити, що в правовому регулюванні потребує не тільки управління і організація ветеринарної справи, а й відносини, що виникають при наданні ветеринарних послуг між пацієнтом, власником пацієнта і фахівцем ветеринарної медицини (ветеринарної організацією), оскільки при цьому зачіпаються права тварин, громадян та суспільства, які мають першорядний характер.

Література

1. Закон України «Про ветеринарну медицину» [Текст]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>.

2. Ветеринарне право України : Збірник нормативно-правових актів станом на 1 червня 2003 року [Текст] / За ред. Р. Й. Кравціва. – Львів: ПАЮ, 2003. – 916 с.

3. Панько І. С. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини [Текст] / І. С. Панько. – К., 1998. – 240 с.

4. Топіха В. Формування ринку продукції тваринництва в Україні : проблеми та перспективи [Текст] / В. Топіха. – Миколаїв : МДАУ, 2004. – 221 с.

5. Бреславець А. В. Удосконалення організації ветеринарного обслуговування тваринництва України [Текст] / А. В. Бреславець // Економіка АПК. – 2000. – № 7. – С. 45–50.

Ксенжук Ирина
 студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Матяс А.А.
 УО «Полесский государственный университет»
 г. Пинск, Республика Беларусь

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЗОЛОВОВАЛЮТНЫХ РЕЗЕРВОВ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Эффективное управление (формирование, размещение и использование) золотовалютными резервами государства является одним из важнейших условий для регулирования валютного курса национальной валюты, валютного рынка, а также для своевременности расчетов страны по внешнеэкономическим обязательствам [1, с. 62].

Золотовалютные резервы – это официальные централизованные запасы резервных ликвидных активов, которые используются для международных макроэкономических расчетов стран, погашения внешних долговых обязательств, регулирования рыночных валютных курсов национальных денежных единиц [2, с. 343].

Общий объем ЗВР в международном формате принято исчислять в долларах США. На рисунке 1 представлена динамика ЗВР РБ в соответствии с методологией МВФ за период с 01.01.2014 по 01.09.2016 гг.

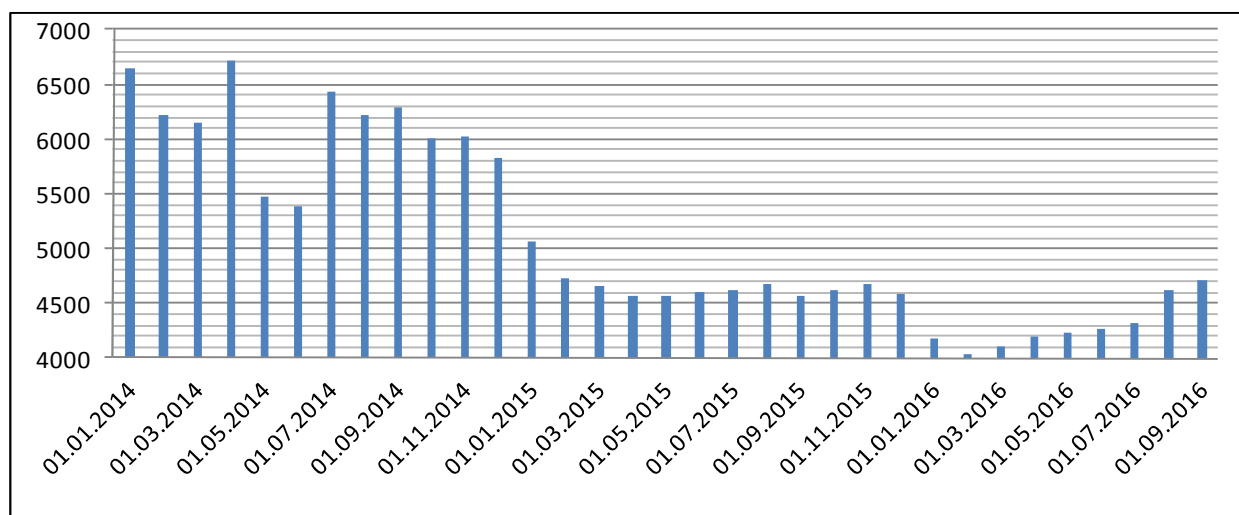

Рис. 1. Динамика ЗВР РБ в соответствии с методологией МВФ за период с 01.01.2014 по 01.09.2016 гг. [3]

Из рисунка 1 видно, что на начало 2015 года наблюдается значительное уменьшение ЗВР РБ. Данное уменьшение было вызвано ситуацией, сложившейся в первой половине и особенно в декабре 2014 года, когда для удержания курса национальной валюты от резкого падения было израсходовано 760,8 млн. долларов США. Иными словами, данное решение было принято для организации более плавного падения курса национальной валюты.

По итогам августа 2016 года золотовалютные резервы Республики Беларусь в определении ССРД МВФ увеличились на 82,3 млн. долларов США и на 1 сентября 2016 г. составили 4 711,9 млн. долларов США в эквиваленте.

Поддержанию золотовалютных резервов способствовали поступление средств от продажи Министерством финансов Республики Беларусь и Национальным банком облигаций, номинированных в иностранной валюте, покупка Национальным банком иностранной валюты на торгах ОАО "Белорусская валютно-фондовая биржа", а также поступления от взимания экспортных пошлин на нефть и нефтепродукты [4].

Отрицательное влияние на объем золотовалютных резервов в основном оказало погашение Национальным банком и Правительством Республики Беларусь внешних и внутренних обязательств в иностранной валюте в полном объеме.

Еще одно направление использования ЗВР – сдерживание государством инфляции посредством пополнения ЗВР. К примеру, приобретение иностранных облигаций на ресурсы, поступившие на территорию страны от продажи сырья, что способствуют сжатию денежной массы, тем самым снижая уровень инфляции в стране.

Т.о., из всего вышесказанного следует сделать вывод, что ЗВР являются одним из важнейших методов регулирования валютного курса. Другими словами, чем выше объем золотовалютных резервов страны, тем стабильнее и надежнее ее экономическое положение. Для Республики Беларусь наблюдается значительная нехватка данных запасов для поддержания экономики страны в целом, поскольку ЗВР покрывают только 1 месяц импорта (при необходимости покрытия 3-х месячного импорта).

Литература

1. Организация деятельности центрального банка: учебно-методическое пособие [Текст] / Т.В. Новик; Национальный банк Республики Беларусь, УО "Полесский государственный университет". - Пинск :ПолесГУ, 2010. - 98 с.
2. Финансово-кредитный энциклопедический словарь : [Текст] словарь / ред. А.Г. Грязнова. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 1186 с.
3. Международные резервные активы Республики Беларусь – [Электронный ресурс]. Дата доступа – 21.09.2016. Режим доступа - <http://www.nbrb.by/statistics/reserveassets/assets.asp>
4. Пресс-релиз «О состоянии золотовалютных резервов Республики Беларусь» - [Электронный ресурс]. Дата доступа – 21.09.2016. Дата публикации – 06.01.2016. Режим доступа - - <https://www.nbrb.by/Press/?nId=1234>

Кузін Наталія
к.е.н., доцент, завідувач кафедри
Гончаров Віктор
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАНУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РЕСУРСУ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ

Закріплені у Конституції України вимоги щодо охорони земель свідчать про виняткову важливість земельних ресурсів у всіх сферах життєдіяльності. Конституційні положення є підставою для правової охорони землі як основного елемента навколишнього природного середовища [1]. Ці положення Основного Закону країни знайшли відображення у Земельному кодексі України, Законі України «Про охорону земель» та інших актах земельного законодавства.

За період земельної реформи характер використання земельного фонду та формування агроландшафтів за своєю структурою є екологічно незбалансованим. Співвідношення, які склалися між сільськогосподарськими та лісовими угіддями з одного боку, і між ріллею та іншими видами сільськогосподарських угідь з другого не можна вважати доцільним і науково обґрунтованим, особливо з екологічної точки зору.

Екологічний стан агроландшафту прийнято оцінювати за співвідношенням – рілля : природні кормові угіддя : ліси. Теоретично обґрунтованим для України є співвідношення 1 : 1,6 : 3,6 відповідно. Фактично ж на даний час співвідношення складає 1 : 0,2 : 0,3, що свідчить про розбалансування культурного ландшафту [2].

На сьогодні земельні ресурси України перебувають в досить складному стані. Надмірна розораність території призводить до збільшення площі еродованих сільськогосподарських угідь, яких в Україні майже 15 млн. га. Щороку їх площа збільшується на 80-90 тис. га, внаслідок чого поширюються процеси деградації ґрунтів. За даними Держгеокадастру загальна площа сільськогосподарських угідь в Україні, які зазнали згубного впливу становить 30,7%. Деградовані і малопродуктивні землі Сумської області становлять 222,5 тис. га, що становить 18% до площі орних земель [3].

Сучасний стан використання земельних ресурсів Сумської області не відповідає вимогам раціонального природокористування. Сільськогосподарська освоєність земель перевищує екологічно допустиму, і протягом років залишилась майже незмінною. Так, із загальної площі області (2383,2 тис. га) 1698,0 тис. га або 71,3 % займають сільськогосподарські угіддя, в тому числі рілля – 1226,3 тис. га (51,4 %); сіножаті та пасовища – 447,7 тис. га (18,7%); перелоги – 0,1 тис. га; багаторічні насадження – 24,4 тис. га [3].

Загальна площа сільськогосподарських угідь, які зазнали згубного впливу водної ерозії становить 305,1 тис. га. Земельний фонд має сталу тенденцію щодо погіршення і за іншими якісними показниками (засоленість, солонцюватість, перезволоженість та ін.). Так, 611,1 тис. га сільськогосподарських угідь складають кислі ґрунти, солонцюваті ґрунти займають 67 тис. га сільськогосподарських угідь, а

засолені 106 тис. га. Окрім того 19,5 тис. га сільськогосподарських угідь займають перезволожені землі, 62,2 тис. га – заболочені [3].

Поряд з площинною ерозією досить інтенсивно розвиваються процеси лінійного розмиву та яроутворення. Площа ярів складає 2,56 тис. га. Окремо виділяються яружно-балкові системи з інтенсивністю ерозії, що перевищує нормативи у 10-20 раз.

Таким чином, у структурі земельного фонду Сумщини значні площі займають ґрунти, які характеризуються незадовільними властивостями (змиті, дефльовані, засолені, солонцюваті, перезволожені) – це деградовані і малородючі ґрунти. За розрахунками площа таких ґрунтів орних земель на території Сумської області складає 222,5 тис. га - це 18 % від площі ріллі по області. Найбільші площі деградованих і малопродуктивних орних земель в Сумському районі – 21,7 тис. га (20,9 % від орних земель району), Тростянецькому та Краснопільському районах відповідно 21,1 тис. га (44,0 %) і 21,0 тис. га (35,4 %).

Важливим завданням у сфері оптимізації земельного фонду мають стати заходи щодо вилучення з інтенсивного обробітку деградованих та малопродуктивних сільськогосподарських угідь, ґрунти яких характеризуються негативними природними властивостями, низькою родючістю, а їх господарське використання є економічно неефективним. Значну частину сильно еродованих і деградованих земель, які підлягають поліпшенню, необхідно трансформувати у природні кормові угіддя, що створить сприятливі умови для виробництва продукції тваринництва.

Це дасть можливість знизити рівень розораності території до екологічно оптимального, сконцентрувати сільськогосподарське виробництво на кращих землях, що забезпечить отримання в середньому значно більшого обсягу продукції з одиниці площі та посиленню її конкурентоспроможності.

Для охорони земельних ресурсів, підтримання на високому рівні родючості ґрунтів, збереження довкілля необхідно провести такі заходи: захист земель від ерозії (організаційно-господарські, агротехнічні, лісомеліоративні, гідротехнічні заходи), рекультивацію порушених земель, поліпшення сільськогосподарських земель, підвищення родючості ґрунтів, консервацію малопродуктивних і деградованих земель шляхом залуження та заліснення.

Література

1. Довідник із землеустрою [Текст] / за ред. Л. Я. Новаковського. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Аграр. Наука, 2015. – 429 с.
2. Земельні ресурси України та їх використання [Текст] // Землевпорядний вісник. - 2011. - № 8. - С. 47 - 48.
3. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2015 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.pek.sm.gov.ua/images/docs/public>.

Куль Татьяна
 студент
Ливенский Валентин
 к.геогр.н, доцент

Полесский государственный университет
 г. Пинск, Республика Беларусь

ДИНАМИКА СТРАХОВАНИЯ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ИНТЕРЕСОВ ГРАЖДАН В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

В условиях роста аномальных явлений природы и стихийных бедствий страховой рынок призван обеспечивать надежную защиту имущественных интересов граждан и юридических лиц. Особую роль в этом играет обязательное страхование, которое позволяет применять минимальные страховые тарифы и при относительно невысоких размерах взноса обеспечивать страховой защитой население, а также уменьшать расходы государства для оказания помощи пострадавшим.

В целях минимизации последствий, связанных с подтоплениями территорий и населенных пунктов во время весеннего половодья, Белгосстрах по всей республике проводит активную работу по заключению договоров добровольного страхования имущественных интересов граждан и юридических лиц и финансирует подготовительные мероприятия за счет средств специального фонда предупредительных мероприятий.

Гарантия защищенности для тех категорий населения, домовладения которых в наибольшей степени подвержены рискам повреждения и уничтожения в связи со стихийными бедствиями и техногенными неблагоприятными событиями, – в первую очередь, обязательное страхование строений.

Таблица 1

Динамика поступлений страховых взносов и выплат страхового возмещения по добровольному страхованию имущества граждан, за 1 полугодие 2014-2016гг, млрд руб.

Показатель	2014г.	2015 г.	2016 г.	Отклонение, +/-		Темпы роста, %	
				2015к 2014	2016 к 2015	2015 к 2014	2016 к 2015
Страховые премии	432,86	537,42	571,74	104,56	34,32	124,16	106,39
Страховые выплаты	227,60	284,92	327,92	57,32	43,00	125,18	115,10
Количество договоров	0,2	0,25	0,36	0,5	0,11	125	144

Примечание – источник: собственная разработка по данным Главного управления страхового надзора Министерства финансов Республики Беларусь

Таким образом, по добровольному страхованию имущества граждан динамика поступлений страховых выплат положительна. Так же следует отметить, что суммы страховых премий растут значительно быстрее по сравнению с динамикой выплат [1, 2, 3].

По обязательному страхованию динамика выглядит следующим образом:

Таблица 2

Динамика поступлений и выплат по обязательному страхованию строений, принадлежащих гражданам, за 1 полугодие 2014-2016гг, млрд руб.

Показатель	2014г.	2015г.	2016г.	Отклонение, +/-		Темпы роста, %	
				2015 к 2014	2016 к 2015	2015 к 2014	2016 к 2015
Страховые премии	82,92	104,59	103,88	21,67	-0,71	126,13	99,32
Страховые выплаты	18,40	17,12	15,28	-1,28	-1,84	93,04	89,25
Количество договоров	0,4	0,48	0,53	0,8	0,5	120	110,4

Примечание – источник: собственная разработка по данным Главного управления страхового надзора Министерства финансов Республики Беларусь

Таким образом, по данным таблицы можно сказать, что по обязательному страхованию имущества граждан прослеживается положительная динамика страховых премий. Так же как и в добровольно страховании имущества граждан, суммы страховых премий растут значительно быстрее по сравнению с динамикой выплат [1, 2, 3].

Как показал анализ страхования в Республике Беларусь, страховой рынок в настоящее время недостаточно развит. В целом он характеризуется высокой степенью концентрации, отсутствием необходимой конкуренции, доминированием государственной формы собственности, преференциями в отношении страховых организаций, контролируемых государством.

Создание эффективной системы страховой защиты имущественных интересов граждан от природных, техногенных, эксплуатационных и иных рисков зависит от правильной организации жилищного страхования. Страхование регулирует производственный процесс, обеспечивая при этом страховую защиту, социальные гарантии граждан и экономические интересы государства.

Литература

1. Основные показатели деятельности страховых организаций Республики Беларусь за 2014 год // Финансы, учет, аудит [Электронный ресурс]. – 2016.- Режим доступа: <http://www.minfin.gov.by/ru/supervision/stat/2014/>. - Дата доступа: 22.09.2016.
2. Основные показатели деятельности страховых организаций Республики Беларусь за 2015 год // Финансы, учет, аудит [Электронный ресурс]. – 2016.- Режим доступа: <http://www.minfin.gov.by/ru/supervision/stat/2015/>. - Дата доступа: 22.09.2016.
3. Основные показатели деятельности страховых организаций Республики Беларусь за 2016 год // Финансы, учет, аудит [Электронный ресурс]. – 2016.- Режим доступа: <http://www.minfin.gov.by/ru/supervision/stat/2016/>. - Дата доступа: 22.09.2016.

Лебедевич Світлана

д.е.н., професор

Клим Надія

к.е.н., доцент

Національний лісотехнічний університет України
м. Львів

ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКОВО-АУДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБОРОННО-СОЦІАЛЬНИХ І ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ ЛІСІВ

На сучасному етапі соціально-політичного і еколого-економічного розвитку нашої країни пріоритетним стало забезпечення підвищення рівня обороноздатності і національної безпеки, євроінтеграції й конкурентоспроможності на світовому ринку. Актуалізувалась проблема збереження та раціонального використання природних ресурсів, зокрема лісів, оптимізації їх оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій. Для реалізації цього потрібна адекватна обороно-соціо-еколого-економічна інформація, яку надає лише бухгалтерський облік [1].

Формування ефективного обліково-аудиторського забезпечення оптимізації оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій лісів доцільно здійснювати в напрямку запровадження дієвого обороно-соціо-еколого-бухгалтерського обліку, обороно-соціо-еколого-фінансової звітності, обороно-соціо-екологічної трансформації аудиту і екологічного аудиту в унікальному лісовому секторі економіки України.

Спеціальне наукове дослідження, яке нами проводилось, спрямоване на вирішення проблеми розроблення теоретичної парадигми, концепції та методології формування обліково-аудиторського забезпечення оптимізації оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій лісів.

Одержані достатні результати досліджень із врахування екологічного фактора в діючій вітчизняній обліково-звітній системі. Зокрема, розроблено концепцію екологізації бухгалтерського обліку в Україні [2], доповнення до обов'язкових організаційних регламентів з бухгалтерського обліку і фінансової звітності [3, 4] та методичні рекомендації з організації бухгалтерського обліку підприємств лісового господарства [3].

Розроблено також концепцію оптимізації оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій лісів [6]. При цьому під найбільш дослідженими економічними функціями лісів розуміємо діяльність із забезпечення суспільних потреб у деревній і не деревній продукції лісівництва, збереження лісових площ й збільшення рівня лісистості країни та отримання максимальних прибутків підприємств лісового сектора економіки. До екологічних функцій лісів належать: рекреаційні, природоохоронні, оздоровчі функції та раціональне використання лісових ресурсів. Соціальні функції тісно пов'язані з екологічними, передусім з природоохоронними, оздоровчими. До них належать туристичні, відпочинкові, естетичні функції лісів.

Найбільш комплексними вважаємо оборонні функції лісів, які, по суті, акумулюють і економічні, і екологічні, і соціальні функції. Тобто, для оборони країни надзвичайно потрібна деревина на різні оборонні об'єкти, недеревна лісопродукція

для технічних потреб і побічна продукція лісів для харчування з мінімальними витратами (економічні функції). Потрібні лісові площі для маскування, відпочинку фізичного та естетичного, для туристично-оздоровчого підтримання потреб військовослужбовців (соціальні функції). Оборонні екологічні функції, передусім, важливі для рекреації пошкоджених військовими діями територій.

Розроблена концептуальна модель оптимізації оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій лісів представлена нами задачею динамічного стохастичного лінійного програмування [6].

Зазначимо, що наявні результати дослідження носять універсальний характер і без несуттєвої адаптації придатні для інших секторів вітчизняної економіки. При цьому важливо, що облікове забезпечення оборонних функцій лісів [7] розроблено в рамках діючої вітчизняної обліково-звітної системи й для впровадження не потребують спеціальних інвестицій.

Досвід досліджень в рамках лісового сектора економіки дозволив розробити концепцію поліфункціонального реформування економіки України [8]. При цьому економіка країни розглядається як динамічна система руху 3 видів продукції (виробів, робіт, послуг) виключно оборонного призначення, подвійного призначення та цивільного призначення.

Ведуться розробки з трансформації аудиту в напрямі врахування оборонно-соціальних і екологічних факторів та вказаних підходів до облікового забезпечення підприємств лісового сектора економіки у сучасній обліково-звітній системі країни. Наявні практичні результати з екологізації аудиторського процесу стосуються врахування екологічних витрат підприємств лісового господарства. Подальші напрямки досліджень мають проводитись щодо адаптації аудиту, в т.ч. внутрішнього, для виконання оборонно-соціальних функцій лісів.

Література

1. Лебедевич С.І. Обліково-аудиторське забезпечення підприємств лісового господарства для сталого розвитку України [Текст]: [Монографія] / С.І.Лебедевич, Н.М. Клим, Х.Р. Хомик – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 268 с.
2. Лебедевич С.І. Концепція екологізації бухгалтерського обліку в Україні [Текст] / С.І. Лебедевич // Науковий вісник НЛТУ України: зб.наук.-техн.праць – Львів: НЛТУУкраїни, 2014. – Вип. 24.10. – С.153-158.
3. Лебедевич С.І. Доповнення до обов'язкових організаційних регламентів з бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємств і організацій України щодо їх екологізації: А.С. №51432 від 26.09.2013. Заяв. №51105 від 17.06.2013.
4. Лебедевич С.І. Доповнення до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» щодо екологічних витрат: А.С. №57494 від 28.11.2014 Заяв. №57882 від 03.10.2014.
5. Лебедевич С.І. Методичні рекомендації з організації обліку екологічних витрат підприємств лісового господарства України: А.С. №51121 від 10.08.2015. Заяв. №61552 від 11.06.2015.
6. Лебедевич С.І. Концепція оптимізації оборонно-соціальних і еколого-економічних функцій лісів у галузевій системі екологічного менеджменту підприємств [Текст] / С.І. Лебедевич // Науковий вісник НЛТУУ: зб.наук.-техн.праць. Сер.економічна. – Львів: НЛТУ України, 2015 – Вип.25.7. – с.27-30.

7. Лебедевич С.І. Облікове забезпечення оборонних функцій лісів: А.С.№65057 від 25.04.2016. Заяв. №65713 від 25.02.2016.

8. Лебедевич С.І. Концепція поліфункціонального реформування економіки України [Текст] / С.І. Лебедевич // Вісник хмельницького національного університету: наук. журнал. Екон. науки. Т.1. – Хмельницький, 2016. - №2. – С.189-191.

Леднёва Ирина

к.э.н., доцент

Малиновская Ольга

слушатель магистратуры

УО «Белорусский государственный экономический университет»

г. Минск, Республика Беларусь

НАПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Организации малого и среднего бизнеса (МиСБ) наибольшим образом среди всех субъектов хозяйствования нуждаются в государственной поддержке, поэтому в развитых странах данным программам уделяется огромное внимание и придается большое значение. Как правило, такие программы направлены на фазу становления предприятия, так как, по статистике, именно в первые три года работы предприятий большинство субъектов ликвидируются. Одним из условий развития в стране предпринимательской деятельности является формирование эффективной системы государственных гарантий, поддержки и регулирования.

Рассматривая систему регулирования и поддержки субъектов МиСБ в Республике Беларусь, стоит отметить основополагающий документ - государственную программу «Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь» на 2016-2020 гг.. Следует отметить, что программа на 2013-2015 гг. показала низкую эффективность, а программа на 2016-2020 гг. была разработана по схожему принципу, однако с установлением нового целевого показателя - 32 % удельного веса субъектов МиСБ к концу 2020 года уже в валовой добавленной стоимости Республики Беларусь, что означает снижение целевой установки, заданной в прошлые периоды.

Виды государственной поддержки МиСБ:

- 1) предоставление финансовых средств на возвратной возмездной основе;
- 2) предоставление имущества на условиях финансовой аренды (лизинга);
- 3) предоставление гарантий по льготным кредитам, выдаваемым банками Республики Беларусь за счет средств местных бюджетов [1].

Государственная финансовая поддержка оказывается:

- 1) субъектам малого предпринимательства (в т.ч. начинающим): индивидуальным предпринимателям, микроорганизациям (коммерческим до 15

человек), малым организациям (коммерческим от 16 до 100 человек);

2) на конкурсной основе (кроме предоставления гарантий);

3) без конкурсного отбора - победителям и лауреатам республиканского конкурса «Лепшы прадпрымальнік года», на реализацию инновационных проектов;

4) предельные значения выручки от реализации товаров (выполнения работ, оказания услуг) без учета НДС за 2015 год установлены для следующих субъектов малого предпринимательства, обратившихся за оказанием государственной финансовой поддержки в 2016 году: индивидуальных предпринимателей — 3 миллиарда рублей (2,9 миллиарда за 2014 год); микроорганизаций – 22 миллиарда рублей (19,8 миллиарда за 2014 год); малых организаций – 83 миллиарда рублей (72,8 миллиарда за 2014 год) [2].

Финансирование мероприятий по государственной программе «Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь» на 2016-2020 гг. запланировано в размере 6038,8 млрд р. Из них 5860,757 млрд р. будут задействованы в программах финансовой поддержки. При этом вся финансовая поддержка за 2015 год равнялась 76,3 % от общей суммы выделенных средств.

В Республике Беларусь действует сеть субъектов инфраструктуры поддержки малого и среднего предпринимательства, которая состоит из 88 центров поддержки предпринимательства и 19 инкубаторов малого предпринимательства (по состоянию на 1.01.2016г.), инновационных центров, обществ взаимного кредитования, фондов финансовой поддержки предпринимателей, союзов субъектов МиСБ, научно-технических парков, а также агентств регионального развития. Субъекты данной инфраструктуры в большинстве расположены в областных центрах и крупных городах. Однако охват МиСБ данными услугами составляет лишь 8,8 % от общей численности субъектов.

В целом следует выделить следующие аспекты поддержки субъектов МиСБ в Республике Беларусь:

1) формирование инфраструктуры поддержки малых предприятий;

2) создание льготных условий для доступа малых предприятий к финансовым, материально-техническим и информационным ресурсам, а также к научно-техническим разработкам и технологиям;

3) введение упрощенной системы регистрации, налогообложения, учета и отчетности для субъектов МиСБ, лицензирования их деятельности, сертификации выпускаемой ими продукции;

4) поддержка ВЭД малых предприятий;

5) организация подготовки, переподготовки и повышения квалификации руководителей, специалистов и персонала для малого предпринимательства;

6) реализация программ, направленных на насыщение рынка экологически чистыми и безопасными товарами, конкурентоспособными средствами их производства;

7) организация многопрофильных исследований предпринимательских структур.

Литература

1. О поддержке малого и среднего предпринимательства: Закон Республики Беларусь №148-З от 1 июля 2010г. с измен. и доп./ Национальный правовой

Интернет-портал Республики Беларусь, 2/1978.

2. О предельных значениях выручки от реализации товаров (выполнения работ, оказания услуг) за 2015 год для субъектов малого предпринимательства: Постановление Совета Министров Республики Беларусь № 263 от 30 марта 2016г. / Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=207183>.

Лизакова Роза

к.э.н., доцент

УО ГГТУ им. Сухого

г. Гомель, Республика Беларусь

Дроздова Светлана

старший преподаватель

Бедретдинова Елена

ассистент

Бобруйский филиал УО «БГЭУ»

г. Бобруйск, Республика Беларусь

РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ СТРУКТУРЫ АССОРТИМЕНТА ВЫПУСКАЕМОЙ ПРОДУКЦИИ

Ряд проблем в принятии обоснованных управленческих решений в процессе формирования ассортимента промышленных предприятий до настоящего времени исследован недостаточно. Широкое распространение получили упрощенные, приближённые методы планирования товарного ассортимента, отсутствует комплексная технология формирования рациональной структуры ассортимента, адекватной современным условиям хозяйствования, слабо используются методы моделирования.

Первостепенная задача ассортиментной политики состоит в разработке направлений оптимизации товарной номенклатуры и определении ассортимента товаров, наиболее предпочтительного для успешной работы на рынке и обеспечивающего эффективность деятельности предприятия в целом.

ОАО «Белшина» — одно из крупнейших предприятий в Европе, выпускающее более 300 типоразмеров, моделей и нормослойности шин для легковых, грузовых, большегрузных автомобилей, строительно-дорожных и подъемно-транспортных машин, электротранспорта, автобусов, тракторов и сельскохозяйственных машин.

В таблице 1 отображены результаты рангового анализа ассортимента выпускаемой продукции.

Таблиця 1

Ранговый анализ ассортимента продукции ОАО «Белшина»

Наименование продукции	Выручка, млн. р.	Уд. вес выручки %	Ранг выручки	Рентабельность, %	Ранг рентабельности	Разница рангов
Грузовые шины	6769014	68,42	1	16,55	4	- 3
Сельскохозяйственные шины	1741489	17,60	2	3,48	6	- 4
Легковые шины	1120611	11,33	3	21,13	1	2
Шины для автопогрузчиков	6588	0,07	5	19,87	2	3
Массивные шины	2515	0,03	6	13,71	5	1
Легкогрузовые шины	253803	2,57	4	18,51	3	1
Итого	9894020	100		14,82	-	-

Небольшая разница рангов свидетельствует об экономически рациональной структуре ассортимента.

Из таблицы видно, что разница рангов достаточна велика. Это свидетельствует о том, что структура ассортимента предприятия экономически нерациональна.

Для принятия решений о мерах по улучшению структуры ассортимента целесообразно построить матрицу выпускаемой продукции с желательными направлениями ассортиментной политики – рисунок 1.

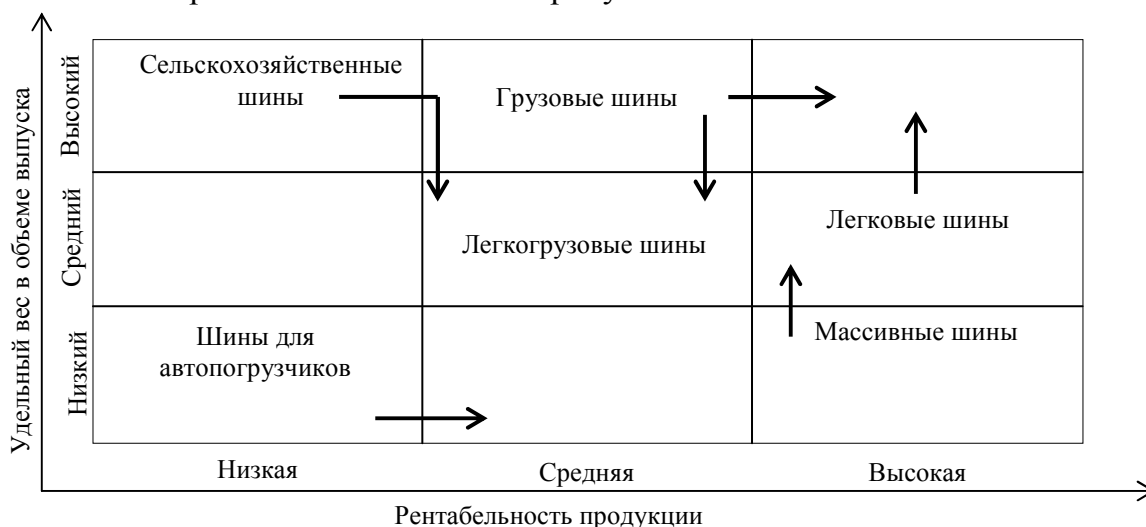

Рис. 1. Матрица желательной ассортиментной политики ОАО «Белшина»

Так, например, политика в отношении ассортиментной группы «Грузовые шины» должна заключаться в том, что бы повысить рентабельность продукции, либо при сохранении имеющейся рентабельности снизить объемы выпуска, что невозможно, т.к. предприятие производит продукцию по заявкам.

В отношении такой товарной группы как «Сельскохозяйственные шины» необходимо снижать объемы выпуска и увеличивать рентабельность, это в первую очередь сократит затраты на производство данного вида продукции.

Поэтому только после того, как накапливается опыт производства и сбыта произведённой продукции, возникают вопросы: те ли продукты произведены,

достаточны ли ресурсов для их продвижения, насколько целесообразен их дальнейший выпуск.

Литература

1 Мелких Е. Г. Как сделать структуру ассортимента экономически рациональной [Текст] / Е.Г. Мелких // Экономика. Финансы. Управление. – 2007. – № 7. – С. 13-19.

2 Мирочицкая И, Марчук О. Обоснование рациональной ассортиментной структуры продукции предприятия методом рангового анализа [Текст] / И.Мирочицкая, О.Марчук // Аграрная экономика. – 2011. – № 6 (193). – С. 14-19.

3 Ранговые корреляции и взаимосвязи в педагогических экспериментах [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://matstats.ru/rang.html>. – Дата доступа: 02.10.2015.

Лушинська Ірина

студентка

Науковий керівник: старший викладач Борик О.Я.

Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
м. Тернопіль

ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК ЯК ІНОВАЦІЙНО НЕОБХІДНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Екологічні проблеми, які постійно виникають внаслідок виробничої діяльності підприємств, змушують людство шукати шляхи їх подолання.

Варто зауважити, що врахування майбутнього впливу на довкілля на етапі планування політики, розробки планів і програм розвитку не є законодавчо обов'язковим в Україні, на відміну від законодавства ЄС. Однією з найголовніших проблем в процесі розробки і реалізації ефективної екологічної політики є відсутність забезпечення керівництва підприємства комплексною, достовірною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність.

Інформаційно-управлінська система на сьогодні, окрім оперативних завдань, повинна бути орієнтована на виконання стратегічних завдань розвитку підприємства, з-поміж яких: зниження витратних частин бюджету і собівартості екологічно чистої продукції, підвищення ефективності екологічного управління і забезпечення його інвестиційної привабливості, зміцнення наявних ринків збуту і освоєння нових видів діяльності, з урахуванням їх впливу на навколишнє середовище.

Сьогодні Україна перебуває в умовах формування правових основ для розвитку дієвого еколого- економічного механізму регулювання господарської діяльності. Складовими елементами економічного механізму природокористування повинні бути: плата за використання природних ресурсів та за забруднення навколишнього

природного середовища, система фінансування і кредитування природоохоронних заходів, екологізація податкової і цінової систем.

Світова тенденція конкурентної боротьби чітко вказує на пріоритет екологічно чистих видів продукції, робіт і послуг, створення екологічно чистих технологій [1].

Підприємства, які прагнуть стабільності у мінливому ринковому середовищі, повинні відповідати міжнародним і національним вимогам щодо виробництва та якості продукції, бути відкритими для зовнішнього світу. Наявність глобальної екологічної кризи спонукає до дедалі повнішого врахування екологічних аспектів у процесі господарювання. Тому виникає потреба впровадження нових підходів до управління вітчизняними підприємствами, які здійснюють виробництво та порушують екологічну безпеку.

Підприємства, що забруднюють довкілля, зобов'язані надавати інформацію про свою діяльність у галузі природокористування, оскільки її відсутність може створювати серйозні ризики для інвесторів і власників: вклавши сьогодні засоби у виробництво, вони вже завтра можуть зазнати значних втрат у вигляді штрафів, витрат на ліквідацію наслідків екологічних катастроф тощо.

Основним джерелом інформаційного забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо діяльності у галузі природокористування є система екологічного обліку і звітності на підприємстві. Така увага до обліку зумовлена тим, що саме він є центром управлінської інформаційної системи. Завдяки бухгалтерському та екологічному обліку управлінський апарат, і зовнішні користувачі можуть мати повну картину господарської діяльності підприємства.

Екологічний облік – це система, яка може використовуватися для виявлення, організації, регулювання та представлення даних та інформації про стан навколишнього середовища в натуральних і вартісних показниках. Заснована на тих же принципах, що і всі системи обліку, система екологічного обліку дає об'єктивну картину стану і динаміки природної спадщини, взаємодії між економікою та навколишнім середовищем і витрат на профілактичні заходи, охорону навколишнього середовища та відшкодування екологічного збитку.

Окрім зазначеного, у сфері компетенції екологічного обліку важливе місце займає система збору і обробки даних не фінансового а екологічного характеру [2].

Використання обліку як інформаційно-контрольної системи в галузі охорони середовища може бути результатом пробудженої екологічної свідомості суспільства в результаті деградації середовища, яке загрожує життю людства. Однак екологічний підхід до бухгалтерського обліку досі не має методологічних розробок, що забезпечувало б основу для створення методик облікового відображення екологічної діяльності.

Отже, в умовах інтеграції України до світового ринку зростає інтерес до створення налагодженої системи контролю за дотриманням екологічних вимог, інформаційною базою якої має стати бухгалтерський облік екологічної діяльності. Підприємство повинне розглядати екологічну складову не як сферу додаткових витрат, а як сферу додаткових можливостей, новий засіб підвищення конкурентоспроможності.

Література

1. Веклич. О. Вдосконалення інструментів екологічного управління в Україні

[Текст] / О. Веклич // Економіка України. – 1998. – № 9 – С. 65-73.

2. Господарський кодекс України [Електронна ресурс] // Електронна база законодавства України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

3. Пелиньо, Л. М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля [Текст] / Л. М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.2. – С. 70-75.

Магас Любов

науковий співробітник

Інститут сільського господарства Карпатського регіону

с. Оброшино, Львівська обл.

РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

У сучасних соціально-економічних умовах кооперативний рух стає одним із доволі потужних чинників щодо реалізації євроінтеграційних пріоритетів у аграрній сфері України. Створення та ефективне функціонування кооперативів дозволяє сільськогосподарським товаровиробникам виконувати ті функції, що органічно пов'язані з їх виробничою діяльністю, покращенням соціально-економічного стану сільських територій, вирішенням певних проблем, обумовлених із впливом екологічного та інноваційного чинників та реалізацією євроінтеграційних процесів в аграрному секторі економіки. Зокрема, дані функції можна окреслити за вище наведеними ознаками і відповідно класифікувати їх як: економічна, екологічна, соціальна, інноваційна, інтегруюча.

Економічна функція сільськогосподарської кооперації визначається об'єднанням засобів виробництва, коштів і праці товаровиробників, що дозволяє їм раціонально та ефективно вести господарську діяльність. Тому розвиток сільськогосподарської кооперації забезпечується на основі виконання економічної функції, як прерогативної, що охоплює та розширює ряд чинників, котрі спонукають сільськогосподарських товаровиробників до кооперування. Ці фактори характеризуються, насамперед, об'єднанням засобів виробництва, коштів і праці сільськогосподарських товаровиробників, забезпечуючи їм змогу більш раціонально та ефективно вести господарську діяльність, підвищення рівня їх конкурентоспроможності, збільшення обсягів діяльності за умови збереження юридичної та виробничої самостійності, досягнення ефекту масштабу виробництва та синергії.

Крім економічної вигоди, створення та функціонування сільськогосподарських кооперативів у значній мірі сприятиме екологізації сільськогосподарського виробництва. Це досягатиметься шляхом організації й проведення спеціальних заходів щодо збереження довкілля, захисту природного середовища, використання

екологічно безпечних заходів хімізації, застосування маловідходних і безвідходних технологій у виробництві, а також раціонального використання природних ресурсів та виробництва екологічно безпечної продукції.

В умовах економічної кризи господарства населення, фермери та деякі сільськогосподарські підприємства не мають змоги застосовувати весь спектр необхідних технологій виробництва продукції. Вирішити цю проблему можливо шляхом об'єднання зусиль і концентрації капіталу декількох господарств, що реалізується у створенні відповідного обслуговуючого кооперативу.

В умовах ринкової економіки сільськогосподарська кооперація є складним механізмом, діяльність якого охоплює не тільки економічну вигоду, а й соціальну. Соціальна функція сільськогосподарського кооперативу має зосереджуватися на таких пріоритетних напрямках, як забезпечення зростання рівня добробуту та якості життя членів кооперативу, підтримання та розвиток соціальної інфраструктури сільської території, підвищення загальноосвітнього та фахового рівня селян [1]. Також дана функція визначається створенням додаткових робочих місць у сільській місцевості, що стимулюватиме ділову активність сільського населення та сприятиме поліпшенню його соціального захисту, підвищенню рівня життя на селі.

Застосування інновацій за рахунок створення сільськогосподарським кооперативом умов щодо широкого доступу його членів до новітніх технологій дасть змогу забезпечити пошук потрібних його членам інноваційних ідей, оскільки усі вони займаються єдиною діяльністю і мають подібні господарські цілі. Завдяки тісній співпраці виробників на рівні кооперативу створюються ширші можливості щодо переймання відповідної практики, знайомства з новинками виробництва, особистого спілкування членів кооперативу та обміну досвідом. Таким чином відбувається стимулювання впровадження передових інновацій у виробництво.

Дослідження особливостей процесів функціонування сільськогосподарської кооперації дозволяють сформулювати ключові аспекти використання її потенціалу в сфері євроінтеграції, що проявляються у становленні інтегруючої функції. До них можна віднести: стандартизацію якості сільськогосподарської продукції до вимог ЄС, адже вагомою перешкодою для експорту українських товарів на європейський ринок є їхня невідповідність стандартам якості, прийнятим у ЄС, (лише 52% українських стандартів для сільськогосподарської продукції гармонізовано з міжнародними, для харчової промисловості показник становить 29% [2]), недостатнє виконання нормативно-правових вимог щодо євроінтеграції тощо. Сьогодні в Україні лише 1/5 частина сільськогосподарської продукції продається в належно фасованому вигляді, тоді як у світі цей показник досяг рівня 4/5 [3]. Отже вирішення проблеми європейської інтеграції для України в даний час є пріоритетним напрямом її розвитку, а кооперація в агропромисловому комплексі країни дозволяє значною мірою цьому сприяти.

Сільськогосподарська кооперація в Україні в теперішніх умовах суспільного розвитку виявляє себе як система взаємовідносин, суть механізму регулювання яких виражається в дотриманні еквівалентного обміну результатами праці кожного члена кооперативу, спрямованого на забезпечення їх взаємовигідної участі в спільній діяльності, виконанні кожним з них поставлених завдань на основі ввиконання відповідних функцій, які органічно пов'язані як з їх виробничою діяльністю, покращенню соціально-економічного стану сільських територій, вирішенню певних

проблем пов'язаних із впливом екологічного та інноваційного чинників та реалізації євроінтеграційних процесів в аграрному секторі економіки.

Література

1. Смойлик Ю.В. Методологія оцінки ефективності обслуговуючої кооперації на аграрному ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///D:/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/econkr_2013_2_15.pdf (дата звернення 17.08.2016 р.). – Назва з екрана.
2. Хадарцев О.В., Шикіло А.В. Проблеми виїходу українських підприємств на європейський ринок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.global-national.in.ua/archive/8-2015/19.pdf> (дата звернення 25.08.2016 р.). – Назва з екрана.
3. Кепко В.М., Дяченко М.І. Економічні особливості формування обслуговуючих кооперативів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.znau.edu.ua/jspui/handle/123456789/1941> (дата звернення 25.08.2016 р.). – Назва з екрана.

Мартиненко Василь
д.е.н., професор
Шавловська Наталія
слухач магістратури
НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»
м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Менеджмент організації передбачає управління усією її багатоманітною функціональною діяльністю. Але основою, яка об'єднує цю діяльність, є виробництво. Інші напрямки діяльності підприємства призначені для забезпечення продуктивної роботи з надання послуг або виробництва та випуску продукції. Саме виробництвом і керує виробничий менеджмент, який визначає його зміст та суть.

Виробничий менеджмент – сукупність принципів, методів, засобів і форм управління виробництвом, яка має на меті підвищення його ефективності та збільшення прибутку, тобто, це управлінський процес, спрямований на формування комплексної системи виробництва на засадах оптимального використання ресурсів з метою забезпечення необхідного рівня прибутковості [1]. Варто відзначити, що менеджмент виробничої діяльності – найбільш структурована і чітко детермінована галузь операційного менеджменту.

Велике значення в ефективному менеджменті на виробництві мають методи менеджменту, що означають процедуру виконання різних завдань управління та систему правил з метою розроблення раціональних управлінських рішень. Серед

сукупності методів виділимо чотири групи методів управління виробничою діяльністю підприємства: організаційні, адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи [2].

Організаційні методи – це методи, які передбачають ефективне функціонування суб'єкта господарювання, тобто діяльність повинна бути правильно організована: націлена, спроектована, нормована, регламентована, забезпечена необхідними інструментами, використання яких дозволять персоналу у різноманітних ситуаціях застосувати відповідні правила поведінки. Тобто, спочатку необхідно створити підприємство, розподілити людей за обов'язками, дати їм завдання, навчити, як діяти у різних ситуаціях, а вже після цього керувати діями, які вони виконують [3].

Адміністративні методи (методи владної мотивації) зводяться до відкритого змушування людей до тієї або іншої діяльності або до створення середовища для такого примусу [4]. Головною умовою використання таких методів є переважання однозначних способів вирішення завдань, відхилення від яких неприпустиме. Слід зазначити, що на практиці дані методи реалізуються у вигляді конкретного безваріантного завдання, відповідальність за яке, здебільшого, несе керівник, який надав розпорядження та допускається мінімальна самостійність виконавця. До недоліків адміністративних методів можна віднести утиск ініціативи та творчого підходу.

Важливе значення в управлінні промисловим підприємством відіграють економічні методи, які з'явилися на початку ХХ століття завдяки зусиллям американського інженера Ф.Тейлора – засновника наукового менеджменту [5]. Через потребу від персоналу оперативного вирішення проблем на підприємстві внаслідок значного ускладнення форм діяльності, виникла необхідність у розробці методів, які б давали можливість виконавцям самостійно проявляти ініціативу на основі матеріальної зацікавленості, а також нести відповідальність за прийняті ними рішення. Виконавцю надаються лише цілі та загальна лінія поведінки, у межах яких він шукає найсприятливіші шляхи їх досягнення самостійно. Самоініціативність є вигідною не тільки для робітника, але й для підприємства, якісне і своєчасне виконання завдання завжди винагороджується, перш за все грошовими виплатами. Отож, основою даних методів є економічна зацікавленість працівника у результаті своєї роботи.

На допомогу економічним методам у 20-х роках ХХ століття прийшли соціально-психологічні методи, які, здебільшого, мають місце при управлінні діяльністю осіб інтелектуальних професій, для яких грошова винагорода, звісно, суттєвий, але не найголовніший стимул для виконання роботи [6].

Соціально-психологічні методи зводяться до двох основних напрямів:

- формування комфортного та сприятливого морально-психологічного клімату у колективі, який за рахунок підвищення настрою працівників сприяє більшій продуктивності та віддачі при виконанні поставлених завдань;
- розвиток та виявлення індивідуальних здібностей кожного, що дозволяє забезпечити максимальну самореалізацію особистості у виробничому процесі.

Таким чином, всі перераховані методи управління виробничою діяльністю підприємства є взаємопов'язаними та на практиці використовуються комплексно. Кожний з методів є індивідуальним, тому їх сукупне використання дає необхідний арсенал засобів управління виробничою діяльністю підприємства.

Література

1. Обэр-Крис Дж. Управление предприятием: [Текст] пер с фр. – М.: Прогресс, 1997. – 304 с.
2. Васильев Ю.П. Управление развитием производства. Опыт США [Текст]. – М.: Дело, 1992. – 280 с.
3. Никсон Ф. Роль руководства в обеспечении качества и надежности [Текст]. – М., 1990. – 360 с.
4. Шегда А.В. Менеджмент – основа современного предпринимательства [Текст]. – К: АНИР, 1995. - 256 с.
5. Бовыгин В. Новый менеджмент (управление предприятием на уровне высших стандартов: теория и практика эффективного управления) [Текст]. – М.: ОАО Экономика, 1997. – 368 с.
6. Плотікін Я.Д., Пащенко І.Н. Виробничий менеджмент [Текст]. – Львів, 1999. – 256 с.

Марусей Тетяна

к.е.н., доцент

Нісходовська Олена

асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

РОЗВИТОК ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

У цей час географічні інформаційні системи (ГІС) є найбільш ефективним інструментом пізнання географічного середовища, що постійно змінюється. Вони знаходять застосування в самих різних областях людської діяльності – там, де йде робота з даними, що мають географічну прив'язку, де потрібно показати або оцінити взаємне розташування об'єктів на місцевості, де вирішення питання вимагає обліку географічного розподілу одного або декількох факторів. Ці системи призначені для створення цифрових карт, що демонструють розподіл певних властивостей навколишнього середовища й об'єктів на місцевості, для виявлення закономірностей і взаємин об'єктів у навколишньому світі, а також для дослідження змін, що відбулися на досліджуваній території за певний період часу.

Геоінформаційна система (ГІС) – сучасна комп'ютерна технологія, що дозволяє поєднати модельне зображення території (електронне відображення карт, схем, аерозображень земної поверхні) з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо). Інтелектуальна ГІС–система управління просторовими даними та асоційованих з ними атрибутів; це комп'ютерна система, що забезпечує можливість використання, збереження, редагування, відображення та аналізу географічних даних.

Будь-яке рішення формується на інформаційній основі і для його прийняття

слід врахувати максимальну кількість інформаційних ресурсів. "Краща інформованість дозволяє прийняти краще рішення".

З точки зору призначення географічна інформаційна система (ГІС) або геоінформаційна система – це інформаційна система, яка забезпечує збирання, зберігання, обробку, доступ, відображення та поширення просторово-орієнтованих даних (просторових даних).

В Україні геоінформаційні технології отримали розвиток в середині 90-х років [18] з розробкою і впровадженням ГІС-проектів у галузі управління земельними ресурсами, моніторингу екологічного стану середовища, управління територією, геології, водних ресурсів, МНС й інших.

Нині спостерігається досить масштабне впровадження і використання ГІС для широкого діапазону досліджень, управління та планування. В Україні ГІС-технології широко застосовують і розвивають Національне космічне агентство, Український центр менеджменту землі і ресурсів при Раді Національної безпеки та оборони України, Укргеодезкартографія в складі Мінекоресурсів, Міжвідомчий центр електронної картографії та ін. Державними організаціями розроблено низку векторних тематичних карт масштабів 1:200000 (для всієї території України) та 1:50000 (для окремих територій), що є основою для інтеграції ГІС у системи екологічного управління. Проблема впровадження ГІС в Україні не є технічною, хоча і потребують розвитку; вона полягає в здатності організацій максимізувати потенціал ГІС через управління та планування. Швидко і безпроблемне впровадження ГІС-технологій гальмується внаслідок необхідності суттєвих законодавчих, організаційних, кадрових та операційних змін.

Сьогодні нема стандартизованої інтелектуальної ГІС, яка б враховувала всі потреби користувача. Це зумовлено тим, що досі не розроблена єдина система протоколів та форматів обміну даними між ГІС. Інформація, що накопичується, дуже часто не може бути порівняною, є різномірною та розмежованою; в деяких регіонах використовуються несертифіковані програмні засоби, багато інформації дублюється. Існує ряд компаній (Yahoo, Microsoft, Google), які розробляють власні системи для розв'язання найпоширеніших задач: пошук місцевості, пошук будівлі, обчислення та відображення шляху між двома точками на карті, надання фотографічної та історичної довідки про обрану місцевість та ін. [4]. Об'єктами дослідження цих компаній є США та Великобританія.

В Україні існує низка виробників ГІС, всі вітчизняні системи ґрунтуються на існуючих, переважно на Arc View або Map Info. Об'єктами дослідження цих систем є міста з великою площею та кількістю населення (Київ, Дніпропетровськ, Одеса, Львів), проте немає ГІС, яка б охоплювала всю країну. Така система повинна ґрунтуватися на принципах, методах та засобах штучного інтелекту, які застосовуються в галузі геоінформатики.

Одна з основних функцій ГІС – це створення і використання комп'ютерних (електронних карт, атласів та інших картографічних продуктів). Важливо, що в рамках ГІС досліджується не тільки географічна інформація, а й всі процеси та явища на земній поверхні, економіці та суспільстві.

Література

1. Геоинформатика. Толковый словарь основных терминов [Текст] / под ред.

Королев Ю. К. – М. : ГИС-Ассоциация, 1999. – 204 с.

2. Мкртчян О.С. Геоінформаційне моделювання в конструктивній географії [Текст] / О.С.Мкртчян; Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 119 с.

3. Морозов В.В. ГИС в управлінні водними і земельними ресурсами [Текст]: Навч. посіб. / В.В. Морозов; Херсонський державний університет. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – 91 с.

4. Рудько Г.І Геоінформаційні технології в надрокористуванні (на прикладі ГИС К – MINE) [Текст] / Г.І Рудько, М.В., Назаренко ред. – К.: Академпрес, 2011. – 336 с.

Махоніна Ірина

аспірант

Науковий керівник: к.е.н., доцент Пасько О.В.

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

ОПЛАТНІСТЬ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЕМФІТЕВЗИСОМ

Згідно з Цивільним кодексом України главою 33 ст. 409 передбачено, що власник земельної ділянки має право на отримання відповідної платні за користування нею. Так частиною 2 ст. 409 даної глави визначено, що оплатність емфітевзису не є обов'язковою, а тому хазяїн сільськогосподарської ділянки може й взагалі відмовитися від внесення плати землекористувачем. Все залежить від зацікавленості інтересів власника щодо цільового використання, підвищення родючості землі, покращення властивостей ґрунту, тощо. Таким чином згідно договору емфітевзису таке право може надаватися як оплатно, так і безоплатно. Проте частиною 2 ст. 410 ЦКУ чітко встановлено обов'язок землекористувача щодо сплати землевласнику обумовленої винагороди за користування землею [1].

Це свідчить про те, що якщо власник забажає отримати платню, надану йому на праві емфітевзису, землекористувач не в праві відмовити йому. На сьогодні жодним нормативним документом чітко не встановлений ні мінімальний, ні максимальний розмір оплати за користування ділянкою для сільськогосподарських потреб. Порядок внесення та строки її виплати також регулюються договором емфітевзису, в якому за угодою сторін варто вказати бажану форму плати (грошову, натуральну чи змішану) та періодичність. Це може бути одноразовий платіж за весь період користування ділянкою або періодичні платежі чи навіть надані певні послуги.

Розглядаючи умови емфітевзису варто звернути увагу на питання щодо плати за землю. Згідно з Податковим кодексом України (ст.14 пп. 14.1.147) вона є канонічним платежем у складі податку на майно(земельний податок та орендна плата). Відповідно до цього законодавчого документу земельний податок є обов'язковим платежем, суб'єктами якого виступають землевласники, власники земельних часток (паїв), а також постійні користувачі земельною ділянкою [2]. Що

стосується орендної плати, її платниками є орендарі земельної ділянки державної та комунальної форм власності. Розглянемо більш детально хто сплачує плату за землю сільськогосподарського призначення та інші платежі, визначені законом. Слід розуміти, що орендна плата та емфітевзис хоч і тотожні, але дещо різні поняття, тому варто розрізнити орендну та емфітевтичну плату. Варто звернути увагу на те, що емфітевт не виступає власником, не є постійним землекористувачем та не являється орендарем земельної ділянки.

Саме тому землекористувач, який користується ділянкою на праві емфітевзису, не може і не змушений сплачувати земельний податок до бюджету замість землевласника, навіть якщо такий пункт встановлений договором емфітевзису (якщо об'єктом виступають землі державної чи комунальної форм власності). Даний обов'язок лежить на власнику цієї земельної ділянки. Тому перед землекористувачем стоїть зобов'язання сплачувати лише винагороду за користування земельною ділянкою для сільськогосподарського призначення. Вона вноситься не до державного бюджету, а безпосередньо власнику. Інших платежів для емфітевта законом не передбачено.

Література

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 14.10.2016.).

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html (дата звернення 14.10.2016.).

Мельничук Дарья
студентка

Паршутич Ольга
к.э.н., доцент

Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Ядром в формировании человеческого капитала служит накопление знаний и приобретение навыков. Отсюда следует, что система образования играет одну из главных ролей в улучшении качества человеческого потенциала. Поэтому формирование качественных знаний и умений приобретает статус приоритетного направления в развитии национальной экономики [1].

Чем выше квалификация специалиста, чем лучше его образование, тем большим багажом знаний и умений он обладает и тем более сложные поручения он способен выполнять.

При характеристике отечественной структуры образования целесообразным будет указать долю лиц, имеющих высшее образование. Итак, среди лиц в возрасте от

25 до 64 лет их доля составляет 23,82% (среди женщин – 25%, среди мужчин – 21,33%) от численности всего населения. 79% выпускников школ поступают в средне-специальные либо высшие учебные заведения. Если рассматривать количество профессионально-технических учреждений образования, то в 2016 году оно незначительно уменьшилось (на 6 единиц). В 2015 году 34 тыс. чел. приобрели квалификацию рабочих и служащих (это на 8 % меньше, чем в предыдущем году), из них трудоустроено 24 тыс. чел., т. е. 83% от общего количества выпускников.

В 2015 г. функционировало 231 учреждение среднего специального образования, в которых обучались 129 000 чел. (на 7% меньше по сравнению с предыдущим годом). Общее количество выпускников средне-специальных учебных заведений также сократилось (на 13%) и составило 41 тыс. чел. Из них трудоустроены около 18 тыс. чел. (90% из числа получивших направления). На территории Республики Беларусь к началу 2015/2016 учебного года насчитывалось 54 высших учреждений образования, в которых получали образование 363 000 студентов. Из них 38% - бюджетники. В 2015 г. количество студентов по сравнению с предыдущим годом уменьшилось на 5 000 человек.

Традиционно наиболее популярными специальностями стали специальности экономической и юридической направленности (35%), а также технического и строительного профиля (23%). Профессии педагога избрало 9% студентов, работников сельского хозяйства – 9%, социальных работников – 7%, работников гуманитарного профиля – 7%. В 2015 году дипломы о получении высшего образования получили 81 тыс. выпускников. Из них экономистами и юристами стали 43% молодых специалистов, инженерами, архитекторами и строителями – 22%, педагогами 11%, сельскохозяйственными работниками – 7%, врачами и социальными работниками – 5%. Из них 99% трудоустроены [3].

Несмотря на всё это, Беларусь не занимает высоких мест в международных рейтингах по качеству образования. К примеру, по данным рейтинга качества высшего образования The Times (2016) ни один ВУЗ Беларуси не вошел в топ-200 лучших.

Проанализируем также удельный вес расходов, приходящихся на сферу образования. В 2013-2015 гг. он составлял не более 5,5% в ВВП страны, что соответствует уровню среднеразвитых стран. Затраты, связанные с дошкольным и средним образованием, составляют 2/3 общего объёма затрат на сферу образования, а связанные со средне-специальным и высшим – 1/6. На мой взгляд, этого недостаточно для страны, стремящейся к инновационной модернизации и эффективному применению человеческого капитала.

Вышеизложенное говорит только о том, что качество образования скорее падает, так как с каждым годом увеличивается количество желающих получить высшее образование. Спрос рождает предложение, поэтому открываются всё новые высшие коммерческие заведения, которые зачастую не отвечают соответствующим требованиям. Одна из важнейших проблем связана с увеличивающимся числом частных высших учебных заведений, качество образования в которых оставляет желать лучшего.

Можно сделать вывод, что конкурентоспособность нашей страны напрямую зависит от качества образования. Причины отставания Беларуси от ведущих мировых держав следующие: низкий уровень оплаты труда преподавателей; большой спрос на

высшее образование; коррупция; недостаточное финансирование со стороны государства; высокая стоимость обучения; возрастающее количество студентов с синдромом «золотой молодёжи», не желающих учиться, получать качественное образование; потеря популярности важных для научно-технического прогресса специальностей из-за невозможности трудоустройства, малооплачиваемости выбранной профессии; потеря стимула получать хорошее образование вследствие последующего устройства большинства студентов на рабочие места по знакомству; невозможность найти высокооплачиваемую, экономически важную работу талантливым студентам из-за отсутствия связей [2, с. 77-79].

Литература

1. Аширова Г. Т. Современные проблемы оценки человеческого капитала [Текст] / Г.Т. Аширова // Вопросы статистики. - 2003. - № 3 - с. 34 – 40.
2. Маратканова, Э.М. Анализ критериев эффективности использования человеческого капитала [Текст] / Э.М. Маратканова, Д.В. Улесов // Экономические науки. -2013. - №12. - С. 77-79.
3. Медведева, И.В. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь: статистический сборник [Текст] / И.В. Медведева [и д.р.] –Белстат: Минск, 2015. – 138с.

Мірошніченко Юрій

к.т.н, доцент

Лещенко Катерина

слухач магістратури

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

м. Харків

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Ресторанний ринок в Україні розвивається стрімкими темпами і все ще залишається дуже далеким від насичення. Прибутковість ресторанного бізнесу є однією з найвищих в економіці, але, незважаючи на райдужні перспективи всього ринку в цілому, багато закладів закриваються, так і не зумівши отримати прибутку. Вісім з десяти нововиявлених підприємств не можуть продовжувати свою діяльність вже після першого року роботи.

Проблеми стійкості та розвитку ресторану являються актуальними для українського бізнесу. Найчастіше вони вирішуються революційними методами реорганізації, злиття та поглинання більш розвинутими підприємствами ресторанного бізнесу та реструктуризацією.

Негнучка організаційна структура, згідно до якої співробітник ресторану, що займає ту чи іншу посаду, буде виконувати свою роботу так як і його попередник, неприйнятна для бізнес-організації. Однак і постійне створення нових бізнес-процесів «з нуля» неприйнятне в організаціях. Повинна бути золота середина, коли початок

перетворень йде від наявних бізнес-процесів, які можуть перетворитися при зміні зовнішніх факторів впливу.

На сьогодні існує ряд моделей (7С Мак-Кінзі, модель Левіта, модель менеджменту в якості Демінга та ін.), але всі вони зводяться до наступних факторів успіху:

- 1) орієнтація на активні дії;
- 2) близькість до споживача;
- 3) автономність та підприємливість;
- 4) люди як фактор продуктивності;
- 5) локальне управління та орієнтація на цінності;
- 6) проста форма та невелика чисельність персоналу;
- 7) поєднання гнучкості і жорстокості;
- 8) енергія інновацій.

Зрозуміло, що всі фактори не автономні, вони системні, тобто кожен фактор залежить від синергії інших. Відсутність хоча б одно з них дає різке зниження ефективності роботи ресторану в цілому. Але якщо уважно вдивитися в них, ми побачимо обов'язкове їх втілення в системі менеджменту, побудованої на процесному підході, який визначає постійний процес вдосконалення бізнес-процесів, що визначається поняттям покрокової зміни по вже створеній цілі деяких систем процесів та процедур. Причому це робиться співробітниками, які працюють на всіх рівнях і у всіх підрозділах.

Процесний підхід до управління пронизує організаційну структуру по горизонталі і вертикалі наскрізними процесами, пов'язаними передачею результатів від одного співробітника до іншого, супроводжуючи цей процес реорганізації не організаційної структури, а інформаційної системи. Це в значній мірі знижує затримки при досягненні мети - отримання прибутку. Перетворити інформаційну систему набагато легше, ніж реорганізувати організацію управління компанією (вартість перетворень менша, час на зміну також менший, менше і психологічне навантаження на персонал). Мотивація, стимулювання персоналу будується сьогодні не тільки високою оплатою праці, а й на впевненості в успіху фірми, стабільності, відсутності стресів, повазі і любові до праці.

Таким чином, процесний підхід - ефективний підхід до посилення людського фактору в розвитку підприємств ресторанного, який є найважливішим в підвищенні продуктивності праці та якості результатів праці.

Література

1. Карделл С. Стратегическое сотрудничество: креативный бизнес-курс [Текст] / пер. с англ. К. Ткаченко. – М., 2005.
2. Никаноров С.П. Совершенствование, создание и развитие организаций на основе теории систем [Текст] / С.П.Никаноров. – М., 1977.

Наливайко Наталія
к.е.н., старший викладач
Національного лісотехнічного університету України
м. Львів

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із основних завдань, котрі постали перед економікою України, є необхідність опрацювання концепції впровадження та розвитку екологічно чистого виробництва, екологізації всієї економічної системи держави у принципово нових умовах функціонування економіки та розширення й поглиблення на цій основі міжнародного економічного та екологічного співробітництва, поліпшення добробуту й якості життя. Не викликає жодного сумніву, що пошук шляхів подолання еколого-економічних суперечностей ринкової економіки є однією з ключових проблем, від вирішення якої, без перебільшення, залежить виживання та сталий розвиток суспільства.

Поняття *«екологізація виробництва»* на сьогодні серед науковців не знайшло однозначного тлумачення. Так, наприклад, у роботі Беляєва Ю.К. під *«екологізацією виробництва»* розуміється сукупність усіх видів господарської діяльності, що забезпечують зниження негативного впливу виробництва та запобігають порушенню екологічної рівноваги в природному середовищі [1]. Науковці Реймерс Н.Ф. та Яблоков А.В. ототожнюють поняття екологізації виробництва та технологій. Вони стверджують: *«екологізація технологій (виробництва) – це система заходів, спрямованих на запобігання негативному впливу виробничих процесів на природне середовище, що здійснюються за рахунок маловідхідних технологій»* [4].

За Дедю І.І. *«екологізація технологій»* – це розробка та впровадження у виробництво, комунальне господарство й побут людей таких технологій, які б при максимальному одержанні високоякісної продукції забезпечували збереження екологічної рівноваги в природі, кругообіг речовин і енергії, не допускаючи забруднення навколишнього середовища [2].

На нашу думку, протиріччя взаємодії суспільства та природи можуть бути вирішені шляхом екологізації виробництва. Одним із напрямків вирішення цих протиріч є кардинальне перетворення існуючих технологій виробництва шляхом їх екологізації.

На думку Мішеніна Є.В., екологізація виробництва повинна включати такі основні етапи: раціоналізацію природокористування на інтенсивній основі шляхом узгодження економічних, організаційно-технологічних й екологічних інтересів господарюючих суб'єктів; розв'язання існуючих і виникаючих протиріч з позиції стратегічних потреб майбутніх поколінь; максимально можливого забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення й природних (лісових) екосистем; суттєве зниження впливу дестабілізуючих факторів на стан навколишнього середовища шляхом технологічної перебудови виробництва та споживання товарів і послуг; створення високоефективного господарського (економічного) механізму природокористування для оптимального вирішення проблем екологічного стійкого соціально-економічного розвитку в майбутньому [3, с. 12].

Оскільки, запаси лісових ресурсів України, що служать сировинною базою для деревообробних підприємств, з року в рік вичерпуються, а для їх відновлення необхідні час та значні інвестиції, тому, на нашу думку, екологізація виробництва є своєчасною та необхідною для підприємств даної галузі. У зв'язку з цим виникає необхідність, з одного боку, удосконалення організації виробництва деревообробних підприємств з метою економного та раціонального використання деревинної сировини, з другого боку – усунення негативного впливу їх діяльності на навколишнє природне середовище.

При цьому, на рівні діяльності деревообробних підприємств, з метою забезпечення їх конкурентоспроможності, екологізація виробництва, на нашу думку, повинна передбачати:

– екологізацію продукції (розроблення таких її видів, при виготовленні та використанні яких наноситься мінімальна шкода навколишньому середовищу, в тому числі випуск продукції з відходів виробництва);

– екологізацію технології виробництва (розроблення безвідходних і маловідходних технологій);

– екологізацію обладнання та устаткування (використання сучасного ресурсо- й енергоощадного обладнання та ефективного очисного устаткування).

Саме реалізація цих позицій дозволить галузевим підприємствам успішно конкурувати як на вітчизняному, так і закордонному ринках. Впровадження у повному обсязі екологізації діяльності на деревообробних підприємствах, на нашу думку, можливе за рахунок проведення активної інвестиційної та інноваційної політики в Україні.

Реалізація цих напрямків екологізації виробництва дозволить галузевим підприємствам: оощадливіше використовувати сировину на основі застосування сучасного обладнання; зменшити кількість відходів за рахунок використання маловідходних і безвідходних технологій; зменшити кількість викидів у атмосферне повітря та стічні води за рахунок застосування сучасних очисних споруд.

Література

1. Беляев Ю.К. Об экологизации социалистического производства [Текст] / Ю.К. Беляев // Тезисы докл. первой всесоюз. конф. «Проблемы социальной экологии». – Львов. – 1986. – Ч. 2. – С. 138–139.

2. Дедю И.И. Экологический энциклопедический словарь [Текст] / И.И. Дедю. – Кишинева: Гл. ред. Молд. сов. энцикл., 1990. – 406 с.

3. Мишенин Е.В. Эколого-экономические проблемы природопользования в лесном комплексе [Текст] / [за ред. д.е.н., акад. УЭАН Я.В. Коваля] / Е.В. Мишенин. – Сумы: ИПП «Мрия-1» ЛТД, 1998. – 272 с.

4. Реймерс Н.Ф. Словарь терминов и понятий, связанных с охраной живой природы [Текст] / Н.Ф. Реймерс, А.В. Яблоков. – М.: Наука, 1982. – 144 с.

Недашковская Нина

к.э.н., доцент

Куликова Татьяна

ассистент

Бобруйский филиал УО «Белорусский
государственный экономический университет»
г. Бобруйск, Республика Беларусь

ВНЕШНЕТОРГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Развитие сбалансированного рынка сельскохозяйственного сырья и продовольствия Беларуси зависит не только от внутреннего состояния экономики страны и ее природного потенциала, но и от возможности участия в международном разделении труда и капитала, эффективности использования инновационного механизма. Участие Беларуси в региональных и международных интеграционных процессах обусловлено также возрастающей глобализацией экономик. Основной целью экономической интеграции является расширение сферы свободной торговли и свободного перетекания капитала и трудовых ресурсов, а не возникновение закрытых торговых союзов.

Взаимосвязь государств имеет двойственные последствия. С одной стороны, вовлеченность в международный обмен позволяет использовать преимущества международного разделения труда и добиваться уменьшения затрат на достижение этого эффекта. С другой - высокий уровень взаимозависимости делает страну уязвимой к циклическим колебаниям конъюнктуры международных рынков, включая инфляцию, скачки валютных курсов. Эти последствия испытывают даже экономически развитые страны. Что же касается наименее развитых стран, то типичная для них монополярная направленность экспорта сопровождается серьезными отрицательными последствиями. Однако изолированность от мировой интеграции приведет к отставанию от мирового технического прогресса. Поэтому практически все страны мира стремятся включиться в мировую торговлю, стать неотъемлемыми элементами мирового хозяйства.

Развитие национальных продуктовых рынков в контексте развития региональной и международной интеграции необходимо рассматривать в соответствии с концепцией устойчивости сельского хозяйства.

Идеи сближения, тесного экономического взаимодействия стали главными составляющими интеграционных процессов стран Содружества Независимых Государств (СНГ). Объемы внешней торговли Республики Беларусь приведены в таблице 1.

Наиболее эффективными видами экспортируемой сельскохозяйственной продукции и продовольствия за последние годы (2010-2015 гг.) в Беларуси являются молочная продукция, яйца, сахар, картофель и мясная продукция.

Следует учитывать, что импорт, в основном, обусловлен необходимостью ввоза продукции, которая в стране не производится или производится в недостаточных для обеспечения продовольственной безопасности объемах, – это рыба, фрукты и ягоды, овощи, бахчевые.

Таблица 1

Объемы внешней торговли сельскохозяйственной продукцией и продуктами питания в Республике Беларусь, млн долларов США

Показатели	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Экспорт с-х продукции и продуктов питания - всего	3387,8	4123,4	5083,6	5782,6	5606,4	4453,0
в том числе в страны СНГ	3079,6	3696,0	4390,0	5121,2	5097,1	3990,3
в том числе в Российскую Федерацию	2713,3	3287,8	4012,8	4699,4	4734,5	3747,6
Импорт с-х продукции и продуктов питания - всего	2918,2	3314,7	3690,6	4189,1	4849,0	4448,4
в том числе из стран СНГ	1251,7	1192,3	1554,0	1765,1	1985,9	1552,9
в том числе из Российской Федерации	706,6	651,6	972,4	1114,0	1251,4	948,2
Удельный вес объемов экспорта с.-х. продукции и продуктов питания в общем объеме экспорта, %	13,4	10,0	11,0	15,5	15,5	16,7
Удельный вес объемов импорта с.-х. продукции и продуктов питания в общем объеме экспорта, %	8,4	7,2	8,0	9,7	12,0	14,7

Примечание – Источник [1]

Исходными критериями формирования и функционирования рынка продовольствия являются степень сбалансированности спроса и предложения, а также уровень продовольственной безопасности, отражающий влияние комплекса внутренних (экономические, социальные, научно-технического прогресса) и внешних факторов (либерализация внешней торговли, межстрановая интеграции и др.).

Опыт развития мировой экономики и подтверждаемые практикой процессы взаимоотношений между странами-участницами СНГ свидетельствуют, что создание единого экономического пространства является объективной необходимостью, которая рано или поздно появляется перед каждой группой государств, имеющих общие экономические интересы. Очевидно, что без эффективного взаимодействия между бывшими союзными республиками невозможно преодолеть нарастание негативных тенденций во внутреннем хозяйстве и стабилизировать экономическую ситуацию в каждой стране.

Для Беларуси развитие интеграционных процессов связано с необходимостью разработки экономического механизма регулирования внешнеторговой деятельности в сфере АПК в соответствии с международными правилами и уровнем развития национальной экономики.

Присоединение Беларуси к Всемирной торговой организации (ВТО), также, как и участие в региональных торгово-экономических соглашениях, является важнейшим этапом интеграции в мировую экономику. Это позволит наладить долговременные и стабильные торговые отношения с другими странами, отстаивать и защищать экономические интересы Беларуси исходя из общепринятых в мировой практике правовых норм, а также участвовать в выработке мировой внешнеторговой политики[2].

Литература

1. Статистический ежегодник [Текст] / Национальный статистический комитет

Республики Беларусь — Минск, 2016. — 230с.

2. Формирование рынков сельскохозяйственной продукции. Методологические основы. Монография [Текст] / Под редакцией З.М. Ильиной. — Минск: Институт экономики НАН Беларуси, 2006. — 396 с.

Нефедов Юрий

к.э.н., доцент

Староверова Ольга

д.юрид.н., к.э.н., доцент, профессор кафедры

Уринцов Аркадий

д.э.н., профессор, заведующий кафедрой

РЭУ им. Г.В.Плеханова

г. Москва, Россия

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМ ПОДДЕРЖКИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕШЕНИЙ

Эволюция науки о поддержке формирования решений сейчас находится на той стадии, когда следует осмыслить свершившееся и выяснить возможные пути ее развития в будущем. На наш взгляд смены парадигмы не произошло, хоть и налицо изменения на столько весомые, что уже можно говорить если не о новой парадигме, то по крайней мере о существенном ее изменении.

Доминантой, на наш взгляд, уже устаревших взглядов, однако и по сей день господствующих в практике создания систем поддержки решения, служит следующая парадигмальная цепь: цель – средства – результаты [2, 5]. Длительное время в качестве основного подхода в их реализации господствовал подход Decision Support System (DSS). Инструментарий, предоставляемый лицу, принимающему решение (ЛПР), как правило включает обеспечивающие информационные технологии (ИТ), которые можно разделить на технологии констатирующего, моделирующего и советующего типа.

Трансформация парадигмы происходит, на наш взгляд потому, что большинство управленческих задач чаще всего исключает строгую формализацию (то есть не структурированы), поскольку в их постановках изначально содержится большая доля неопределенности. В след за авторами [4, 5], мы выделяем три класса неопределенностей:

- связанные с неполным пониманием проблемы;
- связанные с невозможностью точной оценки реакции внешней среды на принятое и исполненное решение;
- связанных с неполным или неточным пониманием целей ЛПР.

Уменьшать имеющуюся неопределенность ЛПР может как совместно с информационной системой так и без нее. Устаревшая парадигма предполагала, что ЛПР самостоятельно устраняет неопределенность и уже дальше использует СППР [1].

Но возникающая парадигма предполагает совместное с системой устранение

неопределенности. Для этого у систем поддержки формирования и использования решений возникают дополнительные функции.

Первую отсутствующую функцию мы назовем функцией прямой трансформации цели, стоящей перед лицом принимающим решение в средства их достижения. Это принципиально новая функция, реализация которой зависит от двух факторов:

- умение лицом принимающим решение с помощью специальных коэффициентов выразить предпочтение в направлениях достижения поставленной перед ним главной цели, что позволит включить специальный аппарат трансформации целей в средства;
- наличие математического аппарата, ориентированного на динамическую переориентацию в направлениях в достижении целей в зависимости от наличия ресурсов.

Вторая функция связана с синтезом знаний, доступных в системах поддержки формирования и использования решений и лицом принимающим решение. Совместное человеко-машинное обучение имеет на сегодняшний день целый ряд средств, например, интеллектуальный анализ данных.

Цели управления первичны, а цели обучения вторичны. Однако, обратная связь, возникающая при обучении, связанном с постановкой целей и задач, дает ЛПР средства борьбы с неопределенностью. Далее дерево целей управления предприятием, его ресурсы и ограничения отражается на стратегии управления процессом обучения. Появляется новый парадигмальный ряд: цель – обучение – средства – результат.

Термин «обучение» несет в себе смысловую нагрузку не только в традиционном контексте (то есть как основание нового знания, умения и навыков), но и более широкое понимание: подсказки, консультации, комментарии, примеры, аналогии, прецеденты и др. Конечно, ключевую роль играет моделирование как возможность «проигрывания» различных сценариев. Возможности и перспективы именно этой формы обучения для топ-менеджеров еще 40 лет назад А. де Гиус.

Таким образом, дальнейшее развитие систем поддержки формирования и использования решений мы видим в развитии технологий, создающих оптимальный для человека интерфейс, связанный с главными задачами познания: объяснительной и предсказательной.

Литература

1. Бекетова Н.Е., Днепровская Н.В., Кемпель Г.Н., Козлов А.Н., Комлева Н.В., Корецкая И.А., Кормягина Н.Н., Лебедев Е.В., Макарова М.В., Максимова В.Ф., Павлековская И.В., Приходько О.В., Пузаков А.В., Селетков С.Н., Смирнова И.В., Тихомиров В.П., Тихомирова Н.В., Уринцов А.И., Широкова Е.О., Яснов К.А. и др. Россия на пути к smart-обществу [Текст]. – М., 2012.

2. Дик В.В., Староверова О.В., Уринцов А.И. Некоторые вопросы компьютерной организации поддержки формирования и принятия решений [Текст] / Материалы конференции «III Международная научно-практическая конференция «Ценности и интересы современного общества». Часть 3: «Современные парадигмы информационных технологий в развитии общества». - М., 2015. С.56-63.

3. Афанасьев М.А., Староверова О.В., Уринцов А.И. Онтология взглядов на

этапы развития информационных технологий, применяемых в системах поддержки принятия решений" [Текст] / В сборнике материалов Международной научно-практической конференции «Стратегия сбалансированного использования экономического, технологического и ресурсного потенциала страны».- Каменец-Подольский. 2016.

4. Уринцов А.И., Староверова О.В., Павлековская И.В. Анализ методов и инструментария оперативной адаптации субъекта экономики [Текст]. – М., Вестник Московского университета МВД России. 2015. №5. С.157-162.

5. Дик В.В., Шайтура С.В., Уринцов А.И. Опыт международного сотрудничества в области стандартизации и сертификации учебного контента [Текст] / Славянский форум. – 2015. – №5(8). – С.60-67.

Новодворська Вікторія

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

НЕРУХОМЕ МАЙНО ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сучасному етапі розвитку аграрної економіки України значне місце посідає такий специфічний вид необоротних активів сільськогосподарського підприємства як нерухомість, яка представляє собою земельні ділянки та майно (споруди, будівлі) які розташовані на цій же земельній ділянці та є особливим об'єктом обліку. Особливої актуальності набуває проблема обліку земельних ресурсів в умовах формування та становлення ринку землі, оскільки учасники цього ринку мають потребу у достовірній інформації про стан, якість, оцінку земельних ресурсів та ефективність їх використання у господарській діяльності.

Останні публікації з цього напрямку вказують на те, що дане питання набуває особливої актуальності, оскільки донедавна нерухомість розглядалася у складі основних засобів, а не як об'єкт нерухомого майна. Дослідженню даної проблематики присвячено чимало наукових праць. Значний внесок у дослідження теоретико-методологічних особливостей облікового забезпечення земельних відносин внесли вчені-економісти М.Я.Дем'яненко, К.П.Дудка, Г.Г.Кірейцев, В.М.Жук, Л.К.Сук, В.В. Сопко, Я.П. Іщенко та інші науковці. Проте, цілий ряд проблем облікового відображення земельних ресурсів мають чисто теоретичне трактування та не відповідають практичному застосуванню.

Метою даного дослідження є визначення особливостей землі як специфічної економічної категорії та об'єкта бухгалтерського обліку, удосконалення діючої методики облікового відображення земельних ділянок.

Земельні ділянки є досить специфічним об'єктом бухгалтерського обліку, яким притаманні ознаки, які вирізняють їх від інших основних засобів, а саме: на їх вартість не нараховують знос, що в кінцевому випадку може призводити до

отримання економічної вигоди. Натомість, система обліку земельних ресурсів в даний час не є достатньо урегульованою, оскільки має ряд суттєвих недоліків пов'язаних із відсутністю форм первинних документів для відображення земельних ділянок в обліковій системі, незначною кількістю операцій з земельними угіддями сільськогосподарського призначення та інші.

В бухгалтерському обліку земля визнається об'єктом основних засобів, і відповідно, активом. Загально визнано, що активи - це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [3]. Тобто, для того щоб відповідати вимогам визнання активом, об'єкт повинен бути контрольованим господарюючим суб'єктом і призводити до отримання економічних вигод у майбутньому. Здійснення контролю над активом є критерієм його визнання та засвідчує право підприємства на використання даного об'єкта для забезпечення своїх нагальних потреб. Даний критерій визнання щодо земельних ділянок безпосередньо пов'язаний з правами на землю, оскільки існує право власності на землю та право користування землею [1].

Науково доведено, що об'єктом основних засобів є «земельна ділянка». Для відображення земельних ділянок в системі рахунків бухгалтерського обліку, підприємство повинно керуватися діючими нормами П(С)БО 7 «Основні засоби», згідно з якими земельні ділянки враховуються у складі основних засобів підприємства та обліковуються на субрахунку 101 «Земельні ділянки» [4]. Для потреб управління земельними ділянками та з врахуванням їх правового статусу, доцільно їх розмежувати на три групи за об'єктами обліку: 1) правовий статус підприємства; 2) об'єкт бухгалтерського обліку; 3) рахунок бухгалтерського обліку.

При побудові системи обліку земельних ділянок слід враховувати наступні особливості, притаманні тільки для даного об'єкту обліку: об'єктом обліку є не сама земля, а окремі земельні ділянки; земельні ділянки для потреб бухгалтерського обліку класифікуються як один із видів основних засобів; у відповідності до П(С)БО 7 «Основні засоби» на вартість земельних ділянок амортизація не нараховується; земля, як об'єкт основних засобів не підлягає ліквідації; первісна вартість земельної ділянки може бути збільшена тільки у разі її дооцінки; капітальні витрати, пов'язані із поліпшенням земель не відносяться на збільшення первісної вартості об'єкта, а визначаються як окремий об'єкт основних засобів на субрахунку 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель» та є об'єктом амортизації [2].

Загалом, для удосконалення обліку земельних ресурсів сільськогосподарського призначення доцільно сформулювати якісне правове забезпечення, яке полягає у розробці та запровадженні окремого галузевого стандарту, що рекомендовано провідними дослідниками та має нагальну потребу у його реалізації.

Література

1. Іщенко Я.П., Іщенко М.Ю. Нормативно-правове забезпечення обліку земель сільськогосподарського призначення [Текст] / Я.П. Іщенко, М.Ю. Іщенко // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 10 (37). Ч 3. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. – Луцьк, 2013. – С. 269-274.
2. Обліково-оціночні аспекти включення землі до економічного обороту: Колективна монографія [Текст] / [В.М. Жук, Ю.С. Бездушна, Б.В. Мельничук,

В.М. Метелиця, А.І. Коріненко]. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки». – 2013. – 234 с.

3. Облікова політика підприємства: [Текст] Навчальний посібник / За ред. Лузана Ю.Я., Гаврилюка В.М. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2009. – 328 с.

4. П(С)БО 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України №92 від 27.04.2000 р.

Олексюк Юлія
студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Старицька О.П.
Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Розвиток ринкових відносин корінним чином змінив економічні умови функціонування для підприємств хлібопекарської галузі. Ці умови характеризуються підвищеною нестабільністю та невизначеністю зовнішнього середовища, посиленням конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринках. У зв'язку з цим для вітчизняних підприємств з виробництва хліба особливо актуальним є проблеми забезпечення їх життєздатності і пошуку джерел підтримки економічної стабільності та подальшого розвитку.

Основне завдання товарної політики полягає у формуванні оптимального товарного асортименту підприємства, розробці напрямів його удосконалення. Асортиментна політика є одним з найважливіших інструментів і складових маркетингу в боротьбі підприємства з конкурентами. В сучасних умовах вибір ефективної асортиментної політики є важливою проблемою, від вирішення якої залежить рівень ефективності господарювання як самих хлібопекарських підприємств, так і забезпечення економічної безпеки країни в цілому.

Теоретичними і методичними питання формування асортиментної політики займалися такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як І. Ансофф, О. Біленький [1], Л. Балабанова [2], Є. Голубков [3], С. Єгорова [4], О. Динисюк [5], Ф. Котлер.

Прийняття рішень щодо асортименту залежить від фінансових можливостей підприємства, вивчення ринкової кон'юнктури, від місцезнаходження підприємства, а також від стану конкуренції та загальної купівельної спроможності споживачів.

Ефективність управління асортиментом і його планування полягають в тому, щоб реалізувати реальні та потенційні можливості. Ефективність управління асортиментом продукції впливає як на маркетингові позиції підприємства в цілому, так і на його фінансове становище.

Таким чином, управління асортиментом хлібопекарських підприємств – це діяльність відповідних служб підприємства з аналізу, контролю та ухвалення управлінських рішень в області маркетингу, збуту і виробництва продукції з метою

адаптації асортименту до потреб покупців.

Основними цілями асортиментної політики хлібопекарських підприємств є :

- збільшення обсягів реалізації за рахунок оптимізації структури асортименту;
- досягнення конкурентної переваги за рахунок більш привабливого асортименту;
- вихід на нові ринки;
- зниження витрат, пов'язаних із структурою асортименту;
- оптимальне завантаження виробничих потужностей;
- підвищення економічної стійкості промислового підприємства шляхом формування раціональної асортиментної політики.

Формування асортиментної програми хлібобулочних виробів здійснюється з урахуванням необхідних ресурсів, рівня техніки і технології її виробництва, можливостей створення нового виробництва в оптимальні терміни, наявності патентів, очікуваної рентабельності виробництва та термінів окупності інвестицій, наявності управлінських кадрів та кваліфікаційного персоналу на всіх ланках виробничого циклу, наявності стійких зв'язків із постачальниками, ступеня ризику, пов'язаного із сезонністю попиту.

Для того, щоб план за асортиментом виконувався і підприємство не втрачало своїх ресурсів й позицій на ринку, а навпаки отримувало додаткові вигоди, асортимент постійно необхідно оновлювати, удосконалювати, або розширювати, виготовляючи товари за новими зразками та якіснішими параметрами, саме виробництво нових товарів є запорукою стабільного і успішного лідерства будь – якого підприємства на ринку.

Ефективність підвищення якості продукції підприємств харчової промисловості проявлятиметься за двома основними напрямками [5, с. 125].

По-перше, при підвищенні якості харчових продуктів вирішується соціальне завдання забезпечення населення високоякісними продуктами харчування.

По-друге, підвищення якості харчових продуктів є важливим чинником економії суспільної праці, резервом підвищення ефективності виробництва, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, і, що є важливим, підвищення конкурентоспроможності продукції. Проблема підвищення якості продукції в хлібопекарській промисловості повинна вирішуватися комплексно – від підвищення вимог до якості сировини і технологічних процесів до зовнішнього вигляду й упаковки готової продукції.

Отже, керівництво підприємств з виробництва хліба має з особливою увагою ставитися до процесу розробки асортиментного портфеля, для того, щоб нейтралізувати негативні фактори, і забезпечити собі довгострокові конкурентні переваги у вигляді нових товарів, які максимально будуть орієнтовані на задоволення потреб і запитів потенційних споживачів.

Література

1. Біленький, О. Ю. Вдосконалення системи управління асортиментом продукції: напрями та результативність [Текст] / О. Ю. Біленький // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2013. – Вип. 1/1. – С. 31–37.
2. Балабанова, Л. В. Маркетинг підприємства: навч. посіб. [Текст] /

- Л. В. Балабанова, В. В. Холод, І. В. Балабанова. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2010. – 599 с.
3. Голубков, Є. П. Основи маркетингу: підручник [Текст] / Є. П. Голубков. – М.: Финпресс, 2006. – 653 с.
4. Єгорова, С. Оцінка методик маркетингового аналізу [Текст] / С. Єгорова // Проблеми теорії і практики управління. – 2006. – № 1. – С. 106-116.
5. Денисюк, О. Г. Особливості асортиментної політики підприємств хлібопекарської галузі України [Текст] / О. Г. Денисюк, О. В. Задерейко // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2012. – № 1(59). – С. 95-99.

Омельяненко Людмила
науковий співробітник
Тернопільська державна сільськогосподарська
дослідна станція ІКСГП НААН
м. Тернопіль

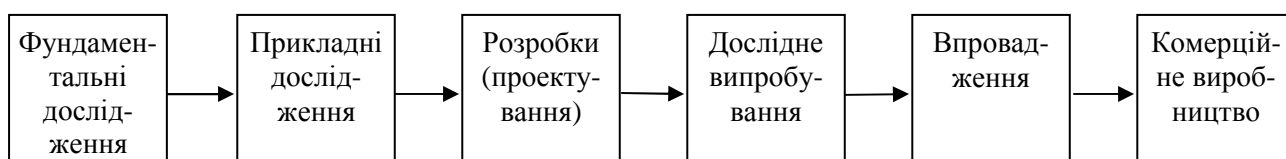
РОЛЬ НАУКИ НА ОСНОВНИХ ЕТАПАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності базується на Конституції України і складається із законів України «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про спеціальну економічну зону "Яворів», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Розвиток ринкової економіки, тобто перехід у новий якісний стан, може здійснюватися лише через освоєння нововведень, тобто інноваційний процес, який є складним за своєю сутністю. Структуру інноваційного процесу визначають відповідно до особливостей нововведення, але характерною є різна тривалість етапів і відповідна завершеність у часі. Це дає змогу виокремити послідовні кроки, з'ясувати їх особливості.

Основні етапи інноваційного процесу можна зобразити у вигляді наступної схеми:

Для ефективного функціонування інноваційного механізму необхідно, щоб усі елементи процесу були взаємопов'язані, взаємозалежні та інтегровані в єдиний процес, коли результат кожного етапу діяльності стає початком наступного.

Основним засобом розвитку науки є наукове дослідження, тобто вивчення за допомогою наукових методів явищ та процесів, аналіз впливу на них різноманітних факторів, а також вивчення взаємодії між явищами з метою отримання переконливо доведених та корисних для науки і практики рішень з максимальним ефектом.

Початком інноваційного процесу слугують фундаментальні дослідження, передумовою яких є виникнення ідеї, тобто усвідомлення необхідності і можливості створення нововведення. Фундаментальні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків. Кінцевим результатом є гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо, які не орієнтовані на безпосереднє практичне використання у сфері економіки. Особливістю фундаментальних досліджень як творчого процесу є неможливість заздалегідь визначити кінцевий результат, витрати часу і коштів на його досягнення, індивідуальний, неповторний характер дослідження.

Згідно з орієнтовними підрахунками ймовірність одержання результату на стадії фундаментальних досліджень дорівнює 5-10%, тоді як на стадії прикладних — 85-95%, а на стадії розробок – 95-97%. Результати фундаментальних досліджень можуть бути використані в різних галузях матеріального виробництва для найрізноманітніших видів нової продукції протягом тривалого часу.

В свою чергу прикладні наукові дослідження базуються на результатах фундаментальних досліджень і спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей у конкретній галузі. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань. На цьому етапі перевіряються інноваційні ідеї на їх життєздатність, технічну, економічну та споживацьку ефективність.

Одержані прикладні результати є основою для науково-технічних розробок і створення (або удосконалення) зразків нової техніки, матеріалів, технології, продуктів.

Науково-технічні (експериментальні) розробки – науково-технічна діяльність, що базується на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, та провадиться з метою доведення таких знань до стадії практичного використання. Результатом науково-технічних (експериментальних) розробок є нові або істотно вдосконалені матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи, об'єкти права інтелектуальної власності, нові або істотно вдосконалені послуги. На цій стадії проводиться остаточна перевірка результатів теоретичних досліджень і розробляється відповідна технічна документація, виготовляються та випробовуються зразки нових виробів. Критерієм, який дає змогу відрізнити наукові дослідження і розробки від супровідних їм видів науково-технічної, виробничої та іншої діяльності, є наявність у них значного елементу

новизни. Метою цього етапу є перетворення прикладних (або теоретичних) досліджень у створення зразків нових виробів, нової техніки, які можуть бути передані після відповідних випробувань у виробництво. Кінцева мета розробки – підготувати матеріал до впровадження.

Характерною особливістю сучасної науки є те, що вона перетворюється в складну, динамічну, рухливу, виробничу силу суспільства. Мета науки – пізнання законів розвитку природи і суспільства та вплив на природу, використовуючи знання для отримання корисних для суспільства результатів. Правильність наукових знань визначається передусім обов'язковою перевіркою на практиці.

Апробують інновацію у відносно невеликих масштабах, намагаючись з'ясувати, наскільки доцільне її застосування в конкретній ситуації. Результати цього етапу є найважливішими, оскільки вони можуть дати широкий простір для впровадження нововведення або переконати в його неможливості чи недоцільності. При цьому виявляються недоліки, які потім усуваються дослідниками. Проведення науково-дослідних робіт не може повністю врахувати усі фактори впливу, що діють в умовах виробництва.

Реалізація результатів дослідження завершується складанням акту випробування за участю представників замовника і дослідника.

Впровадження – це передача виробництву наукової продукції, що забезпечує певний техніко-економічний ефект, в зручній для реалізації формі. На цьому етапі науково-дослідницькі організації приймають участь у впровадженні лише у вигляді консультування, наукового супроводу. Основним завданням на цьому етапі є оцінювання результатів попереднього етапу і прийняття остаточного рішення про застосування інновації в майбутньому. Фінансують впровадження ті організації, які його здійснюють.

Завершується етап отриманням стійкого ефекту від нововведення, після чого воно існує автономно. Впровадження завершених наукових розробок у виробництво є завершальним етапом науково-дослідної роботи.

Важливим є питання визначення економічного ефекту від впровадження у виробництво. Його розрахунок здійснюється за фактичними витратами на науково-дослідні роботи та впровадження з врахуванням фактичних вартісних показників відповідної галузі. Фактична економія буде нижчою від очікуваної (розрахункової).

Важливу роль як складова наукового процесу відіграє експериментальна база науки. Її наявність надає можливість науці здійснювати дослідну перевірку наукових досліджень і розробок, що забезпечує неперервність інноваційного процесу.

Після завершення дослідно-експериментальних робіт починається фаза використання (розповсюдження) інновації. Суть її полягає у широкому освоєнні нововведення на підприємствах галузі.

Науково-технічна діяльність лежить в основі інноваційної діяльності, яка тісно пов'язана з циклом реалізації і розповсюдження інновацій. Специфіка інноваційного процесу така, що з кожним кроком розроблення інновації центр уваги поступово переміщується від сфери досліджень до сфери збуту.

Необхідно зауважити, що шляхи і темпи розповсюдження нововведень на рівні держави безпосередньо залежать від створення державою економічних, організаційно-правових та соціальних умов, через певну фінансово-кредитну, податкову, патентну, амортизаційну та іншу політику, яка стимулює як створення, так

і впровадження, швидке поширення новацій.

За даними Б. Чижевського, завідувача секретаріату Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти у 2015 р. наукоємність ВВП становила 0,62%, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,21%. У 2016 р. бюджетні витрати на наукові дослідження зменшено до рівня 0,18% ВВП, що майже у десять разів нижче від показника, передбаченого Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність». У Європейському співтоваристві частка обсягу витрат на наукові дослідження та розробки постійно зростає – за даними 2014 р., наукоємність ВВП країн ЄС у середньому становила 2,03%.

У національній доповіді «Інноваційна Україна 2020», що підготовлена НАН України, зазначається, що «основна причина невиконання законодавства у сфері науки та інновацій в Україні, складнощі його розроблення та ухвалення пов'язані з тим, що нормативно-правові акти ухвалюються за відсутності інноваційно-спрямованої економічної стратегії України». Саме відсутність дієвої стратегії розвитку економіки України на базі знань призводить до поступової втрати сфери наукових досліджень і розробок, можливості оперативно впроваджувати їх результати в реальний сектор економіки, реагувати на світові науково-технологічні виклики та ефективно використовувати світові розробки у національних інтересах. Починаючи з 2010 р. державні органи почали ухвалювати закони та нормативно-правові акти, якими відкрито гальмувалися не тільки процеси інноваційного спрямування, а і розвиток науки та освіти. Шляхом внесення змін і призупинення чинних норм законів законодавство в інноваційній сфері почало втрачати регулюючу роль держави та стимулюючі чинники розвитку інновацій. Було зупинено реалізацію законів України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про загальнодержавну комплексну програму високих наукомістких технологій», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», стримується реалізація законів України «Про наукові парки», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», скасовано переважну більшість державних цільових науково-технічних програм, у тому числі щодо розвитку інноваційної інфраструктури. Законами про Державний бюджет України та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України гальмується розвиток науки та використання результатів наукових досліджень, підготовка наукових та професійно-технічних кадрів, залучення коштів підприємств для спільної реалізації інноваційних проектів.

Література

1. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс] [Текст]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [Електронний ресурс] [Текст]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
3. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс] [Текст]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
4. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент:

теорія і практика в умовах трансформації економіки [Текст]. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. – 448 с.

5. Інноваційна політика та законодавство в Європейському союзі та Україні: формування, досвід, напрямки наближення. [Текст] Матеріали Міжнародного симпозіуму. – м.Київ. Україна. 2-3 червня 2011 р. – 384 с.

6. Чижевський Б. Національна інноваційна система України: проблеми та перешкоди для розвитку [Текст] / Б.Чижевський, М.Шевченко // Шляхи розвитку української науки. Інформаційно-аналітичний бюллетень. – No 7–8 (128–129) липень–серпень 2016. – С. 125-130.

Павлючок Христина

студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Палка І.М.

Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій

м. Тернопіль

ТОВАРНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Основними першочерговими завданнями сучасних підприємств, діяльність яких спрямована на ефективний, довгостроковий, динамічний розвиток, виступають забезпечення стійких конкурентних переваг, завоювання міцних ринкових позицій, збільшення обсягу реалізованої продукції й чистого прибутку. Дуже важливим елементом діяльності підприємства є маркетингова товарна політика.

На думку класика теорії маркетингу Ф. Котлера, «якщо у виробника немає якісного, орієнтованого на потреби споживача товару, – у нього немає нічого!» [3].

Сучасна схема визначення товару здебільшого передбачає наявність трьох його рівнів:

1. Головна вигода чи послуга – задум товару.

У цьому контексті набула широкого поширення думка відомого американського економіста Т. Левіта про те, що споживачі «купають не свердла діаметром 10 мм, а отвори діаметром 10 мм» [2].

2. Властивості, пакування, марка, якість, стиль та естетика, що відрізняють товар у реальному втіленні.

3. Монтаж обладнання, збут та кредитування, гарантії, післяпродажне обслуговування, з якими пов'язується розуміння «товару з підкріпленням» .

Сьогодні можна виділити такі основні проблеми формування товарної політики як: забезпечення належного рівня якості; формування оптимального товарного асортименту; створення і виробництво нових товарів та послуг; позиціонування товарів; управління життєвим циклом товару; забезпечення якісного сервісу.

Новий товар – це кінцевий результат творчого пошуку, що суттєво поліпшує розв'язання певної проблеми споживача або проблеми, яка раніше не розв'язувалась. З поняттям нового товару пов'язано багато визначень, які здебільшого виходять із таких критеріїв:

- 1) суто часові ознаки, коли до нових виробів відносять кожний товар, що вперше виготовляється підприємством;
- 2) можливість породження та задоволення товаром раніше невідомої потреби;
- 3) наявність у товарі прогресивних змін, що відрізняють виріб від його аналогів і прототипів. Ці зміни можуть стосуватися сировини, матеріалів, конструкції, технології, зовнішнього вигляду [1].

Досліджуючи проблему позиціонування товару, можна стверджувати, що в Україні основними моментами, які потребують уваги є: недопозиціонування (несформованість визначеного унікального образу у свідомості споживачів); зверхпозиціонування (за торговою маркою стоїть єдиний критерій позиціонування); надмірне захоплення новими продуктами, що позиціонуються на одну цільову категорію з продуктами, які випускаються.

Таким чином, товарна політика підприємства одна з найважливіших і складних галузей маркетингової діяльності. Вона повинна передбачати визначений напрям дій та сукупність заходів, завдяки яким забезпечується ефективна реалізація стратегічних і оперативних рішень щодо визначення й розвитку оптимальної структури вироблених і реалізованих товарів на основі поточних і довгострокових цілей підприємства.

Література

1. Бець, Т. М. Механізм формування товарної політики суб'єкта господарювання на регіональному рівні за критеріями конкурентоспроможності товару [Текст] / Т. М. Бець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.7.- С. 169-177.
2. Левит, А. И. Степные и лесостепные ландшафты юга Челябинской области их трансформация [Текст] / А. И. Левит, Н. П. Миронычева-Токарева; науч. ред. С. Я. Кудряшова. – Челябинск : Крокос, 2005. – 196 с.
3. Котлер, Ф. Основы маркетинга [Текст] / Ф. Котлер. –М.: Прогресс, 1995. – 705 с.

Pazylkhaiyr Bauyrzhan

Master of Science in Tourism, Heritage and Sustainability

Karataev Didar

Master of International Business in Hospitality Management

Duisembaev Azamat

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

L.N. Gumilyov Eurasian National University

Astana, Kazakhstan

ECOTOURISM INDUSTRY IN KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND DEVELOPMENT

Ecotourism is one of the best ways to develop the tourism industry for any country. In fact, ecotourism helps not just to have income, but also to save the nature. Therefore, the countries, which want to keep their environment for the future generations, should attempt to practice ecotourism. There are some countries, including Kazakhstan that do not focus on the ecotourism development widely, however. Nevertheless, these countries have opportunities (ecotourism destinations) to be the center of ecotourism.

Kazakhstan with its huge territory, various kinds of fauna and flora, and ancient traditions can attract many international ecotourists. These people seek new ecotourism challenge around the world, so Kazakhstan is able to give them it. In this country visitors have possibilities to access to the activities, such as hiking, bird watching etc. Yet, even though Kazakhstan has these opportunities, the government does not develop them further. For instance, the country has difficulties with infrastructure, environment regulations, air and water pollution, poaching, education etc. Furthermore, the Kazakhstan government focuses on the oil and nonferrous metal export, and put all other sectors to the second line. Thus, the second line sectors including, ecotourism etc. suffers from it. Kazakhstan ecotourism industry can be developed through restarting [2].

‘Ecotourism is now defined as "responsible travel to natural areas that conserves the environment, sustains the well-being of the local people, and involves interpretation and education". Education is meant to be inclusive of both staff and guests’ [1].

Ecotourism has grown roughly by 30 percent annually since 90s, and it is faster than the tourism sector. In fact, ecotourism trips will be approximately 5 % of total tourism industry share by 2024; moreover, the number of ecotourists will increase dramatically [2].

There should be some ecotourism principles in Kazakhstan: To have a minimum impact on the environment. To respect local people’s culture and traditions; To finance environment conserving activities; To have exact ecotourism laws and regulations; To teach children about ecotourism advantages at schools [3].

Ecotourism sector has not found its place in the Kazakhstan tourism industry yet; nonetheless, the country has many possibilities to reach the goal as being one of the best ecotourism destinations in Asia. There exist several ecotourism programs around the country: bird watching; horse riding; hiking; visiting Nature Reserves and etc. Even though ecotourists are able to watch flamingos in Korgalzhyn Nature Reserve, they cannot go there easily. Firstly, the visitors need to have tranquility, since the roads to the reserve are not in perfect conditions. In addition, there are not enough hotels and restaurants. Although the tourists can find a hotel or a room in private houses, the service in this place requires more

attention from the local government. Thirdly, the price for tours is expensive. Despite the Kazakhstan national currency, tenge is lower than other foreign currencies, tourists from different countries see visiting the reserve by themselves much cheaper than with special tours. Ultimately, as a result of the mentioned problems, not many local and international tourists visit this destination. If they visited, probably these people wouldn't advice to their relatives or friends to do so [2].

Ecotourists require more active trips and holidays: to emphasise sightseeing; to cater sporting interests; to deliver environmental aspects of the destinations; to have high quality cultural heritage-based vacations. Ecotourists as other tourists always have expectations from their trips at the destinations, and the expectations should be met, since the travellers can return to these places.

Kazakhstan economy receives a significant part from oil and nonferrous metals export, so the government concentrates on others sector less and less. Nevertheless, the government creates several tourism development programs per decade, but they have not worked or just have suited to Kazakhstan tourism industry.

The government ought to have a financial support for the ecotourism. For example, ecotourism development can have small share from 'Running expenses on environment protection'. Consequently, the government will prevent damaging the environment, and in the future fewer spendings will be need for protecting the Kazakhstan nature with its flora and fauna [2].

Australia government uses a few ways to develop the ecotourism across the country: '1. Integrate into national and regional legislation/regulations that encompass and encourage Green Economy strategies. 2. Profile tourism in Green employment strategies, Green investment, planning, procurement, fuel efficiency, and renewable energy programs [1].

The Kazakhstan government is able to learn from the countries (e.g. Australia, Costa Rica) where ecotourism developed, although for all these countries and Kazakhstan there is no common infrastructure, environment regulations, education system etc. Kazakhstan ecotourism needs new programs, best examples, and goals, in order to be successful.

References

1. What is Ecotourism? [Online]. Accessibility: <https://www.ecotourism.org/what-is-ecotourism>. (21.09.2016) - The international ecotourism society.
2. Ecotourism in Kazakhstan. [Online]. Accessibility: http://guluna.com/kazakhstan/kazakhstan_ecotourism.shtml (23.09.2016) - Guluna.
3. Kazakhstan Is the Latest Oil-Curse Casualty. [Online]. Accessibility: <https://www.bloomberg.com/view/articles/2015-08-20/kazakhstan-is-the-latest-oil-curse-casualty> (23.09.2016) - BloombergView.

Паршутич Ольга

к.э.н., доцент, преподаватель

Гомон Татьяна

студент

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ОЦЕНКА НЕРАВЕНСТВА ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Доходы достаточно важный показатель, который характеризует уровень жизни населения. От уровня жизни населения зависит благосостояние страны. Часто, незначительная часть общества получает гораздо больший доход, чем основная масса населения. Это вызывает недовольство граждан, что приводит к необходимости детального изучения дифференциации доходов населения. Изучение дифференциации способствует нахождению способов решения этой проблемы. Поэтому распределение доходов и их регулирование является частью политики каждого государства. Принципы регулирования доходов государством отображаются в социальной политике. Уровень развития социальной политики очень важен для общества, так как она направлена на обеспечение достойной жизни населения и различную помощь малоимущим. Но стоит понимать, что использование различных социальных выплат не лучший способ помощи беднякам. Они снижают заинтересованность граждан в работе, так как пособия позволяют им достичь нормального уровня доходов без особых усилий. Вот почему бороться с бедностью стоит не столько с помощью выплат, сколько за счёт помощи гражданам в увеличении их честно заработанных доходов. После изучения данных Национального Статистического комитета о доходах населения можно сказать, что они в номинальном выражении за 2011-2015 год выросли почти в 5 раз, их средний темп роста составил 135,8%. Средний темп роста реальных располагаемых доходов населения составил 107,6%. В 2012 г. произошло самое резкое увеличение реальных денежных доходов. Реальные располагаемые доходы в 2015 г. по сравнению с 2014 снизились на 5,9%. За пять анализируемых лет процент населения с уровнем среднедушевых располагаемых ресурсов ниже бюджета прожиточного минимума составил 5,4%. Проанализировав источники доходов населения можно сказать, что основными из них являются заработная плата и трансферты. Заработная плата представляет собой доход на человеческий капитал или цену трудовых услуг, предоставляемых работникам самых разных профессий при реализации их деловой активности [1, с. 131]. Социальный трансферт – денежная сумма передаваемая государством беднейшим гражданам для повышения их уровня жизни и формируемая за счёт средств, изъятых с помощью налогов у более состоятельных граждан [2, с. 331]. Удельный вес данных источников в формировании денежных доходов населения превышает 80%. В течении пяти лет состав структуры доходов практически не изменился. Стоит отметить, что в 2015 году по сравнению с 2014 трансферты и доходы от собственности увеличили свою долю в структуре, а доля заработной платы снизилась. Достаточно большой удельный вес трансферт в структуре доходов населения объясняется тем, что в РБ действует социально-ориентированная рыночная экономика. В 2015 году произошло снижение

доли доходов от предпринимательской деятельности.

Основным из источников доходов населения является заработная плата и поэтому оценить неравенство доходов населения можно, проанализировав дифференциацию заработной платы. За 2011-2015 гг. средний темп роста реальной заработной платы составил 108,8%. Отметим, что реальная заработная плата постоянно снижается и в 2015 г. цепной темп её роста составил всего 97,7%, что говорит о том, что прирост отрицательный и составляет 2,3%. Существует дифференциация в оплате труда по видам экономической деятельности. Среднемесячная заработная плата в Республике Беларусь в 2015 году составила 671,5 рублей. На протяжении последних лет наиболее высокой является оплата специалистов занятых в финансовой сфере, а так же горнодобывающей промышленности и выполняющих операции с недвижимым имуществом, арендой и предоставлением услуг потребителям. В 2015 году заработная плата таких специалистов составляла от 1145,9 до 909,9 руб., что превышает среднемесячную заработную плату по стране на 474,4 руб. Отметим, что самую маленькую заработную плату получают в сфере образования, рыболовства, сельского хозяйства, она составила в 2015 г. около 460 руб. Максимальная заработная плата в 2,5 раза больше минимальной. Это показывает на высокое расхождение в доходах населения, занятого в различных видах экономической деятельности. Разумеется население заинтересовано работать в высокооплачиваемых сферах, что способствует переизбытку одних специалистов и недостатке других. Изучив данные Статистического комитета по уровню номинальной начисленной среднемесячной заработной платы за 2015 год в каждой области и в городе Минске стоит отметить, что существуют межрегиональные отличия. Самую высокую заработную плату получает население г. Минска (915,9 руб.). Далее идёт Минская и Гомельская область, зарплаты в которых почти равны средней заработной плате по стране. Причиной высоких доходов в Минске является большое количество работодателей и вследствие этого, высокая конкуренция между ними, что приводит к увеличению заработной платы.

Следует отметить, что процент населения с уровнем среднедушевых располагаемых ресурсов ниже бюджета прожиточного минимума в сельской местности выше в 2 раза чем в городе, что является предпосылкой миграции населения. Решением этой проблемы может быть увеличение количества рабочих мест в сельской местности, например, посредством стимулирования индивидуального предпринимательства.

Литература

1. Экономическая теория. Общие основы: [Текст] учебное пособие / М.И. Ноздрин-Плотницкий [и др.] ; ред. М. И. Ноздрин-Плотницкий. - Минск : Современная школа, 2011. - 392 с.
2. Экономика : [Текст] учебник / И. В. Липсиц. - 8-е изд., стер. - М. : Омега-Л, 2014. - 607 с. - (Высшее экономическое образование).

Печень Валентина

к.с.-х.н., доцент

Дамбровский Евгений

студент

УО «Белорусский государственный
экономический университет», Бобруйский филиал
г. Бобруйск, Республика Беларусь

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ СБЫТА ПРОДУКЦИИ МАШИНОСТРОЕНИЯ НА РЫНКАХ СТРАН СНГ

Важную роль в эффективности работы организации играет сбытовая деятельность. Становление рыночных отношений экономики Республики Беларусь позволяет организациям самостоятельно выходить на зарубежные рынки. При этом независимо от вида выпускаемой продукции, для любой организации важно анализировать свою сбытовую деятельность, так как ошибки в планах производства и реализации продукции в современных условиях приносят чувствительные потери [1].

Рассмотрим сбытовую деятельность одного из предприятий машиностроения Могилевской области Республики Беларусь.

Изучение производственно-финансовой деятельности показало, что в 2014 г к предшествующему году объемы производства и выручка снизились соответственно на 14,7 % и 16,5 %. В 2015 г. объемы производства продукции оказались практически на уровне 2014 г., в то время как выручка от реализации увеличилась на 8,1 %. Но данные показатели не достигли уровня 2013 г.

Дальнейшее изучение структуры реализуемой продукции показывает, что в 2014 г. доля продукции, реализованная по кооперативным поставкам, составила 55,0 %, колесных дисков и запчастей для свободной реализации – 29 % и техники – 16,0 %. В 2015 г. на долю кооперативных поставок пришлось 47 % всей отгрузки производимой продукции.

За 2014 г. объемы экспорта продукции составили 36,3 млн долл. США. Продукция поставлялась в 29 стран мира. Темп роста объемов экспорта к предшествующему году снизился до 81,3 %. При этом, объемы экспорта запасных частей составили 65,3 %, тракторов – 34,7 %. В общем объеме экспорта поставки на рынки стран СНГ в 2014 г. составили 79,0 %., страны Западной Европы – 13,6 %, Африка – 2,4 %, Ближний Восток и Юго-Восточная Азия – 4,2 % и Америка – 0,9 %. В этот год объемы экспорта продукции в Россию составили 61,0 % общего их объема, или 77,2 % в экспорте стран СНГ. В связи с этим особое внимание уделим изучению рынка сбыта стран СНГ.

Структура экспорта готовой продукции за 2014 г. в страны СНГ представлена в таблице 1.

Данные таблицы 1 показывают, что в 2014 г. вторую позицию по поставкам готовой продукции на экспорт занимала Украина (7,84 %). 5,52 % объема экспорта – это экспорт в Казахстан. Наименьшее количество продукции готовой продукции отправлено в Туркменистан (0,13 % экспорта в страны СНГ) и Армения – 0,44 % экспорта СНГ. В 2014 г. предприятие не осуществляло поставки продукции в Таджикистан. Но в 2013 г. экспорт запасных частей в эту страну составил 18,5 тыс.

долл. США.

Таблиця 1

Структура экспорта продукции организации за 2014 г., %

Страна	Запасные части	Трактора	Всего
Россия	78,96	73,95	77,22
Украина	10,41	3,01	7,84
Молдова	1,30	0,46	1,01
Казахстан	4,14	8,11	5,52
Азербайджан	0,62	11,22	4,30
Узбекистан	3,32	2,21	2,93
Туркменистан	0,20	-	0,13
Армения	0,12	1,04	0,44
Кыргызстан	0,93	-	0,51
Всего СНГ	100,0	100,0	100,0

Как отмечалось, в экспорте преобладают запасные части. Так по этому виду продукции после России вторую позицию занимает Украина (10,41 % от общего объема экспорта данной продукции на рынки стран СНГ). Далее следуют Казахстан – 4,14 % и Узбекистан – 3,32 % экспорта запасных частей на рынки стран СНГ. Меньше всего запасных частей экспортировалось в Кыргызстан (0,93 %).

Если анализировать рынки экспорта готовой техники, то вторую позицию по экспорту тракторов занимает Азербайджан (11,22 % экспорта тракторов на рынки стран СНГ). Далее следуют Казахстан и Украина, где эти показатели соответственно равны 8,11 % и 3,01 %. Готовая техника в 2010 г. не поставлялась в такие страны как Туркменистан и Кыргызстан.

Анализ темпов роста экспорта готовой продукции в 2014 г. к предшествующему году показал, что отмечается падение в такие страны как Россия, Украина, Туркменистан и Кыргызстан. При этом темпы роста объемов экспорта в Азербайджан составили 507,2 % (в основном за счет экспорта тракторов). Во все другие страны СНГ экспорт готовой продукции увеличился. Несмотря на это падение экспорта в целом в 2014 г. к 2013 г. на рынке стран СНГ составило 21,7 %, а без России – 7,7 %.

В целом снижение экспорта готовой продукции на два основных рынка сбыта стран СНГ в 2014 г. можно объяснить: в Россию – снижением покупательской способности потребителей в силу девальвации российского рубля и снижения господдержки, а в Украину – нестабильной политической обстановкой.

Таким образом, проведенные исследования показывают, что закреплению на действующих рынках и завоевания новых будет способствовать правильно выбранная стратегия продвижения тракторной техники (производство малогабаритных тракторов). В 2014 г. малогабаритных тракторов было выпущено 1648 шт., что составляет 0,2 % мирового рынка.

Литература

1. Печень, В.С. Актуальность совершенствования сбытовой деятельности организации [Текст] / В.С. Печень // Актуальные вопросы экономического развития: теория и практика. Сборник научных статей – выпуск 4, часть 2 – Гомель, ГГУ им. Ф. Скорины, 2015, С. 79-81.

Поверінова Елена

к.с.-х.н., доцент

Боровинских Валентина

к.э.н., доцент

Васильева Наталья

к.э.н., доцент

ФГБОУ ВО «Курганская государственная сельскохозяйственная
академия имени Т.С. Мальцева»
г. Курган, Россия

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ХРАНЕНИЯ ЗЕРНА – ЭКОНОМИЧЕСКИ ЭФФЕКТИВНЫ

Современные инновационные технологии хранения зерна - источник снижения расходов организаций аграрной сферы. В современных экономических условиях заниматься производством сельскохозяйственной продукции очень сложно: высокие производственные затраты, большой износ технических средств, низкие закупочные цены, высокие процентные ставки по кредитам и не выгодные условия лизинга – далеко не полный перечень причин низкой рентабельности. Вносят свои коррективы и неблагоприятные погодные условия. В Курганской области в 2015 г. зерна намолочено 11313,2 тыс. ц. (132,2% к январю-октябрю 2014 г.), в том числе пшеницы – 8451,7 тыс. ц. (141,5%). В среднем с 1 га получено 17,7 ц. зерновых (17,3 ц. год назад) [2]. Закупочная цена на мягкую продовольственную пшеницу 3 класса составляет 9 500 р. за тонну, 4 класса – 8 700 р. за тонну (с 1 июля 2015 г. до 1 июля 2016 г., но может корректироваться) [1]. По данным Степных Н. В. ФГБНУ «Курганский НИИСХ» цены на пшеницу 3 класса в годы с низким урожаем растут к концу года на 89-139 %, а в урожайные годы в весенние месяцы наблюдается рост цен, а к декабрю они падают на 43-60 % [2]. Поэтому, осенью зерно не выгодно продавать, а лучше сохранить его до зимы, когда цены повысятся. Размер затрат на хранение сырья прямо пропорционален расстоянию элеватора от хозяйства. У СПК «Рачеево» затраты на хранение зерна составляют более 30% всей себестоимости. Предварительная оценка финансово-хозяйственной деятельности СПК «Рачеево» показала неудовлетворительное финансовое состояние и высокую вероятность банкротства, из-за нехватки собственных средств хозяйства и высокой себестоимости реализуемой продукции. Один из путей укрепления финансового состояния - применения инновационного направления в повышении эффективности хранения зерновых культур - использование полимерных рукавов. Ее суть: подсушенное зерно набивается в полиэтиленовый рукав, запечатанный с одной стороны. Когда его полностью заполняют, запечатывают с другой стороны. Такое хранение гораздо экономичнее и практичнее, чем на элеваторах, где зерно надо постоянно вентилировать, перегонять, просушивать, следить за влажностью и т.д. Затраты на хранение 1 тонны пшеницы в рукавах в течение 8 месяцев в сравнении с хранением зерна в элеваторах в 3,7 раза меньше [3]. Экономия составляет 1 800 тыс. р. при хранении в течение 4 мес. и 2 960 тыс. р. при хранении в течение 8 мес. 5 000 тонн зерна по сравнению с хранением на элеваторе. Эффект от мероприятия представлен в таблице 1.

Таблиця 1

Экономический эффект

Показатель	Способ хранения	
	на элеваторе	в рукавах
Затраты на транспорт и хранение, р.	4 310 000	690 000
Себестоимость производства зерна, р.	3 335 900	3 335 900
Количество проданного зерна, т.	4800	5000
Затраты на транспорт и хранение, р./т.	812	138
Выручка, р.	14 400 000	15 000 000
Себестоимость зерна с учётом хранения, р.	7 645 900	4 025 900
Доход, р.	6 754 100	10 974 100
Рентабельность, %	0,88	2,73

Таким образом, при альтернативном варианте хранения себестоимость зерна достигает 4025,9 тыс. р., а доход выше на 4220 тыс. р. Данная экономия позволит значительно снизить себестоимость и получить более высокую прибыль. Рентабельность продаж увеличится до 18,82 %, против 7,54%. Рентабельность основной деятельности может вырасти на 22,30 %. Рентабельность собственного капитала предприятия увеличится на 28,09 %, т.е. прибыль с каждого рубля, вложенного в имущество увеличится. Вероятность банкротства – минимальна.

Одна из важнейших предпосылок экономического возрождения России – стабилизация и рост производства во всех отраслях, на каждой отдельно взятой организации.

Литература

- 1 Официальный сайт Департамента сельского хозяйства Курганской области - URL: www.dsh.kurganobl.ru - [Электронный ресурс] обновлено 11.01.2016 16:19 (дата обращения: 14.01.2016)
- 2 Официальный сайт Курганстат, Территориальный орган Федеральной службы государственной статистики по Курганской области - URL: [www.http://kurganstat.gks.ru](http://kurganstat.gks.ru) - [Электронный ресурс] (дата обращения: 14.01.2016)
- 3 Румянцев Д.А. Технологии. Новые возможности для хранения зерна [Текст] / Д.А. Румянцев // Новый аграрный журнал. - № 3 (7). – 2013. – С. 12-15.

Полтавець Аріна

студентка

Науковий керівник: к.е.н, доцент Влащенко Н. М.

Харківський національний університет міського

господарства імені О.М. Бекетова

м. Харків

ПРОСУВАННЯ ТУРИСТСЬКОЇ ДЕСТИНАЦІЇ НА ОСНОВІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Істотним завданням розвитку співробітництва між Львівським регіоном та іншими державами, зокрема, Польщею, є формування на міжнародному рівні іміджу Львівського регіону і держави в цілому. У даному напрямі формується ланцюжок вищого стратегічного значення, ніж просто просування туристської дестинації, а саме: нова матеріально-технічна база – сучасна курортна індустрія – здоров'я і високі соціальні нормативи населення – високий імідж і конкурентоспроможність держави.

Також важливе значення має інтерпретація змістовного теоретичного підходу до бізнес-завдань просування туристської дестинації. Аналізуючи ситуацію, відзначимо, що при всій важливості та пріоритетності соціального-економічного зростання регіонів України, в сучасному ринковому середовищі вони змушені перебудовуватися.

Звернемося до завдань бізнесу із спробою оцінити їх зміст і роль у просування туристської дестинації.

Незважаючи на те, що сектор підприємницького пошуку обмежений основною місією туристської дестинації – просуванням туристських послуг, спектр варіантів і набір інструментарію активізації підприємництва, який переходить в організацію бізнесу, практично безмежний. Завдання наукової логіки запровадження інновацій вимагає виділення головних елементів проблеми і їх системного уявлення.

Економічний і соціологічний аналіз розвитку туристської дестинації Львівщини показує, що на цих підприємствах туріндустрії власний бізнес-ресурс системно не оцінений і не організований як ефективний напрям для просування. Для активації цього процесу автором розроблено і запропоновано рекомендації, основу яких складають такі напрями та інноваційні особливості.

1. Першим завданням активізації системи просування туристської дестинації є ґрунтовний аналіз й оцінка власних ресурсів і можливостей, а саме: економічного потенціалу, ресурсної бази, інноваційної орієнтації, рівня фінансової стійкості, можливості інвестиційної підтримки, потенціал рекреаційних засобів і програм.

2. Другий аспект оцінки – аналіз ринкової ситуації (нормативних документів, конкуренції, цінних коливань, реальних і потенційних клієнтів) і більш комплексно – аналіз зовнішніх умов (цінності географічного розташування, унікальності клімату та інших природних умов, транспортного сполучення, управлінських і ділових контактів у зовнішньому середовищі та ін.).

3. На базі комплексного аналізу розробляється бізнес-стратегія як основоположний ескізний проект економічної політики, а на його основі – детальніші проекти і програми щодо просування туристської дестинації.

Для розуміння суті транскордонного співробітництва в галузі туризму автор

визначає такі основні форми його реалізації, як: єврорегіони; міжрегіональні агломерації; транскордонні туристичні кластери; стратегії транскордонного співробітництва і міжрегіонального розвитку; двосторонні угоди, затверджені на загальнодержавному рівні; угоди, статuti та протоколи між органами місцевої державної влади; програми; проекти.

Про важливість розвитку туризму в прикордонних регіонах йдеться у Державній стратегії регіонального розвитку України на період до 2015 року і Національній стратегії регіонального розвитку Польщі на період 2007 – 2013 роки.

Для забезпечення сталого розвитку прикордонних регіонів, беручи до уваги законодавчо закріплений курс України на євроінтеграцію, автор пропонує наступні заходи:

– ініціювати створення спільної українсько-польської транскордонної туристичної комісії за участю представників органів регіональної влади, місцевих туристичних асоціацій, представників малого і середнього бізнесу в сфері туризму;

– рекомендувати місцевим органам влади Саболч-Сатмар-Березької області Угорщини та прикордонних областей Словацької Республіки, Румунії та Республіки Польща прискорити роботу щодо впровадження єдиної європейської системи знакування і маркування туристичних шляхів і маршрутів у регіоні;

– підтримати продовження роботи між прикордонними областями Угорщини, Словацької Республіки, Румунії, Республіки Польща та Закарпатською областю України щодо створення єдиної мережі туристично-інформаційних центрів;

– рекомендувати представникам туристичного бізнесу та громадських організацій, за підтримки органів місцевого самоврядування та інших регіональних владних структур, брати активну участь в спільних транскордонних туристичних заходах.

Вирішенню цих завдань має сприяти запровадження нових технологій управління й активація процесу реформ у сфері туризму і регіонального управління.

Пономаренко Оксана

к.е.н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

м. Харків

АНАЛІЗ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Прогнози економічного розвитку України, зроблені міжнародними організаціями, та вітчизняними урядовими та громадськими установами, передбачають високу ймовірність реалізації загроз економічній безпеці. Крім наявних внутрішніх проблем, ситуація ускладнена ще й через зовнішню військову агресію з боку Російської Федерації, кризу системи Європейської безпеки, та складні глобальні геополітичні процеси, що відбуваються у світі.

Питаннями економічної безпеки у різний час займались таких як: А.І. Барановського, І.Ф. Бінька, В.М. Гейця, А.І. Гулея, Я.А. Жаліла, Б.С. Кваснюка,

Н.А. Кулагіної, Я.М. Малика, В.І. Мунтіяна, І.В. Недіна, В.І. Покотилової, Н.Й. Реверчука, П.Т. Саблука, Є.В. Серової, В.О. Точиліна, В.Т. Шлемко, М. Трейсі, Б.А. Чернякова, С.Ю. Доровської, та ін. Проте низка питань структурної перебудови української економіки залишаються проблемними і потребують подальшого вивчення.

Метою даного дослідження став аналіз теоретичних і практичних аспектів економічної безпеки України з урахуванням зовнішньої воєнної агресії та світових геополітичних тенденцій.

В законі «Про основи національної безпеки України» національна безпека України трактується, як «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам», досягається шляхом проведення виваженої державної політики у політичній, економічній, соціальній, воєнній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній та ін. сферах [1].

До ключових ризиків, що несуть загрозу економічній безпеці, слід віднести: – критичне гальмування економічного розвитку України та погіршення основних макроекономічних показників (макроекономічне розбалансування за головними показниками); – згортання промислового виробництва; – зниження економічної активності, насамперед інвестиційної; – погіршення добробуту населення (домогосподарств) та зростання рівня безробіття; – посилення боргового тиску, насамперед, у державному секторі; – підвищення тінізації економічної діяльності [2].

За оцінками вітчизняних та зарубіжних фахівців економіка України має значний потенціал росту. Для цього необхідно здійснити низку заходів, що забезпечать економічно зростання: створення сприятливого клімату для ведення бізнесу, прозора приватизація державних підприємств, декорумпована судова система, розвиток міжнародних ринків, інвестування у перспективні сектори економіки. Детінізація економіки є однією з найважливіших задач, адже за експертними оцінками, від 45 до 60% економіки сьогодні знаходиться в тіні [3].

На сьогоднішній день наші західні партнери говорять про Україну як аграрну державу. Дійсно, ми володіємо унікальними природними ресурсами для розвитку аграрного сектора економіки. На сьогодні аграрна галузь є одним з центральних напрямків урядової політики. Наша експортна діяльність теж реалізується в аграрному секторі.

У країнах, що мають зіставний з Україною аграрний потенціал, сільське господарство забезпечує в рази більші обсяги ВВП. Наприклад, у Франції на нього припадає \$55 млрд, Аргентині – \$45 млрд, Канаді та Австралії – близько \$35 млрд. В Україні, нагадаємо, поки що менш ніж \$17 млрд. Найбідніша у списку Аргентина, але ВВП за ПКС на особу в цій країні з експорт-орієнтованим АПК (частка продовольства в експорті перевищує 50%) 2014 року становив \$22,6 тис., що співставно з показниками Польщі (\$23,7 тис.). залишається тільки мріяти[4].

При цьому, як і більшість країн, що розвиваються, українські виробники експортують в основному сировину. Так, основними статтями сільськогосподарського експорту залишаються зернові. Серед продуктів переробки найбільше експортується соняшникової олії.

Розрив у структурі експорту між розвиненими країнами і країнами, що

розвиваються, буде зростати й надалі. В цих умовах продукція сільського господарства буде грати все більш значну роль для країн, що розвиваються. Якщо Україна ефективно використає свій аграрний потенціал, то має шанс збільшити вплив на аграрних світових ринках.

Ризикованим для забезпечення економічної безпеки України є не тільки деіндустріалізація національної економіки, а й відсутність нових конкурентних, інноваційних засад її розвитку. Використання потенціалу аграрної галузі та ІТ-сектору звичайно не вирішить проблеми зайнятості, ефективного використання наявних ресурсів, забезпечення конкурентоспроможності економіки в умовах переходу на нові технологічні засади розвитку світової економіки. Але саме агропромисловий комплекс, найімовірніше, визначатиме розвиток української економіки та її місце у світовому розподілі праці, як мінімум, у середньостроковій перспективі.

Література

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.03 №964-IV.
2. Ризики і загрози економічній безпеці України у 2015-2016 рр. та механізми їх мінімізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/ruzuku_zagrozu1-bab4e.pdf (дата звернення 10.10.2016)
3. Володимир Гройсман: Українська економіка має значний потенціал росту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249156540&cat_id=244276429 (дата звернення 10.10.2016)
4. Олександр Крамар. Спуститися на землю[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://efir.susu.ac.ruhttp://tyzhden.ua/Economics/141461> (дата звернення 10.10.2016).

Попрозман Наталія

д.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Питання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва сьогодні постають гостро та потребують переосмислення та удосконалення підходів до визначення факторів економічного зростання й розвитку, які є основою формування сучасної стратегії соціально - економічного розвитку аграрного виробництва України [1; 4]. Слід відмітити, що важливе значення має взаємозв'язок між економічним зростанням і розвитком. Дослідження дозволили визначити, що сучасний етап розвитку стратегічного управління визначають як стратегічне підприємництво, якому

притаманний інтеграційний та інвестиційно-інноваційний характер. Тому стратегічне управління згідно з визначеною світовим співтовариством стратегією існування сталого розвитку має бути спрямоване на забезпечення сталого розвитку аграрного виробництва, що передбачає гармонізацію інтересів виробників, споживачів і суспільства в цілому на підставі інтегрування соціальних, екологічних та економічних пріоритетів розвитку та базуються на принципах соціальної відповідальності, інтегративності, інвестиційно-інноваційності, екогармонійності та економічності (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальна модель розвитку аграрного виробництва

Джерело: розроблено автором

За визначеною нами концептуальною моделлю розвитку аграрного виробництва України враховано передовий світовий досвід функціонування таких галузей та запропоновано враховувати принцип збалансованого економічного розвитку, що забезпечує цілісність економічного простору, стійке економічне зростання й сталий розвиток аграрного виробництва, який є стратегічним та основою для економічного розвитку національної економіки[5;6]. Розглянутий підхід сприятиме піднесенню національного і міжнародного агроекологічного іміджу

національної економіки та є важливим аспектом стратегії економічного розвитку аграрного виробництва, є основою забезпечення стандартів рівня та якості життя населення, зменшення поляризації у суспільстві та регіональної диференціації [2; 3].

Процеси глобалізації разом із позитивними ефектами впливу на стан вітчизняного аграрного виробництва призвели до посилення поляризації соціально-економічного розвитку. Враховуючи структурні макроекономічні зміни, а саме зменшення частки сільського господарства в загальному обсязі випуску продукції та зниження рівня зайнятості сільського населення, трансформація підходів і методів прийняття рішень щодо розвитку цієї сфери діяльності є нагальним і невідкладним завданням з огляду на її значення – забезпечення якісними продуктами харчування населення і сировиною промисловість, з одного боку, та формування попиту на продукти промислового походження -з іншого (будівельні, пально-мастильні матеріали, машинобудування, продукція хімічної промисловості тощо). Високі показники функціонування аграрної економіки є запорукою продовольчої, а отже, національної безпеки й незалежності, виробництва екологічних продуктів, збереження агроландшафтів і рекреаційних зон, підтримки екосистеми України, культурної спадщини, що в цілому означає покращення рівня життя населення.

Література

1. Забуранна Л.В. Фактори впливу на формування стратегії економічного розвитку АПК в сучасних умовах [Текст] / Л.В. Забуранна, Н.В. Попрозман // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – Вип. № 8 (170). – С.111 – 119.
2. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи: монографія [Текст] / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О. Г. та ін.]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2014. – 516 с.
3. Малік М. Й. Стан та проблеми сталого розвитку аграрної сфери України [Текст] / М. Й. Малік, Л. В. Забуранна // Вісник Тернопільського національного економічного університету, 2012. – № 1. – С. 53 - 63.
4. Попрозман Н. В. Фактори впливу на формування стратегії економічного розвитку АПК в сучасних умовах [Текст] / Н. В. Попрозман, Л.В.Забуранна // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – Вип. № 8. – С.116 – 124.
5. Poprozman N. V. Fundamentals of information support of agricultural entrepreneurship / N.V. Poprozman// Економіка АПК - 2016. - Випуск № 9. – С. 62-67.
6. Kadiyevskyy V.A. Systemic vision of ecological and economic interaction of land-use factors in modern agrosphere / V.A. Kadiyevskyy, N.A. Klymenko // Актуальні проблеми економіки. – 2014. - № 2 (152) – С. 313 - 320.

Потюк Василь

аспірант

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сороківська О.А.

Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя

м. Тернопіль

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах розвитку суспільства економічна безпека відіграє ключову роль для ведення успішної діяльності підприємств. Політична та економічна криза в країні, вимушена переорієнтація суб'єктів господарської діяльності на нові ринки збуту, різке коливання курсу національної валюти, робота в умовах нестабільності та невизначеності, ріст конкуренції на внутрішньому ринку – негативні фактори, які становлять загрози веденню підприємницької діяльності.

Саме тому ми вирішили звернутися до аналізу поняття «економічна безпека підприємства» як одного із можливих аспектів подолання кризових явищ та загроз функціонуванню підприємства.

Так, поняття економічної безпеки з'явилося в науковому обігу завдяки Ф. Рузвельту, який використав термін для аналізу проблем Сполучених Штатів Америки. Основний аспект було зроблено на забезпечення економічної безпеки держави, тоді як економічна безпека підприємства не виокремлювалася, що й стало поштовхом для активного дослідження останньої науковцями різних країн в подальшому.

Сьогодні поняття економічної безпеки підприємства досліджує багато науковців, зокрема: В.В. Белокуров, Т.Г. Васильців, С.Н. Ілляшенко, А.В. Кірієнко, Г.В. Козаченко, Т.Б. Кузенко, О.М. Ляшенко, Є.А. Олейников, С.Ф. Покропивний, І.Л. Плетнікова, В.П. Пономарьов.

Так, С.Ф. Покропивний під поняттям економічної безпеки розуміє “стан корпоративних ресурсів і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективне їх використання з метою стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, а також відбувається запобігання внутрішнім та зовнішнім негативним впливам” [1, с. 534], тобто акцент робиться на ресурсну складову підприємницької діяльності, яка, на його думку, є ключовою складовою для досягнення успіху.

Аналогічної думки дотримується Є.А. Олейников [2, с. 106] та І.Л. Плетнікова [3], які поняття економічної безпеки розглядають як найефективніше використання наявних ресурсів з метою запобігання загрозам і забезпечення стабільності в майбутньому.

Енциклопедія економічної безпеки трактує економічну безпеку підприємства як можливість збереження стабільного функціонування та розвитку відповідно до стратегічних цілей водночас зберігаючи здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, таким як недобросовісна конкуренція, протиправна діяльність осіб та інші [4, с. 445-446].

На наш погляд, вищенаведені визначення не дають достатньо вичерпного розуміння поняття економічної безпеки підприємства. Так, досить ґрунтовним є розуміння економічної безпеки Т.Г. Васильціва. Окрім ефективного використання

ресурсів та здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, зберігаючи при цьому стабільне функціонування та прогресивність розвитку, автор розглядає також важливість інтелектуального та кадрового потенціалу і конкурентоспроможність продукту на ринку [5].

Таким чином, на основі порівняльно-зіставного аналізу наукової літератури, під економічною безпекою підприємства розуміємо такий стан підприємства, при якому за умов найефективнішого використання ресурсів отримується конкурентоспроможний на ринку продукт, забезпечується його стабільне функціонування та розвиток, зберігається інтелектуальний, кадровий, техніко-технологічний потенціал і підтримується здатність до протистояння й мінімізації зовнішніх та внутрішніх загроз, дотримуючись при цьому чинного законодавства, екологічних норм і фізичної безпеки працівників.

Отже, ми бачимо, що економічна безпека підприємства є однією із передумов його успішного функціонування, адже своєчасна оцінка економічної безпеки дозволяє визначити ефективність діяльності того чи іншого суб'єкта, визначити проблеми та вчасно попередити майбутні загрози, що, своєю чергою, забезпечує національну та державну безпеку.

Література

1. Економіка підприємства : [Текст] Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2003. – 608 с.
2. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность) [Текст] / [под. ред. Е. А. Олейникова]. - М. : ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. - 288 с.
3. Плетникова И. П. Определение уровня и планирование ЭБП [Текст] / И. П. Плетникова // Вісник Технологічного університету Поділля – 2000. – № 4. – С.100-108.
4. Экономическая безопасность : [энциклопедия] [Текст] / А. Г. Шаваев, А. Т. Багаутдинов и др. – М. : Правовое посвящение, 2001. – 512 с.
5. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: [Текст] монографія. — Львів: Видавництво ТзОВ "Ліга Прес", 2008. — 385 с.

Родцевич Николай
к.э.н., заведующий кафедрой
Кузьменок Зинаида
м.э.н., старший преподаватель
УО «Белорусский государственный
экономический университет», Бобруйский филиал
г. Бобруйск, Республика Беларусь

ИННОВАЦИОННАЯ АКТИВНОСТЬ МАЛОГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Сегодня неперенным условием обеспечения высокой конкурентоспособности товаров на рынке является использование научно-технических инноваций. В этом нас наглядно убеждает опыт как развитых, так и новых индустриальных стран, которые добились значительных экономических успехов на инновационном пути развития. В этих условиях роль малых инновационных предприятий становится очень важной.

Одним из основных индикаторов инновационного развития страны является доля малых и средних предприятий (МСП), осуществляющих внутренние инновации, в общем объеме малых предприятий. Данный показатель принимает значение в 2015 г. 4,41% (2014 г. – 3,51 %), что свидетельствует о достаточно низкой инновативности малых организаций, несмотря на рост показателя на 0,9 процентных пункта.

Доля малых и средних предприятий, участвующих в совместных инновационных проектах, в общем числе обследованных организаций также является ярким показателем уровня инновационного развития, в 2015 г. этот показатель составил лишь 0,48% (2,14 г. – 0,40 %).

Доля МСП, внедряющих продуктовые или процессные инновации, в общем числе малых и средних предприятий значительно превышает долю предприятий, внедряющих маркетинговые или организационные инновации (рис. 1).

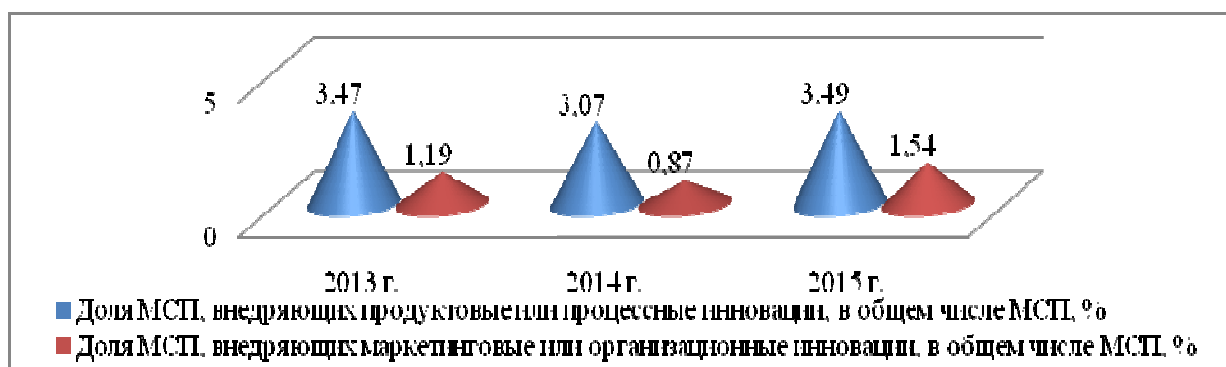

Рис. 1. Доля МСП, осуществляющих продуктовые или процессные и маркетинговые или организационные инновации, в общем числе МСП

Источник: собственная разработка на основе: [1, с.117; 2, с.134; 3, с.138].

В основе продуктовых инноваций лежит рыночная ориентация, и диктуются они, главным образом, потребителем, в то время как процессные инновации определяются в основном внутренними факторами и диктуются, главным образом,

соображениями эффективности.

Маркетинговые инновации - направлены на более полное удовлетворение потребностей потребителей, открытие новых рынков сбыта, расширение состава потребителей продукции и услуг с целью повышения объемов продаж.

Организационные инновации представляют собой новые методы в ведении бизнеса, в организации рабочих мест или организации внешних связей.

Таким образом, данные рисунка 1 свидетельствуют о гораздо большей активности в области продуктовых и процессных инноваций, что вполне объясняется неоконченным переходом к рыночным отношениям, которые строятся и развиваются не только за счет изменения продукта, но и за счет адаптации самой организации к рынку. Также одной из причин такого расклада можно считать низкий уровень организационных изменений, даже боязнь этого явления, особенно под влиянием внешних факторов.

Для более полной и наглядной оценки уровня развития инновационной активности малого бизнеса Республики Беларусь проведем сравнение (рисунок 2) со странами ближнего и дальнего зарубежья по индикаторам, которые рассмотрены выше.

Данные рисунка 2 подтверждают выводы, о низкой инновационной активности малых предприятий Беларуси. На данной диаграмме положение Беларуси выглядит удручающим. В лидерах Германия, где доли малых предприятий, внедряющих инновации составляет 38,6 %. Беларусь имеет самые низкие показатели среди приведенных стран.

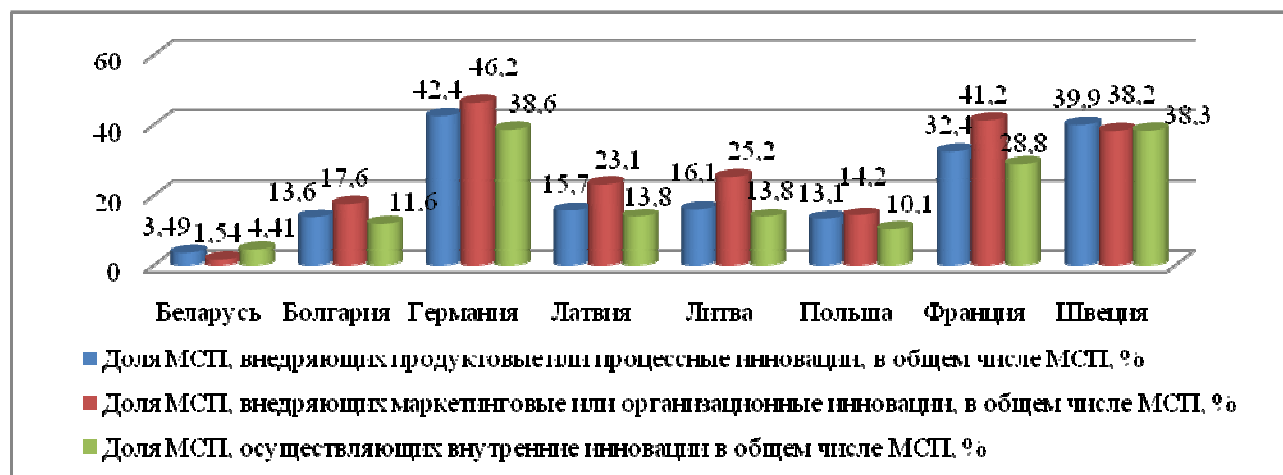

Рис. 2. Доля малых и средних предприятий, внедряющих инновации, в общем объеме малых и средних предприятий в 2015 г.

Источник: собственная разработка на основе: [3, с.138-139].

Недостаточная инновационная активность малого бизнеса Беларуси и всей страны в целом обуславливается множеством факторов, но для ее интенсификации необходимо прилагать некоторые усилия, например, обратиться к мировому опыту. Малое инновационное предпринимательство заключает в себе мощный потенциал. Даже в условиях снижения количества малых инновационных предприятий эта сфера демонстрирует определенный рост.

Литература

1. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь. Статистический сборник [Текст] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь, редкол. В.И. Зиновский [и др.]. — Минск 2014 – 121 с.
2. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь. Статистический сборник [Текст] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь, редкол. И.В. медведева [и др.]. — Минск 2015 – 138 с.
3. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь. Статистический сборник [Текст] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь, редкол. И.В. медведева [и др.]. — Минск 2016 – 142 с.

Рознина Нина

к.э.н., доцент

Медведева Анастасия

студентка

Виноградова Ксения

студентка

ФГБОУ ВО «Курганская государственная
сельскохозяйственная академия им. Т.С. Мальцева»
г. Курган, Россия

ИНВЕСТИЦИИ И МЕХАНИЗМ ИХ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ЭКОНОМИЧЕСКУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ

В современных условиях развитие мировой экономической системы обусловлено во многом внешними и внутренними инвестиционными процессами. В этой связи повышение инвестиционной привлекательности и активизация инвестиционной деятельности становится одним из приоритетных ресурсов государства, эффективность использования которого во многом определяет прогрессивность и динамику изменения экономических показателей развития национальной экономики.

Инвестиционная деятельность в настоящее время представляет собой вложение инвестиций и осуществление практических действий в целях получения прибыли или достижения другого полезного эффекта. Инвестиции следует рассматривать как различные виды имущественных и интеллектуальных ценностей, вкладываемые в объекты предпринимательской деятельности, в результате чего образуется прибыль или достигается социальный эффект. Частные компании и государство выступают как регулятор инвестиционных процессов и напрямую участвуют в нем. Самым доступным и эффективным для государства регулятором инвестиционной деятельности является право [1].

В решении задачи модернизации экономики, инвестиционное законодательство играет важную роль, а также, как частный случай, в создании международного финансового центра, который является рынком капиталов, или рынком инвестиций.

Формирование его означает внушительное облегчение доступа предпринимателя к ресурсам, лежащим в основе широкого воспроизводства.

В России у организаций, предпринимателей и населения находится большая часть свободного капитала, свидетельствуют оценки разных экспертов. Однако, у них нет уверенности в безопасном размещении внутри страны капитала, поэтому большая часть переключивается за рубеж уже более 10 лет. Поэтому необходимо использовать все возможности привлечения свободного капитала в России.

Для обеспечения эффективности инвестиционной деятельности необходимо более плотное взаимодействие рыночных механизмов защиты и нормативно-правовых, поскольку рыночные механизмы не просто проверены временем, но и гораздо больше соответствуют рыночной ситуации.

Выделяется три гарантии защиты инвестиций: инвестиции не могут быть безвозмездно национализированы; инвестиции не могут быть реквизированы; инвестиции должны быть застрахованы. По статистике, в западных странах страхованием охвачено 90 - 95% всех возможных рисков, тогда как в России - менее 7% [1].

Инвестиционный климат в России улучшится в том случае, если инвестиционное законодательство будет тесно связано с применением международных стандартов при регулировании инвестиций, в том числе при заключении инвестиционных соглашений и защите прав инвесторов. Проблемы финансирования частными инвесторами инвестиционных проектов были частично разрешены с принятием ФЗ «О концессионных соглашениях» и «Об особых экономических зонах в Российской Федерации».

Стратегия национальной безопасности РФ утверждена до 2020 г., Указом Президента РФ от 12 мая 2009 г. № 537 [2]. Национальная безопасность - это состояние защищенности личности, общества и государства от внутренних и внешних угроз, которое позволяет обеспечить конституционные права, свободы, достойные качество и уровень жизни граждан, суверенитет, территориальную целостность и устойчивое развитие РФ, оборону и безопасность государства.

Система экономической безопасности России предстает как трехуровневая структура. Нижний уровень экономической безопасности составляет материальная база, включающая в себя: материальное производство; финансовую систему; бюджетную систему и бюджетное финансирование всех уровней. Средний уровень экономической безопасности состоит из организационной и правовой основ. Верхний уровень системы экономической безопасности составляют меры ее обеспечения.

Экономическая безопасность это важная составляющая национальной безопасности страны. Без ее обеспечения практически невозможно решить ни одну из задач, стоящих перед страной, как во внутригосударственном, так и в международном плане. Экономическая безопасность служит основой жизнедеятельности общества, его социально-политической и национально-этнической устойчивости и представляет собой сложное, многогранное социально-экономическое явление, отражающее комплекс динамичных условий материального производства [1].

Литература

1. Бекин А.В. Правовая защита инвестиционной деятельности [Текст] / А.В. Бекин // Безопасность бизнеса, М.: Изд. группа «Юрист». - 2011. - № 2. - С. 11-

13.

2. Коновалов В.В. Проблемы судебно-арбитражной практики правового обеспечения инвестиционной деятельности в России [Текст] / В.В. Коновалов // Российский судья, М.: Изд. группа «Юрист». - 2012. - № 3. - С. 22-26.

3. Об инвестиционной деятельности в Российской Федерации, осуществляемой в форме капитальных вложений: ФЗ от 25 февраля 1999 г. № 39-ФЗ (ред. от 12.12.2011).

Рошка Тамара

к.с.-х.н., доцент

Лебедевич Марина

м.э.н., соискатель, ассистент

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ОСУШЕННЫХ ЗЕМЕЛЬ БЕЛАРУСИ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Мелиорированные земли – это важный природно-техногенный ресурс и национальное богатство Беларуси, об эффективности использования и охраны которых во многом зависят экономическая, социальная и экологическая ситуации в стране. В настоящее время общая площадь осушенных земель в республике составляет 3,4 млн. га или 16,4% от всей территории страны, из них свыше 2,9 млн. га относится к сельскохозяйственным угодьям. Значительная часть мелиорированных земель (63%) расположена в регионе Белорусского Полесья. В 15-ти районах республики осушенные земли занимают более 50% площади сельскохозяйственных угодий, обеспечивая при этом производство значительной доли продукции растениеводства [1].

Мелиоративный комплекс страны, включающий в себя большой объем гидротехнических сооружений, за последние десятилетия постепенно изнашивается и устаревает. В условиях длительной эксплуатации мелиоративные системы и их элементы выходят из строя, вследствие этого происходит нарушение оптимальных агротехнических сроков посева и уборки сельскохозяйственных культур, условий их выращивания, что приводит к значительному снижению продуктивности мелиорированных земель.

На мелиоративных системах, построенных 20-30 лет назад, продуктивность сельскохозяйственных земель уже снизилась на 30-50 % против проектной. Начиная с 1992 г., площади устаревших мелиоративных систем, нуждающихся в реконструкции, возрастают ежегодно на 30-40 тыс. га [2]. Этому негативному процессу во многом способствует резкое снижение в последние годы объемов ремонтно-эксплуатационных работ и ухода за мелиоративными системами. Из-за недостатка средств почти не выполняются крайне необходимые агро-мелиоративные мероприятия. Все это является одной из основных причин снижения продуктивности

осушенных сельскохозяйственных земель, а также ухудшения экологической обстановки на них и сопредельных территориях. Поэтому главное внимание должно уделяться не освоению новых земель, а реконструкции морально устаревших и физически изношенных мелиоративных систем и повышению продуктивности осушенных сельхоз угодий.

По результатам инвентаризации на 1 января 2016 г. в Беларуси нуждаются в реконструкции мелиоративные системы на площади 356,6 тыс. га, преимущественно построенные в 50–70-е годы XX века, отработавшие нормативные сроки эксплуатации и физически изношенные. Инвентаризацией также установлено, что на площади 58,6 тыс. га реконструкция мелиоративных систем и имеющихся на них сооружений нецелесообразна по экологическим и экономическим соображениям, в связи с этим ранее осушенные земли подлежат переводу в другие категории и виды угодий с целью обеспечением экологической безопасности окружающей среды.

Однако, несмотря на все трудности при эксплуатации мелиоративных систем в конце XX столетия, в республике сохранена в работоспособном состоянии мелиоративная отрасль, которая при государственной поддержке сможет справиться с задачами по восстановлению мелиоративного фонда и поддержании его в работоспособном состоянии. С целью улучшения состояния мелиорированных земель правительством страны ведется постоянная работа на государственном уровне. Так, в принятой Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы, поставлены задачи сохранения и использования мелиорированных земель (подпрограмма 8) [3].

Согласно этой программе к концу 2020 года будет введено в эксплуатацию 189 тыс. га реконструированных мелиоративных систем и обеспечено поддержание оптимального водного режима для возделывания сельскохозяйственных культур на площади 2,64 млн. га. Планируется достичь на осушенных землях прибавки урожая на 9 цк.ед./га, что в пересчете на всю площадь составит 23,7 млн. ц к.ед. Внесение оптимальных доз удобрений на осушенных землях после планируемой реконструкции мелиоративных систем на площади 179 тыс. га обеспечит рост урожайности сельскохозяйственных культур в 1,3–3 раза.

Вместе с тем, осушение уже само по себе является определяющим фактором повышения плодородия переувлажняемых почв. И если прибавка урожая, получаемая от улучшения водного режима, перекрывает затраты на эксплуатацию мелиоративных систем, то следует сохранить в сельскохозяйственном использовании такие земли. В свою очередь эффективность мелиорации оценивается количественно через соотношение между дополнительным чистым доходом от мелиоративных улучшений и издержками на проведение ремонтно-эксплуатационных работ. Поэтому особую актуальность приобретает разработка и освоение высокоэффективных ресурсосберегающих технологий выполнения эксплуатационных работ на мелиоративных системах для обеспечения максимального срока их службы без реконструкции.

Таким образом, выполнение мероприятий Государственной программы позволит создать необходимые условия для эффективного использования мелиорированных земель Беларуси, что в свою очередь будет способствовать укреплению продовольственной безопасности страны.

Литература

1. Государственная программа сохранения и использования мелиорированных земель на 2011-2015 годы.
2. Филипенко, В.С. Экономическое обоснование реконструкции мелиоративных систем: [Текст] / В.С. Филипенко В.С., А.Ф. Веренич // Материалы 5 межд. науч.–практ. конф. «Устойчивое развитие экономики» – Пинск: ПолесГУ, 2011.
3. О Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы.

Самойлик Юлія

к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

АГРАРНИЙ СЕКТОР ЯК ДЖЕРЕЛО СИРОВИНИ ДЛЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Пріоритетним завданням національної економіки в нових економічних умовах, що характеризуються глобалізацією, поглибленням транскордонної співпраці, збільшенням обсягів споживання товарів і послуг, є зниження енергомісткості виробництва і впровадження енергоефективних проєктів. Важливим напрямком реалізації комплексної програми з енергозбереження є розвиток альтернативної енергетики. Такі проєкти досить поширені в Євросоюзі. В Україні ця сфера нині перебуває на стадії впровадження, при цьому є суттєві позитивні зрушення. До альтернативних джерел енергії відносять енергію сонця, вітру, припливів, але найбільшим постачальником сировини для виробництва енергії є аграрний сектор, зокрема відходи, які утворюються при вирощуванні сільськогосподарських рослин, енергетичні культури та відходи тваринництва.

Незважаючи на те, що в надрах України є 1,2 млрд. т у нафтовому еквіваленті розвіданих запасів і підготовлених до експлуатації родовищ та 4,9 млрд. т прогнозних ресурсів (на 1200 років за щорічної потреби 40 млн. т нафти на рік), а перспективні запаси вуглеводнів оцінюються у понад 1130 млн. т умовного палива – лише близько 15 % споживання енергії без збитків покриваються за рахунок вітчизняних ресурсів. Видобуток власних паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) проводять у складних умовах, за застарілими технологіями, за яких втрачається 65-80 % сировини, що робить їх неконкурентоспроможними з імпортованими ПЕР [1, с. 276]. Наведені аргументи підкреслюють доцільність розвитку альтернативної енергетики. У сільськогосподарських підприємствах в останні роки почали встановлювати устаткування для виробництва відновлювальної енергії. У 2015 р. їх потужність у цілому по Україні становила 21 тис. кВт, зокрема в Івано-Франківській області було зосереджено 10 тис. кВт даних установок, у Київській – 9 тис. кВт, у Вінницькій та Кіровоградській – по 1 тис. кВт.

Зараз в Україні налічується всього два десятки біогазових установок (БГО) в

експлуатації або що знаходяться у стадії будівництва або запуску, притому що загальна встановлена потужність вітчизняних об'єктів альтернативної енергетики минулого року склала 800 МВт (близько 1 % від загального виробництва електроенергії), сукупна потужність біогазових електростанцій (в Україні БГУ використовується в основному для виробництва електроенергії) ледве перевищила 2 МВт. Між тим, наявного потенціалу виробництва біогазу вистачає для будівництва біогазових установок сумарною потужністю 9-10 ГВт [2, с. 80].

У цілому до відновлювальних джерел енергії відносять джерела на основі постійно діючих або таких, що періодично виникають у навколишньому середовищі, потоків енергії [3, с.12]. Науковий інтерес до відновлювальних джерел енергії зумовив виникнення таких наук, як біоекономіка та біоенергетика. Нині науковці та практики намагаються обґрунтувати економічну доцільність отримання енергії з нетрадиційних ресурсів, основним джерелом яких є відходи від виробництва сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

Розвиток виробництва енергії з нетрадиційних джерел є перспективним напрямком розвитку сільськогосподарського виробництва. Втім, з економічної та організаційної точок зору рівень енергоефективності використання даних джерел енергії є суперечливим. Виробництво біопалива є досить затратним, нині в Україні зводи з переробки сільськогосподарських відходів лише починають активно будуватись, тому не можна говорити про ефект масштабу виробництва. Коливання світових цін на нафту унеможлиблює формування чітких прогнозів цінової конкурентоспроможності біопалива. На даний момент часу ціни на традиційні види палива несуттєво вищі за вартість біопалива, а з огляду на подорожчання сільськогосподарської сировини, яка використовується при його виробництві, у майбутніх періодах може відбуватись подорожчання біопалива. Крім того, дискусійним питанням є експлуатаційні характеристики біопалива. Використання біодизелю може бути шкідливим для деталей низки автомобілів, зокрема може призвести до виходу з ладу гумових та алюмінієвих комплектуючих. Експлуатаційний досвід свідчить, що безпечним для більшості автомобілів є додавання біодизелю до традиційного палива в обсязі не більше 6-10 %. Для ефективного використання даного виду палива доцільним є переоснащення автомобілів, що є високозатратним та малоефективним з економічної точки зору. Складними є питання логістики щодо зберігання та транспортування біопалива.

Перехід на біопаливо має позитивний екологічний ефект. Однак, якщо розглядати процес його виробництва в комплексі, варто вказати на значне виснаження ґрунту при вирощуванні енергетичних культур, що в масштабі може суттєво вплинути на зниження його родючості і, як наслідок, – урожайності сільськогосподарських культур. При всіх суперечливих аспектах розвитку альтернативної енергетики на базі аграрного сектору домінуючою її перевагою є відновність цього джерела енергії, що в умовах енергетичної кризи в Україні може позитивно вплинути на вирішення проблем енергозалежності від постачальників енергоресурсів і зниження енергомісткості виробництва.

Література

1. Райхенбах Т.М. Перспективи використання відновлюваних джерел енергії в Україні [Текст] / Т.М. Райхенбах // Вісник Львівського національного аграрного

університету: Економіка АПК. –2012. – № 19(1). – С. 276-287.

2. Станісевич С.А. Потенціал виробництва біогазу в Україні [Текст] / С.А. Станісевич / Енергоефективність економіки: проблеми сьогодення та майбутнього: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 12-13 жовтня 2016 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 250 с. – С. 80-82.

3. Україна на шляху до енергетичної ефективності [Текст] / за ред. М. Коваленка, М. В. Рапцуна, О. О. Єрохіна. – К. : Агентство з раціонального використання енергії та екології, 1977. – С. 205.

Саутова Адня

студент

Суставова Кристина

студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент, Батурина И.

ФГБОУ ВО «Курганская государственная

сельскохозяйственная академия им. Т.С. Мальцева»

г. Курган, Россия

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ СФЕРЕ

На современном этапе стабильность экономического развития страны – это динамичный рост инвестиционного потенциала. Масштабы, структура инвестиций и эффективность их использования в значительной мере определяют результаты хозяйственной деятельности различных субъектов экономики [1].

Текущее состояние и тенденция развития инвестиционных процессов находится в определенной зависимости от различных параметров, оказывающих воздействие на состояние и развитие бизнес-среды [2]. Угрозами экономической безопасности страны можно назвать явления и процессы, которые негативно влияют на экономику страны и на удовлетворение экономических потребностей населения, общества и государства. К внутренним причинам оттока капитала из России относятся: неблагоприятный внутренний инвестиционный климат, как для иностранных, так и для российских предпринимателей; низкая эффективность внутреннего инвестирования; несовершенство валютного и налогового регулирования [4].

Инвестиционная сфера может существовать только в рамках определенной экономической системы, при наличии центральных и местных органов государственной власти, призванных обеспечивать территориальную целостность страны, поддерживать внутренний порядок, формировать правила, определяющие характер и механизм существования, функционирования и развития экономической системы, способствовать соблюдению этих правил. Эффективное государственное регулирование инвестиционной сферы способно минимизировать и даже ликвидировать с наименьшими издержками негативные эффекты, возникающие в

результате інвестиційної діяльності [3].

При створенні сприятливого інвестиційного клімату ключова роль відводиться органам державної влади. Державні структури представляють собою ключовий елемент інвестиційної сфери, призначені сприяти нормальному функціонуванню економіки. Тільки вони здатні використовувати широкий набір правових, організаційних, економічних і інших засобів впливу на інвестиційну сферу, створювати загальні правові рамки інвестиційної діяльності і стимулювати інвестиційну активність господарюючих суб'єктів [2].

Таким чином, інвестиційна сфера представляє собою підсистему економічної системи держави, що складається з організаційних, економічних і правових інститутів, що охоплюють всю сукупність відносин, що складаються при накопиченні, формуванні, розподілі і використанні інвестицій [4].

Література

1. Сенчагов, В. К. Економічна безпека Росії: Загальний курс [Текст] / В.К. Сенчагов. – М.: Дело, 2005. – 156 с.
2. Игошин, Н. В. Інвестиції. Організація, управління, фінансування: Учебник [Текст] / Н. В. Игошин. – М.: Юнити-Дана, 2012. – 448 с.
3. Інформаційний портал Інтерфакс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interfax.ru/business/406253> (дата звернення 06.10.2016)
4. Філатова, А. С. Інвестиційна безпека РФ в сучасних умовах [Текст] // Молодий учений. – 2015. – № 1. – С. 304-307.

Семенишена Наталія

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Сільське господарство стикається зі структурними змінами в економіці, які для України зараз чи не найважливіші за весь період незалежності, і має адаптуватися до цих умов. Перед бухгалтерським обліком аграрних підприємств стоїть мета надавати інформацію про мінливе інституційне середовище, і це вже не тільки удосконалення сучасних методів обліку, а переосмислення завдань і цілей облікової системи. Аграрні підприємства стикаються з необхідністю оперативно реагувати на зовнішні зміни, аби не стати банкрутами.

Перш за все мова йде про необхідність чіткого визначення цілей, кола завдань, дій, які він буде забезпечувати. Якщо функція визначена нечітко, він не може без

конфліктів включитися в інституційну систему і сам не матиме інституційної завершеності.

Методи оцінки діяльності - це інструменти, які підприємство використовує для того, щоб підтримувати контрактні відносини зі своїми контрагентами. Однак, неможливість задовольняти запити всіх в рівній мірі спричиняє залежність успіху діяльності від можливості балансувати між їхніми інтересами, для чого потрібні нові методи оцінки діяльності. Дослідження Е. Воронової показали, що еволюція методів оцінки діяльності фірм відбувається в напрямку зростання в обліку соціального аспекту їх функціонування [1].

Важливість бухгалтерського обліку обґрунтовується його місцем і роллю як пріоритетної функції управління, зростанням цінності бухгалтерської інформації в забезпеченні як конкурентоспроможності підприємств, так і національної безпеки в умовах глобалізації. Фактично облік є основою "піраміди" економічної системи. Тому настійно потрібна зміна наукових підходів до дослідження обліку і розуміння самого явища інформації обліку в управлінні. Як зазначає В. Жук, «зараз до бухгалтерського обліку доведені регламентовані запити на інформацію з його частини під назвою фінансовий облік. Інша частина (під назвою управлінський облік) ведеться на запити власника, менеджера і не є регламентованою» [2].

Наукове забезпечення управління полягає у наданні масиву різнопланової інформації. Тому облік повинен бути деперсоналізованим, тобто незалежним від чийх би то не було інтересів, інакше він не матиме суспільного інституційного характеру.

Саме інституційна парадигма розглядає бухгалтерський облік глибше і ширше традиційних уявлень і подає його як «філософську субстанцію», яка заповнює і визначає весь простір, всю сутність бухгалтерської діяльності [3].

На нашу думку, втрати обліку як науки почалися з того, що він не позиціонує себе в наукових теоріях і парадигмах соціальних інститутів, не затверджує свою важливість в соціально-економічному просторі, перемістився на задній план в практиці управління та в економічній науці.

Зростання статусу та ролі інституту обліку нова парадигма пов'язує з розвитком його інституційної складової.

Перехід бухгалтерського обліку до наукового забезпечення управління у сільському господарстві вимагає певних умов і стимулів. На нашу думку, тут визначальною є тенденція до облікового супроводу зростання економічних, соціальних та екологічних аспектів господарювання.

Опираючись на дослідження [1-3] зазначимо, що концептуальними умовами реалізації даної тенденції є наявність Стратегії розвитку (як стимулу) і відповідне інституційне забезпечення її реалізації (умови).

Перше (стимул) передбачає створення нової теоретичної бази обліку за рахунок узагальнення кращих теоретичних розробок.

Друге (умови) - організуються за допомогою ініціювання та здійснення перебудови регулювання бухгалтерського обліку та створення адекватних умов для інституційного забезпечення.

Потужною ідеєю інституційної мотивації розвитку обліку в світі є концепція сталого розвитку. Вона формує модель розвитку бухгалтерського обліку від ідеології бізнесу мікро рівня до інститутів сталого розвитку всього суспільства. Отже, бухгалтерський облік отримує якісно іншу мотивацію власного розвитку і одночасно

надає поштовх розвитку практики управління.

Фундаментальною платформою задіяння інституційного різноманіття в моделюванні розвитку бухгалтерського обліку є синергетична теорія. Зокрема, В.Жуком [2; 3] неоднократно пропонувались шляхи впровадження на підприємствах ефективного виробничого обліку, який передбачає: роботу бухгалтерій з кошторисами виробництв; нове професійне та технічне укомплектування бухгалтерських служб; розробку й чітке дотримання на підприємстві графіків документообігу тощо. Правильна організація обліку і постійний контроль за виконанням процесу життєдіяльності є головною передумовою значимості бухгалтерського обліку в інформаційній системі сучасного сільськогосподарського підприємства.

Іншою важливою проблемою облікового забезпечення управління на наукових засадах є неадекватність розкриття бухгалтерським обліком інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства, внаслідок чого в процесі приватизації майно обліковують за залишковою вартістю, завищуючи кредиторську заборгованість, не враховуючи наявні на підприємстві нематеріальні активи, інтелектуальний, земельний капітал та ряд інших важливих активів.

Висновок однозначний – бухгалтерський облік маючи слабку власну наукову базу, опираючись на розмите «професійне судження», не маючи галузевих стандартів фінансового та управлінського обліку поки що не виконує функцію наукового забезпечення управління. Для цього мають бути поєднанні зусилля науки та практики, з чітко визначеною стратегією розвитку галузі та потреб інформаційного забезпечення управління обліковими методами.

Література

1. Воронова, Е. Ю. Организация учетного процесса: институциональный взгляд [Текст] / Е. Ю. Воронова // Аудиторские ведомости. – 2009. – № 1. – С. 59–68
2. Жук, В. М. До проблеми облікового забезпечення управління аграрним сектором економіки [Текст] / В. М. Жук // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – 2008. – Випуск 16, том 3. – С.478-482.
3. Жук, В. Н. Основы институциональной теории бухгалтерского учета: Монография [Текст] / В. Н. Жук. – К. : «Аграрная наука», 2013. – 408 с.

Серова Елизавета

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ВЛИЯНИЕ ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА НА РЫНОК ЛИЗИНГА В РОССИИ

С одной стороны, финансовый кризис, безусловно, ухудшает ситуацию с ликвидностью в банковской системе, затрудняет доступ к рынкам капитала, приводит к удорожанию стоимости фондирования, а для небольших лизинговых компаний и вовсе перекрывает практически все источники финансирования. Принимая во внимание тот факт, что одним из наиболее существенных источников фондирования для лизинговых компаний являются именно кредиты банков, финансовый кризис может крайне негативно отразиться на деятельности многих лизинговых компаний, существенно сократив объем нового бизнеса. Крупным лизинговым компаниям, обладающим большим объемом открытых кредитных линий от крупнейших государственных и частных банков, имеющим долгосрочную положительную историю взаимоотношений с этими банками, а также стабильную базу инвесторов в свои долговые обязательства, будет значительно легче перенести кризисные явления, сохранив при этом положительную динамику изменения (роста) лизингового портфеля [1].

С другой стороны, в период кризиса практически все банки существенно ужесточают процедуры риск-менеджмента, подходы в оценке залогов, сокращают сроки кредитования, закрывают лимиты финансирования на некоторые отрасли экономики. В это время многие потенциальные заемщики банков начинают проявлять повышенный интерес к услугам лизинговых компаний, которые, в силу специфики своей деятельности, обладают большими, чем банки, компетенциями в области оценки предмета лизинга, перспектив его использования, могут адекватно оценить его текущую рыночную стоимость. Лизинговые компании, в отличие от многих банков, могут более гибко настраивать свои продукты под потребности клиентов, учитывать, к примеру, сезонность в использовании предмета лизинга.

Рассматривая влияние финансового кризиса на российский рынок лизинга, наблюдается сокращение объема нового бизнеса за 2015 год на 20%, а лизинговый портфель впервые за шесть лет показал отрицательную динамику. Помимо продолжающегося сжатия ж/д сегмента, вниз рынок потянул автолизинг. Еще большего сокращения рынок избежал за счет крупных авиасделок и госпрограммы льготного автолизинга. Субсидирование лизинга/аренды в рамках антикризисных мер будет оказывать все большее влияние на объем и отраслевую структуру нового бизнеса. Вследствие господдержки и низкой базы прошлого года рынок лизинга по итогам 2016 года, по прогнозу РАЕХ (Эксперт РА), замедлит темпы падения и сократится не более чем на 15%. Сокращение объема нового бизнеса (стоимости имущества) за 2015 год составило около 20%, а его номинальный объем, по оценке РАЕХ (Эксперт РА), не превысил 545 млрд. рублей. Текущее состояние экономики страны привело к заморозке планов предприятий по обновлению основных фондов: инвестиции в основной капитал за прошедший год сократились на 8,4% по сравнению с 2014 годом (по данным Росстата). Лизинговый рынок, как один из индикаторов

инвестиционной активности в экономике, также показал отрицательную динамику. От еще большего падения рынок удержали крупные авиасделки и госпрограмма по субсидированию автолизинга, а также скидки и специальные предложения от лизингодателей в конце года [2].

Объем лизингового портфеля по итогам 2015 года продемонстрировал отрицательную динамику, что в последний раз отмечалось в 2009 году. Сумма новых договоров финансового и оперативного лизинга сократилась за 2015 год на 17% и составила 830 млрд рублей. Сжатие суммы новых лизинговых договоров привело к тому, что объем лизингового портфеля впервые за шесть лет снизился (-3%). Кроме того, в течение двух лет подряд объем полученных лизинговых платежей продолжает превышать объем профинансированных средств, что также сказалось на величине портфеля [2].

К основным факторам риска, влияющим на финансовую устойчивость лизинговых компаний и доступность для них финансирования, относятся следующие: высокая концентрация портфеля по клиентам, низкая диверсификация источников фондирования, высокая доля краткосрочных пассивов, а также небольшой объем собственных средств. Лизинговые компании, которые смогут адекватно управлять вышеуказанными рисками, смогут не только выстоять против кризиса, но и воспользоваться новыми возможностями для расширения своего бизнеса.

Литература

1. Финансовый кризис неоднозначно влияет на лизинг [Электронный ресурс] URL: <http://finam.info/news/finansoviy-krizis-neodnoznachno-vliyaet-na-lizing> (дата обращения 04.10.2016).
2. Обзор «Рынок лизинга по итогам 2015 года: на субсидиях» [Электронный ресурс] URL: <http://www.ulk.ru/downloads/file>(дата обращения 04.10.2016).

Синельникова Елена

к.э.н., ассистент

Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации
г. Гомель, Республика Беларусь

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА АНАЛИЗА ИЕРАРХИЙ ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ НАИБОЛЕЕ ЗНАЧИМЫХ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЙ ВЫБОР НАСЕЛЕНИЯ

Объяснение изменения в потребительском поведении только изменениями цен далеко от реальности. Во многих случаях, об этом свидетельствуют и результаты исследований, в том числе представленные в работе [1], на поведение потребителей и решение об отказе или совершении покупки оказывают значительно большее влияние размер денежных доходов, политика потребительских расходов, уровень достижения медицинских норм потребления и достаточность товаров для удовлетворения потребностей. Предложенный к использованию метод анализа иерархий позволяет не только отобрать наиболее значимые факторы, но и определить их весовые коэффициенты, что усиливает достоверность расчетов при построении точных и достоверных прогнозов величин спроса на товары при большом количестве переменных.

Суть метода анализа иерархий, разработанного американским математиком Т. Саати, заключается в декомпозиции проблемы выбора товара на составляющие части и обработке суждений лиц, принимающих решения, с использованием специального приема — метода парных сравнений (попарные сравнения факторов относительно друг друга в их влиянии на выбор).

Для установления относительной важности факторов используется шкала отношений, которая позволяет экспертам установить соответствие степеням предпочтения одного сравниваемого фактора перед другим с помощью дискретной шкалы 1-9: 1 — равная значимость; 3 — некоторое преобладание значимости одного фактора над другим; 5 — существенная или сильная значимость; 7 — очевидная или очень сильная значимость; 9 — абсолютная значимость. Результаты попарных сравнений факторов на примере товара мука пшеничная даны в матрице ПВ (рис. 1).

<i>Факторы</i>	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6
x_1	1	1/7	1	1/9	1/9	1/3
x_2	7	1	5	3	1/5	5
<i>ПВ =</i> x_3	1	1/5	1	1/5	1/7	1/3
x_4	9	1/3	5	1	1/3	3
x_5	9	5	7	3	1	5
x_6	3	1/5	3	1/3	1/5	1

Рис. 1. Матрица парных сравнений факторов, влияющих на потребительский выбор муки пшеничной

x_1 - индекс потребительских цен; x_2 - индекс роста денежных доходов населения; x_3 - индекс роста покупательной способности среднестатистических располагаемых денежных доходов населения; x_4 - динамика изменения физического объема потребления; x_5 - индекс роста доли потребительских расходов; x_6 - степень достижения медицинских норм потребления.

После составления матрицы оценивается логическая согласованность суждений, что производится с помощью индекса согласованности. Индекс согласованности сгенерированной случайным образом по шкале от 1 до 9 обратносимметричной матрицы с соответствующими обратными величинами элементов называется случайным индексом (СИ). Для матрицы порядка 6 среднее СИ равно 1,24 [2, с.25]. Если отношение индекса согласованности к среднему СИ для матрицы того же порядка не превосходит 0,10, то матрица считается согласованной. Расчет согласованности матрицы парных сравнений факторов, влияющих на потребительский выбор муки пшеничной, и вектора приоритетов этих факторов представлен в таблице 1. Результаты подтвердили согласованность оценки суждений (0,084).

Таблица 1

Расчет согласованности матрицы парных сравнений факторов, влияющих на потребительский выбор муки

Факторы	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	ω_1	$\omega_{ин}$	Расчет $\tilde{\lambda}_{max}$
x_1	1	0,14	1	0,11	0,11	0,33	0,29	0,03	0,95
x_2	7	1	5	3	0,20	5	2,17	0,24	1,63
x_3	1	0,20	1	0,20	0,14	0,33	0,35	0,04	0,84
x_4	9	0,33	5	1	0,33	3	1,57	0,17	1,31
x_5	9	5	7	3	1	5	4,10	0,45	0,89
x_6	3	0,20	3	0,33	0,20	1	0,70	0,08	1,12
Сумма	30,00	6,88	22,00	7,64	1,99	14,67	9,18	1,00	6,73

Примечание: ω_1 - компоненты главного собственного вектора матрицы; $\omega_{ин}$ - вектор приоритетов рассматриваемых факторов потребительского выбора (главный собственный вектор после нормализации); $\tilde{\lambda}_{max}$ - максимальное наблюдаемое собственное значение компоненты для расчета индекса согласованности, отражающей пропорциональность значимости факторов.

Построенная матрица парных сравнений факторов потребительского выбора позволила определить относительную важность факторов при выборе товара и отобрать наиболее значимые: изменение потребительских расходов (0,45), изменение денежных доходов (0,24), изменение физического объема потребления (0,17).

Таким образом, в качестве достоинств использования метода анализа иерархий отметим простоту в применении и соответствие интуитивным и логически выверенным представлениям (специальная шкала для попарных сравнений психологически более свойственна человеку).

Литература

1. Синельникова, Е. А. Методологические и методические основы анализа влияния цен на потребительский выбор [Текст] / Е.А. Синельникова // Бух. учет и анализ. — 2015. — № 1. — С. 10–18.
2. Саати, Т. Принятие решений [Текст]. – М.: Радио и связь, 1993. – 278 с.

Степанова Екатерина

к.э.н., доцент

Международный гуманитарный университет

г. Одесса

О НЕОБХОДИМОСТИ РАЗРАБОТКИ ИННОВАЦИОННО ОРИЕНТИРОВАННОЙ ПРОГРАММЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ

Украинское Причерноморье занимает особое место в экономическом развитии Украины в силу особого экономико-географического положения (выход в Черное – Средиземное моря, Мировой океан). В новых геополитических и геоэкономических условиях, в том числе связанных с реализацией евроинтеграционной политики, Украинское Причерноморье становится одним из важнейших центров международных экономических отношений и международного сотрудничества. Крайнюю актуальность в теоретическом и практическом отношении приобретают вопросы выстраивания новых региональных и международных систем экономического развития и обеспечения национальной безопасности Украины [1].

В этом плане необходима разработка новой концепции политики Украины в бассейне Черного моря и соответственно стратегии развития Украинского Причерноморья в контексте трансформирующихся геополитико-экономических интересов Украины и ее приморских регионов.

Реализация указанной стратегии должна включать разработку инновационно ориентированной государственной программы социально-экономического развития Украины. При этом следует учесть: а) опыт подготовки такой программы в начале 90-х годов Институтом проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, которая реализовывалась по Постановлению Кабинета Министров Украины (1993 г.), но не была доведена до конечного результата вследствие сложностей ее финансового обеспечения; б) зарубежную практику реализации региональных программ. Новая программа социально-экономического развития Украинского Причерноморья должна быть направлена на достижение следующих целей:

1) создание условий для преодоления системного кризиса и обеспечения устойчивого развития Украинского Причерноморья с учетом новых геополитико-экономических факторов (в том числе связанных с аннексией Крыма и невозможностью осуществлять суверенные права на значительной части морского шельфа) и стратегических интересов Украины и ее приморских регионов;

2) максимизация использования морских резервов (природно-ресурсный и техногенный потенциал морской среды и приморских регионов) для экономического развития и повышения качества жизни населения Украинского Причерноморья;

3) формирование необходимой инфраструктуры и благоприятного инвестиционного климата для возрождения морехозяйственного комплекса на инновационной основе и развития приоритетных отраслей экономики Украинского Причерноморья – морской транспорт, судостроение, машиностроение, рыбное хозяйство, рекреационно-туристическая сфера, агропромышленный комплекс и др.

В контексте реализации указанных целей считаем необходимым обратить внимание на следующую систему программных мероприятий:

- обеспечение геостратегических приоритетов в Украинском Причерноморье, прежде всего по таким направлениям, как интеграция Украинского Причерноморья в экономические системы Европейского Союза, участие в коммуникационных проектах ОЧЭС и др. [2];

- решение задач национального (государственного) значения по обеспечению безопасности развития транспортных коридоров (морских, авиационных, железнодорожных, автомобильных, трубопроводных) и др.;

- реализация мероприятий межрегионального значения по таким направлениям, как энергообеспечение, развитие транспортной инфраструктуры, развитие промышленности и АПК, развитие рекреационно-туристической сферы, научно-исследовательские и опытно-конструкторские работы и др.;

- реализация региональных мероприятий, требующих государственной поддержки, по таким направлениям, как инновационная экономика, малое и среднее предпринимательство, социальная сфера и др.

Качественная разработка и эффективная реализация Программы социально-экономического развития Украинского Причерноморья возможна при условиях соответствующего ресурсного обеспечения, четко определенных механизмов ее реализации, наличия должной системы управления реализацией Программы.

При этом следует принять во внимание, что в числе особо важных вопросов разработки указанной Программы являются:

- всемерная инновационализация всех направлений разрабатываемой Программы,

- комплексная оценка социально-экономической, экономико-экологической, политической, научно-технической результативности реализации программы мероприятий.

Литература

1. Степанова Е. В. Проблемы и перспективы развития Украинского Причерноморья в новых геополітико-экономических условиях [Текст] / Е.В. Степанова // Економіка та держава Міжнародний науково-практичний журнал.- 2016. - №4 квітень 2016 р. – С. 38-43

2. Степанова К. В. Українське Причорномор'я в системі єврорегіонального співробітництва [Текст] / К. В. Степанова // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (збірник наукових праць). – 2016. - Випуск 3 (119). – С. 135-139

Стефановвич Людмила

д.э.н., доцент

Пивчевский Алексей

аспирант

Белорусский государственный университет
г. Минск, Республика Беларусь

ОСОБЕННОСТИ УЧАСТИЯ БАНКОВ В ФИНАНСИРОВАНИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Предпринимательство является важнейшим элементом рыночной экономики, в значительной степени способствующим интенсивному развитию страны, во многом определяющим темпы экономического роста, структуру и качество валового национального продукта.

В мировой свободной энциклопедии Википедии дается следующее определение понятию «предпринимательство»: экономическая деятельность, направленная на систематическое получение прибыли от производства и продажи товаров, оказания услуг. Вышеуказанное определение достаточно широкое, поэтому в настоящей работе под термином предпринимательство буду подразумевать сегмент малого и среднего бизнеса страны в соответствии с республиканской классификацией, так как в последнее время именно данному сегменту уделяется особое внимание, как со стороны государства, так и со стороны зарубежных и отечественных финансовых институтов.

В процессе хозяйственной деятельности любое предприятие сталкивается с такими проблемами как рост дебиторской задолженности, неплатежи со стороны контрагентов, необходимостью наличия большого объема собственного капитала для участия и одержания побед в тендерах и т.д. И все эти факторы приводят к тому, что у предприятия появляются кассовые разрывы и ему необходима финансовая помощь. В случае если с данными проблемами сталкивается крупное предприятие, банки предъявляют более лояльные требования для получения финансирования последним, так как за крупное предприятие говорит его авторитет, многолетний опыт и огромная величина чистых активов. С малым и средним бизнесом такой истории быть не может, так как всего вышеперечисленного у него нет. Таким образом, данному сегменту необходимо уделять особое внимание.

В Республике Беларусь в настоящее время, несмотря на позитивную тенденцию по снижению размера процентных ставок для предпринимательства (размер ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь с начала 2016 года снизился с 25% до 18%), их размер остается достаточно высоким. Субъект предпринимательства при условии хорошего финансового состояния и наличия ликвидного обеспечения в нашей стране в среднем может привлечь финансирование под 9-10% годовых в долларах США и евро, 16-18% в российских рублях и 21-23% в белорусских рублях. Для привлечения предприятием более дешевых ресурсов необходимо наличие контрактов, заключенных за рубежом, где банки экспортера могут осуществлять финансовую поддержку экспорта своих предприятий путем финансирования банков-контрагентов в Республике Беларусь.

В Республике Беларусь чаще всего крупными предприятиями являются либо

государственные, либо предприятия с иностранным капиталом, которые уже имеют доступ к более дешевым ресурсам. Поэтому опасение зарубежных инвесторов в финансировании крупнейших предприятий страны можно понять и наиболее перспективным направлением финансирования для них является поддержка Малого и среднего бизнеса, так как в данном сегменте страны наблюдается значительное число частных компаний.

Деятельность банков в Республике Беларусь регулируется Национальным банком в соответствии с требованиями международных стандартов, путем контроля над выполнением нормативов безопасного функционирования, где особую роль играют как величина, так и качество активов. Поэтому авторитет белорусских банков на международной арене намного выше по сравнению с другими субъектами предпринимательства страны. В связи с этим, белорусские банки постоянно подписывают соглашения с мировыми финансовыми институтами, и за счет своего авторитета привлекают более дешевые ресурсы в страну.

Так, ОАО «БНБ-Банк» и Европейский банк реконструкции и развития 9 августа 2016 года подписали договор о предоставлении БНБ-Банку синдицированного кредита в размере 20 миллионов долларов США [1].

ОАО «АСБ Беларусбанк» и Министерство финансов Республики Беларусь подписали с CITICCONSTRUCTION Co., Ltd. соглашение о взаимодействии по созданию белорусско-китайского инвестиционного фонда. Подтверждением достигнутого высокого уровня взаимоотношений с Государственным банком развития Китая стало подписание Меморандума о взаимопонимании. Документ выражает намерения китайского банка выделить ОАО «АСБ «Беларусбанк» 100 миллионов долларов США ресурсов из 300-миллионной кредитной линии, открытой в рамках Генерального кредитного соглашения от 2015 года [2].

Таким образом, банковская система является важным звеном в цепи финансирования предпринимательства, так как помимо посреднической функции они самостоятельно привлекают более дешевые ресурсы в страну, тем самым, помимо стимулирования развития предпринимательства, выполняют и макроэкономическую функцию.

Литература

1. Белорусский народный банк привлек новый синдицированный кредит в размере 20 млн долларов [Электронный ресурс] – Официальный сайт Белорусского народного банка – Режим доступа: <http://bnb.by/news/131-1778/article.html> (Дата обращения - 10.10.2016)

2. ОАО «АСБ Беларусбанк» подписал важные документы с китайскими партнерами [Электронный ресурс] – Официальный сайт ОАО «АСБ Беларусбанк» – Режим доступа: https://belarusbank.by/ru/press/bank_news/32133 (Дата обращения - 10.10.2016).

Sulyma Liudmyla
Ph.D., Associate Professor
Karmazina Kateryna
student
National aviation university
Kyiv

FEATURES OF UKRAINIAN AIR TRANSPORT SYSTEM

Air transport is the least accessible transport mode in Ukraine. There are about 0.15 air trips per one passenger (aviation movability or mobility coefficient), other words every seventh travels by air. However, there is a perception that only 2% of the population use air transport services. That means that the same passengers fly, but several times a year.

For comparison, in the USA this coefficient is equal to 2. In EU countries, there is, on average about 1.7 flights per one person annually. It is 10 times more than in Ukraine. One of the main reasons of low aviation mobility in Ukraine is a high ticket price. Even average tariff on domestic routes of Ukraine is commensurate with the minimum standard of living of Ukrainian citizens. While in the USA, for example, the cost of one average domestic round trip does not exceed the 5% of average income, taking into account that distance of domestic flights in USA is longer than in Ukraine.

Air transportation is not referred to essential goods, so it can be easily replaced by other transport modes. Thus differed demand is formed, conversely, effective demand contributes to air transportation development.

Another feature of an air transport system is the presence of unnatural monopoly [1], Ukraine International Airlines (UIA) is a monopoly in an air transportation market. In the first semester of 2016 its share of passenger flow in Ukrainian market reached 77% and the number of passenger transported - 2.5 million people. UIA serves 66 regular destinations and 7 of them are domestic.

The Ukraine International Airlines' fleet consists of 39 aircraft, the average age of the fleet is 13 years. It is the newest aircraft fleet among Ukrainian airlines. After «Wizz Air» left Ukrainian market, there are no real competitors to UIA.

The existence of particular unnatural monopoly has a negative influence/impact on the quality of passenger service, which is constantly declining, and on the costs of transportation, that are unreasonably high with the comparison to the average income of Ukrainian people.

Another feature of Ukraine air transport system is: most part of air transportations is concentrated in Boryspil International Airport, it is 68% of market share. For the first half of 2016 air passenger flow of Boryspil International Airport comprised 3.64 million people and 59 destinations. Also, this airport is the only air transport node which approaches to the status of «hub». Airport closely cooperates with its basic airline - Ukraine International Airlines. The fact of cooperation of the hub airport and the basic airline is considered to be normal and even desired for the worldwide air transport systems (aviation enterprises contribute to the development of each other), but considering the Ukrainian market this cooperation contributes to enhance of monopoly in air transportation branch.

All above-mentioned features are related to passenger air transportation market, which is different from cargo air transportation market. The air transportation share is

extremely less, compared with other transport modes.

Most of the air cargo flows are carried out by charter flights of Ukrainian airlines in other countries within the UN humanitarian and peacekeeping missions and also according to the contracts and agreements with other contractors [2].

An air cargo hub does not exist in Ukraine. That results in cargo, intended for Ukraine and its eastern neighbors is delivered to the Dutch airports and then transported by automobile transport. A strong correlation between volumes of transportation and gross domestic product (GDP) per capita was revealed when defined the relation between air passenger transportation development and social and economic factors [2]. Cargo transportation by Ukrainian airlines does not depend on GDP or other social and economic factors, because of utilization of cargo airlines outside Ukraine.

Generally, the Ukrainian air transport system requires further development of transit potential and diminishing of monopolization processes influence, which will enhance the development of national economy.

References

1. Lele M. Milind. Monopoly Rules. How to Find, Capture and Control the Most Lucrative Markets in Any Business [Text] / Milind M. Lele. – New York: Crown Business, 2005. – 224 p.

2. Марінцева К.В. Наукові основи та методи забезпечення ефективного функціонування авіатранспортних систем: монографія [Текст] / К.В.Марінцева. – К.: НАУ, 2014. – 504 с.

Суліма Наталія

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Найважливішим завданням розбудови соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні є створення необхідних умов для гармонійного розвитку кожної особистості та забезпечення високого рівня життя населення. Особливо гостро ця проблема постає для сільських територій, де трансформація земельних відносин, розвиток нових моделей господарювання може призвести до таких негативних наслідків, як хронічне безробіття, зневіреність у можливості працевлаштування та пов'язане з ними погіршення соціального середовища.

В цих умовах особливо важливим є питання не лише формування, а й збереження та раціонального використання соціально-трудоного потенціалу села.

Ефективність розвитку і використання соціально-трудоного потенціалу

сучасного суспільства розглядається як інтегрований показник, що визначається кількісними та якісними характеристиками трудових ресурсів, зайнятістю працездатного населення та забезпечує певні можливості у створенні матеріальних і духовних благ суспільства. Кількісним показником соціально-трудового потенціалу є демографічна ситуація, яка характеризує запаси трудових ресурсів, їхню зайнятість, рівень освіти за структурою робочої сили, стан здоров'я населення тощо.

Якісні характеристики соціально-трудового потенціалу дають можливість оцінити перспективи різних соціальних груп населення для визначення їхнього місця у суспільно-корисній праці, можливості повного використання знань, умінь та професійних навичок працівників, отриманих за рахунок інвестицій у людський капітал. В результаті поліпшення якості трудового потенціалу зростає ефективність економічної діяльності працездатного населення, підвищується професійно-кваліфікаційна і соціально-культурна підсистеми, що визначає конкурентоспроможність країни в умовах глобалізації.

Нині проблеми трудового потенціалу села є надзвичайно важливими та актуальними. Дослідження свідчать, що до головних із них належать такі:

- трудовий потенціал села використовується вкрай неповно і неефективно. Із наявної в країні на 1 січня 2015 р. кількості сільського населення в 14089,6 тис. осіб, лише близько 3090 тис., або 22 % зайняті на сільгоспідприємствах, установах і організаціях [2]. Решта щоденно доїздять до міста, де виконують найбільш непривабливу роботу, самоексплуатуються в трудомісткому, слабо механізованому, низько прибутковому особистому селянському господарстві або поневіряються по світах на заробітках;

- деградує і навіть знищується соціально-демографічна база формування аграрного трудового потенціалу – вимирає село. Молоді, амбіційні, найбільш працездатні кадри із села мігрують, професійно-інтелектуальний потенціал, який мав би забезпечити на селі суперсучасні технології та адекватну конкурентоспроможність, недопустимо знижується. Сальдо природного приросту сільського населення неймовірно падає. Сфери прикладання праці в сільському господарстві зруйновані (йдеться про сільгоспідприємства), а поза ним не розвиваються. Молодь не бачить на селі перспектив.

Причинами такого критичного стану села та його трудового потенціалу є безсистемний, хаотичний, некомплексний підхід до аграрних реформ; ресурсний підхід до трудового потенціалу; залишковий принцип уваги в суспільстві до відтворення трудового потенціалу, особливо на селі; аграрно-олігархічний протекціонізм, тотальна корупція, несприятлива політична система [1].

Результат проведеного дослідження дозволяють визначити головні напрями дальшого розвитку аграрного трудового потенціалу.

Насамперед, слід визначитись зі способом виробництва на селі на перспективу.

На наш погляд, з одного боку слід проводити індустріалізацію галузі, створення і будівництво потужних високотоварних комплексів вертикальної інтеграції (вирощування сільгоспсировини, її переробка і реалізація); з іншого - паралельно має йти процес кооперації дрібних сільських товаровиробників. У сукупності це призведе до збільшення виробництва сільгосппродукції, збереження сільської поселенської мережі, а, отже, і бази відтворення трудового потенціалу села; зростання ефективної зайнятості в сільському господарстві.

Ще одним неймовірно важливим напрямом розвитку має стати збільшення сфер прикладання праці на селі поза межами сільського господарства. Йдеться, про створення тут несільськогосподарських виробництв і сервісних кооперативів.

Необхідно вдосконалити державне регулювання сільського розвитку, яке передбачатиме впровадження довгострокової оренди, замість спекуляції землею, протекціонізм у значенні повернення селу боргів, відібраних у нього десятиліттями через диспаритет цін, захист вітчизняного виробника від зарубіжної експансії, розв'язання проблем кредитування, зниження податкового тиску, можливо навіть через окремі податкові канікули тощо [1].

Все це повинно призвести до того, що трудовий потенціал аграрної сфери буде формуватися і використовуватися результативно.

Література

1. Борецька А. Проблеми трудового потенціалу села на сучасному етапі розвитку [Текст]: Збірник матеріалів інтернет-конференції ТНЕУ, (м. Тернопіль, 24-25 червня 2010 р.) – Тернопіль: ТНЕУ, 2010.

2. Демографічна та соціальна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html

Сухоняк Софія

асистент

Національний лісотехнічний університет України

м. Львів

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИЧИН ТА АСПЕКТІВ ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ

Існує велика кількість причин та аспектів використання аутсорсингу. Доцільно виокремлювати причини використання аутсорсингу за такими напрямками: соціальним, економічним, організаційним, технологічним та управлінським.

До соціальних належить використання аутсорсингу з позиції вдосконалення роботи працівників і отримання покращення соціально-психологічного клімату, розв'язання конфліктів та зниження соціальних ризиків, реорганізація підприємства відповідно до соціальних пріоритетів. Наприклад, з метою збільшення заробітної плати, покращення соціального пакету та можливостей реалізації працівникам підприємства. Окрім отримання доступу до кращих фахівців, які є на ринку праці, аутсорсинг дає змогу забезпечити соціальну гнучкість та адаптивність до умов діяльності підприємства. Тобто, при виході підприємства на нові ринки або на ринки іноземних країн там можуть існувати свої особливості та бар'єри, для підтримки виходу на цей ринок доцільно заручитися підтримкою компанії, яка знає особливості та володіє механізмами ефективної роботи на цих ринках.

Організаційна причини полягають у формуванні організаційних структур через

спільну взаємодію контрагентів аутсорсингу шляхом передачі певних організаційних підрозділів та функцій провайдерам, зниження обмежень щодо розвитку організаційних структур на певних локальних ринках через знаходження відповідних трудових ресурсів та встановлення ефективних комунікацій, зміна фізичного розташування організації при швидкому темпі розвитку. Для швидкоростучих компаній проблемою є постійний пошук нового офісного приміщення, яке б відповідало потребам та вимогам існуючого темпу розвитку. Слід тут також розділити організаційні причини на підпричини зумовлені постійним зростанням підприємства і тимчасовим або сезонним зростанням. Для підприємства зміна темпів зростання, які мають тимчасовий, разовий характер є досить небезпечними. Оскільки, залучивши додаткові ресурси та активи з метою забезпечення пришвидшених темпів зростання, підприємство може отримати значні збитки, якщо таке значне зростання виявилось разовим.

Управлінські причини полягають в знаходженні оптимальних бізнес-моделей за сукупністю та поєднанням різних видів ресурсів, їх якості та обсягів на засадах знаходження найкращих управлінських рішень, об'єднання управлінських структур чи компетентностей керівників підприємства, запровадження процесів централізації чи децентралізації в управлінні підприємством.

Економічні причини полягають у досягненні економічних цілей та індикаторів, які реалізуються за допомогою різних видів аутсорсингу, фокусуванні на основних з економічних перевагах та досягненнях підприємства та передачі функцій з метою підвищення їх фінансово-економічних показників.

З економічної точки зору, аутсорсинг стає каталізатором та прискорювачем розвитку підприємства або проекту, які реалізують партнери, через можливість доступу до найкращих економічних моделей та практик ведення бізнесу. Також за аутсорсинговим контрактом сума витрат найчастіше є фіксованою, а в реалізації проектів з високим рівнем ризику або інноваційних проектів, частими є випадки значного зростання витрат та перевищення їх від встановленого планового рівня.

Технологічні полягають у можливості доступу до інноваційних продуктів, технологій та послуг, які відсутні у самої організації через обмеженість в бюджетних чи трудових ресурсів. Сучасний швидкий темп розвитку бізнесу, короткий життєвий цикл продуктів та послуг змушують лідерів ринку вести постійний пошук інновацій та технологічних новинок. Вкладення значних коштів у розвиток власних інноваційних підрозділів за всіма функціональними напрямками діяльності підприємства часто є економічно невигідним та неможливим. Тому з цією метою підприємства звертаються до аутсорсингу як інструменту доступу до інновацій.

Tarasova Krystyna

Ph.D., lecturer

Odessa national economic university

Odessa

GLOBAL CYBER RISKS AND ALTERNATIVE VARIANTS OF FUTURE

Our world today is in the midst of the greatest information revolution in the history of humanity. Hereby, more than 40 % of the world's population has access to the internet web, with more and more users coming online each day. Even among the poorest 20 % of people, nearly 7 persons out of 10 have a mobile phone. [1, p. 2].

During the last decade, the number of internet users has grown more than by 3 times – from 1 billion in 2005 to an estimated 3.2 billion at the end of 2015. Presently typical day in the life of internet users consists of 207 billion of sent e-mails, 4.2 billion of Google searches, 2.3 GB of web traffic, 152 million of Skype calls and 36 million of Amazon purchases [1, p. 6]. It means that businesses, people, and even governments are now more connected than ever before. The information revolution has brought and immediate private benefits such as easier access to the information, better convenience, free digital products, and new different forms of leisure.

For example, in Kenya after the introduction of the digital pay system M-Pesa, the sending remittances decreased by 90%. The online platform of e-commerce Alibaba accelerates efficiency of the economy of China through the reduction of coordination costs.

But have new technologies generated faster economic growth and are the countries reaping sizable digital dividends? Arises and another question – will the information technologies continue to bring economies to innovation and prosperity? In so far, developing technologies bring not only new possibilities but also – new risks.

IT-risks or cyber risks appear in many forms, all of which can represent major threats to doing business. Enterprises increasingly face new exposures, including third-party damage, business interruption and different regulatory consequences. These risks are among the most dangerous risks to the doing business are that are detrimental to the global economy to the tune of 445 billion dollars a year [2, p. 10]. More than that, all of the current IT-trends foretell an even darker future with more cyber incidents. According to the model built by Denver's Pardee Centre of International Futures and Atlantic Council, the associated cyber-security costs will outweigh the benefits from the worldwide internet connection in 2019. Moreover, according to these project models, annual security costs in high-income countries have begun to outweigh economic benefits from global e-connection. For all developing economies the inversion of benefits and costs is expected to occur within next three-five years [3, p. 2].

But, there is a positive side. Whereas the cyber costs tend to be experienced as 'one-time deals', cyber benefits tend to deliver positive effects after they originally left for many years to come.

Based on those facts, scientists also made a prediction as touched to the four possible variants of future, symbolically named Cyber Shangri-La, Independent Internet, Leviathan Internet and Clockwork Orange Internet [3, p. 5]. The substance of those possibilities is expressed in table 1.

Table 1

Alternative worlds: scenarios of international development

Variant of future	Characteristics	Impact on the economy
Cyber Shangri-La	Newly created technologies create benefits faster than costs are accumulated. The cyber defense mechanisms are easier and cheaper, their improvement becomes faster than offences arise.	ICT becomes the main driver of innovation process; it benefits among the world as nearly all firms have access to similar technologies. Global cooperation on cyber security is relatively high.
Independent Internet	ICT companies continue to develop new e-defenses but cyber-terrorists still thrive.	ICT is an important driver of innovation but there is a risk of rising income inequality between countries in the future. As for now, the ICT globalization is high.
Leviathan Internet	Cyber-security decreases all over the world. Most of the nations have predominantly open internet borders and from time to time suffer from cyber-attacks. Some countries, like China and Russia, choke off their national borders so that all the information and attacks have difficulty penetrating.	There is little trust between friendly countries. Some nations close off their national e-borders which lead to the ICT inequality. The impact on the economic development is fairly modest with stably growing GDP. But this growth is far lower than it could have been with open borders.
Clockwork Orange Internet	Cyber offence mechanism is unstoppable. ICT usage is very limited and is reserved only for those people who are rich enough to pay for proper security measures.	The international cooperation is limited due to the lack of trust between countries. The cost of the digital economy is rising much faster than dividends of them. Most heavily by cyber-crimes are affected higher-income countries and so-called 'middle economies'.

It's hard to say which variant of future is more likely to come. But more and more scientists make gloomy predictions. The threat of cyber risk will continue to rise, and it's up to the governments to choose their policy to make one of these predictions to come true.

References

1. Global Economic Prospects. June 2016. Divergences and Risks [Electronic resource]. – 2016. – № 26. – Available at: <http://pubdocs.worldbank.org/en/842861463605615468/Global-Economic-Prospects-June-2016-Divergences-and-risks.pdf> (date of appeal: 14.10.16). – Title screen.
2. Allianz Risk Barometer Top Business Risks 2016 [Electronic resource]. – 2016. – № 5 – Available at: http://www.btsau.net.ua/sites/default/files/news/pdf/prikladi_oformlen_literatur.pdf (date of appeal: (14.10.16). – Title screen.
3. Risk Nexus. Overcome by cyber risks? Economic benefits and costs of alternate cyber futures [Electronic resource]. – 2015. – Available at: <http://publications.atlanticcouncil.org/cyber risks//risk-nexus-september-2015-overcome-by-cyber-risks.pdf> (date of appeal: 14.10.16). – Title screen.

Туварчиева Гульнара

к.э.н., заведующая отделом

Южный зональный научно-исследовательский центр
продуктивности агропромышленного комплекса

г. Симферополь

ВЛИЯНИЕ ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТИ РАБОЧЕГО ВРЕМЕНИ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТРУДА

Для развития общества труд всегда имел большое значение. В трудовом процессе создаются блага для удовлетворения потребностей человека. Время, затраченное на труд, называют рабочим временем. Время является ограниченным ресурсом и ключевым фактором эффективности труда.

В зависимости от содержания рабочего времени его влияние на эффективность труда неодинаковое. Один и тот же результат можно получить за разное количество времени и наоборот, одно и то же рабочее время может выражать различный уровень эффективности труда, различное количество затраченного труда и разную продолжительность рабочего дня.

Компьютеризация рабочих мест, автоматизация рабочих процессов, развитие программного обеспечения, использование сети Internet характеризуют современный рабочий процесс и вносят изменения в скорость работы и результаты труда. Исходя из изложенного, возникает необходимость изучения влияния продолжительности рабочего времени на эффективность труда в условиях использования перспективных технологий, современной техники и инноваций.

В экономической литературе рабочий день определяется как регламентированное законом время суток, на протяжении которого работающий должен находиться на рабочем месте и выполнять возложенные на него функции. Общепринятой в стране считается сорокачасовая рабочая неделя. При пятидневной рабочей неделе продолжительность рабочего дня или смены составляет восемь рабочих часов. Истоками именно такой продолжительности рабочей недели является 1956 год, когда СССР ратифицировал Конвенцию о сокращении рабочего времени до сорока часов в неделю. Эта необходимость была вызвана увеличением массовой безработицы. Благодаря сокращению рабочего времени обеспечивалось увеличение числа рабочих мест.

Использование времени в современном рабочем процессе существенно отличается от использования времени в процессе труда двадцать лет назад и существенно отличается от продолжительности трудового процесса 1956 года. Электронная почта, внутренняя компьютерная сеть в предприятиях, мобильная связь, доступность информации в сети Internet, наличие программ обработки данных, отменили необходимость offline контактов между людьми, сократили количество передвижений по городу и даже командировок. Некоторые трудовые действия полностью потеряли свой смысл или стали занимать намного меньше времени. Рабочие функции, которые выполняли несколько человек, сегодня посредством использования новых технологий и техники выполняет один работник. Высвободилось огромное количество рабочего времени. Происходит увеличение пребывания сотрудников на работе, но не увеличение собственно рабочего времени

[1].

Результаты анализа эффективности использования рабочего времени высококвалифицированного персонала показывают, что 20,4 % рабочей недели данной категории работников пропадает впустую, то есть один из пяти рабочих дней [2].

С целью повышения уровня эффективности труда освобождается большое количество работников. Вместе с тем общий уровень безработицы, даже по данным официальной статистики, является довольно высоким.

Эффективность труда имеет широкое содержание, отражает весь спектр продуктивности и результативности труда, учитывает необходимость рационального использования трудовых ресурсов. Важным достоинством эффективности труда является отражение экономии не только трудовых ресурсов, но и времени.

Посредством компьютеризации и автоматизации рабочих процессов происходит рост интенсивности труда и скрытое удлинение рабочего дня, напряженность труда падает и как следствие эффективность труда при длительности рабочего времени снижается.

Неэффективное использование рабочего времени нерациональное использование живого труда оборачивается экономическими потерями для предприятий исходит к минимуму преимущества, которые дают современная техника и технология, вызывая необходимость оптимизировать рабочее время.

Оптимизации времени труда, посредством сокращения общепринятой продолжительности рабочей недели, позволит снизить уровень безработицы в стране и достичь высоких показателей эффективности труда.

Литература

1. Почему восьмичасовой рабочий день не эффективен: [Электронный ресурс]/ Юридический справочник руководителя – 2016. – Май. - Режим доступа: <http://www.delo-press.ru/articles.php?n=22729>

2. Направления повышения эффективности использования рабочего времени на предприятии: [Электронный ресурс] / Макарова А. О., Галимова А. Ш. // Молодой ученый – 2013. – №1. — С. 155-158. - Режим доступа: <http://moluch.ru/archive/48/6061/>

Фоміна Тетяна

к.е.н., доцент

Пугаченко Ольга

к.е.н., доцент

Кіровоградський національний технічний університет
м. Кропивницький

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ВІДСТРОЧЕНИХ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Згідно П(С)БО 17 «Податок на прибуток», відстрочене податкове зобов'язання – це сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податок на прибуток – це сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням і відстроченим податковим активом [1].

Відстрочене податкове зобов'язання визнається у разі наявності тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню, за винятком: гудвілу, якщо його амортизація податковим законодавством не передбачена; первісного визнання активу або зобов'язання в результаті господарських операцій (крім об'єднання підприємств), які не впливають на обліковий і податковий прибуток (збиток).

Тимчасові податкові різниці, що підлягають оподаткуванню та є наслідком фінансових інвестицій у дочірні, асоційовані та спільні підприємства, визнаються відстроченим податковим зобов'язанням за винятком: якщо материнське (холдингове) підприємство, інвестор або учасник спільного підприємства визначає і контролює час анулювання тимчасової податкової різниці; якщо не очікується анулювання тимчасової податкової різниці протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Внутрішньому контролеру необхідно пам'ятати, що відстрочене податкове зобов'язання розраховуються за ставками оподаткування, що діятимуть протягом періоду, у якому будуть здійснюватися погашення зобов'язання.

На рівні аналітичного і синтетичного обліку, внутрішній контролер перевіряє, щоб за кредитом рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» відображалась сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах відповідно до оподатковуваних тимчасових різниць, а за дебетом – зменшення відстрочених податкових зобов'язань за рахунок нарахування поточних податкових зобов'язань [2].

Внутрішній контролер перевіряє, щоб відстрочені податкові зобов'язання обов'язково відображались в Балансі (Звіті про фінансовий стан) окремою статтею довгострокових зобов'язань – 1500 «Відстрочені податкові зобов'язання» [3].

Крім того, внутрішньому контролеру варто враховувати, що у проміжній фінансовій звітності відстрочені податкові зобов'язання можуть наводитися у балансі в сумі зазначених зобов'язань, що визначені на 31 грудня попереднього року без їх обчислення на дату проміжної фінансової звітності. У таких випадках у статті «Витрати (дохід) з податку на прибуток» проміжного Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) наводиться лише сума поточного податку на прибуток, а на дату річного балансу в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності здійснюється відповідне коригування (збільшення, зменшення) суми витрат з податку на прибуток з урахуванням змін відстрочених податкових зобов'язань за звітний рік.

Внутрішній контролер повинен пересвідчитись, щоб відстрочені податкові зобов'язання згорталися, якщо сплата податку на прибуток контролюється одним і тим самим податковим органом. У консолідованому балансі відстрочені податкові зобов'язання відображаються розгорнуто.

У примітках до фінансової звітності перевірці внутрішнім контролером підлягає така інформація: складові елементи витрат (доходу) з податку на прибуток (включаючи відстрочені податкові зобов'язання); сума тимчасових податкових різниць, пов'язаних з фінансовими інвестиціями у дочірні, асоційовані та спільні підприємства, щодо яких відстрочені податкові зобов'язання не були визнані; сума визнаних відстрочених податкових зобов'язань (за кожним видом).

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353 (із змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

Харченко Надія

здобувач

*Науковий керівник: к.е.н., доцент Омельченко Л.С.
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
м. Маріуполь*

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансування діяльності аграрних підприємств як і будь-якого суб'єкта господарювання в цілому залежить від своєчасного, якісного та ефективного наповнення грошового обігу фінансовими ресурсами. Саме на структуру джерел формування фінансового забезпечення найбільше впливають галузеві особливості учасників сільськогосподарського виробництва.

Функціонування аграрних підприємств залежить від забезпеченості фінансовими ресурсами. Швидкі зміни зовнішнього середовища та витрати пов'язані з веденням господарської діяльності підприємств потребують значні обсяги коштів для досягнення цілей діяльності аграрних підприємств і пошук джерел залучення

фінансових ресурсів.

Недостатній обсяг фінансових ресурсів приводить до виникнення, зростання і накопичення заборгованості перед партнерами, працівниками, фінансовими інституціями, що негативно впливає на імідж, функціонування та можливості розширення подальшого економічного зростання сільськогосподарських підприємств [1].

Джерелами залучення фінансових ресурсів в діяльність аграрних підприємств є: випуск облігацій, залучення стратегічних інвесторів, банківські позики, первинне публічне розміщення акцій (ІРО).

Найбільш простими і зрозумілими способами залучення і використання фінансових ресурсів для аграрних підприємств є випуск облігацій та банківське кредитування. Крім кредитів і випуску облігацій, підприємства можуть залучати для виробничих потреб кошти інших юридичних осіб у вигляді позик, сплачуючи за це певний відсоток. Так, підприємства можуть користуватися комерційним (товарним) кредитом при здійсненні розрахунків за куплену продукцію, надані їм послуги чи виконані для них роботи. Безоплатним для підприємства є використання і такого джерела позикового капіталу, як кредиторська заборгованість по заробітній платі, за товари і послуги, за розрахунками з бюджетом, за страхування, тощо.

Використання позикового капіталу дає такі види переваг: зменшення бази оподаткування; скорочення платежів до бюджету завдяки відношенню відсотків за кредит до складу валових витрат; коливання розміру позикового капіталу (суми для повернення) залежно від темпу інфляції [2].

У докризовий період найпопулярнішим механізмом залучення коштів серед провідних вітчизняних підприємств було здійснення первинного публічного розміщення акцій (ІРО) на зарубіжних фондових біржах. ІРО (з англ. Initial Public Offering) - одна із форм залучення додаткового фінансування шляхом пропозиції цінних паперів емітента для реалізації широкому колу інвесторів, які мають доступ до біржового ринку

Основними перевагами використання ІРО аграрними підприємствами є: неповерненість довгострокових фінансових ресурсів; придбання капіталізації; покращення фінансового стану підприємства; залучення інвестицій в майбутньому на вигідних умовах; поглиблення процесу диверсифікації; поліпшення кредитного рейтингу, репутації та іміджу підприємства; забезпечення ліквідності активів; відсутність боргового тягаря; мотивація та збереження персоналу [3].

На сьогодні підприємства аграрного сектору економіки мають низький рівень використання можливостей фондового ринку для залучення додаткових джерел фінансування. Аграрні підприємства практично не використовують можливостей прямого фінансування через механізм ринку капіталів. Хоча одним із перспективних й ефективних методів забезпечення підприємства додатковими фінансовими ресурсами є вихід аграрних підприємств на світовий фондовий ринок, використовуючи ІРО.

Залучення фінансових ресурсів в процесі здійснення ІРО має ряд переваг, зокрема дозволяє підприємствам залучати необхідні для розширення активи, які підприємство не в змозі придбати за власні кошти і на придбання яких вважається не вигідним брати кредит. Хоча даний вид фінансування є досить привабливим і перспективним, і аграрні підприємства, такі як холдинги «Мрія», «Укрпродукт»,

ПАТ «Миронівський хлібопродукт», ТОВ «Карнел-Трейд», досить успішно використовують його переваги, для середніх та дрібних підприємств це досі залишається недоступним [4].

Складність проведення ІРО вітчизняними компаніями полягає у переведенні їх у публічний режим, що передбачає розкриття власниками компанії будь-якої інформації про ведення бізнесу на вимогу потенційних інвесторів. Найбільш привабливими для зарубіжних інвесторів є традиційно сільськогосподарські підприємства, а також сфера харчової промисловості.

Література

1. Плаксієнко В.Я. Формування інвестиційного клімату в підприємствах аграрного сектору України [Текст] / В.Я. Плаксієнко // Вісник Полтавської держ. Аграрної академії. Серія: Економічні науки. 2011. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 202 – 206.

2. Зуєва О.І. Фінансові ресурси: формування та ефективне використання в сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами» (економіка сільського господарства і АПК) / О.І. Зуєва. – К., 2009. – 18 с.

3. Давиденко Н.М. Переваги залучення фінансових ресурсів аграрними корпораціями шляхом виходу на іноземні фондові біржі [Текст] / Н.М. Давиденко // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 3. – С. 96 – 101.

4. Сушко Р. Залучення фінансових ресурсів / Р. Сушко. – К.: // Видавничий дім «Україна Бізнес», 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbizn.com/>

Челомбитько Марина

к.с.-х.н, доцент

Государственный аграрный технический университет

г. Минск, Беларусь

СОСТОЯНИЕ ЛЬНЯНОЙ ОТРАСЛИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Льняная отрасль в республике Беларусь объединена в технологическую цепочку: льносеющие сельскохозяйственные организации – льнозаводы с экспортно-сортировочными льнобазами и льносемяницами – предприятия концерна «Беллегрпром», в т.ч. РУПТП «Оршанский льнокомбинат». В настоящее время 148 сельскохозяйственных организаций всех категорий занимаются производством льнотресты и льносемян [1].

Природные условия республики благоприятны для выращивания льна-долгунца во всех областях. Однако, несмотря на это, за последние 24 года площадь под посевами льна сократилась на 31,9 процента и составила менее 2 % в структуре посевных площадей. Средняя урожайность льна-долгунца варьирует по годам и за последние 5 лет колеблется в пределах 6,5-16,2 ц/га льноволокна [3]. Более низкая урожайность характерна для северных областей (Витебская и Минская). Уровень

урожайности льна в республике недостаточен для эффективного ведения отрасли. Повышение урожайности, улучшение качества и увеличение выхода волокна связаны с проведением агротехнических мероприятий. Применяемая в республике технология приводит к снижению качества льноволокна на 30-40 % и потере 45-50 % льносемян. Наиболее слабым звеном при возделывании льна является его низкая техническая оснащенность. За прошедшие 24 года обеспеченность сельскохозяйственных организаций льноуборочными комбайнами сократилось в 2,8 раза. Недостаточно обновляется техника на льнозаводах: 52 % машин имеют срок службы от 10 до 20 лет, 37 % – от 5 до 10 лет и только 11 % работают от 3 до 5 лет. Льнозаводы республики практически не приобретали технологических линий за последние годы из-за высокой стоимости оборудования, значительных расходов на его доставку, дефицита оборотных средств. В связи с вышеизложенным соотношение в производстве длинного и короткого волокна составляет в Беларуси — 30:70, в странах с развитым льноводством - 70:30.

Потребность в льноволокне для внутреннего рынка, определяемая из расчета 2 кг на душу населения, - 20 тыс. т. Учитывая, что объемы его производства практически всегда превышают этот уровень (исключение составляет 1999 г.), льняная отрасль имеет четко выраженную экспортную ориентацию. По сравнению с 2000 годом экспорт льноволокна вырос в 4,1 раза, однако производство и переработка льна являются убыточными. Это свидетельствует о том, что цена на льноволокно, отпускаемого на экспорт, не покрывает издержек на выращивание и переработку льна.

Учитывая, что в Беларуси льносырье представлено в основном коротким волокном и не очень высокого качества (большая заостренность, засоренность, неравномерность по длине и толщине), с низкой прядильной способностью, из него вырабатывают только технические, тарные ткани. В связи с этим народнохозяйственное значение приобретает использование короткого льноволокна в текстильном производстве посредством его котонизации.

В организационном плане в республике могут быть реализованы три направления формирования мощностей по выпуску котонизированного короткого волокна для текстильного производства:

- создание специализированных участков (цехов) по котонизации волокна на действующих льнозаводах;
- создание аналогичных участков (цехов) на текстильных предприятиях системы концерна «Беллегпром»;
- формирование производственно-коммерческих структур, основным направлением деятельности которых будет выпуск котонизированного льноволокна.

Расчетная потребность легкой промышленности и продукции льноводства составляет 55—65 тыс. т в год, в том числе котонизированного волокна для хлопчатобумажной и шерстяной промышленности 15-18 тыс. т, что снизит потребность в хлопке на 8-9 тыс. т, шерсти — на 2 тыс. т в год.

Становлению рыночных отношений и укреплению хозяйственных связей между льносеющими хозяйствами и перерабатывающими заводами должны способствовать директивные документы об акционировании льноперерабатывающих предприятий. Механизм акционирования должен определяться конкретными экономическими условиями.

Привлечение поставщиков сырья к приватизации должно способствовать: превращению нынешних антагонистов в партнеров, работающих на достижение единой цели, поскольку прибыль перерабатывающих предприятий распределяется пропорционально вложенному капиталу; обеспечению равномерного доступа структурных формирований к конечному продукту; мобилизации средств [2].

Таким образом, решение этих проблем позволит реабилитировать традиционную для Беларуси отрасль, тем более это необходимо с учетом возрастающего в мире спроса на лен, а климатические условия страны идеальны для выращивания культуры.

Литература

1. Гусаков В.Г. Конкурентоспособность и эффективность льняного подкомплекса Беларуси: система мер [Текст] / В.Г. Гусаков // Аграрная экономика. - 2010. - № 4. - с. 27-35.

2. Экономическая оценка эффективности производства льна. Интернет-ресурсы: <http://bargu.by/1835-ekonomicheskaya-ocenka-effektivnosti-proizvodstva-lna.html>.

3. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Министерство статистики и анализа. Респ. Беларусь. — Минск, 2015. — Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by>. — Дата доступа: 7.03.2016.

Чухліб Алла

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЛЬОНАРСТВА

Льон-довгунець - традиційна технічна культура північно-західних регіонів України. Льон - єдине джерело натурального волокна в Україні, що має широкий спектр використання в текстильній, легкій, меблевій, будівельній, фармацевтичній та інших галузях промисловості.

Ляне волокно характеризується цінними прядильними якостями: міцністю на розрив, еластичністю, високою гігроскопічністю. Тканини з льоноволокна відрізняються екологічністю, міцністю, підвищеною теплопровідністю, довговічністю, багатогранністю використання, завдяки чому і надалі будуть користуватися підвищеним попитом.

Насіння льону містять 35-40% масла і 25% білкових речовин, незамінні жирні кислоти омега - 3, омега - 6, які ефективно впливають при лікування серцево-судинних захворювань.

Протягом багатьох десятиліть ХХ століття в Україні було створено достатній

виробничий потенціал для виробництва льону, який забезпечував потреби не тільки зовнішнього, але й внутрішнього ринку в продукції льонарства. Ще в 1990 році Україна посідала друге місце за посівами льону - довгунця серед країн Європи і Азії (16-17%). Валовий збір льняного волокна становив 100 тис. т, або 13-14% від світового. Україна експортувала 60% льоноволокна, з них 20% - в країни Західної Європи, 40% - в країни ближнього зарубіжжя [2].

У 1995 році стався обвальний спад виробництва льонопродукції.

Спад виробництва продукції льонарства був обумовлений негативним впливом загальноекономічних проблем, розбалансуванням організаційних та економічних зв'язків між льоносіючими господарствами і підприємствами первинної переробки льону, трудомісткістю продукції, високим ступенем зносу техніки, відсутністю вітчизняного виробництва спеціалізованих машин та обладнання для переробки льонопродукції, відсутністю фінансових ресурсів для розробки і впровадження інноваційних технологій вирощування і переробки льонопродукції, вузькістю сфери використання льонопродукції, відсутністю ринків збуту тощо. Внаслідок відсутності льонопродукції кризова ситуація охопила підприємства первинної переробки сировини і підприємства легкої промисловості.

Дослідження конкурентоспроможності продукції льонарства має свої особливості, пов'язані з технологічним ланцюгом виробництва льонопродукції. Зниження ефективності функціонування виробництва на одній з ланок технологічного процесу впливає на зниження якості і, відповідно, конкурентоспроможності льонопродукції.

Конкурентоспроможність льонопродукції - комплексна багатогранна характеристика, яка відображає сукупність властивостей, даних продукції в процесі її виробництва на всіх стадіях льоноіндустрії - від вирощування до реалізації готової продукції з льону, яка забезпечує відмінну від конкуруючої аналогічної продукції ступінь задоволення потреб споживачів, що сприяє ефективній реалізації на ринку продукції льонарства та забезпечує товаровиробників оптимальним рівнем прибутку.

Напрямки розвитку льонарства і підвищення конкурентоспроможності льонопродукції повинні ґрунтуватися на принципах пріоритетності галузі, системності, єдності економічних інтересів усіх учасників технологічного процесу виробництва льонопродукції, ефективності.

На сьогодні пріоритетними завданнями є:

- збільшення концентрації посівів льону-довгунця, впровадження високоврожайних сортів льону-довгунця і інноваційних технологій його вирощування, що сприятимуть отриманню високих врожаїв високоякісної льонопродукції, ефективному використанню робочої сили та сільськогосподарської техніки, задоволенню потреб переробних підприємств в якісній льоносировині, розширенню асортименту продукції льонарства;

- технічне переоснащення підприємств з виробництва та переробки продукції льонарства;

- впровадження інноваційних технологій переробки лляної сировини;

- реорганізація організаційно-економічних відносин між льоносіючими господарствами і підприємствами первинної переробки льонопродукції та впровадження інтегрованих структур для ефективної взаємодії всіх учасників технологічного ланцюгу;

- реструктуризація асортименту продукції з льону-довгунця;
- удосконалення системи державної підтримки льонівиробників;
- залучення інвестиційних ресурсів та ефективне їх використання.

Реалізація вищезазначених завдань сприятиме досягненню позитивних результатів у підвищенні конкурентоспроможності продукції льонарства України на зовнішньому ринку і забезпеченні внутрішніх потреб у товарах народного споживання.

Література

1. Льноводство: реалии и перспективы: Материалы международной науч.-практ. конф., 25–27 июня 2008 г. Могилёв / Могилёв: РУП «Институт льна». - Могилёв, 2008. – С.341–35
2. Проблеми і перспективи розвитку галузі льонарства та коноплярства: Інформаційні матеріали до Міжнародної наук.–практ. конф., 10-12 лютого 2009р. м. Глухів [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www/minagro.gov.ua/page/762>

Швець Галина

к.філол.н., доцент

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

м. Маріуполь

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

У ринкових умовах господарювання структуроутворюючу роль відіграє мале підприємництво. Це пов'язано, в першу чергу, з історичними аспектами становлення ринкової економіки, де дрібнотоварне виробництво було первинною формою господарювання. Сьогодні економіка розвинених країн базується на малому та середньому бізнесі. Зокрема, їх частка у ВВП багатьох європейських країн перевищує 50% (Італія – 70%, Німеччина – 60%, Франція -52%), в Польщі – 47% ВВП, а в Росії та Білорусі – 22% та 23% відповідно. В Україні мале підприємництво знаходиться лише на етапі становлення (12-14% ВВП) та потребує значної підтримки [1].

Сучасні тенденції розвитку малого підприємства, показують, що найбільша кількість малих підприємств сконцентровано у таких сферах як торгівля, будівництво, фінансова діяльність та сфера послуг.

Кількісний склад вітчизняних підприємств незалежно від їх розміру щорічно має тенденцію до зниження (табл. 1). Так за період 2010-2015 роки кількість великих підприємств зменшилась на 27,81%, а кількість середніх та малих підприємств зменшилась на 27,55% та 8,24% відповідно. Отже, за 2010-2015 рр. малі підприємства займають переважну частину у загальній кількості підприємств України.

В регіональному розрізі найкращі показники кількості малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення України у містах Києві (266) і Севастополі (102), Одеській (103), Київській (102), Харківській (91), Запорізькій (80) і Дніпропетровській областях (83).

Таблиця 1

Динаміка кількості підприємств в Україні 2010-2015 [2, 3]

Роки	Великі підприємства	Середні підприємства	Малі підприємства
2010	586	20983	357241
2011	659	20753	354283
2012	698	20189	344048
2013	659	18859	373809
2014	497	15906	324598
2015	423	15202	327815

Тільки в цих регіонах спостерігається перевищення кількості малих підприємств на 10 тис. населення над середньо українським показником. Це обумовлено специфікою місця розташування регіонів, особливостями економічного розвитку, великою кількістю підприємств, що займаються посередництвом і торговельною діяльністю. Можна стверджувати, що в інших регіонах України стан справ за показником кількості малих підприємств є ще гіршим. Найнижчими ці показники є в Тернопільській (45), Сумській (47), Закарпатській (45), Чернівецькій (44) та Рівненській (43) областях [2].

Розвиток малого підприємництва на регіональному та місцевому рівні гальмують наступні системні проблеми:

1. Недостатнє (негарантоване та нерегулярне) фінансування регіональних програм підтримки і розвитку малого підприємництва.

2. Недосконалість контролю за використанням коштів, виділених малим підприємствам, внаслідок чого частина ресурсів витрачається за нецільовим призначенням.

3. Відсутність ефективно функціонуючої системи дієвої взаємодії великого та малого підприємництва на місцевому (регіональному) рівні.

4. Нерівномірність розташування та розвитку малого підприємництва у регіонах України, що обумовлено загальною економічною ситуацією в регіоні [4].

З огляду на це, можна надати наступні рекомендації щодо першочергових заходів ефективної підтримки та визначення головних перспектив розвитку малого підприємництва на регіональному та місцевому рівнях:

1. Привести чинні нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у відповідність до принципів державної регуляторної політики; розробити механізм часткового відшкодування з місцевих бюджетів відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів; сформувати регіональні бази даних щодо інвестиційних пропозицій малих підприємств.

2. Місцевій владі необхідно сприяти самозайнятості безробітних шляхом надання їм одноразової грошової допомоги для започаткування власної підприємницької діяльності; при перепідготовці та підвищенні кваліфікації безробітних особливу увагу слід приділяти професіям, що не тільки користуються попитом на ринку праці, але й дають змогу започаткувати власну справу; проводити семінари та курси підвищення кваліфікації для всіх бажаючих розпочати підприємницьку діяльність.

3. Розробити механізми надання матеріальної допомоги малим підприємствам, що виробляють екологічно чисту продукцію сільського господарства, займаються її переробкою та експортом; сприяти переорієнтації вивільненої робочої сили на нові види діяльності у сільському господарстві та у сфері розвитку «зеленого туризму»; сприяти залученню безробітних, зареєстрованих у містах, до працевлаштування на новостворених робочих місцях у сільській місцевості).

4. Стимулювати проведення регіональних конкурсів (тендерів) щодо закупівлі товарів та надання послуг малими підприємствами за кошти державних та місцевих бюджетів, а також участь підприємців у виконанні регіональних замовлень.

5. Запровадити механізми державно-приватного партнерства у сфері підтримки малого підприємництва на місцевому рівні

6. Для інформаційного забезпечення малих підприємців та спрощення їх доступу до необхідної інформації сформувані у регіонах бази даних, які будуть нагромаджувати та впорядковувати інформацію щодо норм чинного законодавства України; інформаційно-аналітичні матеріали відносно розвитку підприємництва регіону, цінової ситуації, регуляторної політики, наявних банківських установ та кредитних спілок з переліком їх послуг у сфері кредитування суб'єктів малого підприємництва.

7. Запровадити політику структурних перетворень, при якій основні зусилля держави будуть спрямовані на зміну економічної структури всього господарського механізму з метою гармонізації вітчизняної економічної практики зі стандартами, поширеними у країнах – членах ЄС.

8. Оптимізувати та прискорити процеси формування зовнішньоекономічного механізму інтеграції України у світові структури, як логічне завершення реформування соціально-економічного розвитку суспільства [4, 5].

Таким чином, стан розвитку малих підприємств в Україні є недостатнім, що говорить про несприятливі соціально-економічні умови в країні для ведення бізнесу. Це підтверджується щорічним зменшенням кількості вітчизняних підприємств. Тому, у межах державної політики, необхідно впроваджувати заходи щодо активізації діяльності малих підприємств.

Література

1. Турчак, В.В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні [Текст] / В.В. Турчак // Молодий вчений. – 2013. - №1 (01). – С. 39-44.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

3. Георгіаді, Н.Г. Сучасний стан підприємницької активності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4818>

4. Тимченко О.І. Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в регіонах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4135>

5. Папп В. В. Сучасний стан і тенденції розвитку малого підприємництва в Україні [Текст] / В.В. Папп // Бізнесінформ. – 2013. - №6. – С. 160-164.

Шерстюк Олександр

к.е.н., доцент, докторант

Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИНЦИПІВ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Чинною редакцією Кодексу етики професійних бухгалтерів [1] сформульовано низку фундаментальних принципів аудиту, які мають виконуватися аудитором під час виконання завдань, пов'язаних з наданням впевненості користувачам фінансової інформації.

До таких принципів, зокрема, відносяться чесність, об'єктивність, професійна компетентність і належна ретельність, конфіденційність та професійна поведінка.

Принцип чесності передбачає, що аудитор має бути відвертим та чесним, надаючи професійні послуги. При цьому, аудитору слід бути справедливим та не дозволяти собі необ'єктивності та неупередженості, конфлікту інтересів та впливу інших осіб, які шкодитимуть його об'єктивності.

Відзначається також необхідність виконання аудитором професійних послуг (зокрема – завдань аудиту фінансової інформації) з належною ретельністю, компетентністю та старанністю. Для цього він зобов'язаний постійно підтримувати професійні знання та навички на рівні, потрібному для надання клієнтові переваг компетентної особи, яка спирається на сучасні тенденції у практиці, законодавстві та методах роботи.

Кодексом [1] також встановлюється необхідність дотримання конфіденційності інформації, одержаної у процесі надання професійних послуг, та неприпустимість використання (чи розголошення) такої інформації без належних та визначених повноважень або якщо немає юридичного чи професійного права чи обов'язку розкривати цю інформацію.

Зміст професійної поведінки аудитора визначається необхідністю поводити себе таким чином, щоб це відповідало добрій репутації професії. При цьому необхідно утримуватися будь-якої поведінки, яка могла б дискредитувати професію.

Зазначені принципи, на наше переконання, можуть бути ідентифіковані як етичні принципи аудиторської професії.

Водночас, Кодексом [1] визначається необхідність надавати професійні послуги згідно з відповідними технічними і професійними стандартами.

Ідентифікація змісту принципу передбачає визначення його основних характеристик, до яких, на наше переконання, можуть бути віднесені очікування щодо поведінки суб'єкта аудиту та мета, яка внаслідок такої поведінки може бути досягнута (табл. 1).

Таким чином, ідентифікація змісту принципів аудиту через очікування щодо поведінки аудитора дає можливість сформулювати поведінкову характеристику аудиту фінансової інформації. Оскільки поведінка аудитора з відповідними характеристиками очікується користувачами як фінансової інформації, так і результатів його роботи, можна зробити висновок про те що така характеристика розкриває об'єктивну складову ідентифікації відповідних принципів як елемента їх

імплементатії.

Таблиця 1

Ідентифікаційні характеристики принципів аудиту фінансової інформації

Принцип	Очікування щодо поведінки суб'єкта аудиту	Мета
Чесність	- висвітлення повної характеристики перевіреної інформації; - висвітлення реальної характеристики перевіреної інформації	Формування та висловлення адекватної думки щодо перевіреної інформації
Об'єктивність	- формування суджень щодо перевіреної інформації виключно на основі отриманих та оцінених аудиторських доказів; - ігнорування впливу інших осіб під час планування, виконання та оцінювання результатів аудиторських заходів	Забезпечення належного рівня довіри до результатів аудиту фінансової інформації
Професійна компетентність та належна ретельність	- підтримання достатнього для виконання завдань аудиту рівня кваліфікації, що ґрунтується на теоретичних знаннях та практичних навичках; - виконання заходів аудиту в обсягу, достатньому для належного обґрунтування професійної думки	Забезпечення належного рівня довіри користувачів фінансової інформації до інституту аудиту як інструменту захисту інформаційних потреб
Конфіденційність	- дотримання вимог щодо обмежень у доступі до інформації, яка отримується під час аудиту, для третіх осіб	Захист інтересів суб'єкта господарювання
Професійна поведінка	- забезпечення видимості та належної формалізації незалежності суб'єкта аудиту; - застосування підходу до оцінювання інформації та процесів її формування з точки зору професійного скептицизму	Забезпечення неупередженості аудитора під час виконання та оцінювання результатів аудиторських заходів
Технічні стандарти	- реалізація уніфікованих підходів щодо виконання та оцінювання результатів заходів аудиту	Забезпечення мінімізації розбіжностей у тлумаченні змісту, виконанні та оцінюванні результатів заходів аудиту

Ідентифікація змісту принципів аудиту фінансової інформації через мету їх застосування дає можливість навести його результатну характеристику. При цьому, виконання (чи невиконання) аудитором відповідних очікувань може призвести до досягнення (чи недосягнення) мети застосування відповідних принципів. Зважаючи на те, що досягнення чи недосягнення мети є наслідком дій аудитора, то відповідні результати його поведінки характеризують суб'єктивну складову ідентифікації принципів аудиту в контексті їх імплементатії.

Література

1. Code of Ethics for Professional Accountants. Available at: <https://www.ethicsboard.org/iesba-code>.

Щербатюк Василь
д.э.н., конференциар
Европейский университет
г. Кишинев, Республика Молдова

ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА

Важным элементом современной системы финансового учета являются бухгалтерские счета. Они представляют собой признак классификации и носитель учетной информации, а также способ ее получения. Счета открываются на каждый учетный объект, тесно связаны между собой и являются важнейшим источником наиболее полной и достоверной информации для составления финансовой отчетности, а также выработки и принятия оптимальных обоснованных управленческих решений в рыночной экономике.

Каждый счет бухгалтерского учета имеет номер (код), наименование, дебет, кредит, обороты, сальдо и операционное поле. Все эти понятия, кроме последнего, подробно поясняются в специальной литературе. Операционное же поле есть часть бухгалтерского счета, находящаяся между его начальным сальдо и оборотом. Оно имеется с дебетовой и кредитовой стороны счета и используется для отражения (записи) увеличения и уменьшения учитываемого объекта в результате осуществления финансово-хозяйственных операций.

Систематизированный перечень бухгалтерских счетов регламентирован важнейшим нормативным документом – Общим планом счетов бухгалтерского учета [2]. Он разработан на основе Национальных стандартов и других нормативных актов по бухгалтерскому учету, а также классификации счетов по экономическому содержанию, утвержден и введен в действие с 1 января 2014 г. приказом министра финансов Республики Молдова № 119 от 6 августа 2013 г. Наше сравнение этого плана с Типовыми планами счетов бухгалтерского учета Украины, Российской Федерации, Республики Беларусь и многих других стран [1] показывает, что он является одним из наиболее сложных как по форме, так и по содержанию.

Общий план счетов является единым и обязательным к применению для всех субъектов, которые ведут бухгалтерский учет методом двойной записи (кроме применяющих Международные стандарты финансовой отчетности и публичных учреждений), и в целом удовлетворяет многочисленных пользователей, но, вместе с тем, нуждается в совершенствовании.

В разделе III «Характеристика и порядок применения счетов бухгалтерского учета» Общего плана счетов, в частности, отмечается, что по дебету счета 721

«Расходы по долгосрочным активам» отражается признание расходов по долгосрочным активам в течение отчетного периода в корреспонденции с кредитом счетов: 111, 112, 114, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 134, 141, 142, 151, 152, 172, 211, 213, 261, 262, 426, 521, 522, 531, 532, 533, 538, 542, 543, 812 и др. Однако при этом допущена ошибка, состоящая в указании несуществующего и безымянного счета 134, которая может иметь серьезные отрицательные последствия. Это свидетельствует о наличии недостатков в современной отечественной практике подготовки, рассмотрения и утверждения важнейших нормативных бухгалтерских документов.

В Общем плане счетов бухгалтерского учета существует логическое противоречие между названиями группы 16 «Долгосрочная дебиторская задолженность и долгосрочные выданные авансы» и входящего в нее счета 162 «Долгосрочные авансы выданные». Его суть в необоснованном использовании двух равнозначных по содержанию, но разных по написанию понятий «выданные авансы» и «авансы выданные» в названиях целого и его части, что следует устранить.

Также в этом нормативном документе счет 611 называется «Доходы от продаж», а первые два субсчета к нему – «Доходы от реализации продукции» и «Доходы от реализации товаров». Мы считаем, что использование здесь двух синонимических терминов (продаж и реализации) затрудняет и усложняет познание этого счета и его субсчетов, является неоправданным и потому в их наименованиях лучше употребить только один любой из этих терминов.

Кроме того, представляется необоснованным использование терминов «начисленная (-ым, -ые)» в наименованиях целого ряда групп, счетов и субсчетов Общего плана счетов. В теории и практике хозяйствования и корпоративного управления не существуют, а, следовательно, и не отражаются в финансовом учете не начисленные дебиторская задолженность, проценты, роялти, дивиденды, обязательства, доходы, расходы и другие объекты.

Важным показателем обоснованности образования соответствующего счета бухгалтерского учета является частота его использования в отчетном периоде. Ее характеризует в основном количество записей по дебету и кредиту счета. И поэтому вряд ли можно признать правильным, что в Общем плане счетов бухгалтерского учета для очень редкого отражения, например, обесценения активов предусмотрены семь счетов (их номера 114, 126-129, 133, 152), изъятая капитала – отдельный счет (№ 315), а для очень частого учета дебиторской задолженности подотчетных лиц – всего субсчет к счету 226 «Дебиторская задолженность персонала».

Практическое использование вышеизложенных предложений будет способствовать оптимизации национальной системы финансового учета и повышению ее роли в развитии конкуренции и рыночной экономики Республики Молдова.

Литература

1. Щербатюк В.В. Бухгалтерские счета и их Планы в зарубежных странах [Текст]: учебно-практическое пособие / В.В. Щербатюк. – К.: USEM, 2016. – 232 с.
2. Щербатюк В.В. Планы счетов бухгалтерского учета Республики Молдова [Текст]: учебно-практическое пособие / В.В. Щербатюк. – К.: USEM, 2016. – 284 с.

Ясіновський Юрій
студент

Науковий керівник: старший викладач Борик О.Я.
Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
м. Тернопіль

РИНОК АВТОТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Транспорту, як відгалуженню економіки, властиві деякі особливості, що відрізняють його від інших галузей матеріального виробництва. По-перше, транспорт не виробляє нову продукцію, а є продовженням процесу виробництва в межах процесу обігу. По-друге, кінцевий результат виробництва реалізується у споживача, тому транспорт є продовження процесу виробництва, розпочатого у промисловості та сільському господарстві [1].

Зміст маркетингової діяльності будь-якого господарського об'єкту полягає у прийнятті рішення, яке впливає з результатів аналізу ринкової ситуації. Маркетинг у сфері вантажних перевезень у транспортній галузі – одна із систем управління і організації діяльності об'єднань і підприємств, які надають послуги по перевезенню вантажів з метою отримання максимальних прибутків на основі комплексного підходу до процесів, які відбуваються на ринку.

Застосування маркетингового підходу до системи якості перевезення вантажів дозволить забезпечити попит і вимоги замовників, сприяти стабілізації процесу перевезення, а також отримання максимального прибутку транспортних підприємств, які надають послуги цього виду діяльності. В сучасних умовах господарювання під впливом вимог міжнародної транспортної системи та існуючої системи перевезень в Україні спостерігаються корінні зміни в експлуатаційно-технологічній діяльності [2].

Транспорт є ключовою ланкою соціально-економічної системи держави і належить до стратегічно важливих галузей національної економіки, без ефективної роботи якої неможливе подальше підвищення добробуту суспільства. Основні завдання транспорту – своєчасне, якісне та цілковите задоволення потреб галузей економіки та населення у перевезеннях. Пріоритетною ознакою національної транспортної політики є становлення національного ринку транспортних послуг. Транспортні послуги потрібно розглядати як сукупність послуг, пов'язаних з фізичним переміщенням у просторі пасажирів, багажу та вантажів [3].

Послуга транспорту визначається як підвид діяльності транспорту, що спрямований на задоволення потреб людей і характеризується наявністю необхідного технологічного, економічного, інформаційного, правового та ресурсного забезпечення.

Найвищий рівень конкуренції спостерігається в сегменті транспортно-експедиторських послуг, що пов'язано з великою кількістю компаній, що працюють в сфері організації вантажоперевезень, і досягненням відносного балансу між попитом і пропозицією на ринку.

З погляду світового досвіду і тенденцій розвитку глобального ринку транспортних послуг, Україна сьогодні перебуває на етапі формування і консолідації

галузі, істотно поступаючись країнам Західної Європи як за якістю, так і за комплексністю послуг, які надаються національними транспортними компаніями [4].

Транспортний комплекс України в наш час в умовах різкого зростання частки міжнародних перевезень в загальному обсязі перевезень потребує серйозної реструктуризації та оновлення основних фондів, удосконалення технології перевезень і підвищення якості транспортно-експедиційних послуг відповідно до вимог ринкової економіки, європейських та світових стандартів якості у цій галузі [5].

Розвиток потенціалу автотранспортного сервісу буде сприяти захисту довгострокових інтересів України на міжнародному ринку.

Основними напрямками розвитку потенціалу автотранспортних послуг України на міжнародному ринку мають бути такі:

– пріоритетні напрями в освоєнні транспортних коридорів, збільшенні обсягів транзитних, місцевих та експортно-імпортних перевезень, іноземного туризму, прискорення пересування транспортних засобів на прикордонних переходах.

– створення законодавчої та нормативної бази, яка регламентує умови роботи служб міжнародних автомобільних перевезень, пунктів автомобільного сервісу, їхню взаємодію з підприємствами різних галузей країни в процесі транспортного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків.

– перехід на міжнародні стандарти і правила, що застосовуються при будівництві об'єктів автомобільного сервісу, транспортних комунікацій, при виробництві транспортних засобів.

– розробка нових правил надання сервісу для транспортних засобів і їхніх екіпажів за умов транспортно-експедиторського обслуговування ними вантажовласників.

– забезпечення безпечної роботи на транспорті всередині і за межами країни.

Література

1. Троцький О. Інтегрована система «СОЛВО» / О. Троцький. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.blackseatrans.com/article.php?articleID=2477>.
2. Гурч Л. М. Маркетингове дослідження ринку транспортних послуг України [Електронний ресурс] / Л. М. Гурч, А. М. Ченчик // Логістика. – №633. – 2008. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Logistyka/2008_633/23.pdf.
3. Трансформація економіки та транспорт України [Текст] / Ю. М. Цвєтов, М. В. Макаренко, М. Ю. Цвєтов, О. В. Левченко та ін. – К.: ДЕТУТ, 2012. – 180 с.
4. Транспорт і зв'язок України : стат. зб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>.
5. Масалітіна В. В. Кредитна політика вантажного автотранспортного підприємства та її реалізація [Електронний ресурс] / В. В. Масалітіна // Вісник Національного транспортного університету. – 2013. – №28. – С. 337-342. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vntu_2013_28_49.pdf.

СЕКЦІЯ 6
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
SECTION 6
SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Адамчук Наталія

викладач

Гіркова Олена

викладач

Сіра Наталія

викладач

Технологічно-промисловий коледж ВНАУ

м. Вінниця

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ 1С: ПІДПРИЄМСТВО ПРИ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ТЕХНОЛОГІВ**

В сучасних умовах інтелектуалізації економіки пред'являються підвищені вимоги до спеціалістів, що характеризуються високим рівнем загальної і професійної освіти, компетентності, креативності та здатністю адаптуватись до нових умов праці.

На жаль, забезпеченість переробної харчової промисловості кваліфікованими кадрами, в тому числі молодшими спеціалістами, є недостатньою.

Питання підвищення ефективності професійної освіти досліджували Ничкало Н., Радкевич В., Мадзігон В. та багато інших [1, 2].

Функція коледжів у підготовці практико-орієнтованих фахівців середньої ланки залишається незаперечною.

Сучасний роботодавець потребує фахівців, що володіють інтегрованими знаннями та навичками з різних галузей знань. Технологічно-промисловий коледж ВНАУ регулярно проводить семінари, наради, конференції з представниками виробництва. Всі вони зазначають той факт, що майбутні технологи мають володіти також навичками роботи з бухгалтерськими програмами, наприклад, «1С: Підприємство».

На жаль, в орієнтовних програмах навчальних дисциплін підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» спеціальностей «Зберігання, консервування та переробка молока» та «Зберігання, консервування та переробка м'яса» в аграрних вищих навчальних закладах, що рекомендовані державною установою «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» відсутні модулі з даної теми.

Тому, починаючи з 2015 року, в робочу навчальну програму дисциплін «Комп'ютеризація виробництва» та «Інформатика та комп'ютерна техніка», що

викладаються студентам – технологам, було включено 15 годин з теми: «Основи роботи з програмою «1С: Підприємство»», з яких 2 години – лекційні, 6 годин – практичні роботи та 7 годин – на самостійне опрацювання.

Метою вивчення означеної теми є оволодіння навичками відображення таких господарських операцій, що пов'язані з виробничою діяльністю організації [3, 4]:

– надходження матеріально - виробничих запасів (МПЗ), які використовуються у виробництві;

– передача МПЗ у виробництво;

– оприбуткування на склад готової продукції;

– розрахунок фактичної собівартості продукції (робіт, послуг);

– реалізація продукції власного виробництва.

Отже, можна зробити висновок, що впровадження теми «Основи роботи з програмою «1С: Підприємство»» при вивченні дисциплін «Комп'ютеризація виробництва» та «Інформатика та комп'ютерна техніка» в процесі підготовки молодших спеціалістів-технологів сприятиме якісному удосконаленню професійної компетентності та робить їх конкурентоспроможними в сучасних ринкових умовах.

Література

1. Зязюн І.А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти [Текст] / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. Монографія / За ред. І. А. Зязюна. – К.: Віпол, 2000. – С. 11–57.

2. Радкевич В. Інноваційна спрямованість змісту і технологій професійної освіти [Текст] / В. Радкевич // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: тези доп.звітн. наук.-практ. конф. (22–23 квітня 2009 р.) / за заг. ред. В. О. Радкевич. – Х.: Компанія СМІТ, 2009. – С. 7–11.

3. Рибалко О.М., Болдуєва О.В. Вдосконалення обліку виробничих запасів [Текст] / О.М.Рибалко, О.В.Болдуєва // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. – №6. – С. 210–215.

4. Сайко О.В. Облік і контроль виробничих запасів (на прикладі підприємств молоко- переробної промисловості України). – автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / О.В.Сайко; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2009. – 19 с.

Ганчар Андрей

к.и.н., доцент, заведующий кафедрой

УО «Гродненский государственный аграрный университет»

г. Гродно, Республика Беларусь

ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕНЕЖНЫХ СБОРОВ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКОВЬЮ НА ТЕРРИТОРИИ БЕЛАРУСИ (НАЧ. XX В.)

Существование незаконных денежных сборов для римско-католических храмов на территории Беларуси было серьезной проблемой для светской власти. В 1910 г. было указано управляющему Виленской римско-католической епархией, а в 1912 г. повторено, на необходимость прекращения ряда как добровольных, так и принудительных сборов с духовенства и прихожан, а именно: сбор за ленту св. Петра, причем собранные деньги, по большей части непосредственно, минуя МВД, пересылались в Рим; индультный налог, то есть плата за диспенсации, циркуляром Виленского епархиального управления от 7 октября 1899 г. определенный в размере 8–15 руб. за каждую диспенсацию в зависимости от ее важности; обязательная покупка настоятелями рубрицеллей с вычетом причитающейся за них платы (по 5 руб. за экз. большого размера) из жалованья настоятелей; сбор за тихие мессы, поступавший в распоряжение епархиального начальника; вычеты с духовенства на «Пасхальный елей»; сборы на содержание настоятелей нештатных приходов (деньги собирались от прихожан и раздавались канцелярией епископа настоятелям ежемесячно); «подушный сбор» с римско-католических священников епархии в пользу Виленской римско-католической семинарии. Сбор этот, установленный циркуляром Виленского епископа барона Роппа от 7 января 1906 г., был определен в размере 1 коп. в год за каждую душу со всякого «кому поручена забота о душах» - был ли это настоятель или филиалист - и определенного вычета из жалованья, получаемого ксендзами.

Согласно же узаконениям гражданской власти, сбор за ленту св. Петра мог производиться только с разрешения МВД и пересылаться в Рим только при посредничестве министерства. Сборы за тихие мессы, по силе п. 16 прил. к ст. 123 Устава иностранных исповеданий, относившихся к разряду т.н. «*jura stolae*», должны были записываемы в состоящие при костелах особые шнуrowые книги, подлежавшие ревизии синдиков, и не могли быть расходованы по единоличному усмотрению епархиального начальства. Что касается остальных сборов, то и они не имели законного основания, так как по силе ст. 71 т. 1 Свода законов Российской империи, издания 1906 г., обязательные сборы могли быть устанавливаемы не иначе, как в законодательном порядке [1, л. 5].

К примеру, принудительными сборами признавались местной гражданской властью собираемые ксендзами деньги на приобретение нового органа в костел (Кузницкий костел Сокольского уезда, ксендз Чеслав Гурский, декабрь 1911 г.), на внутренний и наружный ремонт (Сидранский костел Сокольского уезда, ксендз Мечислав Савицкий, декабрь 1911 г.), на ремонт и устройство ограды вокруг проектируемого расширения кладбища (Кундзинский костел Сокольского уезда, ксендз Иван Матулевич, декабрь 1911 г.) [2, л. 2, 13]. Принудительность определялась наличием доноса: не каждому прихожанину нравилось пропорциональное

распределение собираемых средств по одному рублю с каждой десятины. В перечисленных случаях доносы были написаны крестьянами. В отношении же сборов на ремонт Кундзинского костела, то настоятель представил уездному исправнику разрешение Виленской римско-католической консистории, выданное без согласия гражданской власти и оформленное 10 апреля 1910 г. В ходе следствия выяснилось, что Департамент духовных дел МВД Российской империи уведомил 20 сентября 1911 г. о распоряжении МВД об отмене выданного консисторией решения, но сбор был отменен лишь 30 января 1912 г. С этого времени и был прекращен сбор [2, л. 3–10, 14–16, 27, 30, 33].

Нередки были и задержки с жалованием настоятелям приходов. Настоятель Зельвенского костела 8 месяцев (по май 1909 г.) не получал жалованья. Главное неудовольствие духовенства вызывало промедление в высылке жалованья, получаемого ими на третий, а иногда четвертый месяц по истечении срока. В вину римско-католическому епархиальному руководству деканы ставили существовавшие в Виленской римско-католической консистории поборы на выдачу метрик, планов, контрактов и т.п. [1, л. 5].

Из циркулярного предписания Виленской римско-католической духовной консистории настоятелям от 29 сентября 1910 г. за № 10027 видно, что последние часто без надлежащего, предусмотренного ст. 118 Уст. ин. исп., разрешения своего начальства, отдавали в арендное содержание разным лицам костельные дома и земли, причем большей частью по таким сделками контракты не заключались, а если и заключались, то убыточные для костелов, влекшие иногда полное отчуждение отдаваемого в аренду имущества. Согласно же ст. 112 Уст. ин. исп., лишь правительству Российской империи принадлежал надзор за имуществами духовных установлений, а ст. 117 того же Устава указывала, что ненужные для церкви имущества могли быть отчуждаемы лишь с разрешения подлежащих гражданских властей [1, л. 13].

Таким образом, представленные факты свидетельствуют как об отсутствии порядка в отношении организации сбора денежных средств римско-католической церковью на территории Беларуси, так и существовании недовольства в этом отношении между римско-католическим духовенством.

Литература

1. Копии циркуляров МВД по духовным вопросам (1912 г.) // НИАБ в г. Гродно. – Ф. 1. – Оп. 18. – Д. 1842. – 15 л.
2. Дело о принудительном сборе пожертвований ксендзами Гурским, Матулевичем и Савицким на постройку костелов в Сокольском уезде (2 января 1912 г. – 13 сентября 1912 г.) // НИАБ в г. Гродно. – Ф. 1. – Оп. 18. – Д. 1843. – 35 л.

Грищенко Тетяна
к.і.н., с.н.с, завідувач сектору архівів
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН
м. Київ

ПЕРША ВСЕУКРАЇНСЬКА НАРАДА ҐРУНТОЗНАВЦІВ

Упродовж 15–21 квітня 1923 р. у Києві секцією ґрунтознавства Сільськогосподарського наукового комітету України (СГНКУ) була скликана перша в історії держави Всеукраїнська нарада ґрунтознавців. У її роботі взяли участь провідні вітчизняні фахівці галузі, сільськогосподарської дослідної справи, геології, гідрогеології, члени СГНКУ та діячі місцевих державних інституцій. Крім того, були представники від Петроградського (професори Б. Полинов та Л. Прасолов) та Московського (комітету проф. В. Геммерлінг) комітетів ґрунтознавства, з Мінську (проф. Я. Афанасьєв), з Одеси (проф. В. Крокос), з Харкова (проф. Н. Ремізов) та ін.

Перша Всеукраїнська нарада ґрунтознавців стала певним підсумком п'ятирічної наукової діяльності секції ґрунтознавства СГНКУ. Її основним завданням стало обговорення результатів проведеної роботи щодо обстеження ґрунтів і поверхневих геологічних покладів України, а також визначення програми подальшої діяльності вітчизняних фахівців галузі. За переліком напрямів роботи зібрання та кількістю присутніх осіб вона фактично із наради перетворилася на повноцінний з'їзд, через це, так і йменувалася надалі – З'їзд ґрунтознавців України. Почесним головою було обрано академіка, члена СГНКУ П. Тутковського. До складу Президії увійшли професори: С. Веселовський, В. Геммерлінг, Ф. Левченко, Г. Махів та Л. Прасолов.

Після вітальних промов голови СГНКУ проф. С. Веселовського та очільника секції ґрунтознавства проф. Г. Махова увазі учасників наради було запропоновано понад 20 доповідей: «Огляд четвертинних покладів України» (проф. Г. Махов); «Підґрунтя Одеського району» (проф. В. Крокос); «Ґрунтова карта Київщини у 10 верстовому масштабі»; «Досліди над ґрунтами Волині» (проф. Ф. Левченко); «Ґрунтознавство і сільськогосподарська дослідна справа на Україні» (проф. Г. Махов); «Про деякі відношення між даними агрономічного досвіду та ґрунтових дослідів» (агроном С. Москвичов); «Зональні системи ґрунтів» (проф. Я. Афанасьєв); «Леси Харківщини» (проф. В. Крокос); «Способи культури та ґрунт» (проф. В. Геммерлінг); «До питання про вивчення увібраних основ ґрунту» (проф. В. Геммерлінг); «Ґрунтові дослідження на Донщині» (проф. Л. Прасолов); «Лесуваті суглинки на Курщині» (проф. Я. Афанасьєв); «Необхідність тісного контакту у праці ґрунтознавців та геологів» (проф. В. Червінський); «Ботанічно-географічні райони України» (проф. О. Яната та Я. Лепченко); «Зоогеографічні райони України» (М. Шарлемань); «Проект карти ґрунтів України у 25 в. масштабі» (проф. Г. Махов); «Походження кучугур них пісків Донщини» (проф. Б. Полинов), після чого було ухвалено низку резолюцій. За результатами проведеного зібрання було прийнято ряд постанов, що мали важливе практичне загальнодержавне значення.

З'їзд ґрунтознавців України, керуючись виключно інтересами вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи та сільського господарства, вважав за доцільне вже з весни 1923 р. провести обслідування галузевих дослідних станцій та

полів України і виконати це у короткий термін за єдино погодженою програмою, основні положення якої були викладені у доповіді Г. Махова «Ґрунтознавство та сільськогосподарська дослідна справа на Україні». Значний науковий інтерес становили й інші повідомлення вченого, зокрема щодо вивчення природних умов України. Зібрання одностайно виступило за якнайшвидше видання результатів проведених досліджень та карти ґрунтів України. Для цього пропонувалося при секції ґрунтознавства СГНКУ створити Редакційну комісію для підготовки до друку цієї мапи. На все відводилося два місяці. Презентація карти мала відбутися на Першій Всесоюзній сільськогосподарській та кустарно-промисловій виставці у серпні–жовтня 1923 р. у Москві.

Вагомим здобутком ботанічної секції СГНКУ стала представлена науковій спільноті фундаментальна праця проф. О. Янати та Я. Лепченка «Ботанічно-географічні райони України». Враховуючи важливість проведеної роботи з вивчення природи, було вирішено, що відповідні центральні органи виділять кошти для закінчення й видання зазначеної праці.

Доповідь «Зональні системи ґрунтів» проф. Я. Афанасьєва викликала зацікавленість темою дослідження. У зв'язку з відсутністю аналогів відповідних наукових праць, виданих українською мовою, Народний комісаріат земельних справ УСРР зголосився видати її власним коштом. Керівник ґрунтових досліджень на Волині– проф. Ф. Левченко доповів про проведені розвідки. Але через скрутне матеріальне становище не мав змоги завершити їх і звернувся до зібрання з проханням допомогти вирішити виниклу проблему. Як наслідок, відповідним центральним органам було доручено профінансувати закінчення робіт, підготовлений до друку нарис та видати ґрунтові карти Волині у 10-верстовому масштабі. Також визнали доцільним при вивченні ґрунтів країни досліджувати їх агрономічні властивості (вплив обробки, угноєнь, культур та їх чергування на різних ґрунтах, як на врожай, так і на ґрунт зокрема). Одним із способів пропонував організацію колективних дослідів на дослідних полях України за погодженою програмою та методикою.

Зважаючи на важливість зазначених проведених аналітичних розвідок на території України, З'їзд ґрунтознавців наполягав на якнайширшому висвітленні їх у друці. Складена секцією ґрунтознавства карта ґрунтів України, ухвалена З'їздом, надавала можливість правильно визначити особливості ґрунтової поволоки України при районуванні, організації дослідної справи та агрономічної допомоги населенню, при землеустрої та інших державних заходах. Крім того, було прийнято програму дослідів ґрунтів земельних ділянок дослідних станцій України, запропоновану секцією ґрунтознавства СГНКУ.

Підсумовуючи, зауважимо, що робота Першої Всеукраїнської наради ґрунтознавців виявилася змістовною та продуктивною, а її висновки переконували у важливості та перспективності подальшого розвитку галузі. Наступні здобутки секція ґрунтознавства СГНКУ представила на огляд громадськості, як і планувалося на зібранні, на Першій Всесоюзній сільськогосподарській та кустарно-промисловій виставці у Москві уже наприкінці літа – восени 1923 р.

Гусак Ірина
практичний психолог
Технологічно-промисловий коледж
Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця

РОЗВИТОК ДИНАМІКИ СТАВЛЕННЯ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ТА ДО ВСТУПУ В ШЛЮБ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті піднімається проблема шлюбних мотивів у студентської молоді. Наведено і проаналізовано результати дослідження психологічної готовності студентів до сімейного життя.

Психологічна готовність до створення сім'ї – це активний стан особистості, що характеризується наявністю певної системи установок, сімейних цінностей, орієнтованих на позитивні стосунки між подружжям, а також відповідних мотивів і здібностей.

Терміни «шлюб» та «сім'я» як в повсякденному житті, так і в наукових публікаціях знаходяться поруч, оскільки реальності, що позначаються цими термінами, тісно взаємопов'язані. Однак шлюб і сім'я - це не тотожні, а скоріше поняття, які пересікаються, адже сім'я може існувати без шлюбу, а шлюб без сім'ї. Шлюб – це історичноз умовлена, регульована суспільством форма відносин між чоловіком і жінкою, що встановлює їх права і обов'язки по відношенню один до одного і до дітей. Іншими словами, шлюб – це традиційний спосіб формування сім'ї і суспільного контролю за нею, одне зі знарядь збереження і розвитку суспільства.

Сім'я - це складне соціокультурне явище [3]. Специфіка й унікальність її в тому й полягає, що вона фокусує в собі практично всі аспекти людської життєдіяльності і виходить на всі рівні соціальної практики: від індивідуального до суспільно-історичного, від матеріального до духовного.

У ході дослідно-експериментальної роботи за допомогою спеціально розроблених діагностичних методик: анкет, опитувальників, контрольних завдань простежувались мотиви вступу в шлюб які істотно залежать від соціального статусу суб'єкта, його статі, віку, існуючих цінностей життя та інших факторів. Більшість молодих людей головним мотивом вибору майбутнього партнера назвали кохання. Відзначено роль матеріального чинника у виборі, тобто бажання бути фінансово забезпеченим - «шлюб за розрахунком». Грає роль і бажання пов'язати свою долю зі знаменитою, значущою, відомою у суспільстві людиною, прагнення до сімейного затишку, страх самотності, бажання мати дітей і проявляти взаємну турботу. З віком відмінності між мотивами вступу в шлюб змінюються.

У моєму дослідженні брали участь студенти Вінницького державного педагогічного університету імені М.Коцюбинського Спеціальність «Практична психологія» I курс (30 осіб) та Спеціальність «Фізичне виховання» V курс (30 осіб). Загальна кількість студентів становить 60 осіб, яким було запропоновано дати відповіді на поставлені мною питання.

За підсумка мого дослідження, 43% студентів 1-курсу вважають, дошлюбні стосунки мають тривати до 1-го року, 23%-1-1,5 років, 17% 1,5-3 роки. В той час, як всього 13% опитаних 5-го курсу думають, що період зустрічання має тривати до 1

року, 27% - 1-1,5 роки та 37% від 1,5 до 3 років. Досліджуванні вважають, що саме така тривалість дошлюбного періоду є найбільш вдалим ґрунтом для успішного шлюбу, і сам шлюб в таких ситуаціях є логічним переходом на нову стадію розвитку відносин між молодими людьми. При такій тривалості відносин мотиви реєстрації шлюбу найбільш усвідомлені. При вибірці 30 студентів 1-го курсу і 30 студентів 5-го курсу були отримані наступні результати: у 83% студентів 1-го курсу головним мотивом вступу у шлюб є кохання і 47% опитаних 5-го курсу також вважають, що потрібно вступати в шлюб коли є кохання, воно зріле і включає в себе низку аспектів, а саме: задоволення потреби в щиросердечній близькості, взаєморозумінні і взаємній довірі. Таку різницю відповідей можна пояснитим, що у молодих людей, які знаходяться на 5-му курсі навчання переважаючими є інші мотиви вступу у шлюб: кохання, почуття самотності, престиж, пошук матеріальних благ, повинність. А в студентів 1-го курсу ще не зовсім зріле поняття про шлюб.

Підсумовуючи вище сказане хочу зазначити, що підготовка до шлюбу і сімейного життя завжди була однією з головних задач молоді. Успішні відносини між чоловіком та дружиною можуть бути тільки при наявності психологічної готовності до шлюбу, наявності любові до партнера, спільних інтересів, бажання бути поруч, допомагати один одному. Якщо немає бажання йти на зустріч один одному, прислухатись до потреб один одного, то через деякий час у зв'язку з невдоволенням - приходить розчарування, образа на партнера, небажання пов'язувати з ним своє майбутнє. Мотиви вступу в шлюб істотно залежать від соціального статусу суб'єкта, його статі, віку, існуючих цінностей життя та інших факторів. Вступ до шлюбу, народження і виховання дітей, створення міцної сім'ї - справа не проста, тому успішно вирішувати цю задачу може лише той, хто одружується з усвідомленням своєї величезної відповідальності.

Література

1. Кляпець О. Я., Ларіна Т. О. Підготовка молоді до подружнього життя: Методичні рекомендації [Текст] / О. Я. Кляпець, Т. О. Ларіна. – К. : Міленіум, 2009. – 104 с.
2. Глазунов С. В. Сучасні чинники вибору шлюбної пари і деякі питання стабілізації подружніх стосунків [Текст] / С. В. Глазунов // Вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту: Соціологія. Філософія. Політологія. – Д., 1999. – С. 123-128.
3. Денисенко А. О. Психологічна готовність старших підлітків та юнацтва до подружніх взаємовідносин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / А.О. Денисенко; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2003. – 17 с.

Дудаш Алла
старший викладач
ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»
м. Мукачево

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ- ОДНА ІЗ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

XX ст. по праву можна вважати століттям грандіозних революцій. Знахідки творчого вирішення проблеми стають умовою життя багатьох людей. Поява крупинки новизни є творчим актом. У всіх випадках людина виступає творцем своєї долі, особистості, суспільних стосунків та творчих досягнень.

Чим більш незвичним є середовище, в якому студенту доводиться діяти, тим більше в нього проявляються творчі здібності. Не випадково Л.Виготський вказував на те, що в основі творчості завжди лежить момент незвичного пристосування до обставин, які формують потреби, мету та бажання[1]. Якщо в попередні епохи цього досягали лиш видатні особистості, то в наш час такі вимоги включено в навчальну програму.

На мою думку, завданням мистецтва та культурології, стає перш за все виховання в студентів патріотичних почуттів, бажання зануритися у глибини художнього осягнення дійсності, набути унікального суб'єктивного досвіду.

Диференціація в культурології спрямована на те, щоб бачити різне: часове мистецтво, просторове мистецтво, процесуально-динамічне мистецтво, статичне мистецтво, конкретно-образне мистецтво, абстрактне мистецтво, та ін. [2].

Інтеграція дозволяє, навпаки, прагнути до спільних ознак між різними видами мистецтв, наприклад, образність та емоційність змісту, гармонійність, пропорційність форм, ритмічна організація, здатність відбивати в світ через родові узагальнення, що виражаються у різних поняттях.

Актуальність проектної діяльності, відповідності пріоритетам нового мислення, ствердження принципів інноваційної діяльності – це ключові елементи, в основі яких є патріотизм та гуманізм. Важливим аспектом проектної роботи стає поєднання патріотичного та полікультурного виховання студентів. Індивідуальні та групові завдання, створення відеороликів, відео презентацій в наш час знайшли популярність серед молоді.

Проектна діяльність має свої особливості і певним чином відрізняється від інших. Вона передбачає передусім, логічні операції, ознайомлення з конкретними фактами, розвиває теоретичне мислення, вдосконалює здатність бачити, відчувати, споглядати.

Поєднання пізнавальних та практичних аспектів проектної роботи, забарвлених емоційно та естетично завдяки мистецькій образності, сприяє національній самоідентифікації, усвідомленню традицій, які пізнаються не раціонально, а «серцем».

Однією з ефективних технологій сьогодення є особистісно-орієнтовна, яка створює умови для забезпечення власної навчальної діяльності студентів та індивідуального розвитку особистості.

Саме за допомогою відео-, мас медіа реалізується процес ствердження нових

ідеалів розвитку духовної культури студентів, реалізація принципів діалогічного підходу в навчальному процесі, орієнтація на його творчу спрямованість. Метод презентації, відеопрезентації, відеофільму дозволяє студентам проявити свою фантазію та застосувати сучасні технології. Наприклад такими завданнями можуть бути: проект «Найкраще місто України»; проект «Найкраще село України»; проект «Феєрія мандрів цікавими містами України»; проект на самостійно обрану тему.

Елементи технологій, що активізують міжсенсорну взаємодію на матеріалах синтетичних мистецтв, сценічних та екранних, варто впроваджувати як додаткові з використанням у повному обсязі необхідних кардинальних змін у традиційному забезпеченні навчального процесу мистецьких дисциплін. Одним з ефективних видів діяльності стає робота в інтернет-мережі та відеофільми, авторами яких виступає студент. Подолання обмежень досить негнучкої аудиторної системи навчального процесу розкриває глобальніші можливості реалізації раніше невиявлених здібностей студентів, що стимулює творче ставлення студентів до дисципліни. Суть технології полягає в тому, щоб активізувати пізнавальні інтереси студентів та організувати їхню самостійну пізнавально-творчу роботу. Для цього слід використати технологію проблемного навчання, створити проблемну ситуацію, колективно обговорювати можливі підходи до вирішення даного питання.

В результаті використання особистісно-зорієнтованої технології навчання є набуття учнями соціокультурної компетентності – готовності, здатності до комунікативної діяльності. Використання Методу проектів, відео-презентацій та інші дозволяє виявити та розвинути індивідуальні здібності кожного із студентів.

Інформаційні інтерактивні форми навчання та діяльності – це засоби діалогічної взаємодії учасників навчального процесу з метою обміну духовними цінностями. Інноваційні технології – цілеспрямоване, послідовне та систематичне впровадження в практику прийомів та засобів, які охоплюють цілісний пізнавальний процес від азів до отримання очікуваних результатів наочно [3]. Вибір технології – особиста справа викладача, яка залежить від рівня його кваліфікації, творчого потенціалу, рис особистості та специфіки студентської аудиторії з якою працює викладач.

Література

1. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька [Текст] / С.У.Гончаренко, І.А.Зязюном. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 15 с.
2. Пічі В.М. Культурологія: [Текст] Навчальний посібник / А.К. Бичко С.Л. Катаєв Львів: «Магнолія плюс», 2003. – 208.
3. Погляд у ХХІст. Кн. I: Пріоритет інтелекту / В.М. Литвин, В.П. Андрущенко та ін. 2003.

Зварич Даниїла

к.псих.н., доцент, завідувач кафедри

Ковальов Павло

студент

Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

Поряд із новою культурою економічних і соціальних відносин, екологічною культурою важливою частиною загальної освіти людини стає інформаційна культура. Завдяки стрімкому розвитку Інтернет-технологій реальністю є те, що здавалося неймовірним для українців менш ніж два десятиліття тому – люди різних країн мають доступ до найрізноманітнішої інформації в будь-якій точці планети, обмінюються нею один з одним і навіть спілкуються в режимі реального часу через засоби відео-зв'язку. Тому щораз більше молодих людей починають захоплюватись комп'ютерами та Всесвітньою мережею.

Соціологи стверджують, що вже зовсім незабаром світ буде поділятися не на багатих і бідних, а на підключених до Інтернету і не підключених.

Концепція WorldWideWeb була розроблена в 1992 р., і з цього моменту почалось стрімке розширення кола користувачів Мережі. За останні 20 років їх кількість зросла у десятки разів.

Так, за даними ірландської інформаційно-консалтингової компанії InternetIndustry Almanac на початок лютого 2000 р. кількісний склад користувачів Інтернету нараховував всього 275,54 млн. чоловік в цілому світі та вже на початку 2010 року в одному лише Китаї кількість інтернет-користувачів перевищила цю цифру сягнувши відмітки майже трьохсот мільйонів, зробивши Китай світовим лідером за кількістю інтернет-користувачів. Наприкінці 2010 року ця цифра зросла до чотирьохсот двадцяти п'яти мільйонів. Втім лідерство Китаю було зумовлено великою кількістю населення країни і частка інтернет-користувачів від загальної кількості населення становила всього 31,8%.

Варто звернути увагу, що відсоткова частка користувачів інтернетом від загальної кількості населення в Україні в тому ж 2010 році була вищою ніж в Китаї, а саме 33,7%. Таким чином, маючи п'ятнадцять з половиною мільйонів людей, що користуються інтернет-послугами, Україна посіла тридцятье місце в світі за кількістю інтернет-користувачів. В 2011 році ця цифра стала ще більшою, а саме 19 мільйонів 700 тисяч. Кількість підключених до Мережі зросла на 10% і Україна зайняла 9 місце серед європейських країн, випередивши Нідерланди, але поступаючись Польщі. Через 2 роки, у 2013-му InternetIndustry Almanac, знову вирішили підрахувати загальну кількість користувачів Інтернетом і дійшли до висновку, що наприкінці 2013р. їх число сягнуло трьох мільярдів.

Згідно з даними Київського міжнародного інституту соціології, у вересні 2013 року 49,8% дорослого населення України так чи інакше користувалися Інтернетом.

Інтернет розвивається надзвичайно швидкими темпами, однак, застосування Інтернету при неправильному і неграмотному користуванні приховує в собі певну

небезпеку. Уже зараз турбує надмірне та неправильне використання комп'ютерних технологій в цілому й Інтернету зокрема.

У зв'язку з появою віртуальної реальності постає питання про негативні наслідки їх поширення, оскільки в цих системах людина може втратити орієнтири в світі, перестати розуміти, що реально, а що ілюзорно. Інтернет став привабливим способом відходу від реальності, гарним засобом заховатись від різноманітних проблем. Так, навігація по мережі Інтернет на сьогодні сприяє появі своєрідного синдрому залежності від Інтернету, при якому молода людина може виявитися неспроможною повноцінно функціонувати в реальному світі. Особливо ця проблема актуальна щодо молоді.

В Україні на сьогоднішній день серед молодих людей активно поширюється масове захоплення комп'ютерними технологіями, і як внаслідок – Інтернет-залежність.

Сьогодні активно обговорюється і досліджується феномен захворювання або синдром Інтернет-адикції (Internet Addiction Disorder, або IAD). Було введено дуже образний термін Netaholic, або ж Інтернет-адикт. У найбільш загальному вигляді Інтернет-залежність визначається як „нехімічна залежність від користування Інтернетом”. Поведінкова Інтернет-залежність виявляється в тому, що люди настільки віддають перевагу життю в Інтернеті, що фактично починають відмовлятися від свого реального життя, проводячи до 18 годин на день у віртуальній реальності. Інше визначення Інтернет-залежності – це нав'язливе бажання увійти в Інтернет, перебуваючи off-line (тобто поза мережею) і неспроможність вийти з Інтернету, будучи on-line.

Поняття Інтернет-залежності (Internet Addiction Disorder) було уперше введено на початку 1990-х років для опису патологічної, нездоланної тяги до використання Інтернету. Власне залежність – це прагнення постійно переживати певний стан, за який клієнт готовий платити як грошми, так і негативними наслідками.

З'ясувалося, що в інтернетоманів, особливо тих, що самі визнали себе такими, як правило, у середньому, виявлено чотири супутніх психічних відхилень. Найчастіше за все – маніакально-депресивний психоз, депресія, алкоголізм або порушення керування імпульсами.

Надмірну пристрасть до Інтернету психіатри вже багато років вважають симптомом психічного захворювання. Істинні інтернетомани, тобто люди, які втратили здатність контролювати час, витрачений на перебування в он-лайні, проводять у Мережі більше 30 годин на тиждень. При цьому на необов'язкове використання Інтернету, тобто ігри, час у форумах, чатах, соціальних мережах вони витрачають, в середньому, у 10 разів більше часу, ніж на необхідне – для роботи або навчання.

Наприклад, якщо розглянути статистику відвідувань найбільш популярної соціальної мережі серед українців, ситуація виглядатиме наступним чином: в Київській області зосередилась найбільша кількість прихильників соціальної мережі В Контакті, на другому місці – Дніпропетровська, на третьому – Львівська. Проаналізувавши статистичні дані, було виявлено, що станом на 2015 рік в Тернопільській області кількість користувачів В Контакті становила 606 тисяч і, в більшій мірі, це особи віком від 16-ти до 25-ти років, серед яких 57% становлять чоловіки і 43% – жінки. Другою за популярністю соціальної мережею в

Тернопільській області є Однокласники, втім вона популярна в більшій мірі серед старших людей, на третьому місці – американська соціальна мережа Фейсбук, на четвертому – Твіттер.

Надмірне і безцільне використання такими особами соціальних мереж часто призводить до втрати соціальних зв'язків та набуття проблем із сім'єю. Тобто інтернетоманія призводить майже до такого ж руйнування особистості, як алкоголізм чи наркоманія.

Останні наукові та соціологічні дослідження засвідчують, що така недуга може призвести до дуже трагічних наслідків як для здоров'я, так і для суспільного статусу залежного.

У психології існує ціла низка зафіксованих патологій, що стосуються гіперболізованої прихильності до певних дій, у яких людина не може себе зупинити. Наприклад, вже давно відома патологічна прихильність до азартних ігор. За аналогією до ігрової залежності був запроваджений термін „Інтернет-залежність”, що характеризує людей, які увесь свій вільний час готові проводити виключно за on-line-сеансами, думають лише про це і ладні розмовляти лише про речі пов'язані з Інтернетом.

Особливістю Інтернет-залежності є відсутність хімічної залежності. Тобто Інтернет-залежність не спричиняє прямого руйнування організму. За впливом на організм вона ближче до залежності від азартних ігор.

Існує думка, що якщо Інтернет-адикція буде згодом визнана захворюванням, то кількість осіб, які хворіють ним буде істотно меншою, ніж це є зараз. У розширенні симптоматики на даний момент зацікавлені фахівці з психічного здоров'я і дослідники цього феномена.

За проявами залежності від Інтернету нерідко приховується інші патологічні залежності або психічні відхилення. Страждання людей, які мають межові психологічні стани, може, зокрема, проявитись в ненормальній пристрасті до Інтернету, до онлайн-ових систем спілкування тощо. Депресивні хворі, які більше від інших відчують страх відчуження, використовують Інтернет, щоб перебороти труднощі міжособистісної взаємодії в реальному житті.

Аналіз літератури дає можливість обґрунтувати нову, інтегративну модель Інтернет-залежності. У побудові цієї моделі слід виходити з концепції інформаційного стресу, запропонованої Бодровим, а також з комунікативних розладів, розглянутих багатьма авторами і намагатися обґрунтувати нейропсихологічний підхід до проблеми формування Інтернет-залежності.

З метою соціально-педагогічної профілактики інтернет-залежності серед молоді був розроблений соціальний проект на тему «Волонтер і сучасність: дозвілля в електронному світі».

Результати проведених досліджень показують, що існуючі підручники по підготовці волонтерів не відповідають поставленим вимогам, що відповідно впливає на ефективність цієї підготовки. Тому було запропоноване створення електронного підручника як інноваційного методу навчання майбутніх волонтерів.

Завдання проекту:

1) залучити школярів та студентів до культурної діяльності та розумного проведення дозвілля;

2) розробити та впровадити електронний підручник «Волонтерська ініціатива» для учнівської молоді ;

3) проводити тренінги, семінари, майстер-класи для учнівської молоді;

4) створити та науково-методично підтримати волонтерські загони.

Очікувані результати в результаті реалізації проекту полягатимуть у наступному:

1) буде сформовано групу студентського активу;

2) проведено поглиблений контент-аналіз існуючих підручників для підготовки волонтерів;

3) сформульовано основні проблеми і потреби учнів як учасників волонтерського руху;

4) створено електронний підручник «Волонтерська ініціатива» для учнівської молоді загальноосвітніх шкіл і розміщено на веб-ресурсі факультету;

5) поінформовано середні освітні заклади про створений електронний підручник «Волонтерська ініціатива»;

6) укладено договори про співпрацю з загальноосвітніми школами;

7) проведено 10 тренінгів, семінарів, майстер-класів для учнівської молоді.

Таким чином результативність проекту: полягатиме в розробці та впровадженні в ході проекту електронного підручника для підготовки волонтерів, що робить можливим поширення досвіду та напрацьованих матеріалів у середовище інших соціальних служб; виставлення підручника у вільному доступі в мережі Інтернет для всіх бажаючих з ним ознайомитись.

Література

1. Барлов Дж. П. Інтернет-залежних лікують так само, як наркоманів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cnews.ru/news/top/index.shtml?2005/07/04/181714>.

2. Бондаровська В. Психологічні аспекти використання комп'ютера: небезпека нових інформаційних технологій та розвиток здібностей дітей за допомогою комп'ютера [Текст] / В. Бондаровська // Психолог. – 2005. – №25(169). – С. 25-30.

3. Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності [Текст] / А. Церковний // Соціальна психологія. – 2004. – № 5 (7). – С. 54-59.

Касинець Діана

здобувач

Науковий керівник: д.філол.н., професор Фабіан М.П.

викладач

ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»

м. Мукачево

ВВІЧЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕТИКЕТУ

На сьогоднішній день категорія ввічливості є дуже важливим етичним питанням. Бо у світі, на жаль, існують такі поняття як грубість, зневага та хамство, що є протилежними поняттями до ввічливості, але досить часто люди керуються саме цими якостями в повсякденних ситуаціях. Така моральна норма як ввічливість має свої переваги та недоліки, плюси та мінуси. Тому що це суб'єктивне явище, що дає право не завжди його дотримуватись, тобто вибірково діяти в різних буденних ситуаціях. У тлумачних словниках ввічливість визначається як якість важливого для людини, сукупність хороших манер, уміння поводитися в суспільстві. Слово "ввічливість" походить від "вежа", спорідненого слову "відати", тобто "знати". У даному випадку мається на увазі дотримання правил пристойності, загальна схильність до цього. Протилежним за змістом є слово "невіглас", що позначає грубу, незнаючу пристойностей, нечемну, невиховану людину [4].

Звісно ж, вихована людина платить ввічливістю та люб'язністю, приймаючи піклування інших або ж чийсь послуги. Повертаючись до думки, що ввічливість є важливою рисою, несподівані конфлікти чи труднощі, що зустрічаються у житті кожного, показують яка людина насправді. Бо вихована, тактовна та добра людина вирішить їх швидше та з гідністю, не підставляючи нікого та залишить в оточуючих нас, приємну думку про себе. Це основа, на якій будується найголовніше: стосунки між людьми та їх ставлення до нас. Вчинки людини дуже добре показують те, чи ввічлива людина. Ввічливість відображає нашу повагу до людей незалежно від того, подобаються вони вам чи ні. Абсолютно кожна людина гідна ввічливого та шанобливого відношення до себе. Приймаючи чийсь послуги, чиєсь піклування про себе, вихована людина платить ввічливістю і люб'язністю [12]. Знання і виконання оптимальних моделей поведінки в конкретних, заздалегідь відомих, ситуаціях стосунків людей, тобто виконання етикету, є невід'ємною частиною культури морального спілкування, в цілому моральної культури сучасної особистості [6: 59-64]. Етикет, з одного боку, полегшує спілкування і взаєморозуміння між людьми, з іншого — зберігає гідність кожної особистості, сприяє гуманізації людських стосунків.

Важливість і необхідність етикету для кожної сучасної людини стала результатом розвитку і вдосконалення людських стосунків протягом багатьох століть, а також усвідомлення людством значущості кожної окремої особистості й необхідності для неї співіснувати із собі подібними. Історія етикету налічує багато століть. Витоки його спостерігаються в ритуалах родоплемінного ладу, де він був пов'язаний із звичаями і традиціями, з певними соціальними діями, які вимагали суворого дотримання форми.

У різні історичні часи етикет змінював свої риси, норми, значущість. Але завжди зберігав універсальні, загально визнані форми ввічливості, такту, коректності,

які мають значення естетичних і моральних потреб людського співіснування. Їх цінність перевірена часом. І в сучасному суспільстві етикет не втратив свого авторитету, більш того, він набув вигляду обов'язковості і став необхідністю для кожної сучасної людини. У творах давньогрецького філософа Арістотеля (384—322 до н. е.) знаходимо два терміни, похідні від слова *emos*: *ethikos* (етичний) і *ethika* (етика). Термін *етичний* потрібний був мислителю для позначення чеснот, що стосуються людської вдачі, характеру, на відміну від чеснот діаноетичних, тобто пов'язаних з мисленням, розумом людини. Що ж до науки — галузі пізнання, котра вивчає власне етичні чесноти, досліджує, яка людська вдача є найдосконалішою, — то таку науку Арістотель або його найближчі учні й назвали етикою. Справа в тому, що в латині здавна існувало слово *mos*, яке, подібно до *етосу*, означало характер, вдачу, звичай; разом із тим воно мало й значення припису, закону, правила. Маючи на увазі цей комплекс значень, відомий римський оратор, письменник і політичний діяч Марк Туллій Цицерон (106—43 до н. е.) утворює від іменника *mos* — з прямим посиленням на аналогічну операцію Арістотеля — прикметник *moralis* — «той, що стосується вдачі, характеру, звичаїв». Услід за Цицероном цей неологізм використовує Сенека старший, інші римські письменники й філософи, а вже в IV ст. н. е. виникає термін *moralitas* — *мораль*. Цілком очевидно: для того щоб повноцінно спілкуватися, люди перш за все повинні вміти співіснувати одне з одним, миритися з неминучими розбіжностями поглядів, орієнтацій, стилів життя — «терпіти» кожен кожного, хоч би як важко це було в тих або інших конкретних ситуаціях. Саме від латинського дієслова *tolero* — «несу», «втримую», «терплю» — походить термін «толерантність» [5]. Бути толерантним насамперед і означає терпіти, витримувати іншого.

Повагу в етиці визначають як таке ставлення до людини, що реалізує на практиці (в певних діях, поведінкових актах, формах суб'єктивного відношення) визнання людської гідності. До загального змісту толерантності як «терплячої стриманості» щодо іншого імператив поваги додає утвердження ціннісного статусу цього іншого, віддання належного йому як суб'єктові й репрезентантові смислових і творчих потенцій людяності. Істотно, що повага в моральному її розумінні не може бути зведена до якихось дискретних вольових актів, учинивши які, людина, мовляв, звільняється від подальших зобов'язань перед іншим суб'єктом — у відповідності з відомим висловом «сплатити данину поваги». Ні, за своєю суттю повага має цілісно-людський характер, постає як значущий екзистенційно-моральний прояв настроєності людини на спілкування.

Як визначити етикет? Етикет (від франц. «*etiquette*» — «ярлик, етикетка») — це сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні вияви людських стосунків [14]. Етикет сучасного суспільства — це, головним чином, форма стосунків людей у повсякденному житті. Це своєрідний вид угоди між людьми про те, що прийняте і є правильним у стосунках у конкретно-історичному суспільстві, його виконання сприяє нормалізації людських стосунків. Людське життя, діяльність різноманітні, багатопланові, що зумовлено індивідуальністю кожної людини, яка створює своє життя. І тому, напевно, не можна охопити правилами етикету всі види та умови здійснення людського життя. В цілому ж, етикет виправданий єдиним моральним змістом і своїм смислом. Моральний зміст етикету зумовлений відповідністю і співвідношенням зовнішніх норм етикету й змісту моральної свідомості суспільства й особистості [5]. Мається на увазі те, що зовнішні правила поведінки і спілкування

базуються, перш за все, на моральних принципах. Найважливішим з них є «золоте правило» моральності — поводитися з іншими так, як ти бажав би, щоб поводитися з тобою.

Ці принципи конкретизуються загальними вимогами етикету, що задають нормативний зразок поведінки людини. До числа провідних вимог належать ввічливість, коректність, тактовність, делікатність, скромність, точність і обов'язковість. Особливість людської природи полягає в тому, що вона ніколи не зупиняється у своєму розвитку, завжди здатна до подальшого зростання і самовдосконалення. Людина не тільки така, якою її виховали, а й така, якою вона робить себе протягом свого життя.

Література

1. Проблемы коммуникативной лингвистики. [Текст] Сборник Андрианова Е.К. научных трудов. – Грозный, 1985. – С.46-50.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів [Текст]. - К.: Вища школа, 1985.-360 с.
3. Жельвис В.И. Эмотивный аспект речи. Психолінгвістическая интерпретация речевого воздействия [Текст]. - Ярославль: ЯГПИ им.К.Д.Ушинского, 1990. - 81 с.
4. Короткий тлумачний словник української мови [Текст] // За ред. Д.Г.Гринчишина. - К.: Радянська школа, 1988.
5. Лапина Т.С. Этика социальной активности личности [Текст]. - Москва: Высшая школа, 1974. - 112 с.
6. Маслова В.А. Языковая картина мира и культура [Текст] // Материалы Междунар. конф. "Когнитивная лингвистика конца XX в." - Часть 1. - Минск: МГЛУ. - 1997. - С. 59-64.
7. Медникова Э.М. Значение слова и методы его описания [Текст]. - М.: Высшая школа, 1974. - 202 с.
8. Папп Ф. Паралингвистические факты. Этикет и язык [Текст] // Новое в зарубежной лингвистике. - 1985. - Вып. 15. - С. 546-553.
9. Словарь по этике [Текст] / Под ред. И.С.Кона. - М.: Издательство политической литературы, 1983.
10. Формановская Н.И. Употребление русского речевого этикета [Текст]. - М.: Русский язык, 1984. - 193 с.
11. Brown P., Levinson S.C. Politeness: Some universals in language usage. - L.: Cambridge University Press, 1987. - 238 p.
12. Goody E. "Greeting", "Begging" and the presentation of respect // J.S. La Fontaine. Interpretation of Ritual. - London: Tavistock. - 1972. - P. 39-72.
13. Guilbert L., Legane R., Niobey G. Grand Larousse de la langue française.- P. vol. 1-7, 1971-1978.

Каспич Галина

викладач

Заїка Людмила

викладач

Биць Ірина

викладач

Технологічно-промисловий коледж ВНАУ,
м. Вінниця

АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Під час вивчення української мови у ВНЗ важливо спрямовувати молоду людину на максимальну реалізацію власного потенціалу, самовдосконалення, самореалізацію, досягнення нею вершин особистісного та професійного розвитку. У зв'язку із цим виникає об'єктивна потреба формувати акмеологічну компетентність студентів разом із комунікативною професійно-орієнтованою компетентністю на заняттях з української мови за професійним спрямуванням.

Питання впровадження акмеологічних технологій в педагогічний процес ВНЗ з метою самореалізації майбутніх фахівців досліджували С. Вітвицька [1], С. Калаур, Н. Олексюк [4], Л. Рибалко [7] та ін. У цьому аспекті педагогічно цінною є думка Л. Рибалко, що якість підготовки майбутнього фахівця до професійної самореалізації можна суттєво підвищити, якщо в процесі підготовки реалізовувати акмеологічні ідеї розвитку особистості, формування професійного акме тощо. Теоретичні та методичні засади формування акмеологічної компетентності розкрито в працях О. Гречаник [2], А. Майбороди [6] та ін.

Особливості реалізації компетентнісного підходу на заняттях з української мови у ВНЗ розглядали І. Дроздова [3], О. Кучерук [5] та ін.

Прививченні навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» передбачено опанування навчального матеріалу, зміст якого пов'язаний із акмеологічними ідеями та поняттями. Це зокрема такі теми, як: «Спілкування як інструмент професійної діяльності», «Культура усного фахового спілкування», «Риторика та мистецтво аргументації», «Основи публічного виступу», «Мистецтво презентації», «Мистецтво перемовин» тощо. На нашу думку, потрібно надати перевагу саме інтерактивним методам навчання.

Реалізацію *мотиваційно-особистісного* компоненту формування акмеологічної компетентності, на наш погляд, доречно здійснювати під час проведення інтерактивної гри «Мікрофон».

Сформованість *когнітивного* компоненту акмеологічної компетентності забезпечується через залучення студентів до підготовки та проведення міні-лекцій для своїх однокурсників. При цьому важливо обрати саме нестандартні форми проведення лекцій, котрі залучають студентську аудиторію до активної роботи, а не просто до пасивного слухання та конспектування. Зокрема виокремлюємо наступні види лекцій: «Віддзеркалення», «Сократична лекція», «Шкала згоди».

З метою реалізації *операціонального* компоненту формування акмеологічної

компетентності студентів в процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням вважаємо за необхідне спиратися на модель розвитку професійного мовлення студентів ВНЗ, розроблену І. Дроздовою.

Також вважаємо за доцільне використовувати наступні прийоми навчання, метою яких є використання й вдосконалення акмеологічних умінь та способів навчально-пізнавальної, творчої діяльності: «Велике коло», «Акваріум», «Форум».

Формування акмеологічної компетентності студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням доцільно здійснювати за допомогою інтерактивних методів навчання.

Література

1. Вітвицька С. С. Акмеологічний підхід до педагогічної підготовки магістрів освіти [Текст] / С. С. Вітвицька // Інтелектуальна та творча обдарованість : спільне та відмінне : матеріали круглого столу 23 січня 2012 р. м. Київ. – К., 2012. – С. 114-119.

2. Гречаник О. Є. Формування акмеологічної компетентності вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. Є. Гречаник ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2012. – 22 с.

3. Дроздова І. П. Теоретико-методичні засади розвитку українського професійного мовлення студентів вищих навчальних закладів нефілологічного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (українська мова)» / І. П. Дроздова ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2011. – 44 с.

4. Калаур С. М. Доцільність використання акмеологічного підходу для самореалізації майбутнього фахівця [Текст] / С. М. Калаур, Н. С. Олексюк // Наук. записки Ніжинськ. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя. Сер. : Психолого-педагогічні науки. – Ніжин, 2012. – № 4. – С. 83-86.

5. Кучерук О. Уміння – передусім. Компетентнісний підхід до формування національно-мовної особистості [Текст] / О. Кучерук // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах : наук.-метод. та літер.-мистецьк. журн.–К., 2008. – № 10. – С. 18-24.

6. Майборода А. О. Акмеологічна компетентність майбутніх фахівців оперативно-рятувальної служби цивільного захисту [Текст] / А. О. Майборода // Вісн. Луганськ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Сер. : Педагогічні науки. – Луганськ, 2012. – №22(8). – С. 91-99.

7. Рибалко Л. С. Методолого-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний аспект): [Текст] монографія / Л. С. Рибалко. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2007. – 443 с.

Кисіль Наталія

слухач магістратури

Науковий керівник: доцент Коновальчук М. В.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів

ПРОЕКТ – МЕНЕДЖМЕНТ В ОСВІТІ ЯК ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Розвиток сучасного суспільства дуже динамічний, швидкий, інноваційний, тому на сучасному етапі розвитку освіти віддається перевага вихованню творчої особистості, здатної, самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення.

Основним орієнтиром змісту модернізації освіти має стати орієнтація на особистість, що інтенсивно розвивається, яка є високоморальною, духовно розвиненою, мобільною, здатною вирішувати різнопланові міждисциплінарні завдання, що пропонує 21 століття.

У зв'язку з цим педагоги і психологи все помітніше усвідомлюють гостру потребу у створенні та використанні особистісно-орієнтованих, компетентністних та міжсекторальних підходів, до яких відносять і проектну діяльність.

Проектна діяльність — це процес створення проекту, прототипу, праобразу майбутнього об'єкта, стану та способів його виготовлення. Це конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєво значущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілепокладання, планування і здійснення проекту.

Проект – це вмотивована (на основі особистого інтересу), цілеспрямована (щодо певної мети чи проблеми) добровільна, активна, творча та дослідницька діяльність людини.

Проект має бути SMART:

S – specific (конкретний);

M – measurable (вимірюваний);

A – achievable (можливий для досягнення);

R – realistic (реалістичний за ресурсами);

T – timely (визначений в часі, своєчасний); [4].

Робота над проектом, зазначає Пехота О. М. та інші – це практика особистісно орієнтованого та компетентністного навчання на основі вільного вибору з урахуванням пізнавальних інтересів. Для педагога – це пошук балансу між академічними і прагматичними знаннями, вміннями, навичками та конгнітивними перевагами [3].

Освітній проект – це форма організації занять, яка передбачає комплексний характер діяльності усіх його учасників щодо отримання освітньої продукції за певний проміжок часу – від одного уроку до декількох місяців.

Освітньою продукцією для студентів можуть виступати їх власні способи розв'язування соціально-педагогічних задач з різних предметних областей, сконструйовані графічні образи, волонтерські програми з педагогічним спрямуванням, знайдена в мережі інтернет і систематизована певним чином

інформація, розроблення навчально-методичних посібників, презентації та соціально значущі продукти [1].

Освітні проекти спрямовані на оволодіння різними способами творчої, дослідницької діяльності, духовне та професійне становлення особистості через активні дії й створення суб'єктом власної стратегії навчання, перетворення освітнього середовища [2].

Студентів треба вчити розробляти проекти для розвитку освіти, адже робота над проектом передбачає вирішення якоїсь педагогічно значущої проблеми.

Якщо студент зможе впоратися з роботою над проектом, можна сподіватися, що в справжньому дорослому житті він виявиться більш пристосованим: зможе планувати власну діяльність, орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, ефективно комунікувати та співпрацювати з різними людьми, тобто адаптуватися до непередбачуваних життєвих ситуацій, якими насичений сучасний простір.

Нами в рамках магістерського дослідження було розроблено та реалізовано проект "СХІД СОНЦЯ". Основна мета: психолого-педагогічна, соціальна та матеріальна підтримка дітей зі статусом ВПО (вимушено переміщенні особи) для формування успішних життєвих стратегій.

Проект почав реалізовуватись на початку 2016 року. Особливістю є те, що проект реалізовується студентами факультету початкового навчання, де вони і є педагогами-волонтерами за нашої координації. Основна робота з дітьми (молодшими школярами) здійснюється за різними напрямками:

1. Індивідуальні навчальні заняття з дітьми: англійська мова (Speaking Club), малювання, музика.

2. Психологічна підтримка дітей та їх батьків (Хеппі Арт, Фестиваль "NathnennyaFest", Воркшоп "Майстерня Життєтворчості").

Отже, важливо впроваджувати компетентнісний підхід, поєднувати педагогічну та соціально значущу діяльність студентів.

Література

1. Коберник О. Проективна педагогіка і національна школа [Текст] / О. Коберник // Шлях освіти. - 2000. - №1. - С.7-9.

2. Осмолівський А. Від навчального проекту до соціальної самореалізації особистості [Текст] / А.Осмолівський, Л.Василенко // Шлях освіти. - 2000. - №2. - С.34-37.

3. Пехота О. М. Освітні технології: [Текст] Навч. –метод. посібник / О.М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О.М.Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 255с.

4. Полат Е. Что такое проект? Відкритий урок [Текст] / Е. Полат, И. Петрова, М. Бухаркина, М. Моисеева - 2004. - №5-6. - С. 10-17.

Коновальчук Марина

к пед.н., доцент,
завідувач регіонального центру ІОД НАПН України
Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів

ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ

Нові формати і методи навчання та викладання обумовлюють необхідність модернізації навчальних просторів. Для цього багато університетів сприяють розвитку нових стратегій, підходів, оновлюють навчальне середовище, аби сприяти активнішому навчальному процесу, вводять нові модернізовані курси, спецкурси [3].

Актуальними стають навчальні курси, які швидко реагують на сучасні тенденції, виклики, сприяють розв'язанню актуальних проблем сучасної освіти. Таким курсом, на нашу думку, є курс, впроваджений у Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г.Шевченка: «Інновації в підготовці вчителя початкової школи до розвитку обдарованості». Програма курсу є авторською та складеною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напряму 0101 Педагогічна освіта (спеціальності 8.01010102 Початкова освіта). Предметом вивчення навчальної дисципліни є підготовка майбутніх учителів початкової школи до діагностики, супроводу і проектування розвитку обдарованості молодших школярів в умовах початкової школи та особливості підтримки їх у сім'ї, а також опанування сучасними інноваційними технологіями викладання курсу у студентів бакалаврату (20 г. лек., 20 г. пр., 50 г. – сам.р.).

ЗМ1. Психологічні аспекти проблеми обдарованості

Тема 1. Сутність проблеми творчості та обдарованості. Актуальність проблеми обдарованості. Зміст поняття „обдарованість”. Співвідношення понять обдарованість і здібності, талант, геніальність. Обдарованість і нахили, покликання. Природа обдарованості. Роль творчих людей в історії людства.

Тема 2. Види обдарованостей молодшого школяра. Класифікація видів обдарованостей. Класифікація здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Категорії здібних дітей (за Н. С. Лейтесом). Типи інтелекту за Г.Гарднером. Типи обдарованості: лідерська (соціальна), психомоторна (спортивна), академічна, інтелектуальна, творча (креативна), спілкування і лідерство.

Тема 3. Психологічні особливості обдарованих молодших школярів. Психологічний портрет творчої особистості. Особливості особистості розумово обдарований дітей: пізнавальна сфера, емоційні особливості, вольова регуляція. Прискорений розумовий розвиток. Особистісні риси соціально, літературно та математично та ін. обдарованих дітей.

Тема 4. Діагностика різних видів обдарованості. Принципи виявлення обдарованості у молодших школярів. Критерії вияву обдарованих молодших школярів. Тести Г. Айзенка, Д. Векслера, Л. Занкова, І. Іразера, О.Нечаєвої, С. Максименка та ін. Педагогічне спостереження. Вивчення проявів обдарованості у процесі повсякденного життя, ігор, самостійної діяльності.

ЗМ2. Педагогічні аспекти супроводу обдарованості молодших школярів

Тема 5. Проектування навчання і виховання різних видів обдарованих молодших школярів. Принципи навчання обдарованих дітей. Основні проблеми при формуванні стратегії навчання обдарованих молодших школярів. Моніторинг розвитку обдарованості. Досвід України та зарубіжжя.

Тема 6. Сучасний учитель для обдарованих дітей. Поняття про ментора та тьютора. Мета та завдання вчителя, який працює з обдарованими молодшими школярами. Принципи роботи педагога з обдарованими дітьми. Особистісні якості вчителя для обдарованих молодших школярів.

Тема 7. Особливості батьківського супроводу обдарованих молодших школярів. Неадекватність підходу батьків до факту обдарованості дитини. Шляхи розвитку обдарованості у сім'ї. Фактори впливу батьків на обдаровану дитину. Раннє виявлення та діагностування обдарованості Засоби та методи розвитку обдарованості молодших школярів у сім'ї.

ЗМ3. Інноваційні методи викладання при навчанні
обдарованих студентів

Тема 8. Тренінгові технології та новітні тренінгові техніки. Коучингові техніки у роботі викладача (арт-коучинг, класичні коучингові запитання). Фасилітація: методи активного залучення. Техніки фасилітації: «Навчання шляхом залучення», Метод Колба, інтерактивна лекція, техніка Трейлер, фітбеки та ін. Інноваційні форми проведення практичних занять: World Café, Open Space, Speed Dating, Storytelling atc.

Тема 9. Технології креативної освіти. Скрайбінг: техніки візуалізації в роботі педагога. Особливості роботи з фліпчартом на заняттях. Педагогіка в образах. Робота з метафоричними картами в навчальному процесі. Технологія ТРВЗ при викладанні у вищій школі. Стратегії креативності у викладанні: аналогія, комбінування, системний підхід.

Тема 10. Інновації в освітньому менеджменті. Стратегічне планування, проектний менеджмент в освіті, event-marketing, освітній фандрейзінг.

Тема 11. Комп'ютерні та хмарні технології в сучасній освіті. Coursera, 3D комунікації та 3D інтернет в освіті, електронні освітні ресурси в сучасному освітньому закладі, PREZI та інші сучасні альтернативи мультимедійних презентацій, хмарні технології в освіті.

Література

1. Інша освіта [за редакцією Кнюпа Ю.] [Текст] Посібник для тренерів неформальної освіти. – Київ. – 2015. – 70 с.

2. Корецька Л. В. Підготовка вчителів до роботи з обдарованими учнями : [навч.-метод. посіб. для сист. післядипл. освіти] [Текст] / Л. В. Корецька, О. Е. Жосан. – Кіровоград : Вид-во Кіровоградського обл. інст. післядипл. пед. освіти ім. В.Сухомлинського, 2008. – 137 с.

3. Нові тенденції і прогнози розвитку освітніх технологій у світі на наступні п'ять років (Доповідь NMC Горизонт: Вища освіта – 2016) .- Режим доступу : [Електронний ресурс] <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=4622>

Кузнецов Олександр

к.і.н., доцент, заступник завідувача кафедри
Інститут інтегрованих форм навчання
Національна металургійна академія України
м. Дніпро

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

Сучасний період розвитку української державності визначається активізацією зацікавленості суспільства щодо основних напрямів історичного минулого і аналізу сучасного стану країни. Особливо це стосується аграрної проблематики. Серед актуальних проблем розвитку соціально-економічних проблем на селі визначальне місце належить створенню розвинутої соціальної інфраструктури, комфортних умов праці і проживання його жителів.

Соціальна політика держави – невід’ємна частина загальної політики, яка охоплює всі сторони життя суспільства: економічну, політичну і духовну, торкається широкого кола проблем.

Соціальна інфраструктура села являє собою розвинену систему підприємств, установ, організацій, окремих служб з їхньою матеріальною базою, робітниками, господарськими і іншими зв’язками, які забезпечують задоволення життєвих потреб сільського населення, крім потреби в праці в сфері суспільного виробництва. Соціальна інфраструктура держави або регіону, що включає житлово-комунальне господарство, освіту, культуру і мистецтво, охорону здоров’я, фізичну культуру і соціальне забезпечення, кредитування та соціальне страхування, службу побуту, транспорт, зв’язок, зокрема, зв’язаний з обслуговуванням населення, інші галузі невиробничої сфери, а також торгівля і громадське харчування. Кожній галузі соціальної інфраструктури властиві свої організаційні структури, форми обслуговування населення, механізм функціонування. Це обумовлює виключну різноманітність і складність проблем соціальної інфраструктури села.

Проблемам соціального розвитку сільських поселень зокрема і селянства взагалі, присвячені праці відомих українських вчених: В. Андрійчука, О. Бородіної, О. Булавка, В. Діасперова, В. Горьового, О. Ігнатенка, А. Збарської, Л. Молдавана, І. Прокопи, М. Орлатого, П. Саблука, В. Терещенка, К. Якуби та інших [1].

Мета дослідження – висвітлення проблем соціально-економічного розвитку сільських поселень, соціальної інфраструктури та шляхів її вирішення.

До останнього часу цей процес не мав достатньо наукових обґрунтувань і відбувався безконтрольно, що призвело до негативних наслідків. А саме, не контрольований процес приватизації та комерціалізації, які досить широко розвернулися у соціальній сфері, призвели до майже повного знищення об’єктів побутового обслуговування.

Основи сучасної державної політики в галузі реформування соціальної сфери визначені Законом “Про пріоритетність соціального розвитку села і агропромислового комплексу в народному господарстві”, “Концепція національної програми відродження села на 1995-2005 роки”, “Про додаткові заходи щодо стабілізації діяльності підприємств та організації побутового обслуговування населення” та іншими нормативно-законодавчими і програмними документами.

В Інституті аграрної економіки Української ААН розроблені теоретичні основи переходу сільського господарства країни до ринкових відносин. Для здійснення перетворень важливо враховувати:

По-перше, ринок передбачає наявність вільного підприємництва, ключовою фігурою якого є господар-власник. Слід ввести інститут приватної власності на землю і майно та на їх основі сформувати багатокладну економіку.

По-друге, ефективне функціонування ринкових механізмів вимагає переходу до вільної реалізації виробленої продукції та обігу ресурсів. Забезпечуючим інструментом цього процесу є вільні ціни, що сформувалися під впливом попиту та пропозиції, а також відсутність заборон на розпорядження своєю продукцією.

По-третє, щоб розвивати виробництво, орієнтоване на споживача, задовольняти запити останнього, потрібна адекватна ринкова інфраструктура, організаційно-економічний механізм. Ринок товарів повинен органічно доповнюватися ринком капіталу, землі, праці. Об'єднати, комбінувати ці чинники в процесі виробництва здатний вільний підприємець. Необхідно формувати в мисленні народу образ чесного підприємця, піднімати імідж фермера, сільського трудівника.

По-четверте, в ринковій економіці діяльність суб'єкта господарювання оцінює ринок, а значить слід виключити штучну підтримку погано працюючих підприємств, ініціювати їх реструктуризацію і санацію.

По-п'яте, перехід до ринку здійснюється заради людини, підвищення її добробуту. Тому функціонування і розвиток соціальної сфери села є одним з головних напрямків реформування аграрного сектора, створення соціально-орієнтованої ринкової економіки [2, с. 43].

Таким чином, послідовність здійснення всіх блоків аграрної реформи забезпечить створення передумов для утвердження приватного власника і закладає фундамент зростання національної економіки.

Література

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрного підприємства. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. — К.: КНЕУ, 2000.
2. Бородіна О.М. Економіка сільського господарства [Текст] / О.М. Бородіна // Економіка і прогнозування. Науковий журнал. – № 2. – 2014
3. Булавка О. Місцеві бюджети – основа розвитку сільських територіальних громад [Текст] / О.Булавка // Економіка АПК. – 2014. - №7.
4. Дієсперов В. Село стало картою політичної гри [Текст] / В.Дієсперов // Віче. - № 4. – 1998; Игнатенко О. Аграрный сектор требует идей // 2000. – 31 января 2004 г.
3. Реформування соціальної сфери села: організаційно-методичні засади [Текст] / За ред. П. Т. Саблука. – К., 2002.

Маркова Ольга

аспірант

Науковий керівник: к.ф.н., доцент Серебрянська І.М.

Сумський державний університет

м. Суми

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ПАТРІОТИЗМ» У МОВІ ГАЗЕТИ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»

Нині у суспільстві підвищений інтерес до феномену патріотизм, який відіграє провідну роль в об'єднанні індивідів для спільних, колективних дій. Патріотизм у мові виражається через систему комплексної (культурно-ментально-мовної) одиниці – концепт. Необхідна комплексна методика його дослідження, яка б поєднувала традиційні методи стилістичного, семіотичного й інших аналізів, переосмислених крізь призму когнітивної парадигми.

Серед усіх видів інформації, які є в опрацьованих нами текстах матеріалів газети «Дзеркало тижня», особливо важливе значення має змістовно-підтекстова інформація, яка утворюється на межі змістовно-фактуальної і змістовно-концептуальної інформації. Це – прихована інформація, яка вилучається реципієнтом завдяки здатності одиниць мови породжувати асоціативні і конотативні значення [1, 48]. «Наша буденна понятійна система, в рамках якої ми думаємо і діємо, по суті своїй метафорична» [3, 25]. Метафоричність фрази варто розглядати у широкому значенні, а не як результат використання одного тропу – метафори. Те, що розуміється під метафоричною узагальненістю, є результатом взаємодії тропів – метафори, порівняння, метонімії, епітета.

Предмет дослідження становлять особливості вербалізації концепту патріотизм.

Об'єктом нашого дослідження є метафоричні вирази (епітети, персоніфікація, метафори, антоніми), за допомогою яких концепт «патріотизм» одержує мовно-емоційну об'єктивацію.

Метафоричні вислови як спосіб вербалізації концепту «патріотизм» у мовленнєвому дискурсі газети «Дзеркало тижня» ще не були об'єктом лінгвістичного дослідження. Необхідність вивчення цієї метафоричної моделі у рамках когнітивно-дискурсивної мовознавчої парадигми зумовила актуальність нашої роботи.

Важливим серед словесно-зображальних засобів художньої мови є епітет – стилістична фігура, що є означенням чи обставиною в реченні як атрибут предмета, дії, стану та характеризуються високою емотивно-експресивною зарядженістю [4, 153]. Значною за кількісним виявом є група епітетів внутрішньо-психологічного сприймання. Вони передають відчуття автора матеріалу, особисті чи суспільні, створюючи атмосферу почуттєвого сприймання інформації, що подається: *патріотизм аморальний* [2, №47, 5 грудня 2003], *справжній патріотизм* [2, №19, 29 травня 2015], *економічний патріотизм* [2, №13, 10 квітня 2016], *масовий російськомовний український патріотизм* [2, №15, 25 квітня 2014], *натхненний патріотизм* [2, №28, 15 серпня 2015], *кадровий патріотизм* [2, №50, 26 грудня 2014].

Поглиблення семантичного змісту концепту «патріотизм», побудованого на звуковому та зоровому сприйнятті, відбувається через нову сполучуваність смислів, слів – персоніфікацію. Більшість мовознавців (Ю. Герасимова, А. Купіна, Н. Лобур,

О. Тимченко, А. Ткаченко, О. Тихомирова та ін.) схиляється до думки, що персоніфікація є різновидом семантичного процесу метафоризації. Наприклад, у багатьох із них говорить громадянська позиція та патріотизм [2, №17, 17 травня 2013], совість і справжній патріотизм вели його проти байдужості, хамства, скверни [2, №6, 18 лютого 2005], патріотизм не конфліктує з естетикою і професіоналізмом [2, №43, 2 листопада 2001], патріотизм і професіоналізм йдуть поруч [2, №47, 6 грудня 2002], деякі моменти змусили патріотизм відійти сторону [2, №32, 17 вересня 2014].

Метафори ілюструють таке ментальне розуміння та сприйняття реальності, яке сприймається надто образно та емоційно, бо написано з упровадженням ефекту семантичного зсуву з мовними одиницями чуттєвої сфери. Наприклад, *патріотизм став як спортивний костюм - "предметом" масової культури, який як і спортивний костюм, використовується найчастіше не за призначенням* [2, № 35, 6 жовтня 2014], *хвиля патріотизму повернула втрачений бойовий дух* [2, № 20, 6 червня 2014], *урок розуміння патріотизму* [2, № 16, 26 квітня 2013].

Часто у мові газети «Дзеркало тижня» зустрічаємо поняття, значення яких перебувають у відношенні протилежності концепту «патріотизм». Антоніми *антипатріотичний, квазіпатріотизм* [2, №28, 6 серпня 2010], *псевдопатріотичний* [2, № 3, 26 січня 2007], *лжепатріотичний* [2, № 19, 29 травня 2015] та смислове поєднання слів *непатріотична ментальність* [2, № 18, 20 травня 2016], *надлишок патріотизму* [2, № 22, 15 червня 2015], *лжепатріотичне вовтузіння* [2, №8, 23 лютого 2001], *ура-патріотизм* [2, № 37, 8 жовтня 2010] більш повно розкривають зміст концепту.

Відповідно до результатів проведеного дослідження найпродуктивнішими засобами вербалізації концепту «патріотизм» у мові газети «Дзеркало тижня» є епітети, персоніфікація, метафори, антоніми.

Література

1. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования [Текст] / И.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 138 с.
2. «День» : щоденна всеукраїнська газета / ред. Л. Івшина – К., 2000 – 2016.
3. Лакофф Дж. Метафори, которимимыживем [Текст] / Дж. Лакофф, М. Джонсон: пер. с англ. / под ред. и с предисл. А.Н. Баранова. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 256 с.
4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія [Текст] / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля - К, 2011. – 843 с.

Naumenko Taisia

Head of Department

Bondarenko Iulia

PhD, Assoc. Professor, Head of Department

Bondarenko Maksym

PhD, Assoc. Professor, Head of Science and Research Institute

Cherkassy State Technological University

Cherkassy, Ukraine

DISTANCE EDUCATION OF APPLIED DISCIPLINES AT TECHNICAL UNIVERSITY

Specificity of engineering education is that literature reading, doing of written works and even computer textbooks using are insufficient to create the necessary knowledge for future specialist. For this reason the educational process at technical universities in distance learning has combined nature. As for innovations in the educational process, they are primarily associated with the use of information and communication technologies and they suppose a students' well-planned work with local and networked educational resources.

The relevance of this work is based on current experience generalization to propose the concept of formation and development of applied courses distance learning on an example of such system implementation in Cherkasy State Technological University.

There are many different platforms for development and support of distance learning courses today [1, 2]. The basis of distance learning at our university is MOODLE (<http://moodle.org>) – an open, free, certified and regularly updated development that provides opportunities for the educational process.

Distance learning system MOODLE is not directly designed to work with interactive models, tasks and facilities, but it can serve as a means of relevant training modules delivering for local computers for visual design and mathematical modeling. This provides the carrying out of virtual laboratory works and practical problem solving by students.

Through the use of modeling approach interactive tasks (the core of task is a mathematical model of the process, phenomena) many variations can be achieved.

The problems, in order to ensure their diversity and richness of content, are multiple-choice due to random factors: is not known in advance direct or reverse task is solving, how many objects does the system have, how are they located, what kind are their characteristics of, what coordinate system is proposed to write the equations in, how are external forces and fields directed, etc.

To ensure the quality of laboratory experiment simulation model should generate (choose from real data sets) different sets of parameters, that characterize the experimental conditions and, accordingly, sets the "measured" values (with the "noise" inclusion, where appropriate, that simulates the experimental error), and must have a high degree of interactivity that will provide adequate system response to user actions.

Thus, the model approach provides a new quality of distance form of education that ensures efficient development of professional competencies. A significant number of publications are devoted to technologies development and methods of distance courses content implementation, e.g. [3]. At the same time discussions on the effectiveness of information and communication technologies in the study of applied disciplines (more

precisely the conditions of their effective use) it is a matter of many scientific and methodological discussions.

Thus, distance learning of applied disciplines at technical university at the present stage of its development has advantages and disadvantages. The lack of logistical support is an obstacle to full implementation of mentioned forms of education, particularly in Ukraine. At the same time the experience of western education system shows that the introduction of distance education in our country is inevitable. It is only a matter of time and desire of the Ministry of Education and Science officials to lead the system of education in Ukraine to European standards

References

1. Southwestern College Curriculum Committee Distance Education Handbook A Guide to Teaching Online at SWC, Southwestern college distance education, Fall 2015. – 36 p.
2. Reich, J. (2015, January 2). Rebooting MOOC research: Improve assessment, data sharing and experimental design. *Science Magazine*, 347(6217), 34–35.
3. Metodologicheskie aspekty provedenija nanometrisheskih issledovanij v distancionnoj sisteme obrazovanija (Methodological aspects of nanometrical research conduction in distance education system) / Ju.Ju.Bondarenko, V.A.Andrienko, M.A.Bondarenko [i dr.] // Metodologicheskie aspekty skanirujushhej zondovoj mikroskopii: X mezhdunar. konf., 13-16 nojabrja 2012: mater. dokl. – Minsk: Institut teplo- i massoobmena im.A.V.Lykova NAN Belarusi, 2012. – С. 115-120.

Onufrienko Halyna

Ph.D. in Philology, Associate Professor
Zaporizhzhya National Technical University
Zaporizhzhya

NEW TRENDS IN THE CATEGORY OF COLORS IN THE PROFESSIONAL DOMAINS

The specifics of marking the colors in the Ukrainian terminology is a new objective of the linguistic studies. In recent decades this topic has found its practical relevance in the such young domains as the interior design, the industrial, the landscape, the computer design, and the phytodesign etc.

To the main group of primary colors designers have traditionally included the so-called colorless (achromatic) ones, that are marked with the opposite adjectives such as white (white surface reflects 80% of the incident light), and black (black surface reflects only 3% of the incident light), and adjectival mezzanine - gray color and the colors marked with adjectives such as red, blue, yellow (they are primary; all the other colors are derivatives, including green, orange, and purple). Among the specific colors are those which are related to the specific subjects.

Since the names of colors in the Ukrainian language are mostly adjectives by its

linguistic nature, in the terminological dictionary of the fine arts, architecture, and design they are not separate terms, but components of the terminological combinations, the linguistic model of which is "adjective + noun": dark brown, pastel painting, red cobalt and others.

The colour wheel of the web design field deserves a special attention of researchers. Designers choose colours that strongly influence the reaction of users accurately combining colours for commercial and advertising purposes. The colours fall into three groups depending on their function: contrasting colours (classic contrasting duet is black and white); complementary colours (which accentuate each other, for example, purple is a blue complemented with pink); resonant colours – the use of warm (red, yellow, orange) and cold colours (green, blue, violet).

Designers know that red colour stimulates, it is very energetic, always attracts attention, and warns about something important. The role of yellow colour in the interior is to encourage to work, of orange colour is to help to overcome fear, of brown and green is to calm, and of blue is to decrease the appetite. Over the last years, the names of colours have obtained actuality in the interior design due to their association with the objects, things, plants, flowers, etc. which have this colour naturally. For example, eggplant colour, lilac colour (light-violet), amber, pomegranate (rich red), coralline, cypress (noble green), raspberry-red, mint colour, olive, sand colour, grass colour, cinnamon colour, saffron colour, chocolate colour, etc.

Modern designers are making active use of colours which are denominated with uninflected adjectives borrowed into the Ukrainian language from other European languages. Thus, the names of colours except for the well-known khaki (brawn-green), electric blue (rich blue), terracotta (ruddy), which are expressed with indeclinable affixless borrowed adjectives, were enlarged with marengo – blue&black with gray tinge (the name appeared in remembrance of Napoleon's battle of Marengo in 1800, where was a local dark grey fabric production), bluish dark-red, cardinal (dark-red as cardinal's mantle colour), crushed strawberry colour with pink and lilac tinge etc.

Uninflectability of these adjectives in modern Ukrainian language is their permanent feature. These adjectives can sometimes serve as a noun in texts, i.e. be substantivized (noble claret, delicate beige), but always or usually they have a postposition after the noun in the terminological word combinations (for example, колір індиго), although in Ukrainian and other Slavonic languages adjectives are used in preposition, i.e. before the noun. The postposition of adjectives in the Ukrainian language, as professors R. Vykhovanez, K. Horodenska, V. Horpynych, A. Zahnitko, Y. Karpylovska, N. Klymenko state, indicates analytic features which are typical of English and French languages where adjectives have no flections. English language influences in such a way: analytic adjectives have no formal features of adjective and serve as incoordinated modifiers being adjusted to the noun in the postposition in professional texts.

To sum up, the distinctive feature of the end of the 20th – beginning of the 21st century is the functioning (among the adjectives denoting colours) of the separate and actively enlarging group which denotes colours due to their association with the natural phenomena, plants, flowers, minerals, etc. They are completely convenient for the fast understanding of the essence of a colour which otherwise should be denominated with too complex adjectives (of three or four colours); moreover, they function with parallel synonyms or alternate names.

The modern colour system in Ukrainian interior design field terminology is open (neologisms appear), dynamic (names of colours disappear and obsolete names of colours are used as archaisms), heterogeneous by its etymologic nature, functionally divergent, semantically determined with both various external factors and established national word formation paradigm.

This study was carried out within the academic research, managed by the author of the research "Dynamics of the industrial terminology in the domains of their fixation and operation" in which students have participated (Bahnyuk S., Dosanova A., Skiba I.).

Onufriienko Oleksiy
Ph.D. in Law, Associate Professor, Doctoral
Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration
of the National Academy of Public Administration
Dnipro

QUASI-AUTONOMOUS NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS AS IMPORTANT PART OF THE UNITED KINGDOM CIVIL SERVICE

Problem setting. The evolution of the state and society, in particular, within the institutional aspect, occurs in terms of a complex dialectical interaction of traditions and innovations. The experience of observing the development of the United Kingdom civil service in the last quarter of the 20th century and the early 21st century represents the established traditionalist and conservative paradigms being unable to prevent the system modernisation, but meanwhile certainly slowing the process. Taking into account the undoubted fact that the attempts to modernise the national civil service are mainly reduced to reasonably appropriate substantiation of the need to adopt the foreign experience of efficient managerial decisions and mechanisms, quango as an important constituent of the United Kingdom civil service modernisation is surely challenging to research.

Comprehending thereof made it possible to state a complex objective of the related research, namely: to analyse the experience of quasi-autonomous non-governmental organisations (quangos) functioning as a special part of the United Kingdom civil service by applying the latest data available, to generalise positive and negative aspects of such modernisation and based on the results obtained to appraise the significance of quango for global processes of civil (public) service modernisation and to define prospects of introducing such an experience within the national background.

Recent research and publications analysis. Civil service models in whole and some their components apart, peculiar features of their development and modernisation within the comparative aspect are subjects of studies of scholars, both national (M. Bahmet, V. Bakumenko, N. Honcharuk, Kh. Deineha, S. Dubenko, H. Dutchak, Yu. Kovbasiuk, N. Lypovska, P. Nadolishnyi, O. Obolenskyi, L. Prokopenko, S. Seriohin, V. Sharii etc.) and foreign ones (O. Barabashev, D. Bossart, C. Demmke, Zh. Ziller, A. Nozdrachev). The works of a Russian scientist A. Obolonskyi are worth mentioning among them, for he was among the first to study the relevant aspects of the United Kingdom civil service

modernisation.

Globally speaking the notion ‘quango’ should be understood as any quasi-autonomous non-governmental organisation to which the power of authority in accordance with the devolution procedure is delegated by governmental bodies and which is financed or at least supported by them. In the 2000s the term was generally recognised as the bodies partially or fully financed by governmental departments, or as the bodies even functioning on a self-financed basis and hardly depending on the government.

It stands to mention that the term ‘quango’ is not used at the level of the United Kingdom government’s official acts, though it has earned widespread appreciation in scientific, scientific-journalistic editions and political circles, de facto generalizing the whole range of specific bodies that differ by nature: Non-Departmental Public Bodies, Non-Ministerial Departments etc. The main quangos are Executive quangos, Advisory quangos advising ministers on special issues, Courts-Martial (specialised courts) and inspectorate boards (Boards of Visitors) that supervise the prison system. Quango’s substantive work covers all aspects of social relations, namely: quangos function in the energy, environmental protection, tourism, sports, health care, science and technology, museology fields etc [1; 2].

Conclusions of the research.

1. The analysis of subject-matter resources clearly shows chiefly narrow, instrumental view of quasi-autonomous non-governmental organisations as a constituent of the British civil service. It is fairly predetermined by the concept of the reform writers’ (“new managerism”) who aimed to enrich the public administration practice with the experience adopted from the realities of a successful private sector. However, the result of reforms has gone beyond the simple “commercialisation” of the civil service. There are reasonable grounds to state a new stage of the institutional convergence between the civil service bodies and civil society; it appears that these processes have been yet insufficiently described in the national scientific literature. Quangos themselves are a unique hybrid of the civil service and civil society institutions being able to fundamentally change the current approach to the civil service management in the long view.

2. Negative aspects of quango functioning have chiefly been traced due to the detailed research of the full range of the civil society institutions. It has resulted in the principal paradox of the British civil service reforms: quasi-autonomous non-governmental organisations are substantially being regarded as a new part of formalised civil service, rather than a hybrid institution aimed to remove the existing confrontation between the state and civil society among other things [1]. We suppose that public mind must undergo the relevant changes, which will make it possible not only to free off the biased attitude towards quasi-autonomous non-governmental organisations but also to establish framework for further convergence of public administration bodies and civil society institutions.

Despite the Ukraine’s traditional orientation on the continental and European civil service models, we consider it necessary to evaluate future directions of using quasi-autonomous non-governmental organisations as a particular part of the civil service within the national background, at least at the level of analysing the quango functioning experience that has been gained in the United Kingdom for the latest decades.

References

1. Lewis Dan. The Essential Guide to British Quangos / D. Lewis // London: Centre for Policy Studies, 2005. - 104 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<https://www.cps.org.uk/files/reports/original/111028110058-quangoesproofcopy.pdf>

2. Pifer Alan. Letter: On Quasi-Public Organizations; Whence Came the Quango, and Why / A. Pifer // The New York Times. - 1987. - September 5. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nytimes.com/1987/09/05/opinion/1-letter-on-quasi-public-organizations-whence-came-the-quango-and-why-969587.html?pagewanted=1>

Паламарчук Світлана

к.с.-г.наук, доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПЛАТФОРМИ MOODLE

Одним із завдань Болонського процесу є створення глобального міжнародного освітнього середовища, головною перевагою якого є представлення навчального матеріалу в дидактично уніфікованому й формалізованому вигляді та надання можливості його використання у будь-якому місці і у будь-якій час незалежно від форми навчання студента [1].

MOODLE (ModularObjectOrientedDistanceLearningEnvironment) – це система управління навчальним контентом (LCMS – Learning Content Management Systems). За допомогою даної системи можна створювати електронні навчальні курси і проводити як аудиторне (очне) навчання, так і навчання на відстані (заочне/дистанційне). Автор концепції платформи e-learning Moodle австралієць Мартін Доугіамас (MartinDougiamas). Він вважає, що головною її метою було створення системи, відмінної від доступних на ринку, а саме такої, в якій враховувалися б педагогічні аспекти, що базуються на основах пізнавальної психології, коли студент це активний суб'єкт, який самостійно створює свою власну систему знань, користуючись доступними йому джерелами. При цьому роль викладача (тьютора) полягає, в основному, в мотивуванні й підтримці своїх підопічних шляхом підготовки завдань для самостійного опрацювання, оцінювання результатів їх виконання, коригування знань студентів [2].

Moodle перекладена на десятки мов, в тому числі й на українську. Система використовується у 175 країнах світу. На сьогоднішній день Moodle підтримує різні типи нових модулів: діяльність (включаючи можливі навчальні ігри); ресурси; тестові питання; поля для бази даних (мається на увазі діяльність база даних); теми для оформлення; різні методи аутентифікації; різні методи зарахування на курс; фільтри для контенту [3].

За допомогою даної системи можна створювати електронні навчальні курси для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій. Принциповою відмінністю електронних навчальних курсів від електронного варіанту навчального посібника є: чітка структурованість навчально-

методичних матеріалів; система інтерактивної взаємодії викладача і студента, студентів між собою, організована з використанням ресурсів електронних навчальних курсів, протягом всього часу вивчення дисципліни; система контролю виконання всіх видів навчальної діяльності. Електронні навчальні курси складаються з електронних ресурсів двох типів: ресурси, призначені для подання студентам змісту навчального матеріалу (мультимедійні презентації, електронні конспекти лекцій); ресурси, що забезпечують закріплення вивченого матеріалу, формування вмінь та навичок, само оцінювання та оцінювання навчальних досягнень студентів (тестування, анкетування, форум) [1].

Складові частини електронного навчального курсу повинні містити такі навчально-методичні матеріали:

- загальна інформація про курс, а саме: робоча програма, календарний план, критерії оцінювання, друковані та Інтернет-джерела, глосарій, оголошення;
- зміст модуля, що включає теоретичний навчальний матеріал, практичні (семінарські, лабораторні) роботи, завдання для самостійної роботи, модульний контроль;
- підсумкова атестація. Результати навчання студентів фіксуються у журналі оцінок електронного навчального курсу.

При використанні платформи Moodle позитивних сторін для викладача дуже багато: ресурси дистанційного курсу завжди доступні; заощадження часу при тестуванні; демократичний зв'язок «викладач-студент»; провідні освітні технології; комплексне програмне забезпечення. До недоліків слід віднести недостатній контроль над засвоєнням студентами одержуваних знань; неможливість ідентифікувати дистанційно особу студента; можливість хакерського вторгнення в електронну базу даних; можливість необ'єктивної оцінки знань студента викладачем.

Таким чином можна відмітити, що організація самостійної роботи студентів з використанням системи Moodle дозволяє не тільки інтенсифікувати роботу в якісному засвоєнні навчального матеріалу, а й закладає основи подальшої постійної самоосвіти, самоорганізації та самовдосконалення. Навчальні заклади повинні запроваджувати якісно нові форми та методи в освіті, які будуть спрямовані на розширення сфери самостійної діяльності студентів.

Література

1. Морзе Н.В., Глазунова О.Г. Положення про електронний навчальний курс [Текст]. – К. – 2008. – 34 с.
2. Триус Ю.В. та ін. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: [Текст] Методичний посібник / Ю. В. Триус, І. В. Герасименко, В. М. Франчук // За ред. Ю. В. Триуса. – Черкаси. – 220 с. http://www.opentechnology.ru/info/moodle_about.mtd
3. http://informatika.udpu.org.ua/?page_id=1325.

Пукас Іванна

аспірант

Науковий керівник: к.п.н., доцент Франчук Т.Й.
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
м. Кам'янець-Подільський

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІСТА

Компетентісно-орієнтований підхід до навчання визначений як пріоритетний напрям розвитку освіти в державі безвідносно до рівня та спрямованості. Поняття «компетенція», «компетентність» в освіті складне та багатовимірне, тому науковці, досліджуючи різні аспекти та ракурси компетентісного підходу на різних рівнях освітньої діяльності, пропонують різні підходи до трактування дефініцій.

Питання компетентісного підходу до навчання досліджували багато вітчизняних та зарубіжних учених (О.А. Андрєєв, Н.Ф. Голованова, І.А. Зимня, І.В. Родигіна, О.Я. Савченко, Г.К. Селевко, В.В. Серіков, М.А. Холодна, А.В. Хуторський та ін.). Так, М.А. Холодна вважає, що компетентність – це особливий тип організації предметно-специфічних знань, що дозволяють приймати ефективні рішення у відповідній галузі діяльності [2, с. 207]. І.В. Родигіна зазначає, що «компетентність – це не специфічні предметні вміння та навички, навіть не абстрактні загальнопредметні мисленнєві дії чи логічні операції (хоча, звісно, ґрунтується на останніх), а конкретні життєві, необхідні людині будь-якої професії, віку, сімейного стану – взагалі будь-якій людині» [1, с. 32-33].

Порівняльний аналіз найважливіших позицій у трактуваннях різних науковців дав можливість з'ясувати спільності та відмінності у їх головних характеристиках. Ми виділили два блоки аспектів, на яких базуються автори.

1. Компетентність трактується як характеристика індивіда, інтегрованого в будь-яку діяльність, як базисна риса особистості, що буде проявлятися під час будь-якого виду діяльності індивіда. Йдеться про комплекс особистісних характеристик, що формуються впродовж життя і створюють передумови до формування компетентності (комплекс відповідних цінностей, наявність високого рівня мотивації до саморозвитку, прагнення до професіоналізму в відповідній галузі, націленість на продуктивність діяльності, здатність до саморегуляції, самоаналізу, рефлексії, тощо. Отож, акцентується увага на особистісних якостях людини (учня, студента, професіонала).

2. Компетентність визначається як комплекс необхідних знань, умінь, навичок, якими володіє суб'єкт освітньої, професійної діяльності, що забезпечують її успішність. Тут за основу береться розуміння, що кожна професія і вид діяльності мають свій набір вимог до людини як суб'єкта її формування. При тому забезпечується особистісна орієнтованість знань, умінь, наявність власної методики та стилю їх використання.

Дослідників компетентісного підходу в освіті, професійній діяльності об'єднують наступні домінуючі характеристики поняття:

1. Суб'єктність позиції фахівця, що визначає здатність до системного,

перманентного професійного, особистісного саморозвитку. Формування та розвиток професійних знань, умінь відбувається за особистісно орієнтованими технологіями, на основі «Я-концепції». Важливою є наявність чіткої професійної та життєвої позиції, сформованої на основі життєвого досвіду, загальної ерудованості, самоактуалізації, тощо.

2. Варіативність. Компетентний професіонал повинен вміти адаптуватися до умов діяльності, що постійно змінюються, до конкретної ситуації, проаналізувавши її та визначивши найбільш оптимальний варіант її вирішення. Для цього він має володіти широким спектром необхідних знань, умінь та навичок, аналітичним мисленням, загальною ерудицією, тощо. За умов ринкової економіки така характеристика, як варіативність і гнучкість, динамічність професіонала стає все більш важливою.

3. Комплекс особистісних якостей, що необхідні як для компетентісного розвитку, так і для професійної діяльності безпосередньо. Професіонал повинен володіти достатнім рівнем мотивації, бути здатним до аналітико-рефлексивної діяльності, поглибленого самоаналізу, визначення пріоритетних напрямків саморозвитку.

Отже, формування професійної компетентності спеціаліста передбачає комплексний підхід, що включає в себе професійну, особистісну та мотиваційну складові. За умови суб'єктності процесу саморозвитку, важливим є не тільки професійна складова (набуття необхідних практико-теоретичних умінь та навичок), а й особистісна. Розвиток особистісних якостей, зокрема таких як здатність до самоактуалізації, рефлексії, організованість, високий рівень самоконтролю, емпатія, тощо, виводить на новий якісний рівень як процес навчання, так і рівень професійної діяльності.

Виходячи з вищезазначеного, логіка структурування процесу розвитку та саморозвитку професійної компетентності спеціаліста на етапі переходу до інноваційних освітніх стандартів повинна базуватися на наступних принципах: інтеграції професійної та особистісної складових в процесі формування та розвитку професійної компетентності спеціаліста; пріоритетності особистісно орієнтованих освітніх технологій; забезпечення тенденції до переходу професійного розвитку у саморозвиток; формування концепції та технології професійної діяльності на основі «Я-концепції»; забезпечення орієнтації професійного розвитку на визначені критерії якості, що інтегрально визначають рівень сформованості професійної компетентності спеціаліста.

Література

1. Родигіна І.В. Компетентнісноорієнтований підхід до навчання [Текст] / І.В. Родигіна – Х.: Вид. група «Основа», 2005. – 96 с.
2. Холодная М.А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования [Текст] / М.А. Холодная – СПб.: Питер, 2002. – 272 с.

Речиц Екатерина

аспирант

Научный руководитель: д.юрид.н., профессор Макарова Т.И.

УО «Белорусский государственный университет»

г. Минск, Республика Беларусь

О ЛЕГАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПА УЧЕТА ЭКОСИСТЕМНОГО ПОДХОДА К ОХРАНЕ ВОДНО-БОЛОТНЫХ УГОДИЙ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ОБ ОХРАНЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ВОД

Охрана водно-болотных угодий – это деятельность государственных органов, общественных объединений, иных юридических лиц и граждан, направленную на сохранение и восстановление водно-болотных угодий, рациональное (устойчивое) использование ресурсов водно-болотных угодий и их воспроизводство, предотвращение загрязнения, деградации, повреждения, истощения, разрушения, уничтожения и иного вредного воздействия на водно-болотные угодья хозяйственной и иной деятельности и ликвидацию ее последствий. Охрана водно-болотных угодий обеспечивается при помощи системы закрепленных в законодательстве Республики Беларусь средств, имеющих организационное, экономическое, идеологическое содержание. Некоторые из предусмотренных правовых механизмов выполняют превентивную функцию и направлены на предупреждение возникновения экологической опасности, а также на выявление экологически опасных для водно-болотных угодий и окружающей среды в целом и здоровья человека территорий, объектов и видов хозяйственной и иной деятельности, другие – регулятивную, устанавливая пределы воздействия на водно-болотные угодья, а также особые условия пользования ими [1, с. 147–148].

Правовой механизм охраны водно-болотных угодий должен разрабатываться с учетом интегрирующих свойств водно-болотных угодий как особых сложно организованных структурно и функционально целостных объектов биосферы. Многие правовые меры охраны водно-болотных угодий, принимаемые на отраслевой основе могут привести к потере и деградации водно-болотных угодий и их ресурсов, многие – будут неустойчивыми или недостаточными, если при этом не будут решаться проблемы, связанные с другими непосредственными или косвенными факторами изменений. Необходимо также принимать правовые меры для создания благоприятных условий, которые определяли бы эффективность и степень осуществления мероприятий, касающихся водно-болотных угодий [2, с. 63–65]. Важнейшей составляющей природоохранной стратегии является обеспечение способности водно-болотных экологических систем к самовосстановлению через создание экологических каркасов для предотвращения их деградации. Реализация подобного подхода внесет большой вклад в проблему правового обеспечения устойчивого развития территорий водосборов местного, регионального, национального и международного значения [3, с. 103–104].

В нормативных правовых актах Республики Беларусь экосистемный подход к правовой охране водно-болотных угодий применяется в полной мере к водно-болотным угодьям, расположенным на особо охраняемых природных территориях. К правовой охране иных водно-болотных угодий единый подход не закреплен:

правовые меры охраны водно-болотных угодий и их ресурсов регламентированы различными по юридической силе нормативными правовыми актами об охране окружающей среды, об охране и использовании земель, об охране и использовании вод, об использовании, охране и защите лесов, об охране и использовании животного мира, о растительном мире, об использовании недр и иными актами законодательства Республики Беларусь, принятыми разными государственными органами, в разное время; правовые меры направлены в первую очередь на охрану отдельных компонентов водно-болотных угодий, а не на комплексные сложно организованные экологические системы естественного и искусственного происхождения в целом; организация и осуществление охраны отдельных компонентов водно-болотных угодий возлагается на разные государственные органы и организации. Правовая охрана водно-болотных угодий, расположенных вне особо охраняемых природных территорий, не является комплексной.

Авторская позиция заключается в том, чтобы распространить экосистемный подход относительно всех категорий водно-болотных угодий, вне зависимости от их месторасположения, а также на прилегающие к водно-болотным угодьям территории. Экосистемный подход к правовой охране водно-болотных угодий следует закрепить в качестве одного из основных принципов в области использования и охраны вод. В связи с этим необходимо статью 3 «Основные принципы охраны и использования вод» Водного кодекса Республики Беларусь от 30 апреля 2014 г. №149-З [4] дополнить принципом «экосистемного подхода к охране водно-болотных угодий».

Литература

1. Экологическое право : [Текст] пособие / Под ред. С.А. Балашенко [и др.]. – Минск: БГУ, 2013. – 240 с.
2. Экосистемы и благосостояние человека: водно-болотные угодья и водные ресурсы. Синтез : доклад об оценке экосистем на пороге тысячелетия / сост. : Ж. Альдер [и др.]. – Институт мировых ресурсов, Вашингтон, США, 2005. – 68 с.
3. Иванович, М.М. Бассейновый принцип водопользования [Текст] / М.М. Иванович // Юридический журн. – № 1. – 2008. – С. 101–104.
4. Водный кодекс Республики Беларусь [Электронный ресурс] : 30 апр. 2014 г., № 149-З : принят Палатой представителей 2 апр. 2014 г. : одобр. Советом Респ. 11 апр. 2014 г. // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. беларусь. – Минск, 2016.

Росновський Микола

к.с.-г.н., доцент

Глухівський національний педагогічний
університет ім. Олександра Довженка

м. Глухів

ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Реформування аграрного сектора економіки в нашій країні висуває ряд суттєвих вимог до підготовки робітничих кадрів для новостворених фермерських господарств. Для цих агроформувань потрібні уже зовсім не ті робітничі та управлінські кадри, яких готували в умовах радянської системи освіти. Ці зміни стосуються як суб'єктів економічної діяльності, так і учасників навчально-виховного процесу. Для умов сьогодення потрібен не просто працівник, який буде виконувати свої обов'язки за попередньо розробленими інструкціями, а професіонал, який у свою діяльність внесе елементи ініціативи та творчості, які будуть суттєво сприяти підвищенню продуктивності праці.

У той же час, як підкреслює багато дослідників, підготовка молодого покоління до роботи в аграрній сфері суттєво відстає від вимог сучасного розвитку суспільства. Зокрема, в сільському господарстві нагальною вимогою стало виробництво екологічно чистої продукції з мінімальними витратами і високої якості.

Ми прийшли до висновку, що система підготовки кадрів для сільської місцевості в усіх навчальних закладах в 80-2000 - х роках була вузькопрофільною, а працю умовно поділяли на виконавчу та управлінську. Вважали, наприклад, що є тракторист, який керує трактором, і повинен бути керівник, який управляє трактористом. Життя показує, що саме у фермерських господарствах в одній особі об'єднуються виконавчі та управлінські функції. Сьогодні також стало очевидним, що практика поглибленого поділу праці в сільському господарстві та відповідна їй система підготовки вузькоспеціалізованих працівників (наприклад, тракторист, водій, чому можна навчити за декілька днів), себе не виправдала. Можна припустити, що це був один із факторів відчуження сільських працівників від землі і втрати ними самостійності.

Аналіз літературних джерел по темі дослідження показав, що теорія та практика підготовки учнів шкіл та професійно-технічних училищ до роботи в фермерських господарствах не знайшов широкого висвітлення у роботах вітчизняних вчених.

Теоретичні основи підготовки до праці тих, що навчаються та виробничо-економічна діяльність в процесі трудової та політехнічної підготовки досліджувалися в працях П.Р.Атутова, С.Я.Батишева, А.С.Нісімчука І.А.Сасової [1, 2, 3, 4] та інших вчених.

Зокрема, Т.С.Рахметов у своєму дисертаційному дослідженні підкреслює, що творчий потенціал майбутнього фермера повинен формуватися іще з шкільних років [5].

Досвід високорозвинених країн свідчить і переконує що на землі повинен працювати, творити та створювати сільськогосподарську продукцію працівник з універсальною підготовкою, який уміє приймати рішення з широкого кола питань,

об'єднуючи виконавчі та управлінські функції.

Виходячи з вищевикладеного, в умовах широкого розвитку підприємництва, пріоритетним завданням навчальних закладів аграрного профілю є виховання розкріпаченої, вільної людини, не відчуженої від землі, знайомої з питаннями економіки, агротехніки, зоотехнії та основами ведення фермерського господарства в цілому.

Вивчаючи теоретико-методологічні питання функціонування в розвинутих країнах світу фермерських господарств, педагоги повинні акцентувати увагу учнів на ту обставину, що західні фермери, які успішно працюють на землі, приймають самостійні рішення з широкого кола питань – не тільки з технології та організації виробництва, закупівлі ресурсів, виборі структури виробництва, але і збуту продукції, використання прибутку, фінансування та ін.. А висока прибутковість фермерських господарств Заходу свідчить про те, що витрати на відповідне навчання робітничих кадрів не є марною тратою грошових коштів.

Вважаємо, що, що в умовах становлення та розвитку фермерських господарств як однієї з форм аграрного бізнесу на Україні в програми підготовки майбутніх робітників фермерських господарств необхідно обов'язково вводити такі актуальні на сьогодні навчальні дисципліни та теми, як енерго – та ресурсозберігаючі технології в сільськогосподарському виробництві, органічне землеробство та тваринництво, виробництво та переробка продуктів сільського господарства, сучасне екологічне землеробство, основи агробізнесу та ін.

У зв'язку з вищевикладеним, для виробників сільськогосподарської продукції та працівників освітньої галузі повинна становити велику зацікавленість підготовка кадрів для фермерських господарств в інших країнах світу, зокрема в Німеччині [6].

Таким чином, становлення та впровадження нових форм господарювання на селі в сучасних умовах вимагає суттєвого перегляду системи підготовки робітничих кадрів для фермерських господарств України.

Література

1. Атутов П. Р. Подготовка школьников к труду в сфере материального производства [Текст] / П. Р. Атутов - М., 1988. – 230 с.
2. Батышев С. Я. Трудовая подготовка школьников [Текст] / С. Я. Батышев – М., 1981. – 342 с.
3. Нисимчук А. С. Экономическое образование школьников: книга для чтения [Текст] / А. С. Нисимчук – М. : Просвещение, 1991. – 160 с.
4. Сасова И. А. Технология. 5–8 классы [Текст] / И. А. Сасова – М. : Вента-Граф, 2013. – 168 с.
5. Рахметов Т. С. Подготовка учащихся средних школ к фермерскому труду в новых условиях хозяйствования (на материале республики Дагестан): дис. ... канд. пед. наук / Т. С. Рахметов. – Махачкала, 1997. – 164 с.
6. Аграрна економіка. Том 1. Фермер: базовий рівень. [Текст] Видавництво Баварського Земельного Об'єднання ТОВ & Ко. Командитне товариство, Мюнхен / Німеччина, 2007. – Т. 1. –615 с.

Русіна Неля

к.п.н., викладач- методист

ВСП «Рівненський коледж» НУБіП Україна
м. Рівне

СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ

Кінець ХХ – початок ХХІ став періодом «пандемії» освітніх реформ, головною причиною якої стали глобалізаційні процеси, що охопили світ. Провідними стратегіями реформаційних перетворень освітніх систем, що є характерними для більшості країн, стали: 1) децентралізація управління освітньою системою та менеджмент в освіті; 2) стандарти, процесуальний контроль та звітність; 3) ринково орієнтований підхід; 4) професійний підхід [1, с. 95]. Євроінтеграція та розвиток ринкової економіки Республіки Польща вимагали внесення значних змін у кваліфікації працівників. Саме тому в сусідній державі проводиться значна робота щодо опрацювання Польських Стандартів Професійних Кваліфікацій (PSKZ) та їх ефективного впровадження в освітній процес [4, с. 22].

Польські університети широко використовують Європейський соціальний фонд, створюючи єдину національну систему кваліфікацій (далі – НСК). Складовою НСК є Державна рамка кваліфікацій, яку болонські експерти визначають як єдиний опис логічно співвіднесених кваліфікацій та інших досягнень у вищій освіті з чітко визначеними зв'язками між ними на національному рівні. Слід підкреслити, що структури кваліфікацій розглядаються Радою Європи та Болонським секретаріатом як головний інструмент з реалізації завдань формування Європейського простору вищої освіти [2].

Розроблений набір національних стандартів професійної кваліфікації доступний в мережі Інтернет на сервері Міністерства Праці та соціальної політики <http://www.standardyzkolenia.praca.gov.pl>.

Стандарти кваліфікацій, які включають в себе, крім найменування та правової основи професії: синтетичний опис професії; список завдань характерних для даної професії; перелік професійних завдань; перелік компонентів професійної кваліфікації, необхідних для виконання професійних завдань; опис кореляції між професійними завданнями і складових професійної кваліфікації; специфікації кваліфікації описані набори навичок. Професійна кваліфікація ділиться на групи, які, в свою чергу, поділені на п'ять рівнів, що показує складність даної професії, ступінь складності та їх обов'язки).

Як показали наші дослідження, що інновацією або справжнім проривом у методології розробки навчальних програм, інструментом для реалізації процесу навчання і здобуття різних рівнів вищої освіти є Національна рамка кваліфікацій, а разом з нею опис освітніх напрямків на мові результатів навчання. Відзначимо, що у навчальній програмі враховуються професійні освітні стандарти згідно правил [5]: 1) кількість навчальних годин дисципліни, що включена до відповідної галузі професійних освітніх стандартів, має бути найбільшою; 2) найбільша тривалість вивчення дисциплін по семестрах; 3) найбільша кількість кредитів за ECTS; 4) кваліфікації випускника повинні відповідати кваліфікації випускника, що зазначені в стандартах освіти; 5) зміст освіти має враховувати зміст освітніх рамок, викладених

в стандартах; 6) об'єм практик повинен бути найбільшим; 7) враховувати різні вимоги і рекомендації, що впливають із стандартів освіти.

Таким чином, реалізація змін у системі освіти Республіки Польща призвела до стану, коли кваліфікація випускника ґрунтується на здобутих вміннях та психологічних рисах, а не домінуванню знань. Тому в освітній програмі надається перевага результатам навчання в категорії «вмінь» і «психологічних рис» над результатами навчання категорії «знань».

Процес розробки освітніх програм навчання відповідно до нових вимог, встановлених Національною радою кваліфікацій є циклічний, багатоетапний та складний. Він вимагає участі груп фахівців, які спеціалізуються не тільки в областях загальнопрофесійної професійного спрямування, але і спрямованих на виявлення потреб економіки у висококваліфікованих працівниках, які володіють сучасними навичками і компетенціями.

Державні Кваліфікації надають широкі можливості по формуванню освітніх програм навчання. Для досягнення бажаних освітніх результатів Рада програм навчання (Rada Programowa Kierunku (RPK) надає право на самовизначення у дефінуванні (найменуванні), встановлені обсягу й змісту програми навчання, що створює її індивідуальність, унікальність і оригінальність – це є дуже важливо для індивідуальної, зрозумілої та чіткої навчальної програми фахового спрямування [3].

Література

1. Журавська Н. С. Методика навчання та виховання у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу та України: порівняльний аспект [монографія] [Текст] / Н. С. Журавська. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. – 608 с.
2. Нестеренко І.Б. Запровадження положень Болонського процесу в Польщі та Україні: Національні рамки кваліфікацій [Текст] / І.Б. Нестеренко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/627>
3. Русіна Н.Г. Стандарти професійних кваліфікацій та їх ефективно впровадження в освітній процес Республіки Польщі [Текст] / Н.Г. Русіна // Науковий огляд. – 2016. – № 8.
4. Сисоева С.О. Реалізація стандартів професійних кваліфікацій: досвід Республіки Польщі [Текст] / С.О. Сисоева // Наукові праці: Науково – методичний журнал. Т. 75. Вип. 62. Педагогічні науки. – Миколаїв: Вид – во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – С. 22-26
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków // Dziennik Ustaw z 2007 r. Nr. 164, poz. 1166.

Самойлович Катерини

слухач магістратури

Науковий керівник: доцент Коновальчук М. В.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів

СОЦІАЛЬНА ОБДАРОВАНІСТЬ ДИТИНИ ЯК РЕСУРС ЇЇ УСПІХУ

За даними сучасних досліджень з педагогіки творчості, психології здібностей, проблема творчості, творчого навчання дітей є надзвичайно актуальною та перспективною. По-перше, творчість – це засіб власного духовного розвитку особистості, це можливість робити кожен день життя цікавим і неповторним, по – друге, творчість – це рушій прогресу. Отже, якщо ми навчимо дітей бути творцями, то розв'яжемо багато проблем одночасно – починаючи від культурного і технічного зростання нації і завершуючи соціальною сферою [1].

Існують різні види обдарованості, серед них однією з найактуальнішою сьогодні є соціальна обдарованість, проте цей вид обдарованості дошкільників взагалі недостатньо досліджувався. Протягом тривалого часу поняття «обдарованість» ототожнювалося лише з інтелектуальними здібностями, лише останнім часом введено поняття «соціальна обдарованість». Відомо, що саме цей вид обдарованості є показником успішності людини, тому що включає в себе:

- здібності встановлювати конструктивні взаємовідносини з іншими людьми;
- лідерські здібності;
- розуміння мотивів вчинків інших;
- високе почуття відповідальності.

Такі якості довготривалий час не стимулювалися системою сучасної освіти, їхні носії не сприймалися як соціально цінні, але в сучасних умовах запит суспільства на цей вид обдарованості поступово зростає.

Багатьма дослідниками використовуються терміни "*лідерська обдарованість*", "*соціальний інтелект*", "*організаторські здібності*".

Методологічною основою розробленої психодіагностики соціальної обдарованості є теорія К. Хеллера (США). К. Хеллер визначає, що соціальна обдарованість - це *виняткова здатність встановлювати зрілі, конструктивні взаємостосунки з іншими людьми* [2].

Соціальна обдарованість виступає як передумова високої успішності в декількох областях. Поняття соціальної обдарованості охоплює широку область проявів, пов'язаних з легкістю встановлення і високою якістю міжособистісних відносин. Соціальна обдарованість відрізняється від інтелектуальної, хоча дослідження показали, що вона вимагає розумового розвитку, який вищий за середній. Деякими психологами виділяється характерні риси, властиві людям, обдарованим у соціальному відношенні (наприклад: їх зайнятість в різних суспільних заходах, сприйняття їх як арбітрів або як "політичних лідерів" в групі, ставлення до старших як до рівних, опір нещирим, штучним або протекційним стосункам, тощо. Цих людей можна пізнати за високою ефективністю їх соціальної поведінки [3].

Існує певна диференціація понять "соціальна обдарованість" (Д. Ебромс, Б. Кларк) і "лідерська обдарованість" (Д. Сиськ, Дж. Фельдхьюсен). Соціальну

обдарованість, на відміну від лідерської, складніше виявити і розвивати, тим паче, що вона була включена до списку видів обдарованості досить пізно і відповідно пізно одержала визнання дослідників. Труднощі виявлення соціальної обдарованості пов'язують також з її високо індивідуалізованою структурою та з недосконалістю наявного методичного апарату. Деякі дослідники розглядають лідерську обдарованість як одну із проявів соціальної обдарованості [4].

Обдарована дитина часто з першого моменту навчання починає відчувати тиск зі сторони - у садочку, школі. Розуміння своєї «несхожості» виводить здібну дитину з рівноваги. Вона починає розуміти, що оточуючі оцінюють її не так, як всіх і це відчуття примушує думати йому про себе як про «незвичайного».

В результаті може виникнути відчуття відчуження, до якого як сприйнятливі обдаровані діти. Як визначалося вище, дитина з високим рівнем здібностей в подібних ситуаціях починає приховувати свої можливості. За нашими спостереженнями за старшими дошкільниками ми помітили, що такі діти – лідери в групі, їм до всього є справа. У них спостерігається висока пізнавальна мотивація, але більшою мірою вона орієнтована на світ людей, на людські стосунки. За соціальним розвитком такі дошкільники помітно випереджають однолітків: вони самостійніші й ініціативніші. На жаль, розкриття обдарованості в соціальній сфері іноді може супроводжуватися негативними проявами. Наприклад, свій авторитет і вплив на ровесників дитина починає використовувати в корисливих цілях.

Разом із тим ми можемо зробити висновок, що від розвитку цього виду обдарованості здебільшого і залежить успішний розвиток соціуму та ношої країни вцілому.

Література

1. Барко В.І., Панок В.Г., Лазаревський С.В. Креативність та її діагностика [Текст] / В.І. Барко, В.Г. Панок, С.В. Лазаревський // Обдарована дитина. – 2001. – № 6. – С. 22-27
2. Бернс Р. Развітіє Я-концепції і виховання [Текст]. - М.: Прогрес, 1986. – 420 с.
3. Матюшкин А.М. Творча обдарованість // Суспільні рухи і соціальна активність молоді [Текст] / Матеріали Всесоюзної наукової конференції "Человек в системі загальнонаукових отношений". – М., 1991. – С.149-159.
4. Обдаровані діти: Пер. з англ. / Общ. ред. Г.В.Бурменської, В.А.Слуцкого. – М.: Прогрес, 1991. – 376с.

Складановська Марина

доцент

Льюшина Катерина

студент

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасні негативні тенденції згубного впливу людської діяльності на природу, нераціональне використання природних ресурсів у кінцевому підсумку призведе до її руйнування. Екологічна безпека нашої держави передбачає впровадження концепції сталого розвитку країни. Це неможливо без екологізації всіх напрямків господарчої діяльності, освіти, науки, суспільної свідомості і поведінки. Пріоритет споживацького ставлення до природи, цінностей технократичного суспільства є головним бар'єром на шляху формування екоцентричного, біосферного світосприйняття людини. Формування нових цінностей пов'язано з розумінням цілей свого розвитку, вмінням бачити ускладнення і вимірювати свої потреби з можливостями природи і подальшого існування майбутніх поколінь.

Згідно з дослідженнями кафедри захисту навколишнього середовища Єльського університету, Україна займає 44 місце з 180 в екологічному рейтингу країн 2016 [1]. Отже, пошук ефективних механізмів подолання негативних тенденцій знищення довкілля є вкрай актуальною проблемою сучасного розвитку України. Наше завдання – включити природний світ у ціннісні орієнтації особистості за допомогою інформаційно-просвітницьких, соціокультурних заходів. Одним із найефективніших видів соціокультурної діяльності, спрямованої на формування екологічної культури громадян України, є екологічний туризм.

Міжнародна організація «TIES» пропонує такі заповіді еко туриста [2]:

- пам'ятати про уразливість Землі;
- підтримувати програми захисту навколишнього середовища;
- залишати тільки сліди, виносити тільки фотографії;
- пізнавати світ, в який потрапив: культуру народів, географію тощо;
- подорожувати з фірмами, що підтримують принципи еко туризму;
- підтримувати організації, що сприяють захисту природи.

В роботі туристичних агенцій еко туризм стає все більш актуальним. Проаналізуємо провідні причини цієї тенденції. У зв'язку з ростом чисельності міського населення посилюється антропогенний тиск на психіку і здоров'я людини. Отже, для відновлення своїх енергетичних ресурсів, релаксації мешканці великих міст шукають для відпочинку ті куточки природи, де втручання людини не заподіяло значної шкоди її чистоті та несплюндрованості. Актуалізується бажання людини задовольнити свої естетичні й пізнавальні потреби. Джерелом задоволення потреби в красі, пізнання різноманіття флори і фауни є також прекрасні ландшафти, куточки дикої природи, етнографічні культурні пам'ятки, занурення до глибин своєї історії та культури. Виникає потреба в таких видах туризму, які не тільки не суперечать збереженню довкілля, але й сприяють популяризації природоохоронних ідей,

опануванню екологічної культури, участі туристів у природоохоронних акціях.

Таким чином, на перший план виходить проблема розвитку екологічної культури, екологічної свідомості нашого суспільства. З кожним роком проблеми мотивації людської діяльності, її зв'язок з особливостями культури, появ нових стандартів поведінки стають дедалі все важливішими. Вони переходять з площини теоретичних знань в галузь практичних завдань екологічної культури, її формування і розвитку, в площину забезпечення розв'язання реальних соціокультурних завдань сьогодення. Розвиток зеленого туризму сприяє не тільки збереженню довкілля та культурної спадщини, але і створює привабливий імідж регіонів нашої країни, додаткові робочі місця та можливість малого бізнесу для села.

Необхідною умовою привабливості зеленого туризму є інформаційно-просвітницька діяльність ЗМІ, суспільних об'єднань, освітянський і соціокультурізації організацій, культурологічний підхід до планування та управління туристичною діяльністю.

Отже, однією з головних ознак сучасного туризму є концепція його розвитку на засадах сталого розвитку суспільства. Екологічний туризм, за умови культурологічного підходу до його організації, є важливим засобом підвищення рівня екологічної культури суспільства, якості життя населення, підтримки рівноваги в природі і збалансованого розвитку регіонів нашої країни.

Література

1. Environmental performance index, Yale University (Індекс екологічної ефективності) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.yale.edu/http://www.yale.edu/>
2. The international ecotourism society. The ecotourism commandments (Міжнародна організація екотуризму, заповіді екотуризму) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ecotourism.org/>
3. Складановська М.Г. Екологічна культура як необхідна умова безпеки життєдіяльності [Текст] / М.Г.Складановська // «Екологія і природокористування в системі оптимізації природи і суспільства»: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., – Тернопіль, Крок, 2016. – частина 1, с. 177-179.
4. Складановська М.Г. Екоетичні цінності сучасної людини [Текст] / М.Г.Складановська // «Перспективні напрямки світової науки» збірник статей учасників 32 міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний потенціал світової науки – XXI сторіччя». – Запоріжжя, Південно-український гуманітарний альянс, 2015. – том I, ст. 51-53.

Степанов Вячеслав

д.э.н., профессор, главный научный сотрудник
Институт проблем рынка и экономико-экологических
исследований НАН Украины
г. Одесса

О НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЯХ КАК ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ КАТЕГОРИИ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНОЙ НАУКИ

Ценностный подход в научных исследованиях социально-экономических, политических и иных проблем бесспорно занимает особое место и имеет достаточно длительную историю, которая связывается с пониманием природного, общественного и индивидуального бытия, с раскрытием сущности культуры и т.д.

Ценностный подход используется в изучении истории, экономики, психологии, социологии, педагогики, в образовании, в управлении развитием сложных систем, в том числе и в управлении общественными процессами.

На современном этапе развития общественных процессов соотнесение их с ценностями становится, во-первых, определяющей мировоззренческой и методологической позицией человека и общества, во-вторых гуманистической идейной основой движения прогресса, рациональной организацией всей жизнедеятельности.

Ценностный подход к исследованию современных проблем устойчивого развития таких сложных систем, как гражданская нация, разработан далеко недостаточно. Этот посыл в полной мере относится к проблеме изучения национальных интересов и ценностей Украины, понимание которых имеет неопределимое значение для формирования национальной идеологии общества.

Эти вопросы в современных условиях становления Украины актуализируются во все большей степени и требуют более глубокого осмысливания и теоретико-методологического обоснования.

Постановка вопросов о необходимости разработки методологических аспектов формирования взаимосвязанных национальных интересов и национальных ценностей Украины ставилась в работах [1-2].

Проблема национальных ценностей с самого начала получения Украиной независимости связывается, главным образом, с национальной идеей, в основу которой положены укрепление соборности Украины, украинская культура и язык, полное обеспечение прав и свобод, всестороннее развитие украинского народа (с доминированием духовности) и др.

Действенная и эффективная национальная идея не может существовать и развиваться вне ценностного пространства и ценности времени. При этом одним из важнейших вопросов национальной идеи следует считать ценностные основания украинской государственности.

О национальных ценностях идут разговоры более 20-ти лет. Однако обстоятельное понимание национальных ценностей не содержится ни в одном официальном документе. (Исключение составляет лишь ст. 3 Конституции Украины – «человек, его жизнь и здоровье, честь и достоинство, неприкосновенность и безопасность признаются в Украине наивысшей социальной ценностью»).

Национальные ценности как категория теории устойчивого развития и теории безопасности государства разработаны крайне слабо, особенно применительно к таким странам, как Украина, которая находится в долгосрочном системном кризисе и в жестких условиях переходной экономики, усложняемых тенденциями усиления уровня конфликтности окружающего мира.

При этом следует принимать во внимание, что проблема национальных ценностей – это проблема большого множества разнообразных и разноуровневых ценностей, среди которых могут быть выделены как относительно устойчивые, определяющие «бытие» государства, так и изменяемые во времени ценности, которые определяют способности народа и государства к адаптации к новым условиям и результативному развитию.

Утверждение ценностей в мировоззрении украинцев и развитие их ценностных ориентаций является сегодня задачей науки.

Недооценка ценностного мировоззрения, какой-либо отход от закона ценностности развития, всякое пренебрежение ценностными ориентациями будет отрицательно сказываться на содержании, темпах и конечных результатах развития государства. В настоящее время актуализируется необходимость постановки задачи формирования теории и практики управления национальными ценностями Украины применительно к условиям неопределённости современных процессов трансформации и трудно прогнозируемых последствий тех или иных решений.

При этом при выработке управленческих решений следует принимать во внимание, что наиболее важными и постоянно действующими основаниями целеполагания и деятельности систем управления являются высшие ценности Украины, которые отражают состояние и возможности жизнестойкости и жизнеустройства страны.

Литература

1. Горбулін В.П. Национальна безпека: порядок денний для України [Текст] / В.П. Горбулін, О.Ф. Белов, В. Литвиненко. – КВД «Стилос», 2009. – 126с.
2. Буркинський Б.В. Методологічні та прикладні основи досліджень національних і регіональних інтересів (соціально-еколого-економічний контекст) [Текст] / Б.В. Буркинський, В.Н. Степанов. – Одеса: ИПРЭЭИ НАН України, 2011. – 74 с.

Тамаркіна Ольга

к.пед.н., доцент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Проблема самостійності студентів у навчальному процесі, як основа відповідального ставлення до професійної підготовки, є однією з найважливіших.

Самостійність особистості в цілому характеризується як здатність та прагнення особистості до енергійного здійснення діяльності, активність у навчанні або пізнавальна активність – стан особистості, який характеризується прагненням до енергійного оволодіння знаннями при наполегливих вольових зусиллях.

Самостійна робота відіграє важливу роль у вихованні свідомого ставлення самих студентів до оволодіння практичними та теоретичними знаннями. Дуже важливо, щоб студенти не лише набували знання, а й оволодівали способами їх отримання.

Самостійна робота завжди викликає у студентів, особливо перших-других курсів, низку труднощів. Головна проблема (трудність) пов'язана з необхідністю самостійно організувати свою роботу. Багато студентів мають проблеми з відсутністю навичок аналізу, конспектування, роботи з першоджерелом, вмінням чітко та ясно висловлювати свої думки, планувати свій час.

Тому, однією з головних задач викладача є допомога студентам в організації їх самостійної роботи. Це особливо важливо в сучасних умовах розвитку суспільства, коли спеціалісту після закінчення вишу необхідно займатися самоосвітою – підвищувати свій рівень знань шляхом самостійного вивчення.

Але щоб оцінити якість діяльності будь-якого студента, необхідно вияснити за якими критеріями буде проводиться дане оцінювання. Що таке критерій? Простіше кажучи, це характеристика якості знань згідно до прийнятих «стандартів». Для реалізації поставленої мети даний стандарт має бути досягнутим. Таким чином, при перевірці та оцінюванні знань, якими оволодів майбутній спеціаліст в результаті вивчення навчальної дисципліни, доречно буде керуватися наступними критеріями:

- високий понятійний рівень;
- глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;
- осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом;
- логічність та послідовність під час відповіді;
- доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися;
- самостійність мислення;
- впевненість в правоті своїх суджень;
- вміння виділяти головне;
- вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки;
- вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми;
- стилістично грамотна мова.

Перелік завдань для самостійної роботи студентів, її організація та звітність, терміни виконання, форми контролю, методи та кількість балів, які може отримати студент за виконання завдань з самостійної роботи, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни (розділу «Самостійна робота студентів»).

Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності студентів з дисципліни і при виставленні загальної кількості балів за поточну успішність додається з балами, одержаними за виконання інших видів поточної навчальної роботи.

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється у сумі в діапазоні від 0 до 10 балів. Де 10 балів, це коли робота студентом виконана в повному обсязі, 9 балів – якщо допускаються незначні помилки, 8 балів – якщо робота виконана майже на 90% від загального обсягу, 7 балів - обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу, 6 балів – коли студент виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу, 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу, 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу, 3 бали - складає від 20% до 39% від загального обсягу, 2 бали - обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу, 1 бал - в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу.

Педагогічно доцільно організована самостійна робота студентів спонукає їх отримувати навчальну інформацію з різноманітних джерел (від підручника – до Internet), формує в них навички самостійного планування і організації власного навчального процесу, що забезпечує перехід до неперервної освіти (самоосвіти) після завершення навчання у вищому навчальному закладі, дає змогу максимально використати сильні якості особистості завдяки самостійному виборі часу та способів роботи, джерел інформації.

Самостійна робота студентів сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуття відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю у навчанні й фаховій діяльності.

Формування характеру та якості завдань визначається компетенція ми з конкретної дисципліни, а критерії лише визначають ступінь виконання та якості роботи студента.

Література

1. Буряк В.К. Самостоятельная работа учащихся [Текст] / В.К.Буряк. – М.: Просвещение, 1984. – 64 с.
2. Згуровський М.З. Болонський процес : головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України [Текст] / М.З. Згуровський. – К. : Вид-во НТУУ «КПІ», 2006. – 544 с.
3. Наказ МОН України №329 від 13.04.2011 [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/content/Нормативно-правова_база/329.pdf.

Ущатовська Ірина

аспірант

Науковий керівник: к.ф.н., професор Кобякова І.К.

Сумський державний університет

м. Суми

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СУТНОСТІ БРЕНДУ

Термін «бренд» давно вже став частиною нашого активного вокабуляру. Різноманітні наукові джерела надають велику кількість значень цього терміна, інколи контрастних, з різними імплікаціями щодо сутності бренду. Девід Аакер – найбільш цитований автор з бренд стратегії – стверджує, що бренд – це розпізнане ім'я або символ, що ідентифікує товари чи послуги та відрізняє ці товари та послуги від товарів та послуг конкурентів. Таким чином, бренд надсилає споживачу сигнал про продукт та захищає як споживача, так і виробника від конкурентів, які могли б спробувати надати ідентичний продукт» [1, с. 7]. Жан-Ноель Капферер дотримується іншої думки, вважаючи, що бренд – не продукт. Це суть продукту, його значення та його напрямок, він визначає свою ідентичність у часі та просторі [2, с. 11].

Оскільки у свідомості споживача бренд асоціюється з символом або знаком, можна дати визначення бренду з точки зору семіотики: бренд – це набір значень та асоціацій зі знаком, створеним на індивідуальному рівні в результаті певних комунікативних ситуацій, який використовує певні семіотичні ресурси для утворення когнітивних, афективних та поведінкових змін серед цільової аудиторії (споживачів).

Завдяки своїй інтегративній сутності, особливій соціальній специфіці та складній структурі, що допускає інтерпретацію в різних наукових парадигмах, бренд не можна вважати об'єктом лише однієї науки. Отже, дослідження бренду ведуться в контексті різних наук: психології, соціології, маркетингу, філософії, культурології та лінгвістики [4, с. 80]. Лінгвістичні дослідження сприяють формуванню успішних брендів, встановленню контактів бренду (комуніканта) зі споживачами (реципієнтами), оскільки саме вербальні лінгвістичні засоби мають сильний персуазивний вплив на цільову аудиторію.

Нажаль, в українських наукових студіях досить мало досліджень присвячено аналізу лінгвістичної сутності бренду. Наявні роботи досліджують лише такі окремі складові бренду, як назва, рекламний текст та логотип. Мова бренду взагалі не розглядається як інтегроване лінгвістичне явище, як спосіб, у який бренд обмінюється інформацією зі своєю аудиторією. Не існує визначення елементів мови бренду.

Брендам притаманні комунікативні та соціокультурні якості, вони передають ідеї, емоції та бажання, використовуючи довільну, значущу систему знаків, тобто «спілкуються» зі своєю аудиторією певною мовою. Смісл передається специфічною мовою, яка впливає на всі п'ять почуттів. Користуючись певною системою знаків, бренд утворює свій неповторний спосіб для висловлення семантичної універсальності й розкриття ідей, спосіб, який стає мовою цього бренду [3, с. 2].

Можна визначити мову бренду як набір термінів, фраз, слів, знаків та символів, які використовуються для передачі інформації про бренд. Ми можемо з упевненістю сказати, що мова бренду є креолізованою, оскільки вона являє собою певну семіотичну систему, поєднання вербальних елементів, іконічних знаків, символів та

інших комунікативних засобів.

Мова бренду також є маркетинговою стратегією, яка допомагає споживачу ідентифікувати певний бренд та знайти зв'язок між ним та словами й символами. Взаємодія на мовному рівні веде доактивізації інтерпретаційних можливостей реципієнта (споживача). Взаємоузгодження компонентів мови бренду на композиційному рівні передбачає кореляцію зображення зі словом [5, с. 150].

Комунікація бренду зі споживачем відбувається на двох рівнях: вербальному та невербальному, отже мова брендумістить як вербальні, так і невербальні елементи спілкування. Вербальні елементи (вербальна айдентика) спрямовані на те, щоб зробити мову брендучіткою та впізнаваною. До них належать: назва (*name*), слоган (*slogan*), фінальна фраза або фраза-відлуння (*tagline*), рекламний вокабуляр (*tone of voice*), розповідання історії або сторітелінг (*storytelling*), дескриптори (*descriptors*).

Невербальні елементи складаються з візуальних та аудіальних. Візуальна айдентика включає в себе графічні компоненти, які разом створюють систему для ідентифікації та репрезентації бренду. Це: логотип (*logotype*), символ (*symbol*), колір (*colour*), шрифт (*typeface*). Аудіальна айдентика має велике значення для впливу на сприйняття та запам'ятовування реклами, бренд-повідомлення. Її елементами є джінгл (*jingle*) та звуковий логотип (*soundlogo*).

Оскільки ми зазначали, що мова бренду використовує всі п'ять почуттів, то запахи, смаки та текстура також можна вважати елементами мови бренду. Ці три елементи вважаються додатковими в побудові мови бренду та за необхідності вербалізуються для посилення ефекту впливу.

Література

1. Aaker D. Managing Brand Equity / David Aaker. – New York: The Free Press, 1991. – 299 p.
2. Капферер Жан-Ноэль. Бренд навсегда: создание, развитие, поддержка ценности бренда [Текст] / Жан-Ноэль Капферер; пер. с англ. Е.В. Виноградовой / под. общ. ред. В. Н. Домнина. — Москва: Вершина, 2007. - 448 с.
3. Ромашова И. П. Лингвистический анализ бренд-коммуникации [Текст] / И. П. Ромашова // Омск: Научный диалог. – № 6 (54). – 2016. – С. 80-93.
4. Culache Oana Brand building in a semiotic age: developing meaningful brands with creative multimodal tools / Oana Culache // Journal of inventics. Vol. 17, № 88, 2014. – P.1—10
5. Каратаєва М.В. Особливості брендингу APPLE: мовний та візуальний аспекти [Текст] / М. В. Каратаєва // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. – Київ, 2012 – С. 149—161

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

SCIENCE EDITION

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА**

**INNOVATIVE TECHNOLOGY
AND INTENSIFICATION DEVELOPMENT
OF NATIONAL PRODUCTION**

*Матеріали
III Міжнародної науково-практичної
Конференції*

*Materials
of III International scientific and practical
conference*

Частина 2

Part 2

20 – 21 жовтня 2016 року

October 20-21, 2016

Відповідальний за випуск:
к.е.н., с.н.с. Сава А.П.

Responsible for issue:
Ph.D., Senior Researcher, Sava A.P.

Комп'ютерний набір і верстка
Сидорук Г.П.

Computer set of and typesetting
Sydoruk G.P.

Адреса редакції:
Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН
46027, Україна, м. Тернопіль,
вул. Тролейбусна, 12,
тел/факс +38 0352 436144

Editorial address:
Ternopil state agricultural experimental station
46027, Ukraine, Ternopil,
12, Trolleybusna St.
tel/fax +38 0352 436144

Видавець:
Видавництво «Крок»
46006, Україна, м. Тернопіль, вул. Гайова, 56
тел. +38 0352 248436

Publisher:
Publishing house «Krok»
46006, Ukraine, Ternopil, 56, Gayova St.
tel/fax +38 0352 248436

Підписано до друку 08.11.2016 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура
Таймс. Умовн. друк. арк. 17,18.
Тираж 300. Замовлення № 11/3.

Signed for printing 08.11.2016.
Format 60x90/16. Offset paper.
Headset is Times. Cond. print. pages. 17,18.
Copies 300. Order № 11/3.
